

Den Europæiske Unions Tidende

L 211

Dansk udgave

Retsforskrifter

52. årgang

14. august 2009

Indhold

- I *Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse er obligatorisk*

FORORDNINGER

- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder ⁽¹⁾ 1**
- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1228/2003 ⁽¹⁾ 15**
- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1775/2005 ⁽¹⁾ 36**

DIREKTIVER

- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2003/54/EF ⁽¹⁾ 55**
- ★ **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF ⁽¹⁾ 94**

⁽¹⁾ EØS-relevant tekst

Pris: 26 EUR

DA

De akter, hvis titel er trykt med magre typer, er løbende retsakter inden for landbrugspolitikken og har normalt en begrænset gyldighedsperiode.

Titlen på alle øvrige akter er trykt med fede typer efter en asterisk.

I

(Retsakter vedtaget i henhold til traktaterne om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab/Euratom, hvis offentliggørelse er obligatorisk)

FORORDNINGER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 713/2009

af 13. juli 2009

om oprettelse af etagentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) I Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« understreges det, hvor vigtigt det er at gennemføre det indre marked for elektricitet og naturgas i fuldt omfang. Bedre regulering af sektoren på fællesskabsplan anføres som en vigtig foranstaltning for opfyldelsen af dette mål.

(2) Ved Kommissionens afgørelse 2003/796/EF ⁽⁴⁾ nedsattes en uafhængig rådgivende gruppe for elektricitet og gas, »Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas« (»ERGEG«), for at lette samrådet, koordineringen og samarbejdet mellem tilsynsmyndighederne i

medlemsstaterne og mellem disse myndigheder og Kommissionen med det formål at styrke de indre markeder for elektricitet og naturgas. Gruppen består af repræsentanter for de nationale regulerende myndigheder, som er etableret i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽⁶⁾.

(3) ERGEG har siden sin oprettelse bidraget positivt til videreudviklingen af de indre markeder for elektricitet og naturgas. Det er imidlertid et udbredt ønske i sektoren, og i øvrigt foreslået af ERGEG selv, at det frivillige samarbejde mellem de nationale regulerende myndigheder nu bør foregå inden for en fællesskabsstruktur med klare beføjelser og myndighed til at vedtage individuelle reguleringsbeslutninger i en række specifikke tilfælde.

(4) Det Europæiske Råd opfordrede den 8. og 9. marts 2007 Kommissionen til at foreslå foranstaltninger med henblik på oprettelse af en uafhængig mekanisme til samarbejde mellem de nationale reguleringsmyndigheder.

(5) Medlemsstaterne bør arbejde tæt sammen og fjerne hindringerne for handel på tværs af grænserne med elektricitet og naturgas for at nå målsætningerne for den europæiske energipolitik. På grundlag af konsekvensanalysen i relation til ressourcebehovene hos en central enhed konkluderedes det, at en uafhængig central enhed indebærer flere fordele på lang sigt end andre løsningsmodeller. Der bør oprettes etagentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder (»agenturet«) for at udfylde

⁽¹⁾ EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 18.6.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 75 E af 31.3.2009, s. 1) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

⁽⁴⁾ EUT L 296 af 14.11.2003, s. 34.

⁽⁵⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

⁽⁶⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

- hullerne i lovgivningen på fællesskabsplan og medvirke til at sikre effektivt fungerende indre markeder for elektricitet og naturgas. Agenturet bør også give de nationale regulerende myndigheder mulighed for at styrke deres samarbejde på fællesskabsplan og på et gensidigt grundlag deltage i udøvelsen af funktioner med en fællesskabsdimension.
- (6) Agenturet bør sikre, at de reguleringsopgaver, der varetages af de nationale regulerende myndigheder i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽¹⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 23. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽²⁾, koordineres effektivt og om nødvendigt fuldføres på fællesskabsplan. I denne forbindelse er det nødvendigt at garantere agenturets uafhængighed i forhold til elektricitets- og gasproducenter, transmissions- og distributionssystemoperatører, uanset om de er offentlige eller private, og forbrugerne og sikre dets virksomheds overensstemmelse med fællesskabsretten, dets tekniske og reguleringsmæssige kapacitet og dets åbenhed, modtagelighed for demokratisk kontrol og effektivitet.
- (7) Agenturet bør overvåge det regionale samarbejde mellem transmissionssystemoperatører i elektricitets- og gassektoren og udførelsen af de opgaver, der er overdraget det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet («ENTSO for elektricitet») og det europæiske net af transmissionssystemoperatører for gas («ENTSO for gas»). Det er afgørende, at agenturet inddrages for at sikre, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører forløber effektivt og åbent til gavn for de indre markeder for elektricitet og naturgas.
- (8) Agenturet bør i samarbejde med Kommissionen, medlemsstaterne og de relevante nationale myndigheder overvåge de indre markeder for elektricitet og naturgas og om nødvendigt underrette Europa-Parlamentet, Kommissionen og de nationale myndigheder om sine resultater. Agenturets tilsynsopgaver bør ikke overlappes eller forhindre Kommissionens eller nationale myndigheders, navnlig nationale konkurrencemyndigheders, overvågning.
- (9) Agenturet spiller en vigtig rolle i udarbejdelsen af overordnede retningslinjer, der efter deres beskaffenhed er ikke-bindende («overordnede retningslinjer»), og som netreglerne skal være i tråd med. Det vil også være hensigtsmæssigt og i overensstemmelse med agenturets formål, at det spiller en rolle i revisionen af netreglerne (både når de indføres og ved ændringer) for at sikre, at de er i tråd med de overordnede retningslinjer, før agenturet kan indstille dem til vedtagelse af Kommissionen.
- (10) Der bør etableres en integreret ramme, inden for hvilken de nationale regulerende myndigheder kan deltage og samarbejde. Denne ramme bør sikre ensartet anvendelse af lovgivningen om de indre markeder for elektricitet og naturgas i hele Fællesskabet. Hvad angår forhold, der berører mere end én medlemsstat, bør agenturet have beføjelse til at vedtage individuelle beslutninger. Denne beføjelse bør under visse betingelser omfatte tekniske spørgsmål, reguleringsordningen for elektricitets- og naturgasinfrastruktur, der forbinder eller vil kunne forbinde mindst to medlemsstater, og, hvis alle andre muligheder er udtømt, indrømmelse af undtagelser, for så vidt angår anvendelsen af reglerne for det indre marked vedrørende nye samkøringslinjer for elektricitet og ny gasinfrastruktur beliggende i mere end én medlemsstat.
- (11) Eftersom agenturet har et overblik over de nationale regulerende myndigheder, bør det have en rådgivende funktion over for Kommissionen, andre fællesskabsinstitutioner og nationale regulerende myndigheder med hensyn til spørgsmål, der vedrører formålet med dets oprettelse. Det bør også have pligt til at underrette Kommissionen, hvis det finder, at samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører ikke giver de fornødne resultater, eller at en national regulerende myndighed, der har truffet en beslutning i strid med retningslinjerne, ikke i tilstrækkelig grad indretter sig efter agenturets udtalelse, henstilling eller beslutning.
- (12) Agenturet bør også kunne udarbejde henstillinger for at bistå regulerende myndigheder og markedsaktører med at udbrede god praksis.
- (13) Agenturet bør, hvis det er relevant, høre interesserede parter og give dem en rimelig mulighed for at kommentere forslag til foranstaltninger, f.eks. udkast til netregler og -bestemmelser.
- (14) Agenturet bør medvirke til gennemførelsen af retningslinjerne for de transeuropæiske energinet i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF af 6. september 2006 om retningslinjer for de transeuropæiske net på energiområdet ⁽³⁾, navnlig ved afgivelsen af udtalelse om de ikke-bindende tiårige europæiske netudviklingsplaner (europæiske netudviklingsplaner) i henhold til artikel 6, stk. 3, i denne forordning.
- (15) Agenturet bør bidrage til bestræbelserne på at øge energisikkerheden.
- (16) Agenturets struktur bør tilpasses de særlige behov, der gør sig gældende for regulering på energiområdet. Der skal navnlig tages fuldt hensyn til de nationale regulerende myndigheders specifikke rolle, og til at deres uafhængighed sikres.

⁽¹⁾ Se side 55 i denne EUT.

⁽²⁾ Se side 94 denne EUT.

⁽³⁾ EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

- (17) Bestyrelsen bør have de fornødne beføjelser til at opstille budgettet, kontrollere dets gennemførelse, udarbejde vedtægter, vedtage finansielle bestemmelser og udnævne en direktør. Der bør benyttes en rotationsordning ved fornyelse af de medlemmer af bestyrelsen, som udnævnes af Rådet, således at der sikres balance i medlemsstaternes deltagelse over tid. Bestyrelsen bør handle uafhængigt og objektivt ud fra almene samfundshensyn og bør ikke søge eller efterleve politiske instrukser.
- (18) Agenturet bør have de fornødne beføjelser til at varetage sine reguleringsmæssige funktioner effektivt, åbent, velovervejet og frem for alt uafhængigt. Agenturets uafhængighed i forhold til elektricitets- og gasproducenter og transmissions- og distributionssystemoperatører er ikke blot et centralt princip for god forvaltning, men også en grundlæggende forudsætning for tilliden til markedet. Med forbehold af, at medlemmerne optræder på vegne af deres respektive nationale myndigheder, bør repræsentantskabet derfor handle uafhængigt af alle markedsinteresser, undgå interessekonflikter og ikke søge eller efterleve instrukser eller acceptere henstillinger fra en medlemsstats regering, Kommissionen eller en anden offentlig eller privat enhed. Repræsentantskabets beslutninger bør samtidig overholde fællesskabsretten vedrørende energi, herunder det indre marked for energi, og vedrørende miljø og konkurrence. Repræsentantskabet bør over for fællesskabsinstitutionerne gøre rede for sine udtalelser, henstillinger og beslutninger.
- (19) På de områder, hvor agenturet har beslutningsbeføjelser, bør de berørte parter for at sikre hurtig sagsbehandling kunne indbringe klager for et klagenævn, som bør være en del af agenturet, men uafhængigt af både dets administrative og dets regulerende struktur. Af kontinuitetshensyn bør udnævnelsen eller nybeskikkelsen af medlemmer af klagenævnet give mulighed for delvis udskiftning af medlemmerne af klagenævnet. Klagenævnets afgørelser bør kunne indbringes for De Europæiske Fællesskabers Domstol.
- (20) Agenturet bør primært finansieres over Den Europæiske Unions almindelige budget og ved gebyrer og frivillige bidrag. Navnlig bør de finansielle ressourcer, hvormed de regulerende myndigheder i dag i fællesskab bidrager til deres samarbejde på fællesskabsplan, fremover stilles til rådighed for agenturet. Fællesskabets budgetprocedure bør fortsat være gældende for alle tilskud, der konteres Den Europæiske Unions almindelige budget. Revisionen bør udføres af Revisionsretten i henhold til artikel 91 i Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2343/2002 af 19. november 2002 om rammefinansforordning for de organer, der er omhandlet i artikel 185 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget ⁽¹⁾.
- (21) Efter agenturets oprettelse bør dets budget løbende evalueres af budgetmyndigheden under hensyntagen til agenturets arbejdsbyrde og resultater. Budgetmyndigheden bør sikre, at de bedste standarder for effektivitet er opfyldt.
- (22) Agenturet bør have et fagligt højt kvalificeret personale. Det bør især drage fordel af kompetencen og erfaringerne hos udstationeret personale fra de nationale regulerende myndigheder, Kommissionen og medlemsstaterne. Vedtægten for tjenestemænd i De Europæiske Fællesskaber (»vedtægten«) og ansættelsesvilkårene for de øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber (»ansættelsesvilkårene«) fastsat i forordning (EØF, Euratom, EKSF) nr. 259/68 ⁽²⁾ og de regler, som De Europæiske Fællesskabers institutioner sammen har vedtaget om anvendelsen af denne vedtægt og disse ansættelsesvilkår, finder anvendelse på agenturets personale. Bestyrelsen bør vedtage de nødvendige gennemførelsesforanstaltninger efter aftale med Kommissionen.
- (23) Agenturet bør anvende de almindelige regler om aktindsigt i dokumenter beroende hos fællesskabsorganer. Bestyrelsen bør fastsætte de praktiske foranstaltninger med henblik på beskyttelse af forretningsmæssigt følsomme data og persondata.
- (24) Agenturet bør om nødvendigt kunne stilles til ansvar over for Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen.
- (25) Lande, der ikke er medlemmer af Fællesskabet, bør kunne deltage i agenturets arbejde i henhold til passende aftaler, der indgås af Fællesskabet.
- (26) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽³⁾.
- (27) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at vedtage de nødvendige retningslinjer i situationer, hvor agenturet får beføjelse til at træffe beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.

⁽¹⁾ EFT L 357 af 31.12.2002, s. 72.

⁽²⁾ EFT L 56 af 4.3.1968, s. 1.

⁽³⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

(28) Kommissionen bør senest tre år efter den første direktørs tiltræden og derefter hvert fjerde år forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en rapport om agenturets specifikke opgaver og de opnåede resultater, ledsaget af eventuelle passende forslag. I denne rapport bør Kommissionen fremsætte forslag vedrørende yderligere opgaver for agenturet.

(29) Målene for denne forordning, nemlig deltagelse og samarbejde på fællesskabsplan mellem de nationale regulerende myndigheder, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

KAPITEL I

OPRETTELSE OG JURIDISK STATUS

Artikel 1

Genstand

1. Ved denne forordning oprettes et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder («agenturet»).

2. Formålet med agenturet er at bistå de regulerende myndigheder, som er omhandlet i artikel 35 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽¹⁾ og artikel 39 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽²⁾, med på fællesskabsplan at udføre de reguleringsopgaver, der varetages i medlemsstaterne, og om nødvendigt koordinere disse myndigheders indsats.

3. Indtil agenturets egne lokaler står klar, har det til huse i Kommissionens lokaler.

Artikel 2

Juridisk status

1. Agenturet er et fællesskabsorgan med status som juridisk person.

2. Agenturet har i hver medlemsstat den videstgående rets- og handleevne, som vedkommende stats lovgivning tillægger juridiske personer. Det kan i særdeleshed erhverve og afhænde fast ejendom og løsure og optræde som part i retssager.

⁽¹⁾ Se side 55 i denne EUT.

⁽²⁾ Se side 94 i denne EUT.

3. Agenturet repræsenteres af direktøren.

Artikel 3

Sammensætning

Agenturet omfatter:

- en bestyrelse, der varetager de i artikel 13 nævnte opgaver
- et repræsentantskab, der varetager de i artikel 15 nævnte opgaver
- en direktør, der varetager de i artikel 17 nævnte opgaver, og
- et klagenævn, der varetager de i artikel 19 nævnte opgaver.

Artikel 4

Arten af agenturets retsakter

Agenturet skal:

- afgive udtalelser og henstillinger rettet til transmissionssystemoperatører
- afgive udtalelser og henstillinger rettet til regulerende myndigheder
- afgive udtalelser og henstillinger rettet til Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen
- træffe individuelle beslutninger i specifikke tilfælde, jf. artikel 7, 8 og 9, og
- forelægge Kommissionen ikke-bindende overordnede retningslinjer («overordnede retningslinjer») i overensstemmelse med artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽³⁾ og artikel 6 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet ⁽⁴⁾.

KAPITEL II

OPGAVER

Artikel 5

Generelle opgaver

Agenturet kan på anmodning af Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen eller på eget initiativ afgive udtalelse eller fremsætte henstillinger til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen om spørgsmål, der vedrører formålet med dets oprettelse.

⁽³⁾ Se side 15 i denne EUT.

⁽⁴⁾ Se side 36 i denne EUT.

Artikel 6

Opgaver vedrørende samarbejdet mellem transmissionssystemoperatører

1. Agenturet afgiver udtalelse til Kommissionen om udkast til vedtægter, medlemsfortegnelse og udkast til forretningsorden for ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og for ENTSO for gas i henhold til artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Agenturet overvåger varetagelsen af de opgaver, der påhviler ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 714/2009 og ENTSO for gas i henhold til artikel 9 i forordning (EF) nr. 715/2009.

3. Agenturet afgiver udtalelse

a) til ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og til ENTSO for gas i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009 om netregler, og

b) til ENTSO for elektricitet i henhold til artikel 9, stk. 2, første afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 og til ENTSO for gas i henhold til artikel 9, stk. 2, første afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009 om udkastet til årligt arbejdsprogram, udkastet til europæisk netudviklingsplan og andre relevante dokumenter, jf. artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 8, stk. 3, i forordning (EF) nr. 715/2009 under hensyntagen til målene om ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og effektivt fungerende og sikre indre markeder for elektricitet og naturgas.

4. Agenturet afgiver på grundlag af faktiske omstændigheder en behørigt begrundet udtalelse og henstillinger til ENTSO for elektricitet og ENTSO for gas og til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen, hvis det mener, at det udkast til årligt arbejdsprogram eller det udkast til europæisk netudviklingsplan, det har fået forelagt i henhold til artikel 9, stk. 2, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 9, stk. 2, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009, ikke bidrager til ikke-diskrimination, effektiv konkurrence og et effektivt fungerende marked eller et tilstrækkeligt niveau i den grænseoverskridende sammenkobling, der er åben for tredjepartsadgang, eller ikke er i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i direktiv 2009/72/EF og forordning (EF) nr. 714/2009 eller direktiv 2009/73/EF og forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet deltager i udarbejdelsen af netregler i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet forelægger Kommissionen ikke-bindende overordnede retningslinjer, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009. Agenturet reviderer de ikke-bindende overordnede retningslinjer og forelægger dem for

Kommissionen igen, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 4, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 4, i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet afgiver en begrundet udtalelse til ENTSO for elektricitet eller ENTSO for gas om netreglerne i overensstemmelse med artikel 6, stk. 7, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 7, i forordning (EF) nr. 715/2009.

Agenturet forelægger netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages i overensstemmelse med artikel 6, stk. 9, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 9, i forordning (EF) nr. 715/2009. Agenturet udarbejder og forelægger et udkast til netregler for Kommissionen, når det bliver anmodet herom i henhold til artikel 6, stk. 10, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6, stk. 10, i forordning (EF) nr. 715/2009.

5. Agenturet afgiver en behørigt begrundet udtalelse til Kommissionen i henhold til artikel 9, stk. 1, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 9, stk. 1, i forordning (EF) nr. 715/2009, hvis ENTSO for elektricitet og ENTSO for gas har undladt at gennemføre en netregel, der er udarbejdet i henhold til artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 8, stk. 2, i forordning (EF) nr. 715/2009, eller en netregel, der er fastsat i henhold til artikel 6, stk. 1-10, i disse forordninger, men som ikke er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 11, i disse forordninger.

6. Agenturet overvåger og analyserer gennemførelsen af de netregler og retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, i forordning (EF) nr. 714/2009, og artikel 6, stk. 11, i forordning (EF) nr. 715/2009 og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen, samt på ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, og aflægger rapport til Kommissionen.

7. Agenturet overvåger fremskridtene, hvad angår gennemførelsen af projekter om etablering af ny samkøringsskapacitet.

8. Agenturet overvåger gennemførelsen af de europæiske netudviklingsplaner. Hvis der konstateres uoverensstemmelser mellem en sådan plan og dens gennemførelse, skal det undersøge årsagerne til uoverensstemmelserne og udarbejde henstillinger til de berørte transmissionssystemoperatører og nationale regulerende myndigheder eller andre kompetente organer med henblik på gennemførelse af investeringerne i overensstemmelse med de europæiske netudviklingsplaner.

9. Agenturet overvåger det i artikel 12 i forordning (EF) nr. 714/2009 og artikel 12 i forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede regionale samarbejde mellem transmissionssystemoperatører og tager ved udarbejdelsen af sine udtalelser, henstillinger og beslutninger behørigt hensyn til resultaterne af dette samarbejde.

Artikel 7

Opgaver vedrørende de nationale regulerende myndigheder

1. Agenturet vedtager individuelle beslutninger om tekniske spørgsmål i overensstemmelse med direktiv 2009/72/EF, direktiv 2009/73/EF, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Agenturet kan i overensstemmelse med sit arbejdsprogram eller på anmodning af Kommissionen udarbejde henstillinger for at bistå regulerende myndigheder og markedsaktører med at dele god praksis.

3. Agenturet tilvejebringer en ramme, inden for hvilken de nationale regulerende myndigheder kan samarbejde. Det fremmer samarbejdet mellem de nationale regulerende myndigheder og mellem regulerende myndigheder på regionalt plan og på fællesskabsplan og tager ved udarbejdelsen af sine udtalelser, henstillinger og beslutninger behørigt hensyn til resultaterne af dette samarbejde. Hvor der efter agenturets opfattelse er behov for bindende regler for et sådant samarbejde, fremsætter det passende anbefalinger til Kommissionen.

4. Agenturet afgiver på grundlag af faktiske omstændigheder og på anmodning af en regulerende myndighed eller Kommissionen udtalelse om, hvorvidt en afgørelse truffet af en regulerende myndighed er i overensstemmelse med de i direktiv 2009/72/EF, direktiv 2009/73/EF, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede retningslinjer eller med andre relevante bestemmelser i disse direktiver eller forordninger.

5. Overholder en national regulerende myndighed ikke en i stk. 4 omhandlet udtalelse fra agenturet senest fire måneder efter at have modtaget udtalelsen, underretter agenturet Kommissionen og den pågældende medlemsstat herom.

6. Har en national regulerende myndighed i et bestemt tilfælde problemer med anvendelsen af de i direktiv 2009/72/EF, direktiv 2009/73/EF, forordning (EF) nr. 714/2009 eller forordning (EF) nr. 715/2009 omhandlede retningslinjer, kan den anmode agenturet om en udtalelse. Agenturet afgiver udtalelse, efter at have hørt Kommissionen, senest tre måneder efter modtagelsen af en sådan anmodning.

7. Agenturet træffer beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med infrastruktur for elektricitet og gas, der forbinder eller vil kunne forbinde mindst to medlemsstater (»grænseoverskridende infrastruktur«), i overensstemmelse med artikel 8.

Artikel 8

Opgaver vedrørende vilkår og betingelser for adgang til operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur

1. I forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur træffer agenturet kun beslutning om de regulerings spørgsmål, der hører under de nationale regulerende myndigheders kompetence, herunder eventuelt vilkår og betingelser for adgang og operativ sikkerhed,

- a) når de kompetente nationale regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed senest seks måneder efter, at sagen blev forelagt for den sidste af disse regulerende myndigheder, eller
- b) efter fælles anmodning fra de kompetente nationale regulerende myndigheder.

De kompetente nationale regulerende myndigheder kan i fællesskab anmode om, at tidsrummet i litra a) forlænges med højst seks måneder.

I forbindelse med sin beslutning hører agenturet de nationale regulerende myndigheder og relevante transmissionssystemoperatører og underrettes om forslag og bemærkninger fra alle de berørte transmissionssystemoperatører.

2. Vilkår og betingelser for adgang til grænseoverskridende infrastruktur omfatter:

- a) procedure for kapacitetstildeling
- b) tidsramme for tildeling
- c) deling af indtægter fra overbelastning, og
- d) afgifter opkrævet hos brugerne af infrastrukturen, jf. artikel 17, stk. 1, litra d), i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 36, stk. 1, litra d), i direktiv 2009/73/EF.

3. Hvis en sag er forelagt for agenturet i henhold til stk. 1,

- a) træffer agenturet sin beslutning, inden der er gået seks måneder fra forelæggelsen
- b) kan agenturet om nødvendigt træffe en midlertidig beslutning med henblik på at beskytte forsyningsikkerheden eller den operative sikkerhed i forbindelse med den pågældende infrastruktur.

4. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de situationer, hvor agenturet bliver kompetent til at træffe beslutning om vilkår og betingelser for adgang til og operativ sikkerhed i forbindelse med grænseoverskridende infrastruktur. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 32, stk. 2, i denne forordning.

5. Omfatter de i stk. 1 omhandlede reguleringsspørgsmål undtagelser som omhandlet i artikel 17 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 36 i direktiv 2009/73/EF, skal der ikke ske kumulering af de i denne forordning omhandlede frister med fristerne i nævnte bestemmelser.

Artikel 9

Andre opgaver

1. Agenturet kan indrømme undtagelser i henhold til artikel 17, stk. 5, i forordning (EF) nr. 714/2009. Agenturet kan ligeledes indrømme undtagelser i henhold til artikel 36, stk. 4, i direktiv 2009/73/EF, hvor det drejer sig om infrastruktur beliggende på mere end én medlemsstats område.

2. Agenturet afgiver efter anmodning fra Kommissionen i henhold til artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 3, stk. 1, andet afsnit, i forordning (EF) nr. 715/2009 en udtalelse om de nationale regulerende myndigheders beslutninger om certificering.

Agenturet kan under omstændigheder, som Kommissionen tydeligt har fastsat i retningslinjer vedtaget efter artikel 18 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 23 i forordning (EF) nr. 715/2009, og i forbindelse med spørgsmål, der vedrører formålene med dets oprettelse pålægges yderligere opgaver, der ikke involverer beslutningsbeføjelser.

Artikel 10

Høring og gennemsigtighed

1. I forbindelse med udførelsen af sine opgaver, navnlig udarbejdelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 og i forbindelse med fremsættelsen af forslag om ændringer af netregler i medfør af i artikel 7 i disse forordninger, foretager agenturet tidligt i forløbet omfattende høring af markedsdeltagere, transmissionssystemoperatører, forbrugere, slutbrugere og, hvor det er relevant, konkurrencemyndigheder, uden at dette berører deres respektive kompetence, på en åben og gennemsigtig måde, navnlig når dets opgaver vedrører transmissionssystemoperatører.

2. Agenturet sikrer, at offentligheden og eventuelle interesserede parter, hvor det er relevant, får objektive, pålidelige og let tilgængelige oplysninger, navnlig med hensyn til resultaterne af dets arbejde.

Alle dokumenter og mødereferater fra høringsmøder, der afholdes i forbindelse med udarbejdelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 + eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller i forbindelse med ændringen af netregler i medfør af artikel 7 i disse forordninger, offentliggøres.

3. Inden vedtagelsen af overordnede retningslinjer i henhold til artikel 6 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller artikel 6 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller fremsættelsen af forslag til ændring af netregler i medfør af artikel 7 i disse forordninger oplyser agenturet, hvordan der er taget hensyn til de kommentarer, der er modtaget i forbindelse med høringen, og giver en begrundelse, når det undlader at følge disse kommentarer.

4. Agenturet offentliggør på sit websted som minimum dagsordenen, baggrundsdokumenterne samt eventuelle mødereferater fra møder i bestyrelsen, repræsentantskabet og klagenævnet.

Artikel 11

Overvågning af og rapportering om elektricitets- og naturgassektoren

1. Agenturet overvåger i tæt samarbejde med Kommissionen, medlemsstaterne og de relevante nationale myndigheder, herunder de nationale regulerende myndigheder, og uden at dette berører konkurrencemyndighedernes beføjelser, de indre markeder for elektricitet og naturgas, særligt detailpriserne for elektricitet og naturgas, netadgang, herunder adgang for elektricitet, der er produceret fra vedvarende energikilder, og overholdelsen af forbrugerrettighederne som fastsat i direktiv 2009/72/EF og direktiv 2009/73/EF.

2. Agenturet offentliggør en årsrapport om resultaterne af dets overvågning i henhold til stk. 1. I denne rapport redegør det for eventuelle hindringer for den fulde gennemførelse af de indre markeder for elektricitet og naturgas.

3. I forbindelse med offentliggørelsen af årsrapporten kan agenturet forelægge Europa-Parlamentet og Kommissionen en udtalelse om foranstaltninger, der kunne træffes, for at fjerne de i stk. 2 omhandlede hindringer.

KAPITEL III

ORGANISATION

Artikel 12

Bestyrelsen

1. Bestyrelsen består af ni medlemmer. Hvert medlem har en suppleant. To medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Kommissionen, to medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Europa-Parlamentet og fem medlemmer og deres suppleanter udnævnes af Rådet. Et medlem af Europa-Parlamentet kan ikke være medlem af bestyrelsen. Bestyrelsesmedlemmernes og deres suppleanternes mandatperiode er fire år og kan fornyes én gang. Den første mandatperiode er seks år for halvdelen af bestyrelsesmedlemmernes og deres suppleanternes vedkommende.

2. Bestyrelsen vælger en formand og en næstformand blandt sine medlemmer. Næstformanden erstatter automatisk formanden, når denne er forhindret i at udføre sit hverv. Formandens og næstformandens mandatperiode er to år og kan fornyes én gang. Formandens og næstformandens mandatperiode udløber, når deres medlemskab af bestyrelsen ophører.

3. Bestyrelsens formand indkaldes til bestyrelsesmøder. Formanden for repræsentantskabet eller repræsentantskabets udpegede repræsentant og direktøren deltager uden stemmeret i drøftelserne, medmindre bestyrelsen beslutter andet for så vidt angår direktøren. Der afholdes ordinære bestyrelsesmøder mindst to gange om året. Bestyrelsen mødes desuden på initiativ af formanden eller på anmodning af Kommissionen eller af mindst en tredjedel af bestyrelsesmedlemmerne. Bestyrelsen kan indbyde personer, som kan have relevante synspunkter, til at overvære bestyrelsesmøderne som observatører. Bestyrelsesmedlemmerne kan, såfremt forretningsordenen tillader det, bistås af rådgivere og eksperter. Bestyrelsens sekretariatsfunktioner varetages af agenturet.

4. Bestyrelsen vedtager sine beslutninger med et flertal på to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer, medmindre andet fastlægges i denne forordning. Hvert bestyrelsesmedlem eller suppleant har én stemme.

5. Forretningsordenen indeholder nærmere bestemmelser for:

a) afstemningsreglerne, navnlig reglerne for, hvornår et medlem kan handle på vegne af et andet medlem, samt i givet fald også reglerne for, hvornår bestyrelsen er beslutningsdygtig, og

b) rotationsreglerne i forbindelse med fornyelsen af de medlemmer af bestyrelsen, som udnævnes af Rådet, således at der sikres balance i medlemsstaternes deltagelse over tid.

6. Et medlem af bestyrelsen kan ikke være medlem af repræsentantskabet.

7. Medlemmerne af bestyrelsen forpligter sig til at handle uafhængigt og objektivt ud fra almene samfundshensyn uden at søge eller efterleve politiske instrukser. Hvert medlem afgiver med henblik herpå en skriftlig loyalitetserklæring og en skriftlig interesseerklæring, hvori de enten anfører, at de ikke har nogen interesser, der berører deres uafhængighed, eller at de har visse direkte eller indirekte interesser, der kan anses for at berøre deres uafhængighed. Disse erklæringer offentliggøres hvert år.

Artikel 13

Bestyrelsens opgaver

1. Bestyrelsen udnævner direktøren i overensstemmelse med artikel 16, stk. 2, efter at have hørt repræsentantskabet og opnået dets positive udtalelse i overensstemmelse med artikel 15, stk. 2.

2. Bestyrelsen udnævner formelt medlemmerne af repræsentantskabet i overensstemmelse med artikel 14, stk. 1.

3. Bestyrelsen udnævner formelt medlemmerne af klagenævnet i overensstemmelse med artikel 18, stk. 1 og 2.

4. Bestyrelsen sikrer, at agenturet varetager sit kommissorium og udfører de opgaver, det er pålagt, i overensstemmelse med denne forordning.

5. Senest den 30. september hvert år vedtager bestyrelsen efter høring af Kommissionen og efter repræsentantskabets godkendelse i overensstemmelse med artikel 15, stk. 3, agenturets arbejdsprogram for det følgende år og fremsender det til Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen. Arbejdsprogrammet vedtages med forbehold af den årlige budgetprocedure og offentliggøres.

6. Bestyrelsen vedtager og ajourfører, hvis det er relevant, et flerårigt program. Ajourføringen foretages på grundlag af en evalueringsrapport, der er udarbejdet af en uafhængig ekstern ekspert på bestyrelsens anmodning. Disse dokumenter offentliggøres.

7. Bestyrelsen udøver sine budgetmæssige beføjelser i overensstemmelse med artikel 21-24.

8. Efter samtykke fra Kommissionen træffer bestyrelsen beslutning om, hvorvidt den skal acceptere testamentariske gaver eller donationer eller tilskud fra andre fællesskabskilder eller andre frivillige bidrag fra medlemsstaterne eller fra de regulerende myndigheder. De finansieringskilder, der er anført i dette stykke, behandles eksplicit i den udtalelse, som bestyrelsen afgiver i henhold til artikel 24, stk. 5.

9. Bestyrelsen udøver i samråd med repræsentantskabet disciplinær myndighed over direktøren.

10. Bestyrelsen fastlægger om nødvendigt de nærmere bestemmelser, der er nødvendige for gennemførelsen af vedtægten, jf. artikel 28, stk. 2.

11. Bestyrelsen vedtager praktiske foranstaltninger vedrørende retten til aktindsigt i agenturets dokumenter i overensstemmelse med artikel 30.

12. Bestyrelsen vedtager og offentliggør årsrapporten om agenturets virksomhed på grundlag af det i artikel 17, stk. 8, omhandlede udkast og fremsender denne rapport senest den 15. juni hvert år til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen, Revisionsretten, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Årsrapporten om agenturets virksomhed skal indeholde en af repræsentantskabet godkendt særskilt afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed det pågældende år.

13. Bestyrelsen vedtager selv sin forretningsorden og offentliggør den.

Artikel 14

Repræsentantskabet

1. Repræsentantskabet består af:
  - a) overordnede repræsentanter for de regulerende myndigheder, jf. artikel 35, stk. 1, i direktiv 2009/72/EF og artikel 39, stk. 1, i direktiv 2009/73/EF, og en suppleant pr. medlemsstat udpeget blandt nuværende overordnede embedsmænd hos disse myndigheder
  - b) en repræsentant for Kommissionen uden stemmeret.

Hver medlemsstat kan kun sende én repræsentant for de nationale regulerende myndigheder til repræsentantskabet.

De nationale regulerende myndigheder er hver især ansvarlige for at udpege en suppleant blandt deres eget personale.

2. Repræsentantskabet vælger en formand og en næstformand blandt sine medlemmer. Næstformanden erstatter formanden, når denne er forhindret i at udføre sit hverv. Formandens og næstformandens mandatperiode er to og et halvt år og kan fornyes. Formandens og næstformandens mandatperiode udløber under alle omstændigheder, når deres medlemskab af repræsentantskabet ophører.

3. Repræsentantskabet træffer beslutning med et flertal på to tredjedele af de tilstedeværende medlemmer. Medlemmer eller suppleanter har hver én stemme.

4. Repræsentantskabet vedtager selv og offentliggør sin forretningsorden, som skal indeholde nærmere bestemmelser for afstemningsregler, navnlig reglerne for, hvornår et medlem kan handle på vegne af et andet medlem, samt i givet fald også reglerne for, hvornår repræsentantskabet er beslutningsdygtigt. Forretningsordenen kan foreskrive specifikke arbejdsmetoder for behandlingen af spørgsmål, der opstår i forbindelse med regionale samarbejdsinitiativer.

5. Repræsentantskabet handler uafhængigt i udførelsen af de opgaver, der pålægges det ved denne forordning, uden at dette berører de medlemmer, der handler på vegne af deres respektive regulerende myndigheder, og må ikke søge eller efterleve instrukser fra medlemsstaternes regeringer, fra Kommissionen eller fra en anden offentlig eller privat enhed.

6. Repræsentantskabets sekretariatsfunktioner varetages af agenturet.

Artikel 15

Repræsentantskabets opgaver

1. Repræsentantskabet afgiver udtalelse til direktøren om de i artikel 5-9 omhandlede udtalelser, henstillinger og beslutninger, der behandles med henblik på vedtagelse. Repræsentantskabet bistår desuden inden for sine beføjelser direktøren med vejledning vedrørende varetagelsen af dennes opgaver.

2. Repræsentantskabet afgiver udtalelse til bestyrelsen om den ansøger, der skal udnævnes til direktør i henhold til artikel 13, stk. 1, og artikel 16, stk. 2. Repræsentantskabet træffer denne beslutning med et flertal på tre fjerdedele af medlemmerne.

3. Repræsentantskabet godkender i henhold til artikel 13, stk. 5, og artikel 17, stk. 6, og i overensstemmelse med det i henhold til artikel 23, stk. 1, opstillede foreløbige budgetforslag agenturets arbejdsprogram for det følgende år og forelægger det senest den 1. september hvert år for bestyrelsen til vedtagelse.

4. Repræsentantskabet godkender i henhold til artikel 13, stk. 12, og artikel 17, stk. 8, årsrapportens særskilte afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed.

5. Europa-Parlamentet kan opfordre formanden for repræsentantskabet eller dennes næstformand til, med fuld respekt for deres uafhængighed, at afgive en erklæring over for sit kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

Artikel 16

Direktøren

1. Agenturet ledes af en direktør, der handler i overensstemmelse med den vejledning, der er omhandlet i artikel 15, stk. 1, andet punktum, og, hvis det er fastsat i denne forordning, i overensstemmelse med repræsentantskabets udtalelser. Med forbehold af bestyrelsens og repræsentantskabets respektive roller i forbindelse med direktørens opgaver, må direktøren ikke søge eller efterleve instrukser fra nogen regering, fra Kommissionen eller fra nogen offentlig eller privat enhed.

2. Direktøren udnævnes af bestyrelsen efter positiv udtalelse fra repræsentantskabet på grundlag af sine præstationer, kvalifikationer og erfaring med relevans for energisektoren fra en liste med mindst tre ansøgere, som er indstillet af Kommissionen efter en offentlig indkaldelse af interessetilkendegivelser. Før udnævnelsen kan den ansøger, bestyrelsen har valgt, opfordres til at fremkomme med en udtalelse til Europa-Parlamentets kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

3. Direktørens embedsperiode er fem år. Inden for de sidste ni måneder af denne periode foretager Kommissionen en vurdering. I vurderingen undersøger Kommissionen navnlig følgende:

- a) direktørens arbejdsindsats
- b) agenturets opgaver og behov i de følgende år.

Vurderingen vedrørende litra b) udarbejdes med bistand fra en uafhængig ekstern ekspert.

4. Bestyrelsen kan efter indstilling fra Kommissionen, efter høring af repræsentantskabet og med størst mulig hensyntagen til vurderingsrapporten og repræsentantskabets udtalelse om denne vurdering, og kun såfremt det kan begrundes med agenturets opgaver og behov, forlænge direktørens embedsperiode én gang med højst tre år.

5. Bestyrelsen underretter Europa-Parlamentet, hvis den har til hensigt at forlænge direktørens embedsperiode. Inden for én måned inden forlængelsen af embedsperioden kan direktøren opfordres til at afgive en erklæring over for Europa-Parlamentets kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

6. Hvis direktørens embedsperiode ikke forlænges, forbliver direktøren i embedet, indtil efterfølgeren er udnævnt.

7. Direktøren kan kun afskediges efter beslutning truffet af bestyrelsen og efter positiv udtalelse fra repræsentantskabet. Repræsentantskabet træffer en sådan beslutning med et flertal på tre fjerdedele af medlemmerne.

8. Europa-Parlamentet og Rådet kan anmode direktøren om at aflægge beretning om udførelsen af dennes opgaver og pligter. Europa-Parlamentet kan også opfordre direktøren til at afgive en erklæring over for sit kompetente udvalg og besvare spørgsmål fra medlemmerne af dette udvalg.

Artikel 17

Direktørens opgaver

1. Direktøren repræsenterer agenturet og er ansvarlig for dets ledelse.

2. Direktøren forbereder bestyrelsens møder. Direktøren deltaget uden stemmeret i bestyrelsens arbejde.

3. Direktøren affatter og offentliggør de i artikel 5-9 omhandlede udtalelser, henstillinger og beslutninger, der har opnået en positiv udtalelse fra repræsentantskabet.

4. Direktøren er ansvarlig for gennemførelsen af agenturets årlige arbejdsprogram efter vejledning fra repræsentantskabet og under bestyrelsens administrative kontrol.

5. Direktøren træffer de nødvendige foranstaltninger, især med hensyn til vedtagelse af interne administrative instrukser og offentliggørelse af meddelelser, til at sikre, at agenturet fungerer i overensstemmelse med denne forordning.

6. Hvert år udarbejder direktøren et udkast til agenturets arbejdsprogram for det følgende år og forelægger det for repræsentantskabet, Europa-Parlamentet og Kommissionen inden den 30. juni samme år.

7. Direktøren udarbejder et foreløbigt budgetforslag for agenturet i henhold til artikel 23, stk. 1, og gennemfører agenturets budget i henhold til artikel 24.

8. Hvert år udarbejder direktøren et udkast til årsrapport med en særskilt afdeling om agenturets reguleringsvirksomhed og en afdeling om finansielle og administrative anliggender.

9. Direktøren udøver de i artikel 28, stk. 3, nævnte beføjelser over for agenturets personale.

Artikel 18

Klagenævn

1. Klagenævnet består af seks ordinære medlemmer og seks suppleanter, der udpeges blandt nuværende eller tidligere overordnede embedsmænd hos de nationale regulerende myndigheder, konkurrencemyndigheder eller andre nationale institutioner eller fællesskabsinstitutioner, som har relevant erfaring inden for energisektoren. Klagenævnet vælger selv sin formand. Klagenævnets afgørelser træffes med kvalificeret flertal på mindst fire ud af de seks medlemmer. Klagenævnet indkaldes efter behov.

2. Klagenævnets medlemmer udnævnes formelt efter en offentlig indkaldelse af interessetilkendegivelser af bestyrelsen efter indstilling fra Kommissionen og efter samråd med repræsentantskabet.

3. Klagenævnets medlemmers mandatperiode er fem år. Mandatperioden kan fornyes. Klagenævnets medlemmer træffer afgørelse i fuld uafhængighed. De er ikke bundet af nogen form for instrukser. De må ikke udøve andre funktioner i agenturet, bestyrelsen eller repræsentantskabet. Et medlem af klagenævnet kan ikke afskediges i vedkommendes mandatperiode, medmindre medlemmet er fundet skyldig i en alvorlig forseelse, og bestyrelsen efter høring af repræsentantskabet træffer beslutning herom.

4. Medlemmerne af klagenævnet må ikke deltage i behandlingen af en klage, hvis de har en personlig interesse i sagen, eller hvis de tidligere har været involveret som repræsentanter for en af sagens parter, eller hvis de har været med til at træffe den beslutning, som klagen vedrører.

5. Mener et medlem af klagenævnet af en af de i stk. 4 omhandlede grunde eller af andre grunde, at et af de øvrige medlemmer ikke bør deltage i behandlingen af en klage, underretter medlemmet klagenævnet herom. Enhver part i en klagesag kan gøre indsigelse mod et medlem af klagenævnet med henvisning til en hvilken som helst af de i stk. 4 omhandlede grunde, eller hvis medlemmet mistænkes for partiskhed. Der kan ikke gøres indsigelse med henvisning til medlemmernes nationalitet, og en klage kan ikke antages til behandling, hvis klageren efter at have fået kendskab til et forhold, der kan begrunde en indsigelse, har taget processuelle skridt ud over at gøre indsigelse mod sammensætningen af klagenævnet.

6. Klagenævnet træffer uden deltagelse af det berørte medlem beslutning om, hvordan det skal forholde sig i de i stk. 4 og 5 omhandlede tilfælde. Med henblik på denne beslutning erstattes det pågældende medlem i klagenævnet af vedkommendes suppleant. Befinder suppleanten sig i en lignende situation, udpeger formanden en anden blandt suppleanterne.

7. Medlemmerne af klagenævnet forpligter sig til at handle uafhængigt og ud fra almene samfundshensyn. De afgiver med henblik herpå en skriftlig loyalitetserklæring og en skriftlig interesseerklæring, hvori de enten anfører, at de ikke har nogen interesser, der berører deres uafhængighed, eller at de har visse direkte eller indirekte interesser, der kan anses for at berøre deres uafhængighed. Disse erklæringer offentliggøres hvert år.

Artikel 19

Klager

1. Alle fysiske og juridiske personer, herunder nationale regulerende myndigheder, kan påklage en i artikel 7, 8 eller 9 omhandlet beslutning, som er rettet til den pågældende, eller en beslutning, som, selv om den formelt er rettet til en anden person, er af direkte og personlig interesse for den pågældende.

2. Klagen tillige med begrundelsen indgives skriftligt til agenturet senest to måneder efter, at beslutningen er meddelt den pågældende, eller, hvis dette ikke er sket, senest to måneder efter offentliggørelsen af agenturets beslutning. Klagenævnet træffer afgørelse i klagesagen senest to måneder efter klagens indgivelse.

3. En klage indgivet i henhold til stk. 1 har ikke opsættende virkning. Klagenævnet kan dog, hvis det finder det berettiget, suspendere anvendelsen af den påklagede beslutning.

4. Kan klagen antages til behandling, undersøger klagenævnet, om den er velbegrundet. Klagenævnet opfordrer i det omfang, det finder det nødvendigt, parterne i klagesager til at fremsætte deres bemærkninger til klagenævnets egne eller andre parters indlæg i klagesagen inden for nærmere fastsatte tidsfrister. Parterne i klagesager har ret til at fremlægge deres synspunkter mundtligt.

5. Klagenævnet kan i overensstemmelse med denne artikel udøve de beføjelser, der ligger inden for agenturets kompetence, eller hjemvise sagen til agenturets kompetente organ. Sidstnævnte er bundet af klagenævnets afgørelse.

6. Klagenævnet vedtager selv og offentliggør sin forretningsorden.

7. Afgørelser truffet af klagenævnet offentliggøres af agenturet.

Artikel 20

Indbringelse af sager for Retten i Første Instans og Domstolen

1. Der kan anlægges sag ved Retten i Første Instans eller Domstolen i overensstemmelse med traktatens artikel 230 for at gøre indsigelse mod en afgørelse truffet af klagenævnet eller, såfremt der ikke har været adgang til at indbringe sagen for klagenævnet, mod en beslutning truffet af agenturet.

2. Undlader agenturet at træffe en beslutning, kan der anlægges et passivitetssøgsmaal ved Retten i Første Instans eller Domstolen i overensstemmelse med traktatens artikel 232.

3. Agenturet træffer de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme den dom, der er afsagt af Retten i Første Instans eller Domstolen.

KAPITEL IV

FINANSIELLE BESTEMMELSER

Artikel 21

Agenturets budget

1. Agenturets indtægter udgøres navnlig af

a) et tilskud fra Fællesskabet opført på Den Europæiske Unions almindelige budget (Kommissionens sektion)

- b) gebyrer til agenturet i henhold til artikel 22
  - c) eventuelle frivillige bidrag fra medlemsstaterne eller de regulerende myndigheder, jf. artikel 13, stk. 8, og
  - d) eventuelle testamentariske gaver, donationer eller andre tilskud, jf. artikel 13, stk. 8.
2. Agenturets udgifter omfatter udgifter til personale, administration, infrastruktur og drift.
  3. Agenturets indtægter og udgifter skal balancere.
  4. Der udarbejdes for hvert regnskabsår, som altid følger kalenderåret, overslag over agenturets indtægter og udgifter, og overslaget opføres på agenturets budget.

Artikel 22

Gebyrer

1. Der betales gebyrer til agenturet for anmodninger om indrømmelser af undtagelser i henhold til artikel 9, stk. 1.
2. De i stk. 1 omhandlede gebyrer fastsættes af Kommissionen.

Artikel 23

Opstilling af budgettet

1. Senest den 15. februar hvert år udarbejder direktøren et foreløbigt budgetforslag, der omfatter driftsudgifterne og det planlagte arbejdsprogram for det følgende regnskabsår, og fremsender dette foreløbige budgetforslag til bestyrelsen tillige med en foreløbig stillingsfortegnelse. Hvert år udarbejder bestyrelsen på grundlag af direktørens foreløbige budgetforslag et overslag over agenturets indtægter og udgifter i det følgende regnskabsår. Bestyrelsen fremsender dette overslag tillige med et udkast til stillingsfortegnelse til Kommissionen senest den 31. marts. Inden overslaget vedtages, fremsendes det af direktøren udarbejdede budgetforslag til repræsentantskabet, der kan afgive en begrundet udtalelse om forslaget.
2. Det i stk. 1 omhandlede overslag fremsendes af Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet (»budgetmyndigheden«) tillige med det foreløbige forslag til Den Europæiske Unions almindelige budget.
3. På grundlag af overslaget opfører Kommissionen på det foreløbige forslag til Den Europæiske Unions almindelige budget de overslag, den finder nødvendige vedrørende stillingsfortegnelsen og størrelsen af det tilskud, der skal konteres Den Europæiske Unions almindelige budget i henhold til traktatens artikel 272.
4. Budgetmyndigheden vedtager agenturets stillingsfortegnelse.

5. Agenturets budget udarbejdes af bestyrelsen. Det bliver endeligt, når Den Europæiske Unions almindelige budget er endeligt vedtaget. Det justeres om fornødent i overensstemmelse hermed.

6. Bestyrelsen underretter omgående budgetmyndigheden, hvis den agter at gennemføre et projekt, der kan få betydelige finansielle virkninger for finansieringen af agenturets budget, navnlig ethvert projekt vedrørende fast ejendom som f.eks. leje eller køb af bygninger. Bestyrelsen underretter ligeledes Kommissionen herom. Såfremt en af budgetmyndighedens parter agter at afgive en udtalelse, meddeler den senest to uger efter datoen for underretningen om projektet agenturet, at den har til hensigt at afgive en sådan udtalelse. Hvis budgetmyndigheden ikke reagerer på bestyrelsens underretning, kan agenturet gå videre med det planlagte projekt.

Artikel 24

Gennemførelse af og kontrol med budgettet

1. Direktøren varetager opgaverne som anvisningsberettiget og gennemfører agenturets budget.
2. Senest den 1. marts efter det afsluttede regnskabsår sender agenturets regnskabsfører det foreløbige regnskab ledsaget af beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret til Kommissionens regnskabsfører og Revisionsretten. Agenturets regnskabsfører sender desuden beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning til Europa-Parlamentet og Rådet senest den 31. marts det følgende år. Kommissionens regnskabsfører konsoliderer institutionernes og de decentrale organers foreløbige regnskaber i overensstemmelse med artikel 128 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget ⁽¹⁾ (*ansforordningen*).
3. Senest den 31. marts efter det afsluttede regnskabsår sender Kommissionens regnskabsfører agenturets foreløbige regnskab ledsaget af beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret til Revisionsretten. Beretningen om den budgetmæssige og økonomiske forvaltning i regnskabsåret sendes desuden til Europa-Parlamentet og Rådet.
4. Efter at have modtaget Revisionsrettens bemærkninger om agenturets foreløbige regnskab i overensstemmelse med artikel 129 i finansforordningen udarbejder direktøren på eget ansvar agenturets endelige regnskab og sender det til bestyrelsen til udtalelse.
5. Bestyrelsen afgiver udtalelse om agenturets endelige regnskab.
6. Senest den 1. juli efter det afsluttede regnskabsår fremsender direktøren det endelige regnskab ledsaget af bestyrelsens udtalelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Kommissionen og Revisionsretten.
7. Det endelige regnskab offentliggøres.

⁽¹⁾ EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1.

8. Senest den 15. oktober sender direktøren sit svar på Revisionsrettens bemærkninger. Han sender desuden en kopi af dette svar til bestyrelsen og Kommissionen.

9. På Europa-Parlamentets anmodning forelægger direktøren det i overensstemmelse med artikel 146, stk. 3, i finansforordningen alle de oplysninger, der er nødvendige for, at dechargeproceduren vedrørende det pågældende regnskabsår kan forløbe tilfredsstillende.

10. Efter henstilling fra Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal, meddeler Europa-Parlamentet senest den 15. maj i år $n + 2$ direktøren decharge for gennemførelsen af budgettet for regnskabsåret n .

Artikel 25

Finansielle bestemmelser

De for agenturet gældende finansielle bestemmelser udarbejdes af bestyrelsen efter høring af Kommissionen. Disse bestemmelser kan afvige fra forordning (EF, Euratom) nr. 2343/2002, hvis specifikke operationelle behov i forbindelse med agenturets virksomhed gør det nødvendigt, og kun med Kommissionens forudgående samtykke.

Artikel 26

Forholdsregler mod svig

1. Med henblik på bekæmpelse af svig, bestikkelse og anden ulovlig aktivitet finder bestemmelserne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 af 25. maj 1999 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) ⁽¹⁾, ubegrænset anvendelse på agenturet.

2. Agenturet tiltræder den interinstitutionelle aftale af 25. maj 1999 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om de interne undersøgelser, der foretages af Det europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig ⁽²⁾ (OLAF), og vedtager omgående de nødvendige bestemmelser, som gælder for alle agenturets ansatte.

3. Det fastsættes udtrykkeligt i finansieringsafgørelserne og de dertil knyttede gennemførelsesaftaler og -instrumenter, at Revisionsretten og OLAF om nødvendigt kan foretage kontrol på stedet hos modtagerne af midler udbetalt af agenturet og hos det personale, der er ansvarligt for tildelingen af disse midler.

KAPITEL V

GENERELLE BESTEMMELSER

Artikel 27

Privilegier og immuniteter

Protokollen vedrørende De Europæiske Fællesskabers privilegier og immuniteter gælder for agenturet.

⁽¹⁾ EFT L 136 af 31.5.1999, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 136 af 31.5.1999, s. 15.

Artikel 28

Personale

1. Vedtægten og ansættelsesvilkårene og de regler, som De Europæiske Fællesskabers institutioner sammen har vedtaget om anvendelsen af denne vedtægt og disse ansættelsesvilkår, finder anvendelse på agenturets personale, herunder dets direktør.

2. Bestyrelsen vedtager efter aftale med Kommissionen de nødvendige gennemførelsesbestemmelser i overensstemmelse med artikel 110 i vedtægten.

3. Agenturet udøver over for personalet de beføjelser, som i henhold til vedtægten er overdraget til ansættelsesmyndigheden, og de beføjelser, som er overdraget til den myndighed, der i henhold til ansættelsesvilkårene har kompetence til at indgå ansættelseskontrakter.

4. Bestyrelsen kan vedtage bestemmelser, der gør det muligt at ansætte nationale eksperter, som medlemsstaterne udsender til agenturet.

Artikel 29

Agenturets ansvar

1. Hvad angår ansvar uden for kontraktforhold, erstatter agenturet i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, skader forvoldt af agenturet eller af dets ansatte som led i udøvelsen af deres hverv. Domstolen har kompetence til at afgøre enhver tvist vedrørende erstatning for sådanne skader.

2. De ansattes personlige økonomiske og disciplinære ansvar over for agenturet bestemmes efter de for agenturets ansatte gældende relevante regler.

Artikel 30

Aktindsigt

1. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1049/2001 af 30. maj 2001 om aktindsigt i Europa-Parlamentets, Rådets og Kommissionens dokumenter ⁽³⁾ gælder for de dokumenter, som beror hos agenturet.

2. Bestyrelsen vedtager senest den 3. marts 2010 nærmere bestemmelser vedrørende anvendelsen af forordning (EF) nr. 1049/2001.

3. De afgørelser, agenturet træffer i henhold til artikel 8 i forordning (EF) nr. 1049/2001, kan indklages for ombudsmanden eller indbringes for Domstolen på de betingelser, som er fastsat i henholdsvis artikel 195 og 230 i traktaten.

⁽³⁾ EFT L 145 af 31.5.2001, s. 43.

Artikel 31

Tredjelandes deltagelse

1. Agenturet er åbent for deltagelse af tredjelande, som har indgået aftaler med Fællesskabet, der indebærer, at de har indført og anvender fællesskabsretten vedrørende energi og, hvis det er relevant, vedrørende miljø og konkurrence.
2. I de relevante bestemmelser i disse aftaler fastsættes arten og omfanget og de proceduremæssige aspekter af disse landes deltagelse i agenturets arbejde, herunder bestemmelser om finansielle bidrag og personale.

Artikel 32

Udvalg

1. Kommissionen består af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 33

Sprogordninger

1. Bestemmelserne i Rådets forordning nr. 1 af 15. april 1958 om den ordning, der skal gælde for Det Europæiske Økonomiske Fællesskab på det sproglige område⁽¹⁾ finder anvendelse på agenturet.
2. Bestyrelsen træffer beslutning om agenturets interne sprogordninger.
3. De oversættelsesopgaver, der er påkrævet i forbindelse med agenturets virksomhed, udføres af Oversættelsescentret for Den Europæiske Unions Organer.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

KAPITEL VI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 34

Evaluering

1. Kommissionen foretager med bistand fra en uafhængig ekspert en evaluering af agenturets virksomhed. Denne evaluering omfatter agenturets resultater og arbejdsmetoder sammenholdt med dets mål, mandat og opgaver, således som de er defineret i denne forordning og i agenturets årlige arbejdsprogrammer. Evalueringen skal bygge på en bred høring i overensstemmelse med artikel 10.
2. Kommissionen forelægger den i stk. 1 omhandlede evaluering for repræsentantskabet. Repræsentantskabet fremsætter henstillinger vedrørende ændringer af denne forordning, agenturet og dets arbejdsmetoder til Kommissionen, som dernæst kan fremsende disse henstillinger til Europa-Parlamentet og Rådet sammen med sin egen holdning og eventuelle relevante forslag.
3. Kommissionen forelægger den første evaluering for Europa-Parlamentet og Rådet inden for tre år efter den første direktørs tiltræden. Derefter forelægger Kommissionen en evaluering mindst hvert fjerde år.

Artikel 35

Ikrafttræden og overgangsforanstaltninger

1. Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.
2. Artikel 5-11 finder først anvendelse fra den 3. marts 2011.

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

⁽¹⁾ EFT 17 af 6.10.1958, s. 385.

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 714/2009

af 13. juli 2009

om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1228/2003

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for elektricitet, som siden 1999 gradvis har taget form, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Fællesskabet, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser, højere servicestandarder, og at bidrage til øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽⁴⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1228/2003 af 26. juni 2003 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽⁵⁾ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for elektricitet.
- (3) På nuværende tidspunkt er der dog hindringer for salget af elektricitet på lige vilkår og uden diskrimination eller ugunstige betingelser i Fællesskabet. Navnlig kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektive niveau, ligesom der stadig findes isolerede markeder.

⁽¹⁾ EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 18.6.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 75 E af 31.3.2009, s. 16) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

⁽⁴⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

⁽⁵⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 1.

(4) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« fremhævede, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre marked for elektricitet og skabe lige vilkår for alle elektricitetsvirksomheder i Fællesskabet. Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »Udsigterne for det indre gas- og elmarked« og »Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (endelig rapport)« viste, at de nuværende regler og foranstaltninger hverken skaber de fornødne rammer eller sikrer etablering af sammenkoblingskapacitet, således at målet om et velfungerende, effektivt og åbent indre marked kan opfyldes.

(5) Udover en effektiv gennemførelse af de nuværende retlige rammer, bør de retlige rammer for det indre marked for elektricitet, der findes i forordning (EF) nr. 1228/2003, tilpasses i tråd med disse meddelelser.

(6) Navnlig kræves der øget samarbejde og samordning mellem transmissionssystemoperatørerne, så der etableres netregler for tilvejebringelse og forvaltning af effektiv og gennemsigtig adgang til transmissionsnet på tværs af grænserne, og sikres en samordnet og tilstrækkelig fremsynet planlægning og holdbar teknisk udvikling af transmissionssystemet i Fællesskabet, herunder etablering af sammenkoblingskapacitet, under behørig hensyntagen til miljøet. Netreglerne bør være i tråd med de overordnede retningslinjer, som efter deres beskaffenhed er ikke-bindende (»overordnede retningslinjer«), og som er opstillet af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energireguleringsmyndigheder ⁽⁶⁾ (agenturet). Agenturet bør deltage i det gennemsyn, der på grundlag af faktiske omstændigheder foretages af udkastet til netregler, herunder disses overholdelse af de overordnede retningslinjer, og det bør have mulighed for at indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Agenturet bør også vurdere foreslåede ændringer af netreglerne, og det bør kunne indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Transmissionssystemoperatørerne bør drive deres net i overensstemmelse med disse netregler.

(7) Der bør oprettes et europæisk net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (»ENTSO for elektricitet«) til sikring af, at elektricitetstransmissionsnettet forvaltes

⁽⁶⁾ Se side 1 i denne EUT.

- optimalt, og der åbnes mulighed for elektricitetshandel og elektricitetsforsyning på tværs af grænserne i Fællesskabet. ENTSO for elektricitets opgaver bør løses i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler, som fortsat vil være gældende for beslutninger, der træffes af ENTSO for elektricitet. ENTSO for elektricitets opgaver bør være veldefinerede, og dets arbejdsmetode bør sikre, at det arbejder effektivt, gennemsigtigt og er repræsentativt. Netregler, der udarbejdes af ENTSO for elektricitet, har ikke til formål at erstatte de nødvendige nationale netregler for spørgsmål, der ikke vedrører grænseoverskridende netspørgsmål. Da der kan sikres hurtigere fremskridt ved en regional tilgang, bør transmissionssystemoperatørerne oprette regionale strukturer inden for rammerne af den overordnede samarbejdsstruktur og samtidig sikre, at resultaterne på regionalt plan er forenelige med netregler og ikke-bindende tiårige europæiske netudviklingsplaner. Medlemsstaterne bør fremme samarbejde og overvåge netets effektivitet på regionalt plan. Det regionale samarbejde bør være foreneligt med indførelsen af et konkurrencedygtigt og effektivt indre marked for elektricitet.
- (8) Alle markedsdeltagere har interesse i det arbejde, som ENTSO for elektricitet forventes at udføre. En effektiv høringsproces er derfor af væsentlig betydning, og allerede bestående strukturer, der er oprettet for at fremme og strømline høringsprocessen, såsom Union for the Coordination of Transmission of Electricity, nationale reguleringsmyndigheder eller agenturet, bør spille en vigtig rolle.
- (9) For at sikre en større gennemsigtighed omkring elektricitets transmissionsnettet i Fællesskabet bør ENTSO for elektricitet udarbejde, offentliggøre og regelmæssigt ajourføre en ikke-bindende tiårig europæisk netudviklingsplan («europæisk netudviklingsplan»). Gennemførlige elektricitets transmissionsnet og nødvendige regionale samkøringslinjer, der er relevante fra et kommercielt eller forsynings sikkerhedsmæssigt synspunkt, bør medtages i denne netudviklingsplan.
- (10) I denne forordning fastsættes grundprincipperne for taring og kapacitetsfordeling, og samtidig skabes der mulighed for at vedtage retningslinjer, der fastlægger de relevante principper og metoder i nærmere enkeltheder, så der kan ske en hurtig tilpasning til ændrede vilkår.
- (11) På et åbent, konkurrencepræget marked bør transmissionssystemoperatørerne have kompensation for omkostningerne ved at huse grænseoverskridende elektricitetsstrømme i deres net af de transmissionssystemoperatører, hvorfra de grænseoverskridende strømme kommer, og de systemer, hvor de pågældende strømme ender.
- (12) Når de nationale nettariffer fastsættes, skal der tages hensyn til de udbetalinger og indtægter, der skyldes kompensationer mellem transmissionssystemoperatørerne.
- (13) Det konkrete beløb, som skal betales for systemadgang på tværs af grænserne, kan variere betydeligt afhængigt af de involverede transmissionssystemoperatører, og fordi taringssystemernes opbygning i medlemsstaterne er forskellig. En vis harmonisering er derfor nødvendig for at undgå forvriddning af samhandelen.
- (14) Et passende system med langsigtede lokalisering fremmende signaler vil være nødvendigt og bør baseres på det princip, at niveaue for netadgangsafgifter i princippet skal afspejle balancen mellem produktion og forbrug i det pågældende område på grundlag af en differentiering af netadgangsafgifterne for producenterne og/eller forbrugerne.
- (15) Det vil ikke være hensigtsmæssigt at benytte afstandsbestemte tariffer eller, forudsat der er indført relevante lokalisering fremmende signaler, en særlig tarif, der kun skal betales af eksportørerne eller importørerne, ud over den generelle afgift for adgang til det nationale netværk.
- (16) Hvis konkurrencen på det indre marked for elektricitet skal fungere effektivt, er det nødvendigt, at tarifferne for markedsadgang inklusive samkøringslinjerne i transmissions systemet anvendes på gennemsigtig måde og uden forskelsbehandling. Den disponible kapacitet på disse linjer bør være den størst mulige, som er forenelig med standarderne for sikker netdrift.
- (17) Det er vigtigt at undgå, at afvigende standarder for sikkerhed, funktion og planlægning anvendt af transmissionssystemoperatører i medlemsstaterne fører til konkurrenceforvriddning. Desuden bør ledig overførselskapacitet og sikkerheds-, planlægnings- og driftsstandarder, som berører den, kunne overskues af markedsdeltagerne.
- (18) Det fremgår af den markedsovervågning, som de nationale regulerende myndigheder og Kommissionen har foretaget i de senere år, at de nuværende gennemsigtighedskrav og regler om infrastrukturadgang ikke er tilstrækkelige til at sikre et egentligt velfungerende, åbent og effektivt indre marked for elektricitet.
- (19) Lige adgang til information om systemets aktuelle fysiske kapacitet og effektivitet er en forudsætning for, at alle markedsdeltagerne kan vurdere den generelle efterspørgsels- og udbudssituation og afdække årsagerne til bevægelser i engrosprisen. Heri indgår mere nøjagtig information om elektricitetsproduktion, -udbud og -efterspørgsel, herunder prognoser, netkapacitet og kapacitet på samkøringslinjerne, strømme og vedligeholdelse samt balance- og reservekapacitet.

- (20) Øget tillid til markedet forudsætter, at markedsdeltagerne kan være sikre på, at misbrug kan straffes med sanktioner, som er effektive, står i et rimeligt forhold til misbruget og har afskrækkende virkning. De kompetente myndigheder bør gives beføjelser til effektivt at efterforske påstande om markedsmissbrug. Derfor er det nødvendigt for de kompetente myndigheder at have adgang til data, der rummer oplysninger om forsyningsvirksomhedernes forretningsbeslutninger. På elektricitetsmarkedet træffes mange relevante afgørelser af producenterne, som bør holde oplysninger i forbindelse hermed til rådighed og lettilgængelige for de kompetente myndigheder i et nærmere bestemt tidsrum. De kompetente myndigheder bør endvidere regelmæssigt overvåge transmissionssystemoperatørernes overholdelse af reglerne. Små producenter, der ikke har nogen reel mulighed for at forvride markedet, bør undtages fra denne pligt.
- (21) Der bør være regler for anvendelsen af indtægter, der skyldes procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, medmindre samkøringslinjens særlige art berettiger en undtagelse fra disse regler.
- (22) Håndteringen af kapacitetsproblemer bør give transmissionssystemoperatørerne og markedsdeltagerne de rigtige økonomiske signaler og bør være baseret på markedsmekanismerne.
- (23) Investeringer i store nye infrastrukturer bør fremmes kraftigt, samtidig med at der sikres et fuldt funktionsdygtigt indre marked for elektricitet. For at øge den positive effekt, som undtagne jævnstrømsforbindelser kan få for konkurrencen og forsynings sikkerheden, bør der ske en afprøvning af markedsinteressen i projektplanlægningsfasen og vedtages regler om håndtering af kapacitetsbegrænsninger. Hvis jævnstrømsforbindelserne findes på mere end én medlemsstats territorium, bør agenturet som en sidste udvej behandle undtagelsesansøgningen for i højere grad at tage hensyn til konsekvenserne heraf på tværs af grænserne og for at lette den administrative behandling heraf. I betragtning af den usædvanlige risikoprofil ved opførelsen af sådanne store undtagne infrastrukturprojekter bør virksomheder med forsynings- og produktionsinteresser midlertidigt kunne undtages fra at anvende adskillelsesreglerne fuldt ud, når det drejer sig om sådanne projekter. Undtagelser, der er indrømmet i henhold til forordning (EF) nr. 1228/2003, videreføres indtil den planlagte udløbsdato i beslutningen om undtagelse.
- (24) For at sikre, at det indre marked for elektricitet fungerer gnidningsløst, bør der indføres procedurer, som gør det muligt for Kommissionen at træffe afgørelser og fastlægge retningslinjer om bl.a. tarifiering og kapacitetsfordeling, og som samtidig sikrer, at medlemsstaternes regulerende myndigheder inddrages i denne proces i givet fald via deres europæiske sammenslutning. Regulerende myndigheder har sammen med andre relevante myndigheder i medlemsstaterne en vigtig rolle at spille ved at bidrage til, at det indre marked for elektricitet er velfungerende.
- (25) De nationale regulerende myndigheder bør sørge for, at denne forordnings bestemmelser og de retningslinjer, som vedtages i medfør af den, overholdes.
- (26) Medlemsstaterne og de kompetente nationale myndigheder bør forpligtes til at fremsende relevante oplysninger til Kommissionen. Kommissionen bør behandle disse oplysninger fortroligt. Kommissionen bør desuden, hvis det er nødvendigt, kunne indhente de relevante oplysninger direkte hos de pågældende virksomheder, så længe de kompetente nationale myndigheder orienteres.
- (27) Medlemsstaterne bør fastsætte, hvilke sanktioner der skal anvendes ved overtrædelse af denne forordning, og sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsernes grovhed og have afskrækkende virkning.
- (28) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽¹⁾.
- (29) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at fastsætte eller vedtage de retningslinjer, der er nødvendige for at tilvejebringe det mindstemål af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målene med denne forordning. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (30) Målet for denne forordning, nemlig at indføre harmoniserede regler for grænseoverskridende elektricitetsudveksling, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. samme artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (31) I betragtning af omfanget af de ændringer, der foretages i forordning (EF) nr. 1228/2003, bør de pågældende bestemmelser af hensyn til klarheden og overskueligheden omarbejdes ved at samle dem i en ny forordning —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

Denne forordning har til formål at:

- a) fastsætte fair regler for den grænseoverskridende handel med elektricitet, for dermed at øge konkurrencen på det indre marked for elektricitet under hensyntagen til de nationale og

⁽¹⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

regionale markeders særlige kendetegn. Dette indebærer indførelsen af en kompensationsordning for grænseoverskridende strømme af elektricitet og opstilling af harmoniserede principper for transmissionsafgifter på tværs af grænserne og for fordeling af ledig kapacitet på samkøringslinjerne mellem de nationale transmissionssystemer

- b) fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engrosmarked med et højt forsynings sikkerhedsniveau for elektricitet. Den indeholder mekanismer til harmonisering af disse regler for grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Artikel 2

Definitioner

1. Definitionerne i artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽¹⁾ gælder også for denne forordning med undtagelse af definitionen af »samkøringslinje«, der erstattes med følgende:

— »samkøringslinje«: transmissionslinje, som krydser eller spænder over en grænse mellem medlemsstater, og som forbinder medlemsstaternes nationale transmissionssystemer.

2. I denne forordning forstås ved:

- a) »regulerende myndigheder«: de regulerende myndigheder, der er omhandlet i artikel 35, stk. 1, i direktiv 2009/72/EF
- b) »grænseoverskridende strøm«: en fysisk strøm af elektricitet i en medlemsstats transmissionsnet forårsaget af indvirkning fra aktivitet hos producenter og/eller forbrugere uden for den pågældende medlemsstat på dennes transmissionsnet
- c) »kapacitetsbegrænsninger«: en situation, hvor en samkøringslinje, der forbinder nationale transmissionsnet, på grund af kapacitetsmangel i samkøringslinjerne og/eller de pågældende nationale transmissionssystemer ikke har kapacitet til at overføre alle de fysiske strømme, som den internationale handel, der ønskes af markedsdeltagere, fører med sig
- d) »anmeldt eksport«: afsendelse af elektricitet fra én medlemsstat med en underliggende aftale om, at der samtidig finder en tilsvarende anvendelse (»anmeldt import«) af elektricitet sted i en anden medlemsstat eller et tredjeland
- e) »anmeldt transit«: tilfælde, hvor der forekommer »anmeldt eksport« af elektricitet, og hvor den vej, der er udpeget til transaktionen, involverer et land, hvor der hverken vil finde afsendelse eller samtidig tilsvarende anvendelse af elektriciteten sted

f) »anmeldt import«: anvendelse af elektricitet i en medlemsstat eller et tredjeland samtidig med afsendelse af elektricitet (»anmeldt eksport«) i en anden medlemsstat

g) »ny samkøringslinje«: samkøringslinje, som ikke er etableret senest den 4. august 2003.

Udelukkende med henblik på den i artikel 13 omhandlede kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne, betragtes, såfremt to eller flere medlemsstaters transmissionsnet helt eller delvis indgår i én enkel kontrolblok, kontrolblokken som helhed udelukkende som en del af transmissionsnettet i en af de pågældende medlemsstater for at undgå, at strømme inden for kontrolblokke betragtes som grænseoverskridende strømme, jf. første afsnit, litra b), i dette stykke, og giver anledning til udbetaling af kompensation efter artikel 13. De pågældende regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater kan træffe afgørelse om, i hvilken af de pågældende medlemsstater kontrolblokken som helhed skal betragtes som en del af transmissionsnettet.

Artikel 3

Certificering af transmissionssystemoperatører

1. Har Kommissionen modtaget en underretning om certificering af en transmissionssystemoperatør i henhold til artikel 10, stk. 6, i direktiv 2009/72/EF, behandler den underretningen straks ved modtagelsen. Senest to måneder efter den dag, hvor en sådan underretning modtages, afgiver Kommissionen udtalelse til den relevante nationale regulerende myndighed om underretningens overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, eller artikel 11, og artikel 9 i direktiv 2009/72/EF.

I forbindelse med udarbejdelsen af den i første afsnit nævnte udtalelse kan Kommissionen anmode agenturet om en udtalelse om den nationale regulerende myndigheds afgørelse. I så fald forlænges den i første afsnit nævnte periode på to måneder med to måneder.

Hvis der ikke inden for den i første og andet afsnit nævnte periode foreligger en udtalelse fra Kommissionen, anses Kommissionen for ikke at rejse indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse.

2. Senest to måneder efter at have modtaget en udtalelse fra Kommissionen vedtager den nationale regulerende myndighed sin endelige afgørelse om certificering af transmissionssystemoperatøren, idet den tager størst muligt hensyn til denne udtalelse. Den regulerende myndigheds afgørelse og Kommissionens udtalelse offentliggøres sammen.

3. De regulerende myndigheder og/eller Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og/eller virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, når som helst under proceduren udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

4. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

⁽¹⁾ Se side 55 i denne EUT.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af stk. 1 og 2. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskrifts-proceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

6. Hvis Kommissionen har modtaget en underretning om certificering af en transmissionssystemoperatør i henhold til artikel 9, stk. 10, i direktiv 2009/72/EF, træffer den en afgørelse vedrørende certificering. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse.

Artikel 4

Det europæiske net af elektricitetstransmissionssystemoperatører

Alle transmissionssystemoperatører samarbejder på fællesskabsplan gennem ENTSO for elektricitet for at fremme gennemførelsen af et velfungerende indre marked for elektricitet og grænseoverskridende handel og sikre optimal forvaltning, samordnet drift og holdbar teknisk udvikling af det europæiske elektricitetstransmissionsnet.

Artikel 5

Oprettelse af ENTSO for elektricitet

1. Elektricitetstransmissionssystemoperatørerne forelægger senest den 3. marts 2011 Kommissionen og agenturet et udkast til vedtægter for det kommende ENTSO for elektricitet, en liste over dets medlemmer og et udkast til dets forretningsorden, herunder proceduren for høring af andre interessenter.

2. Senest to måneder efter dagen for modtagelsen forelægger agenturet efter formelt at have hørt de organisationer, der repræsenterer alle interessenter, navnlig systembrugere og herunder kunder, Kommissionen en udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet.

3. Kommissionen afgiver udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet under hensyntagen til agenturets udtalelse i henhold til stk. 2 og senest tre måneder efter dagen for modtagelsen af agenturets udtalelse.

4. Senest tre måneder efter dagen for modtagelsen af Kommissionens udtalelse opretter transmissionssystemoperatørerne ENTSO for elektricitet og vedtager og offentliggør dets vedtægter og forretningsorden.

Artikel 6

Etablering af netregler

1. Kommissionen fastlægger efter høring af agenturet ENTSO for elektricitet og de øvrige relevante interessenter en årlig prioritetsliste over de områder, der er anført i artikel 8, stk. 6, og som skal medtages i udviklingen af netregler.

2. Kommissionen anmoder agenturet om inden for et rimeligt tidsrum på højst seks måneder at forelægge den ikke-bindende overordnede retningslinjer («overordnede retningslinjer») med klare og objektive principper i overensstemmelse med artikel 8, stk. 7, for udviklingen af netregler vedrørende de områder, der er identificeret på prioritetslisten. Alle overordnede retningslinjer skal bidrage til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked. Kommissionen kan på begrundet anmodning fra agenturet forlænge dette tidsrum.

3. Agenturet hører formelt ENTSO for elektricitet og andre relevante interessenter om de overordnede retningslinjer i en periode på mindst to måneder på en åben og gennemsigtig måde.

4. Hvis Kommissionen finder, at de overordnede retningslinjer ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, kan den anmode agenturet om at revidere de overordnede retningslinjer inden for et rimeligt tidsrum og genforelægge dem for Kommissionen.

5. Hvis agenturet ikke forelægger eller genforelægger de overordnede retningslinjer inden for det tidsrum, som Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 2 eller 4, udarbejder Kommissionen de pågældende overordnede retningslinjer.

6. Kommissionen anmoder ENTSO for elektricitet om at forelægge netregler, der er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, for agenturet inden for et rimeligt tidsrum på højst 12 måneder.

7. Inden for en periode på tre måneder efter dagen for modtagelsen af netreglerne, hvor agenturet kan gennemføre en formel høring af de relevante interessenter, forelægger agenturet ENTSO for elektricitet en begrundet udtalelse om netreglerne.

8. ENTSO for elektricitet kan ændre netreglerne i lyset af agenturets udtalelse og genforelægge dem for agenturet.

9. Når agenturet er overbevist om, at netreglerne er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, forelægger agenturet netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages inden for et rimeligt tidsrum. Hvis Kommissionen ikke vedtager reglerne, angiver den årsagerne hertil.

10. Hvis ENTSO for elektricitet ikke har udviklet netregler inden for det tidsrum, Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 6, kan Kommissionen anmode agenturet om at udarbejde et udkast til netregler på grundlag af de relevante overordnede retningslinjer. Agenturet kan indlede en yderligere høring i forbindelse med udarbejdelsen af et udkast til netregler i medfør af nærværende stykke. Agenturet forelægger et udkast til netregler, der er udarbejdet i henhold til dette stykke, for Kommissionen og kan henstille, at det vedtages.

11. Kommissionen kan, hvis ENTSO for elektricitet eller agenturet ikke har udviklet netregler eller ikke har udarbejdet et udkast til netregler som omhandlet i stk. 10 i denne artikel, på eget initiativ eller efter henstilling fra agenturet i henhold til stk. 9 i denne artikel vedtage et eller flere sæt netregler på de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Når Kommissionen foreslår at vedtage netregler på eget initiativ, hører den agenturet, ENTSO for elektricitet og alle relevante interessenter om udkastet til netregler i et tidsrum på mindst to måneder. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

12. Denne artikel berører ikke Kommissionens ret til at vedtage og ændre retningslinjerne som fastlagt i artikel 18.

Artikel 7

Ændring af netregler

1. Udkast til ændringer af alle netregler, der er vedtaget i henhold til artikel 6, kan forelægges for agenturet af personer, som vil kunne have en interesse i disse netregler, herunder ENTSO for elektricitet, transmissionssystemoperatører, systembrugere og forbrugere. Agenturet kan også foreslå ændringer på eget initiativ.

2. Agenturet hører alle interessenter i overensstemmelse med artikel 10 i forordning (EF) nr. 713/2009. På baggrund af denne proces kan agenturet fremlægge begrundede forslag til ændringer for Kommissionen ledsaget af en redegørelse for sådanne forslags sammenhæng med målene for netreglerne i artikel 6, stk. 2.

3. Kommissionen kan under hensyn til agenturets forslag vedtage ændringer af alle netregler, der er vedtaget i henhold til artikel 6. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

4. Behandlingen af forslag til ændringer som led i proceduren i artikel 23, stk. 2, er begrænset til de aspekter, der vedrører den foreslåede ændring. Disse foreslåede ændringer foregriber ikke andre ændringer, som Kommissionen måtte foreslå.

Artikel 8

Opgaver for ENTSO for elektricitet

1. ENTSO for elektricitet udarbejder netregler på de i denne artikels stk. 6 nævnte områder på anmodning af Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6, stk. 6.

2. ENTSO for elektricitet kan udarbejde netregler på de i stk. 6 nævnte områder med henblik på at nå de i artikel 4 fastsatte mål; disse netregler vedrører ikke områder, der er omfattet af en anmodning fra Kommissionen. Disse netregler forelægges for agenturet med henblik på en udtalelse. ENTSO for elektricitet tager behørigt hensyn til denne udtalelse.

3. ENTSO for elektricitet vedtager:

- a) fælles redskaber til driften af nettet for at sikre koordinering af nettets drift under normale forhold og i beredskabssituationer, herunder en fælles klassificeringsskala for forstyrrelser, og forskningsplaner
- b) en ikke-bindende tiårig europæisk netudviklingsplan («europæisk netudviklingsplan») hvert andet år, herunder en europæisk prognose for produktionens tilstrækkelighed
- c) henstillinger om koordineringen af teknisk samarbejde mellem transmissionssystemoperatører i Fællesskabet og i tredjelande
- d) et årligt arbejdsprogram
- e) en årsrapport
- f) årlige sommer- og vinterprognoser for produktionens tilstrækkelighed.

4. Den europæiske prognose for produktionens tilstrækkelighed, jf. stk. 3, litra b), skal dække elektricitetssystemets samlede evne til at efterkomme den nuværende og forventede efterspørgsel efter elektricitet i den næste femårsperiode samt i perioden mellem fem og 15 år fra datoen for denne prognose. Den europæiske prognose for produktionens tilstrækkelighed skal bygge på de nationale prognoser for produktionens tilstrækkelighed, der er udarbejdet af hver enkelt transmissionssystemoperatør.

5. Det årlige arbejdsprogram, jf. stk. 3, litra d), indeholder en liste over og beskrivelse af de netregler, der skal udarbejdes, og en plan for samordning af netdriften og af den forsknings- og udviklingsindsats, der skal gennemføres i det pågældende år, samt en vejledende tidsplan.

6. Netreglerne, jf. stk. 1 og 2, dækker følgende områder, idet der om nødvendigt tages hensyn til særlige regionale forhold:

- a) regler om netsikkerhed og pålidelighed, herunder regler for den tekniske transmissionsreservekapacitet af hensyn til den operative netsikkerhed
- b) regler om nettilslutning
- c) regler for tredjepartsadgang
- d) regler om dataudveksling og afregning
- e) regler om interoperabilitet
- f) driftsprocedurer i beredskabssituationer
- g) regler om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger
- h) regler om handel i forbindelse med teknisk og operativ levering af netadgangstjenester og systembalancering

- i) regler om gennemsigtighed
- j) regler om balancering, herunder netrelaterede regler om reservestrøm
- k) regler om harmoniserede transmissionstarifstrukturer, herunder regler om lokalitetsbestemte prissignaler og indbyrdes kompensation mellem transmissionssystemoperatører, og
- l) energieffektivitet i forbindelse med elektricitetsnet.

7. Netreglerne udvikles for grænseoverskridende netspørgsmål og spørgsmål om markedsintegration og berører ikke medlemsstaternes ret til at udarbejde nationale netregler for spørgsmål, der ikke berører grænseoverskridende handel.

8. ENTSO for elektricitet overvåger og analyserer gennemførelsen af de netregler og retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen. ENTSO for elektricitet aflægger rapport til agenturet om resultaterne og redegør for resultaterne af analysen i årsberetningen, jf. stk. 3, litra e), i denne artikel.

9. ENTSO for elektricitet stiller alle de oplysninger til rådighed, som agenturet har brug for til varetagelsen af sine opgaver i henhold til artikel 9, stk. 1.

10. ENTSO for elektricitet vedtager og offentliggør en europæisk netudviklingsplan hvert andet år. Den europæiske netudviklingsplan omfatter modellering af det integrerede net, udvikling af scenarier, en europæisk prognose om produktionens tilstrækkelighed og en vurdering af systemets elasticitet.

Den europæiske netudviklingsplan skal navnlig:

- a) bygge på nationale investeringsplaner, der tager hensyn til regionale investeringsplaner, jf. artikel 12, stk. 1, og, hvor det er relevant, fællesskabsaspekter ved planlægningen af nettet, herunder retningslinjerne for de transeuropæiske net på energiområdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF⁽¹⁾
- b) med hensyn til grænseoverskridende samkøringslinjer også bygge på de rimelige behov, som forskellige systembrugere kan have, og integrere langfristede forpligtelser fra investorer som omhandlet i artikel 8 og artikel 13 og 22 i direktiv 2009/72/EF
- c) redegøre for investeringsmangler, navnlig hvad den grænseoverskridende kapacitet angår.

Med henblik på andet afsnit, litra c), kan en gennemgang af de hindringer for øget grænseoverskridende kapacitet, som foranlediges af forskelle i godkendelsesprocedurer eller -praksis, vedlægges som bilag til den europæiske netudviklingsplan.

⁽¹⁾ EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

11. Agenturet afgiver udtalelse om de nationale tiårige netudviklingsplaner med henblik på at vurdere deres overensstemmelse med den europæiske netudviklingsplan. Finder agenturet uoverensstemmelser mellem en national tiårig netudviklingsplan og den europæiske netudviklingsplan, kommer det om nødvendigt med henstillinger vedrørende ændring af den nationale tiårige netudviklingsplan eller den europæiske netudviklingsplan. Såfremt en sådan national tiårig netudviklingsplan er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 22 i direktiv 2009/72/EF, henstiller agenturet til den kompetente nationale regulerende myndighed, at denne ændrer den nationale tiårige netudviklingsplan i overensstemmelse med artikel 22, stk. 7, i nævnte direktiv og underretter Kommissionen herom.

12. ENTSO for elektricitet forelægger på Kommissionens anmodning denne sine synspunkter om vedtagelsen af retningslinjerne som fastlagt i artikel 18.

Artikel 9

Agenturets overvågningsopgaver

1. Agenturet overvåger, hvordan ENTSO for elektricitet varetager sine opgaver, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, og aflægger rapport til Kommissionen.

Agenturet overvåger ENTSO for elektricitets gennemførelse af netregler, der er udarbejdet i henhold til artikel 8, stk. 2, og netregler, som er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1-10, men som ikke er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 11. Hvis ENTSO for elektricitet ikke har gennemført sådanne netregler, anmoder agenturet ENTSO for elektricitet om at forelægge en behørigt begrundet redegørelse for, hvorfor det ikke er sket. Agenturet underretter Kommissionen om denne redegørelse og forelægger sin udtalelse hertil.

Agenturet overvåger og analyserer gennemførelsen af netreglerne og de retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen samt ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, og aflægger rapport til Kommissionen.

2. ENTSO for elektricitet forelægger agenturet udkastet til europæisk netudviklingsplan og udkastet til det årlige arbejdsprogram, herunder oplysninger om høringsprocessen, samt de andre dokumenter, der er nævnt i artikel 8, stk. 3, med henblik på en udtalelse.

Agenturet forelægger inden for to måneder fra dagen for modtagelsen ENTSO for elektricitet og Kommissionen en behørigt begrundet udtalelse samt henstillinger, hvis det skønner, at udkastet til det årlige arbejdsprogram eller udkastet til europæisk netudviklingsplan, som ENTSO for elektricitet har forelagt, ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence, et effektivt fungerende marked eller tilstrækkelige grænseoverskridende samkøringslinjer, der er åbne for tredjepartsadgang.

Artikel 10

Høringer

1. Ved udarbejdelsen af netreglerne, udkastet til europæisk netudviklingsplan og det årlige arbejdsprogram, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, foretager ENTSO for elektricitet omfattende høringer af alle de relevante markedsdeltagere, navnlig de organisationer, der repræsenterer alle interessenter, på et tidligt stadium og på en åben og gennemsigtig måde, i overensstemmelse med forretningsordenen, jf. artikel 5, stk. 1. Høringen inddrager også de nationale regulerende myndigheder og andre nationale myndigheder, alle forsynings- og produktionsvirksomheder, systembrugere, herunder kunder, og distributionssystemoperatører, herunder også relevante (branche)sammenslutninger, tekniske organer og interessentforeninger. Den tager sigte på at fastlægge synspunkter hos og forslag fra alle relevante parter i beslutningsprocessen.

2. Alle dokumenter og mødereferater, der vedrører høringerne i stk. 1, offentliggøres.

3. Inden ENTSO for elektricitet vedtager det årlige arbejdsprogram og de netregler, der er nævnt i artikel 8, stk. 1, 2 og 3, gør det rede for, hvorledes der er blevet taget hensyn til de kommentarer, det har modtaget under høringen. Har det ikke taget hensyn til sådanne kommentarer, skal det begrundes.

Artikel 11

Omkostninger

Omkostningerne ved aktiviteterne i ENTSO for elektricitet, jf. artikel 4-12, påhviler transmissionssystemoperatørerne og medtages i tarifberegningen. De regulerende myndigheder godkender kun disse omkostninger, hvis de er rimelige og forholdsmæssige.

Artikel 12

Regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne etablerer et regionalt samarbejde inden for rammerne af ENTSO for elektricitet for at bidrage til gennemførelsen af aktiviteterne i artikel 8, stk. 1, 2 og 3. Navnlig offentliggør de en regional investeringsplan hvert andet år og kan træffe investeringsbeslutninger på grundlag af denne regionale investeringsplan.

2. Transmissionssystemoperatørerne fremmer driftsordninger, der er med til at sikre den bedst mulige forvaltning af nettet, og fremmer udviklingen af energibørser, en samordnet fordeling af grænseoverskridende kapacitet gennem ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der tager behørigt hensyn til de specifikke fordele ved implicite auktioner med henblik på kortfrie tildelinger, og integreringen af mekanismerne for balancering og reservestrøm.

3. Med henblik på at nå de i stk. 1 og stk. 2 fastsatte mål kan Kommissionen fastlægge det geografiske område, som den enkelte regionale samarbejdsstruktur dækker, under hensyn til de eksisterende regionale samarbejdsstrukturer. Hver medlemsstat har lov til at fremme samarbejde i mere end et geografisk område. Den i første punktum omhandlede foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Kommissionen hører agenturet og ENTSO for elektricitet om dette spørgsmål.

Artikel 13

Kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne skal have kompensation for omkostningerne ved at huse grænseoverskridende elektricitetsstrømme i deres net.

2. Den i stk. 1 omhandlede kompensation betales af de nationale transmissionssystemoperatører, hvis systemer de grænseoverskridende strømme kommer fra, og hvis systemer de er bestemt for.

3. Kompensationen betales regelmæssigt for et givet, allerede forløbet tidsrum. Efterfølgende reguleringer af allerede betalte kompensationsbeløb foretages, hvis det er nødvendigt for at afspejle de faktiske omkostninger.

Det første tidsrum, der skal betales kompensation for, fastsættes efter retningslinjerne i artikel 18.

4. Kommissionen fastsætter størrelsen af de kompensationsbeløb, der skal betales. Denne foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

5. Omfanget af husede grænseoverskridende strømme og omfanget af grænseoverskridende strømme, der angives som kommende fra og/eller endende i de nationale transmissionssystemer, bestemmes på grundlag af de fysiske elektricitetsstrømme, der faktisk måles i løbet af et givet tidsrum.

6. Omkostningerne ved at huse grænseoverskridende strømme bestemmes på grundlag af de forventede langsigtede gennemsnitlige differensomkostninger under hensyntagen til tab, investering i ny infrastruktur og en passende andel af omkostningerne ved den eksisterende infrastruktur, for så vidt infrastrukturen anvendes til transmission af grænseoverskridende strømme, idet der især tages hensyn til behovet for at sikre forsyningsikkerhed. Når de påløbne omkostninger udregnes, anvendes anerkendte metoder til beregning af standardomkostninger. Der skal tages hensyn til de fordele, et net har ved at huse grænseoverskridende strøm, for at nedsætte den modtagne kompensation.

*Artikel 14***Afgifter for netadgang**

1. Afgifter, der opkræves af netoperatørerne for adgang til net, skal være gennemsigtige, tage hensyn til behovet for netsikkerhed og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt disse svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og anvendes uden forskelsbehandling. De må ikke være afstandsbestemte.
2. Producent- og/eller forbrugertariffernes størrelse skal, når det er passende, udsende lokalisering fremmede signaler på fællesskabsplan og især tage hensyn til omfanget af nettab og kapacitetsbegrænsninger og investeringsomkostninger for infrastrukturen.
3. Ved fastsættelse af afgifterne for netadgang skal følgende tages i betragtning:
  - a) udbetalinger og indtægter, der skyldes ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne
  - b) såvel de faktisk foretagne og modtagne betalinger som de betalinger, der på baggrund af den allerede forløbne tid menes at kunne forventes i fremtiden.
4. Fastsættelse af afgifterne for netadgang i henhold til denne artikel berører ikke afgifter på anmeldt eksport og anmeldt import i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger som omhandlet i artikel 16.
5. Der lægges ikke nogen særlig netafgift på individuelle anmeldte transaktioner.

*Artikel 15***Oplysninger**

1. Transmissionssystemoperatørerne indfører ordninger for samordning og informationsudveksling for at sikre netsikkerheden i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger.
2. Transmissionssystemoperatørernes sikkerheds-, drifts- og planlægningsstandarder offentliggøres. De offentliggjorte oplysninger skal omfatte et almindeligt system for beregning af den samlede overførselskapacitet og transmissionssikkerhedsmargenen på grundlag af nettets elektriske og fysiske kapacitet. Sådanne systemer skal godkendes af de regulerende myndigheder.
3. Transmissionssystemoperatørerne offentliggør overslag over den ledige overførselskapacitet for hver enkelt dag, herunder ledig overførselskapacitet, der allerede er reserveret. Disse overslag offentliggøres på bestemte tidspunkter forud for transportdatoen og skal under alle omstændigheder indeholde ugentlige og månedlige forudberegninger såvel som en kvantitativ beskrivelse af den ledige kapacitets forventede pålidelighed.

4. Transmissionssystemoperatørerne offentliggør relevante data om den samlede forventede og den faktiske efterspørgsel, om disponibiliteten og den faktiske anvendelse af produktionsanlæg og systembelastende anlæg, om disponibiliteten og anvendelsen af nettene og samkøringslinjerne og om balancestrøm og reservekapacitet. Med hensyn til disponibiliteten og den faktiske anvendelse af små produktionsanlæg og systembelastende enheder kan der anvendes samlede, skønsmæssigt anslåede data.

5. De berørte markedsdeltagere giver transmissionssystemoperatørerne de relevante data.

6. Produktionsvirksomheder, som ejer eller driver produktionsanlæg, hvoraf mindst ét produktionsanlæg har en installeret kapacitet på mindst 250 MW, holder i fem år alle de timedata for hvert anlæg, der behøves til at kontrollere alle operationelle fordelingsbeslutninger og tilbudsadfærden på elektricitetsbørs, auktioner for samkøringskapacitet, reservemarkeder og OTC-markeder, til rådighed for den nationale regulerende myndighed, den nationale konkurrencemyndighed og Kommissionen. De data pr. anlæg og pr. time, der skal opbevares, omfatter bl.a. data om ledig produktionskapacitet og afsatte reserver, herunder fordelingen af de pågældende afsatte reserver pr. anlæg, på tidspunktet for tilbudsgivningen og produktionen.

*Artikel 16***Almindelige principper for håndtering af kapacitetsbegrænsninger**

1. Problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal håndteres ved hjælp af ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der giver de berørte markedsdeltagere og transmissionssystemoperatører effektive økonomiske signaler. Problemer med kapacitetsbegrænsninger i nettet skal fortrinsvis løses ved hjælp af ikke-transaktionsbaserede metoder, dvs. metoder, der ikke indebærer et valg mellem de enkelte markedsdeltageres kontrakter.

2. Transaktionsindskrænkende procedurer må kun benyttes i nødstilfælde, hvor transmissionssystemoperatøren skal handle hurtigt, og hvor belastningsomfordeling eller modkøb ikke er mulige. Sådanne procedurer skal anvendes uden forskelsbehandling.

Bortset fra force majeure-tilfælde skal markedsdeltagere, der har fået tildelt kapacitet, have kompensation for enhver indskrænkning heraf.

3. Den størst mulige kapacitet på samkøringslinjerne og/eller de transmissionsnet, der er af betydning for grænseoverskridende strømme, skal stilles til rådighed for markedsdeltagerne under hensyntagen til standarderne for sikker netdrift.

4. Markedsdeltagerne meddeler i god tid forud for den relevante driftsperiode de pågældende transmissionssystemoperatører, om de har til hensigt at anvende den tildelte kapacitet. Tildelt kapacitet, der ikke udnyttes, skal tilbageføres til markedet på en åben, gennemsigtig måde uden forskelsbehandling.

5. Transmissionssystemoperatørerne skal, så vidt det er teknisk muligt, dirigere modsatrettede elektricitetsstrømmes kapacitetsbehov gennem den samkøringslinje, hvor der er kapacitetsproblemer, for at udnytte denne linjes kapacitet mest muligt. Transaktioner, der afhjælper kapacitetsbegrænsningerne, må aldrig afvises; der tages dog fuldt hensyn til netsikkerheden.

6. Indtægter fra tildeling af samkøringslinjer benyttes til følgende formål:

- a) sikring af, at den tildelte kapacitet står til rådighed og/eller
- b) bevarelse eller forøgelse af samkøringslinjernes kapacitet gennem netinvesteringer, især i nye samkøringslinjer.

Hvis indtægterne ikke kan benyttes effektivt til formålene i første afsnit, litra a) og/eller b), må de, med forbehold af de pågældende medlemsstaters regulerende myndigheders godkendelse, benyttes med et maksimumsbeløb, der fastsættes af disse regulerende myndigheder som en indtægt, der skal tages i betragtning af de regulerende myndigheder, når de skal godkende metoden for beregning af nettariffrer og/eller for fastsættelsen af nettariffrer.

Resten af indtægterne indsættes på en separat intern konto, indtil de kan benyttes til formålene i første afsnit, litra a) og/eller b). Den regulerende myndighed underretter agenturet om den godkendelse, der er omtalt i andet afsnit.

Artikel 17

Nye samkøringslinjer

1. Nye jævnstrømsforbindelser kan på anmodning midlertidigt indrømmes en undtagelse fra bestemmelserne i artikel 16, stk. 6, i denne forordning og artikel 9, 32 og artikel 37, stk. 6 og 10, i direktiv 2009/72/EF på følgende betingelser:

- a) investeringen øger konkurrencen i elektricitetsforsyningen
- b) risikoen ved investeringen er så stor, at investeringen ikke ville finde sted, medmindre en undtagelse blev indrømmet
- c) samkøringslinjen skal være ejet af en fysisk eller juridisk person, der i det mindste hvad angår retlig form er adskilt fra de systemoperatører, i hvis systemer denne samkøringslinje vil blive opbygget
- d) der opkræves afgifter af brugerne af denne samkøringslinje

e) siden den delvise åbning af markedet som omhandlet i artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/92/EF af 19. december 1996 om fælles regler for det indre marked for elektricitet⁽¹⁾ er ingen del af kapital- eller driftsomkostningerne ved samkøringslinjen blevet dækket ind af de afgifter, der er modtaget for brug af de transmissions- eller distributionssystemer, som samkøringslinjen forbinder

f) undtagelsen må ikke skade konkurrencen eller det indre marked for elektricitets effektive funktion eller den effektive funktion af det regulerede system, som samkøringslinjen er forbundet med.

2. Stk. 1 kan i undtagelsestilfælde også finde anvendelse på vekselstrømsamkøringslinjer, forudsat at omkostningerne og risiciene ved den pågældende investering er særlig høje sammenlignet med de omkostninger og risici, som normalt forekommer, når to nabolandes nationale transmissionssystemer forbindes af en samkøringslinje for vekselstrøm.

3. Stk. 1 finder også anvendelse i forbindelse med markante kapacitetsforøgelser i eksisterende samkøringslinjer.

4. Beslutningen om, hvorvidt den undtagelse, der er omhandlet i stk. 1, 2, og 3, skal indrømmes, træffes fra sag til sag af de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater. En undtagelse kan omfatte den nye eller den markant forøgede eksisterende samkøringslinjes kapacitet helt eller delvis.

Agenturet kan inden for to måneder fra den dato, hvor anmodningen om undtagelse blev modtaget af den sidste af de berørte regulerende myndigheder, forelægge en rådgivende udtalelse for disse regulerende myndigheder, som kan udgøre grundlaget for deres beslutning.

Når der træffes beslutning om at indrømme en undtagelse, skal der fra sag til sag tages stilling til, om det er nødvendigt at fastsætte betingelser for undtagelsens varighed og for ikke-diskriminerende adgang til samkøringslinjen. Når der træffes beslutning om disse betingelser, skal der navnlig tages hensyn til den ekstrakapacitet, der skal opbygges, eller ændringen af den eksisterende kapacitet, projektets tidsramme og nationale forhold.

Før der indrømmes en undtagelse, skal de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater træffe beslutning om reglerne og mekanismerne for kapacitetsforvaltning og -fordeling. Reglerne om håndtering af kapacitetsbegrænsning skal bl.a. omfatte pligten til at udbyde ubrugt kapacitet på markedet, og brugerne af infrastrukturen skal have ret til at afsætte deres aftalte kapacitet på det sekundære marked. Ved vurderingen af kriterierne i stk. 1, litra a), b) og f), skal der tages hensyn til resultaterne af kapacitetsfordelingsproceduren.

Når alle de pågældende regulerende myndigheder til enighed om en beslutning om undtagelse inden for seks måneder, skal de orientere agenturet om denne beslutning.

⁽¹⁾ EFT L 27 af 30.1.1997, s. 20.

Beslutningen om undtagelsen, herunder også eventuelle betingelser som nævnt i andet afsnit i dette stykke, begrundes behørigt og offentliggøres.

5. Den i stk. 4 omhandlede beslutning træffes af agenturet:
- når alle de pågældende regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed inden for seks måneder efter, at der blev anmodet om en undtagelse over for den sidste af disse regulerende myndigheder, eller
  - efter fælles anmodning fra de pågældende regulerende myndigheder.

Agenturet skal, inden det træffer afgørelse, rådføre sig med de berørte regulerende myndigheder og med ansøgerne.

6. Uanset stk. 4 og 5 kan medlemsstaterne fastsætte, at den regulerende myndighed eller agenturet, alt efter tilfældet, skal forelægge sin udtalelse om anmodningen om en undtagelse for det relevante organ i medlemsstaten til formel afgørelse. Denne udtalelse skal offentliggøres sammen med beslutningen.

7. En kopi af alle anmodninger om undtagelse tilsendes straks efter modtagelsen af de regulerende myndigheder til agenturet og Kommissionen til orientering. De pågældende regulerende myndigheder eller agenturet (de »meddelende organer«) giver straks Kommissionen meddelelse om beslutningen sammen med alle andre relevante oplysninger vedrørende beslutningen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at den kan træffe en velbegrundet afgørelse. Oplysningerne skal navnlig omfatte:

- en detaljeret begrundelse for, at undtagelsen er blevet indrømmet eller afvist, herunder de finansielle oplysninger, der begrundet behovet for undtagelsen
- den analyse, der er foretaget af konkurrencevirkningen og det indre marked for elektricitets effektive funktion som følge af indrømmelsen af undtagelsen
- en begrundelse for det tidsrum og den andel af den pågældende samkøringslinjens samlede kapacitet, som undtagelsen er indrømmet for, og
- resultatet af samrådet med de berørte regulerende myndigheder.

8. Inden for en periode på to måneder, som løber fra dagen efter modtagelsen af en meddelelse i henhold til stk. 7, kan Kommissionen træffe afgørelse om, at de meddelende organer skal ændre eller annullere deres beslutning om at indrømme en undtagelse. Denne periode på to måneder kan forlænges med yderligere to måneder, hvis Kommissionen vil indhente supplerende oplysninger. Denne efterfølgende periode løber fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger. Den oprindelige periode på to måneder kan også forlænges med samtykke fra både Kommissionen og de meddelende organer.

Afgives de ønskede oplysninger ikke inden for den i anmodningen anførte frist, anses meddelelsen for at være trukket tilbage, medmindre fristen, inden dens udløb, er blevet forlænget med samtykke fra både Kommissionen og de meddelende organer, eller medmindre de meddelende organer i en behørigt begrundet erklæring har meddelt Kommissionen, at de anser meddelelsen for at være fuldstændig.

De meddelende organer efterkommer inden for en måned Kommissionens afgørelse om at ændre eller annullere beslutningen om indrømmelse af en undtagelse og underretter Kommissionen herom.

Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

Kommissionens godkendelse af en beslutning om undtagelse udløber to år efter vedtagelsen, hvis etableringen af samkøringslinjen endnu ikke er påbegyndt inden denne dato, og fem år efter vedtagelsen, hvis samkøringslinjen endnu ikke er taget i brug inden denne dato, medmindre Kommissionen beslutter, at forsinkelsen skyldes væsentlige forstyrrelser, som ligger uden for den persons kontrol, som har opnået undtagelsen.

9. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for anvendelsen af betingelserne i stk. 1 og fastlægge proceduren for anvendelse af stk. 4, 7 og 8. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Artikel 18

Retningslinjer

1. I retningslinjer vedrørende ordningen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne fastsættes der, i overensstemmelse med principperne i artikel 13 og 14, hvor det er relevant:

- nærmere bestemmelser om proceduren for bestemmelse af, hvilke transmissionssystemoperatører der skal betale kompensation for grænseoverskridende strømme, herunder fordeling mellem operatørerne i de nationale transmissionssystemer, hvorfra de grænseoverskridende strømme stammer, og de systemer, hvor disse strømme ender, jf. artikel 13, stk. 2
- nærmere bestemmelser om den betalingsprocedure, der skal følges, herunder fastsættelse af det første tidsrum, der skal betales kompensation for, jf. artikel 13, stk. 3, andet afsnit
- nærmere bestemmelser om metoderne til bestemmelse af de husede grænseoverskridende strømme, for hvilke der skal betales kompensation i henhold til artikel 13, såvel med hensyn til mængde som type af strømme og angivelse af omfanget af sådanne strømme, der kommer fra og/eller ender i de enkelte medlemsstaters transmissionssystemer, jf. artikel 13, stk. 5

- d) nærmere bestemmelser om den metode, hvorefter omkostningerne og indtægterne ved at huse grænseoverskridende strømme skal bestemmes, jf. artikel 13, stk. 6
- e) nærmere bestemmelser om behandling i forbindelse med den indbyrdes kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne af elektricitetsstrømme, der kommer fra eller ender i lande uden for Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), og
- f) principperne for deltagelse af nationale systemer, der er sammenkoblet ved hjælp af jævnstrømsforbindelser, jf. artikel 13.

2. Retningslinjerne kan også fastlægge passende regler, der fører til en gradvis harmonisering af de tilgrundliggende principper for fastsættelsen af afgifterne for producenter og forbrugere (belastning) efter de nationale tarifordninger, herunder hensyntagen til den indbyrdes kompensationsordning mellem transmissionssystemoperatørerne i de nationale netafgifter og udsendelse af passende og effektive lokaliseringfremmende signaler, i overensstemmelse med principperne i artikel 14.

Retningslinjerne skal indeholde bestemmelser om passende og effektive harmoniserede lokaliseringfremmende signaler på fællesskabsplan.

En eventuel harmonisering i den forbindelse er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan anvende mekanismer for at sikre, at de afgifter for netadgang, der afkræves af forbrugerne (belastning), er sammenlignelige i hele deres område.

3. I retningslinjer, der medfører det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastsættes endvidere, hvor det er relevant:

- a) nærmere bestemmelser vedrørende formidling af oplysninger, i overensstemmelse med principperne i artikel 15
- b) nærmere regler for handel med elektricitet
- c) nærmere bestemmelser vedrørende regler om investeringsincitamentet for samkøringskapacitet, herunder lokaliseringfremmende signaler
- d) nærmere bestemmelser om de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Med henblik herpå hører Kommissionen agenturet og ENTSO for elektricitet.

4. Retningslinjerne for administration og fordeling af ledig transmissionskapacitet på samkøringslinjerne mellem nationale systemer er anført i bilag I.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for de punkter, der er anført i stk. 1, 2 og 3 i denne artikel. Den kan ændre de retningslinjer, der er nævnt i stk. 4 i denne artikel, i overensstemmelse med principperne i artikel 15 og 16, navnlig for at indføre detaljerede retningslinjer for alle de metoder til kapacitetsfordeling, der anvendes i praksis, og for at sikre, at mekanismerne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger udvikler sig på en måde, som er forenelig med det indre markeds mål. Hvor det er relevant, fastlægges fælles regler for den minimale sikkerhed og for de standarder for nettenes brug og drift, der er omhandlet i artikel 15,

stk. 2, i forbindelse med sådanne ændringer. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 23, stk. 2.

Når Kommissionen vedtager eller ændrer retningslinjer, skal den:

- a) sikre sig, at de skaber det minimum af harmonisering, der kræves for at nå denne forordnings mål, og at de ikke rækker videre, end hvad der er nødvendigt med henblik herpå, og
- b) angive, hvilke foranstaltninger den har truffet med hensyn til at sikre overensstemmelse mellem reglerne i tredjelande, der er en del af Fællesskabets elektricitetssystem, og de pågældende retningslinjer.

Når Kommissionen første gang vedtager retningslinjer efter denne artikel, sikrer den sig, at de i et enkelt udkast til foranstaltninger mindst dækker de forhold, hvortil der henvises i stk. 1, litra a) og d), samt i stk. 2.

Artikel 19

Regulerende myndigheder

Når de regulerende myndigheder udfører deres opgaver, skal de sikre overensstemmelse med denne forordning og de retningslinjer, der vedtages i medfør af artikel 18. Når det er relevant, skal de regulerende myndigheder for at opfylde denne forordnings mål samarbejde med hinanden og med Kommissionen og agenturet i overensstemmelse med kapitel IX i direktiv 2009/72/EF.

Artikel 20

Oplysninger og fortrolighed

1. Medlemsstaterne og de regulerende myndigheder giver efter anmodning Kommissionen alle oplysninger, der kræves i medfør af artikel 13, stk. 4, og artikel 18.

Specielt med henblik på artikel 13, stk. 4 og 6, skal de regulerende myndigheder regelmæssigt give oplysninger om nationale transmissionssystemoperatørers faktisk afholdte omkostninger samt data og alle relevante oplysninger om de fysiske strømme i transmissionssystemoperatørernes net og netomkostningerne.

Kommissionen fastsætter en rimelig tidsfrist, inden for hvilken oplysningerne skal gives, under hensyn til, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, og hvor hurtigt der er behov for dem.

2. Hvis medlemsstaten eller den berørte regulerende myndighed ikke fremsender de i stk. 1 nævnte oplysninger inden for den fastsatte tidsfrist i overensstemmelse med stk. 1, kan Kommissionen med henblik på artikel 13, stk. 4, og artikel 18 indhente alle de nødvendige oplysninger direkte hos de pågældende virksomheder.

Når Kommissionen henvender sig til en virksomhed for at få oplysninger, sender den samtidig en kopi af henvendelsen til de regulerende myndigheder i den medlemsstat, hvor virksomheden er hjemmehørende.

3. I sin anmodning om oplysninger efter stk. 1 angiver Kommissionen retsgrundlaget for anmodningen og dennes formål og fastsætter en frist for oplysningernes fremsendelse samt henviser til de sanktioner, der ifølge artikel 22, stk. 2, kan pålægges for meddelelse af urigtige, ufuldstændige eller vildledende oplysninger. Kommissionen fastsætter en rimelig tidsfrist, der tager hensyn til, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, og hvor hurtigt der er behov for dem.

4. Virksomhedernes indehavere eller deres repræsentanter og, hvis der er tale om juridiske personer, de personer, der ifølge lov eller vedtægter har bemyndigelse til at repræsentere dem, skal udlevere de ønskede oplysninger. Bemyndigede advokater kan udlevere oplysningerne på deres klienters vegne, men klienterne bærer det fulde ansvar, hvis oplysningerne er urigtige, ufuldstændige eller vildledende.

5. Hvis en virksomhed ikke fremsender disse oplysninger inden for den frist, Kommissionen har fastsat, eller giver ufuldstændige oplysninger, kan Kommissionen kræve oplysningerne udleveret ved en beslutning. Denne beslutning skal angive, hvilke oplysninger der ønskes, og sætte en passende frist for deres udlevering. Den skal henvise til sanktionerne i artikel 22, stk. 2. Den skal desuden omtale retten til at lade beslutningen prøve ved De Europæiske Fællesskabers Domstol.

Kommissionen sender samtidig en kopi af beslutningen til den regulerende myndighed i den medlemsstat, hvor den pågældende person har bopæl, eller den pågældende virksomhed har hjemsted.

6. De i stk. 1 og 2 omhandlede oplysninger må kun benyttes med henblik på denne forordnings artikel 13, stk. 4, og artikel 18.

Kommissionen må ikke videregive oplysninger, omfattet af tavshedspligt, som kommer i dens besiddelse i medfør af denne forordning.

Artikel 21

Medlemsstaternes ret til at træffe mere detaljerede foranstaltninger

Denne forordning griber ikke ind i medlemsstaternes ret til at opretholde eller indføre foranstaltninger, der indeholder mere detaljerede bestemmelser end denne forordning eller de retningslinjer, der er omhandlet i artikel 18.

Artikel 22

Sanktioner

1. Med forbehold af stk. 2 fastsætter medlemsstaterne de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nærværende forordning, og træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.

Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser om sanktioner, der svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1228/2003, senest den 1. juli 2004 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem. De giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser, der ikke svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1228/2003, senest den 3. marts 2011 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem.

2. Kommissionen kan ved beslutning pålægge virksomheder bøder på op til 1 % af det foregående forretningsårs samlede omsætning, hvis de med forsæt eller ved forsømmelighed giver urigtige, ufuldstændige eller vildledende oplysninger som svar på en henvendelse i henhold til artikel 20, stk. 3, eller undlader at give oplysningerne inden for den frist, der er fastsat ved en beslutning i henhold til artikel 20, stk. 5, første afsnit.

Ved bødens fastsættelse tager Kommissionen hensyn til, hvor alvorlig den overtrædelse er, der består i manglende overholdelse af bestemmelsen i første afsnit.

3. Sanktioner som omhandlet i stk. 1 og beslutninger, der træffes i henhold til stk. 2, er ikke af strafferetlig karakter.

Artikel 23

Udvalg

1. Kommissionen bistås af det udvalg, der er nedsat ved artikel 46 i direktiv 2009/72/EF.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 24

Kommissionens rapport

Kommissionen overvåger denne forordnings gennemførelse. I sin rapport i henhold til artikel 47, stk. 6, i direktiv 2009/72/EF redegør Kommissionen også for de erfaringer, der er indhøstet ved anvendelsen af denne forordning. Rapporten skal navnlig gøre rede for, i hvilket omfang denne forordnings anvendelse har vist sig vellykket med hensyn til at sikre grænseoverskridende elektricitetsudveksling på ikke-diskriminerende og omkostningsbaserede netadgangsbetingelser med det formål at bidrage til kundernes valgmuligheder i et velfungerende indre marked for elektricitet og at skabe forsyningssikkerhed på lang sigt, samt i hvilket omfang der er indført effektive lokaliseringsfremmende signaler. Om nødvendigt ledsages rapporten af passende forslag og/eller anbefalinger.

Artikel 25
Ophævelse

Forordning (EF) nr. 1228/2003 ophæves med virkning fra den 3. marts 2011. Henvvisninger til den ophævede forordning betragtes som henvvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilag II.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

Artikel 26
Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 3. marts 2011.

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

BILAG I

**RETNINGSLINJER FOR ADMINISTRATION OG FORDELING AF LEDIG OVERFØRSELSKAPACITET
PÅ SAMKØRINGSLINJERNE MELLEM NATIONALE SYSTEMER****1. Almindelige bestemmelser**

- 1.1. Transmissionssystemoperatører (TSO'er) skal bestræbe sig på at acceptere alle kommercielle transaktioner, herunder sådanne, som indebærer grænseoverskridende handel.
- 1.2. Hvis der ikke er nogen kapacitetsbegrænsninger, må der ikke fastsættes begrænsninger af adgangen til samkøringslinjen. Hvis dette normalt er tilfældet, er det ikke nødvendigt med en permanent almindelig fordelingsprocedure for adgangen til en grænseoverskridende transmissionstjeneste.
- 1.3. Hvis de planlagte kommercielle transaktioner ikke er forenelige med en sikker netdrift, skal TSO'erne afhjælpe kapacitetsbegrænsningerne i overensstemmelse med de krav, som hensynet til nettets driftsmæssige sikkerhed stiller, og samtidig bestræbe sig på at sikre, at alle dermed forbundne omkostninger bevares på et økonomisk effektivt niveau. Der skal foretages afhjælpende belastningsomfordeling eller modkøb, hvis der ikke kan træffes mindre udgiftskrævende foranstaltninger.
- 1.4. Hvis der optræder strukturelle kapacitetsbegrænsninger, skal TSO'erne straks iværksætte egnede metoder og ordninger til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som i forvejen er fastlagt og aftalt. Metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger skal sikre, at de fysiske elektricitetsstrømme i forbindelse med enhver fordelt transmissionskapacitet er forenelige med standarderne for netsikkerhed.
- 1.5. De metoder, der fastlægges til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, skal give markedsdeltagerne og TSO'erne effektive økonomiske signaler, fremme konkurrencen og være egnede til regional anvendelse og anvendelse på EU-plan.
- 1.6. Der må ikke foretages nogen transaktionsbaserede sondringer i forbindelse med håndtering af kapacitetsbegrænsninger. En bestemt anmodning om transmissionstjeneste må kun afvises, hvis alle nedenstående betingelser er opfyldt:
  - a) de ekstra fysiske elektricitetsstrømme som følge af accepten af denne anmodning indebærer, at den sikre drift af elsystemet ikke længere kan garanteres, og
  - b) den værdi udtrykt i penge, som knytter sig til denne anmodning som led i proceduren for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, er lavere end alle andre anmodninger, der planmæssigt skal accepteres for samme tjeneste og på de samme betingelser.
- 1.7. Ved fastlæggelsen af egnede netområder, i og mellem hvilke der skal håndteres kapacitetsbegrænsninger, skal TSO'ernes indsats baseres på principperne om lønsomhed og minimering af de negative virkninger på det indre marked for elektricitet. Navnlige må TSO'erne ikke begrænse kapaciteten på samkøringslinjerne for at afhjælpe kapacitetsbegrænsningerne inden for deres eget systemområde, medmindre det sker af hensyn til ovennævnte forhold og den driftsmæssige sikkerhed⁽¹⁾. Hvis en sådan situation opstår, skal TSO'erne gøre rede for dette og på en gennemsigtig måde forelægge det alle systembrugerne. En sådan situation kan kun godtages, indtil der er fundet en langsigtet løsning. TSO'erne skal beskrive og på en gennemsigtig måde forelægge alle systembrugerne metoden og planerne for virkeliggørelsen af den langsigtede løsning.
- 1.8. Ved afbalanceringen af nettet inden for systemområdet ved hjælp af driftsmæssige foranstaltninger på nettet og belastningsomfordeling skal TSO'en tage hensyn til disse foranstaltningers virkninger i de tilgrænsende systemområder.
- 1.9. Senest den 1. januar 2008 skal der på en koordineret måde og under driftsmæssigt sikre betingelser være indført ordninger for håndtering af begrænsninger af kapaciteten på samkøringslinjerne flere gange om dagen (intradag-håndtering) for at gøre mulighederne for handel så store som muligt og sikre grænseoverskridende udligning.

(1) Ved driftsmæssig sikkerhed forstås »opretholdelse af overførselssystemet inden for aftalte sikkerhedsgrenser«.

- 1.10. De nationale regulerende myndigheder skal med jævne mellemrum evaluere metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger og skal i den forbindelse lægge særlig vægt på overholdelsen af de principper og regler, der er fastsat i denne forordning og disse retningslinjer, og de bestemmelser og betingelser, som de regulerende myndigheder selv har fastsat i henhold til disse principper og regler. Denne evaluering skal bl.a. bygge på en høring af alle markedsdeltagere og særlige undersøgelser.

2. Metoder til håndtering af kapacitetsbegrænsninger

- 2.1. Metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger skal være markedsbaserede for at lette en effektiv grænseoverskridende handel. Med dette for øje fordeles kapaciteten kun ved hjælp af eksplicitte (kapacitet) eller implicitte (kapacitet og energi) auktioner. De to metoder kan eksistere side om side på samme samkøringslinje. Ved foranstaltninger flere gange om dagen kan der benyttes kontinuerlig handel.
- 2.2. Afhængigt af konkurrencevilkårene kan det være nødvendigt, at mekanismerne for håndtering af kapacitetsbegrænsninger åbner mulighed for at fordele transmissionskapacitet både på kort og lang sigt.
- 2.3. Ved hver kapacitetsfordelingsprocedure skal der fordeles en bestemt del af den ledige kapacitet på samkøringslinjerne plus enhver resterende kapacitet, der ikke tidligere er fordelt, og enhver kapacitet, som kapacitetsindehaverne har frigivet fra tidligere fordelinger.
- 2.4. TSO'erne skal optimere det omfang, hvori kapaciteten er stabil, under hensyn til de involverede TSO'ers og markedsdeltagernes forpligtelser og rettigheder med henblik på at lette en effektiv konkurrence. En rimelig del af kapaciteten kan udbydes på markedet ved en lavere stabilitetsgrad, men markedsdeltagerne skal til enhver tid gøres bekendt med de nøjagtige betingelser for transport ad de grænseoverskridende linjer.
- 2.5. Adgangsrettighederne for fordelinger på lang og mellemlang sigt skal være stabile transmissionskapacitetsrettigheder. De skal på nomineringstidspunktet være omfattet af princippet »forbrug eller tab« eller »forbrug eller salg«.
- 2.6. TSO'erne fastlægger en egnet struktur til fordeling af kapacitet mellem forskellige tidsrammer. Denne kan omfatte en mulighed for at reservere en minimal del af kapaciteten på samkøringslinjerne til fordeling en eller flere gange om dagen. En sådan fordelingsstruktur skal kunne revideres af de respektive regulerende myndigheder. TSO'erne tager ved udarbejdelsen af deres forslag hensyn til følgende:
- a) markedernes karakteristika
  - b) de driftsmæssige betingelser såsom virkningerne af at dirigere fast anmeldte planer
  - c) harmoniseringsomfanget for de procentsatser og tidsrammer, der er fastsat for de forskellige foreliggende mekanismer for kapacitetsfordeling.
- 2.7. Der må ikke ved fordelingen af kapacitet diskrimineres mellem markedsdeltagere, som ønsker at benytte sig af deres ret til at gøre brug af bilaterale leveringskontrakter eller afgive bud på elektricitetsbørser. De højeste bud honoreres, uanset om de er implicitte eller eksplicitte inden for en given tidsramme.
- 2.8. I regioner, hvor de finansielle terminselektricitetsmarkeder er veludviklede og har demonstreret deres effektivitet, kan al kapacitet på samkøringslinjerne fordeles via implicitte auktioner.
- 2.9. Medmindre der er tale om nye samkøringslinjer, som er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003 eller nærværende forordnings artikel 17, er det ikke tilladt at fastsætte limiterede priser som led i kapacitetsfordelingsmetoder.
- 2.10. Principielt skal alle potentielle markedsdeltagere kunne deltage i fordelingsprocessen uden nogen begrænsninger. For at undgå at skabe eller forstærke problemer med en markedsdeltagers potentielle udnyttelse af en dominerende stilling kan den relevante regulerende myndighed og/eller konkurrencemyndighed i påkommende tilfælde fastsætte restriktioner generelt eller for et individuelt selskab som følge af dominerende markedsstilling.
- 2.11. For hver tidsramme nominerer markedsdeltagerne endeligt inden for en fastlagt frist deres brug af kapacitet over for TSO'erne. Fristen fastsættes på en sådan måde, at det gøres muligt for TSO'erne at anvende den ikke anvendte kapacitet til omfordeling i den næste relevante tidsramme — herunder foranstaltninger flere gange om dagen.

- 2.12. Kapaciteten skal frit kunne omsættes på et sekundært grundlag, forudsat at TSO'en underrettes tilstrækkelig god tid i forvejen. Afviser en TSO en sekundær handel (transaktion), skal dette meddeles på en tydelig og gennemsigtig måde, og den pågældende TSO skal gøre rede derfor over for alle markedsdeltagere, og også den regulerende myndighed skal have oplysning derom.
- 2.13. De finansielle konsekvenser af, at forpligtelser i forbindelse med fordeling af kapacitet ikke opfyldes, pålægges dem, der er ansvarlige for den pågældende undladelse. Hvis markedsdeltagerne ikke udnytter den kapacitet, som de har forpligtet sig til at anvende, eller i forbindelse med eksplicit bortauktioneret kapacitet undlader at handle på et sekundært grundlag eller tilbageføre kapaciteten i tide, fortaber de retten til en sådan kapacitet og betaler en takst, der afspejler omkostningerne. Enhver takst, der afspejler omkostningerne, i forbindelse med manglende anvendelse af kapacitet skal være velbegrundet og stå i et rimeligt forhold til de faktiske udgifter. Tilsvarende skal en TSO, dersom den ikke opfylder sin forpligtelse, yde markedsdeltageren erstatning for tabet af kapacitetsrettigheder. Der tages i den sammenhæng ikke hensyn til dermed forbundne tab. De centrale koncepter for og metoder til fastlæggelse af ansvar i forbindelse med, at forpligtelser ikke opfyldes, fastsættes i forvejen med hensyn til de finansielle konsekvenser og skal kunne revideres af den eller de relevante regulerende myndigheder.

3. Koordination

- 3.1. Fordeling af kapacitet i forbindelse med en samkøring skal koordineres og gennemføres af de involverede TSO'er ved anvendelse af fælles fordelingsprocedurer. Hvis de kommercielle udvekslinger mellem to lande (TSO'er) forventes at øve betydelig indflydelse på betingelserne for de fysiske strømme i et givet tredjeland (en given TSO), skal metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger koordineres mellem alle de TSO'er, der påvirkes deraf, via en fælles procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger. De nationale regulerende myndigheder og TSO'er skal påse, at der ikke ensidigt fastsættes nogen procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som øver betydelig indflydelse på de fysiske elektricitetsstrømme i andre net.
- 3.2. Senest den 1. januar 2007 skal der anvendes en fælles koordineret metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger og en fælles koordineret procedure for fordeling af kapacitet på markedet mindst årligt, månedligt og for den kommende dag for landene i følgende regioner:
- Nordeuropa (dvs. Danmark, Sverige, Finland, Tyskland og Polen)
  - Nordvesteuropa (dvs. Benelux, Tyskland og Frankrig)
  - Italien (dvs. Italien, Frankrig, Tyskland, Østrig, Slovenien og Grækenland)
  - det centrale Østeuropa (dvs. Tyskland, Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Ungarn, Østrig og Slovenien)
  - Sydvesteuropa (dvs. Spanien, Portugal og Frankrig)
  - Det Forenede Kongerige, Irland og Frankrig
  - De baltiske stater (dvs. Estland, Letland og Litauen).

Ved en samkøring, som involverer lande, der tilhører mere end én region, kan der anvendes en anden metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger med henblik på at sikre forenelighed med de metoder, der anvendes i de andre regioner, som disse lande tilhører. I så fald foreslår de relevante TSO'er metoden, der skal kunne revideres af de relevante regulerende myndigheder.

- 3.3. De regioner, der er nævnt i punkt 2.8, kan fordele al kapacitet på samkøringslinjerne via fordeling for den kommende dag.
- 3.4. Der skal fastsættes kompatible procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger i alle disse syv regioner med henblik på at skabe et virkeligt integreret indre marked for elektricitet. Markedets parter må ikke stå over for inkompatible regionale systemer.
- 3.5. For at fremme en fair og effektiv konkurrence og grænseoverskridende handel skal koordinationen mellem TSO'erne i de i punkt 3.2 fastsatte regioner omfatte alle trin lige fra kapacitetsberegning og optimering af fordelingen til sikker drift af nettet med en utvetydig ansvarsfordeling. Denne koordinations skal navnlig omfatte:
- brug af en fælles transmissionsmodel, som effektivt behandler indbyrdes afhængige fysiske »loop-flows« (sløjfestrømme) under hensyn til uoverensstemmelser mellem fysiske og kommercielle strømme

- b) fordeling og nominering af kapacitet med henblik på effektiv behandling af indbyrdes afhængige fysiske »loop-flows« (sløjfestrømme)
  - c) identiske forpligtelser for kapacitetsindehaverne til at afgive oplysninger om deres påtænkte anvendelse af kapaciteten, dvs. nominering af kapacitet (til eksplicitte auktioner)
  - d) identiske tidsrammer og sluttider
  - e) identisk struktur for fordeling af kapacitet mellem forskellige tidsrammer (f.eks. 1 dag, 3 timer, 1 uge osv.) og med hensyn til solgte kapacitetsblokke (strøm i MW, MWh osv.)
  - f) konsistent kontraktmæssig ramme for forbindelserne med markedsdeltagerne
  - g) efterprøvning af, at strømmene er forenelige med sikkerhedskravene til nettet med henblik på driftsmæssig planlægning og tidstro drift
  - h) bogføring og afregning af foranstaltninger til håndtering af kapacitetsbegrænsninger.
- 3.6. Koordinationen skal også omfatte udvekslingen af oplysninger mellem TSO'erne. Informationsudvekslingens egenart, tidspunkterne derfor og hyppigheden deraf skal være forenelige med aktiviteterne i punkt 3.5 og elektricitetsmarkedernes funktionsmåde. Denne informationsudveksling skal navnlig gøre det muligt for TSO'erne at opstille de bedst mulige prognoser for den overordnede situation på nettet med henblik på at vurdere strømmene på deres net og den ledige kapacitet på samkøringslinjerne. En TSO, som indsamler oplysninger på vegne af andre TSO'er, skal tilbagesende resultaterne af indsamlingen af data til den deltagende TSO.

4. Tidsplan for markedsforanstaltninger

- 4.1. Den ledige transmissionskapacitet fordeles tilstrækkelig god tid i forvejen. Før hver fordeling offentliggør de involverede TSO'er i fællesskab den kapacitet, der skal fordeles, i påkommende tilfælde under hensyn til den kapacitet, der er frigjort fra alle stabile transmissionsrettigheder, og, hvor det er relevant, dermed forbundne dirigerede nomineringer, samt alle tidsrum, i hvilke kapaciteten vil være reduceret eller ikke være ledig (eksempelvis på grund af vedligeholdelse).
- 4.2. Under fuldt hensyn til netsikkerheden nomineres transmissionsrettighederne tilstrækkelig god tid i forvejen før den kommende dags foranstaltninger på alle de relevante organiserede markeder og før offentliggørelsen af den kapacitet, der skal fordeles under fordelingsordningen for den kommende dag eller den intradaglige fordelingsordning. Nomineringer af transmissionsrettigheder i den modsatte retning dirigeres med sigte på at gøre effektiv brug af samkøringen.
- 4.3. De successive intradaglige fordelinger af ledig transmissionskapacitet for dag D foretages på dag D1 og D, efter at de anførte eller faktiske produktionsplaner for den kommende dag er udarbejdet.
- 4.4. Ved forberedelsen af den kommende dags nettransaktioner skal TSO'erne udveksle oplysninger med de tilgrænsende TSO'er, bl.a. om deres prognosticerede nettopologi, de disponible produktionsenheder og disses prognosticerede produktion samt laststrømmene, med henblik på at optimere brugen af det samlede net via driftsmæssige foranstaltninger i overensstemmelse med reglerne for sikker netdrift.

5. Gennemsigtighed

- 5.1. TSO'erne skal offentliggøre alle relevante data om nettilgængelighed, netadgang og brug af nettet, herunder en rapport om, hvor og hvorfor der foreligger kapacitetsbegrænsninger, de anvendte metoder til håndtering af kapacitetsbegrænsningen og planerne for den fremtidige håndtering heraf.
- 5.2. TSO'erne skal offentliggøre en generel beskrivelse af den metode til håndtering af kapacitetsbegrænsninger, der anvendes under forskellige omstændigheder for at maksimere den ledige kapacitet på markedet, og en generel ordning til beregning af kapaciteten på samkøringslinjerne for de forskellige tidsrammer baseret på de faktiske elektriske og fysiske forhold på nettet. Denne ordning skal kunne revideres af de berørte medlemsstaters regulerende myndigheder.
- 5.3. De anvendte procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger og fordeling af kapacitet, tidspunkterne og procedurerne for anmodning om kapacitet, en beskrivelse af de tilbudte produkter og forpligtelserne og rettighederne for såvel TSO'erne som den part, der erhverver kapaciteten, herunder det ansvar, der påhviler disse, hvis de undlader at opfylde deres forpligtelser, beskrives i detaljer og gøres af TSO'erne på en gennemsigtig måde tilgængelige for alle potentielle netbrugere.

- 5.4. De drifts- og planlægningsmæssige sikkerhedsstandarder skal udgøre en integrerende del af de oplysninger, som TSO'erne offentliggør i et åbent og offentligt dokument. Dette dokument skal også kunne revideres af de nationale regulerende myndigheder.
- 5.5. TSO'erne skal offentliggøre alle relevante data om grænseoverskridende handel på grundlag af den bedst mulige prognose. For at opfylde denne forpligtelse skal de berørte markedsdeltagere forsyne TSO'erne med de relevante data. Den måde, hvorpå disse oplysninger skal offentliggøres, skal kunne revideres af de regulerende myndigheder. TSO'erne skal mindst offentliggøre:
- årligt: oplysninger om udviklingen i transmissionsinfrastrukturen på lang sigt og dens betydning for den grænseoverskridende transmissionskapacitet
  - månedligt: prognoser for den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende måned og det kommende år under hensyn til alle relevante oplysninger, der står til rådighed for TSO'en på det tidspunkt, hvor prognosen udregnes (f.eks. sommer- og vintersæsonernes betydning for linjernes kapacitet, vedligeholdelse på nettet, disponible produktionsenheder osv.)
  - ugentligt: prognoser for den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende uge under hensyn til alle relevante oplysninger, der står til rådighed for TSO'erne på det tidspunkt, hvor prognosen udregnes, såsom vejrudsigter, planlagte vedligeholdelsesarbejder på nettet, disponible produktionsenheder osv.
  - dagligt: den ledige transmissionskapacitet på markedet for den kommende dag og intradagligt for hver tidsenhed for markedet under hensyn til alle dirigerede nomineringer, produktionsplaner for den kommende dag, efterspørgselsprognoser og planlagte vedligeholdelsesarbejder på nettet
  - den samlede kapacitet, der allerede er fordelt, for hver tidsenhed for markedet og alle relevante betingelser, hvorpå denne kapacitet kan anvendes (dvs. den på auktionen opnåede pris, forpligtelser med hensyn til, hvorledes kapaciteten skal anvendes, osv.), således at en eventuel resterende kapacitet kan fastlægges
  - den fordelte kapacitet hurtigst muligt efter hver fordeling og oplysninger om de betalte priser
  - den samlede anvendte kapacitet for hver tidsenhed for markedet straks efter nomineringen
  - så tidstro som muligt: de samlede gennemførte kommercielle og fysiske strømme for hver tidsenhed for markedet, herunder en beskrivelse af virkningerne af alle korrigerende foranstaltninger fra TSO'ernes side (såsom indskrænkninger) for at løse net- eller systemproblemer
  - ex ante-oplysninger om planlagte afbrydelser og ex post-oplysninger om planlagte og ikke-planlagte afbrydelser af produktionsenheder på mere end 100 MW dagen før.
- 5.6. Alle relevante oplysninger skal være tilgængelige for markedet i tide til forhandlingerne om alle transaktioner (såsom tidspunktet for forhandlingerne om årlige leveringskontrakter med erhvervskunder eller det tidspunkt, hvor buddene skal sendes til de organiserede markeder).
- 5.7. TSO'en skal offentliggøre de relevante oplysninger om den forventede efterspørgsel og om produktionen i henhold til de tidsrammer, der er omhandlet i punkt 5.5 og 5.6. TSO'en skal også offentliggøre de relevante oplysninger, der er nødvendige for det grænseoverskridende balancemarked.
- 5.8. Når der offentliggøres prognoser, skal de faktiske ex post-værdier i forbindelse med oplysningerne i prognosen også offentliggøres i løbet af den periode, der følger efter den af prognosen omfattede periode, eller senest den følgende dag (D + 1).
- 5.9. Alle oplysninger, der offentliggøres af TSO'erne, stilles vederlagsfrit til rådighed i en let tilgængelig form. Alle data skal desuden stilles til rådighed via egnede og standardiserede midler til informationsudveksling, som skal fastlægges i tæt samarbejde med markedets parter. Dataene skal omfatte oplysninger om tidligere perioder med et minimum på to år, således at nyttilkomne på markedet også kan have adgang til sådanne data.
- 5.10. TSO'erne skal med jævne mellemrum udveksle et sæt tilstrækkeligt nøjagtige data om net og laststrømme, således at hver TSO får mulighed for at beregne laststrømmene i sit relevante område. Samme sæt data skal på begæring stilles til rådighed for de regulerende myndigheder og Kommissionen. De regulerende myndigheder og Kommissionen påser, at de selv og enhver konsulent, der udfører et analytisk arbejde for dem på grundlag af disse data, behandler dataene fortroligt.

6. Brug af indtægter fra kapacitetsbegrænsninger

- 6.1. Procedurene for håndtering af kapacitetsbegrænsninger forbundet med en på forhånd fastsat tidsramme kan kun frembringe indtægter, hvis der foreligger kapacitetsbegrænsninger, som opstår for den pågældende tidsramme, medmindre der er tale om nye samkøringslinjer, der er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 7 i forordning (EF) nr. 1228/2003 eller nærværende forordnings artikel 17. Proceduren for fordelingen af disse indtægter skal kunne revideres af de regulerende myndigheder og må hverken fordreje fordelingsprocessen til gavn for en part, der anmoder om kapacitet eller energi, eller ansprende til, at man undlader at gøre kapacitetsbegrænsningerne mindre.
  - 6.2. De nationale regulerende myndigheder skal åbent gøre rede for anvendelsen af indtægterne fra fordelingen af kapacitet på samkøringslinjerne.
  - 6.3. Indtægterne fra kapacitetsbegrænsninger skal deles af de involverede TSO'er på grundlag af kriterier, som de involverede TSO'er er nået til enighed om, og som er revideret af de respektive regulerende myndigheder.
  - 6.4. TSO'erne skal på forhånd tydeligt gøre rede for den brug, de agter at gøre af alle indtægter fra kapacitetsbegrænsninger, som de måtte oppebære, og for den faktiske brug af disse indtægter. De regulerende myndigheder skal efterprøve, at denne brug er i overensstemmelse med denne forordning og disse retningslinjer, og at de samlede indtægter fra kapacitetsbegrænsninger, der oppebæres i forbindelse med fordeling af kapacitet på samkøringslinjerne, anvendes til et eller flere af de tre formål, der er fastlagt i artikel 16, stk. 6, i denne forordning.
  - 6.5. På et årligt grundlag og senest den 31. juli hvert år offentliggør de regulerende myndigheder en rapport, som indeholder oplysninger om de indtægter, der er oppebåret i 12-månedersperioden indtil den 30. juni samme år, og om den brug, der er gjort af de pågældende indtægter, samt en efterprøvning af, at denne brug er i overensstemmelse med denne forordning og disse retningslinjer, og at de samlede indtægter fra kapacitetsbegrænsningerne er anvendt til et eller flere af de tre fastsatte formål.
  - 6.6. Brugen af indtægterne fra kapacitetsbegrænsningerne til investeringer med henblik på at bevare eller forøge kapaciteten på samkøringslinjerne bør forbeholdes særlige på forhånd fastlagte projekter, som bidrager til at afhjælpe de foreliggende relevante kapacitetsbegrænsninger, og som også kan gennemføres inden for et rimeligt tidsrum, navnlig hvad angår godkendelsesprocessen.
-

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Forordning (EF) nr. 1228/2003	Nærværende forordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
—	Artikel 3
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11
—	Artikel 12
Artikel 3	Artikel 13
Artikel 4	Artikel 14
Artikel 5	Artikel 15
Artikel 6	Artikel 16
Artikel 7	Artikel 17
Artikel 8	Artikel 18
Artikel 9	Artikel 19
Artikel 10	Artikel 20
Artikel 11	Artikel 21
Artikel 12	Artikel 22
Artikel 13	Artikel 23
Artikel 14	Artikel 24
—	Artikel 25
Artikel 15	Artikel 26
Bilag	Bilag I

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 715/2009

af 13. juli 2009

om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1775/2005

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for naturgas, som siden 1999 gradvis har taget form, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Fællesskabet, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser og højere servicestandarder, og at bidrage til øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽⁴⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1775/2005 af 28. september 2005 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet ⁽⁵⁾ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for naturgas.
- (3) De erfaringer, der er høstet under gennemførelsen af det første sæt retningslinjer for god praksis, som blev vedtaget af Det Europæiske Gasreguleringsforum (Madridforummet) i 2002, samt overvågningen af gennemførelsen viser, at det er nødvendigt at gøre de i disse retningslinjer fastlagte regler retligt bindende for at sikre, at de gennemføres fuldt ud i samtlige medlemsstater, og skabe en reel minimumsgaranti for lige vilkår for markedsadgang.

(4) På Madridforummets møde den 24.-25. september 2003 blev der vedtaget et nyt sæt retningslinjer, »det andet sæt retningslinjer for god praksis«. Denne forordning har derfor på grundlag af dette andet sæt retningslinjer til formål at fastlægge grundlæggende principper og regler for netadgang og adgangstjenester for tredjepart, håndtering af kapacitetsbegrænsninger, gennemsigtighed, balancering og handel med kapacitetsrettigheder.

(5) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽⁶⁾ åbner mulighed for, at et kombineret transmissions- og distributionssystem kan drives af en operatør. Derfor kræver reglerne i denne forordning ikke ændring af tilrettelæggelsen af nationale transmissions- og distributionssystemer, som er forenelige med de relevante bestemmelser i nævnte direktiv.

(6) Forordningens anvendelsesområde omfatter også højtryksrørledninger, der forbinder lokale distributører til gasnettet, forudsat at de ikke hovedsagelig anvendes i forbindelse med lokal distribution.

(7) Det er nødvendigt at opstille kriterier for fastsættelse af tariffer for netadgang for at sikre, at tarifferne er i fuld overensstemmelse med princippet om ikke-diskriminering og bidrager til et velfungerende indre marked samt tager fuldt hensyn til behovet for systemintegritet og afspejler de faktiske omkostninger, for så vidt som sådanne omkostninger svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og er gennemsigtige, samtidig med at de giver et rimeligt investeringsafkast, og der skal, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de regulerende myndigheders benchmarking af tariffer.

(8) Ved beregning af tariffer for netadgang er det vigtigt at tage hensyn til de faktiske omkostninger, for så vidt som sådanne omkostninger er gennemsigtige og svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger, samt til behovet for at tilvejebringe incitamenter og sikre et rimeligt investeringsafkast til at anlægge ny infrastruktur, herunder særlige reguleringstiltag for nye investeringer som fastsat i direktiv 2009/73/EF. I den sammenhæng, og navnlig hvis der er effektiv konkurrence mellem rørledninger, vil de regulerende myndigheders benchmarking af tariffer være relevant.

(9) Brug af markedsbaserede ordninger, såsom auktioner, til fastsættelse af tarifferne skal være forenelig med bestemmelserne i direktiv 2009/73/EF.

⁽¹⁾ EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 9.7.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 75 E af 31.3.2009, s. 38) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

⁽⁴⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

⁽⁵⁾ EUT L 289 af 3.11.2005, s. 1.

⁽⁶⁾ Se side 94 i denne EUT.

- (10) Et fælles sæt af minimumskrav til adgangstjenester for tredjepart er nødvendigt for i praksis at opnå en fælles minimumsstandard for adgang i hele Fællesskabet, for at sikre, at adgangstjenester for tredjepart er tilstrækkeligt kompatible og for at kunne udnytte fordelene ved et velfungerende indre marked for naturgas.
- (11) På nuværende tidspunkt er der hindringer for salget af gas på lige vilkår og uden diskrimination eller ugunstige betingelser i Fællesskabet. Navnlig kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektive niveau, ligesom der stadig findes isolerede markeder.
- (12) Der bør opnås en tilstrækkelig grad af grænseoverskridende gassammenkoblingskapacitet, og integrationen af markederne bør fremmes for at færdiggøre det indre marked for naturgas.
- (13) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« fremhævede, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre marked for naturgas og skabe lige vilkår for alle naturgasvirksomheder i Fællesskabet. Kommissionens meddelelser af 10. januar 2007 »Udsigterne for det indre gas- og elmarked« og »Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (endelig rapport)« viste, at de nuværende regler og foranstaltninger hverken skaber de fornødne rammer eller sikrer etablering af sammenkoblingskapacitet, således at målet om et velfungerende, effektivt og åbent indre marked kan opfyldes.
- (14) Udover en effektiv gennemførelse af de nuværende retlige rammer, bør de retlige rammer for det indre marked for naturgas, der findes i forordning (EF) nr. 1775/2005, tilpasses i tråd med disse meddelelser.
- (15) Navnlig kræves der øget samarbejde og samordning mellem transmissionssystemoperatørerne, så der etableres netregler for tilvejebringelse og forvaltning af effektiv og gennemsigtig adgang til transmissionsnet på tværs af grænserne, og sikres en samordnet og tilstrækkelig fremsynet planlægning og holdbar teknisk udvikling af transmissionssystemet i Fællesskabet, herunder etablering af sammenkoblingskapacitet, under behørig hensyntagen til miljøet. Netreglerne bør være i tråd med overordnede retningslinjer, som efter deres beskaffenhed er ikke-bindende (»overordnede retningslinjer«), og som er opstillet af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energimyndigheder⁽¹⁾ (agenturet). Agenturet bør deltage i det gennemsyn, der på grundlag af faktiske omstændigheder, foretages af udkastet til netregler, herunder disses overholdelse af de overordnede retningslinjer, og det bør have mulighed for at indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Agenturet bør også vurdere foreslåede ændringer af netreglerne, og det bør kunne indstille dem til vedtagelse af Kommissionen. Transmissionssystemoperatørerne bør drive deres net i overensstemmelse med disse netregler.
- (16) Der bør oprettes et europæisk net af transmissionssystemoperatører for gas (»ENTSO for gas«) til sikring af, at gastransmissionsnettet forvaltes optimalt i Fællesskabet. ENTSO for gas »opgaver bør løses i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler, som fortsat vil være gældende for beslutninger, der træffes af ENTSO for gas. ENTSO for gas« opgaver bør være veldefinerede, og dets arbejdsmetode bør sikre, at det arbejder effektivt, gennemsigtigt og er repræsentativt. Netregler, der udarbejdes af ENTSO for gas, har ikke til formål at erstatte de nødvendige nationale netregler for spørgsmål, der ikke vedrører grænseoverskridende netspørgsmål. Da der kan sikres hurtigere fremskridt ved en regional tilgang, bør transmissionssystemoperatørerne oprette regionale strukturer inden for rammerne af den overordnede samarbejdsstruktur og samtidig sikre, at resultaterne på regionalt plan er forenelige med netregler og ikke-bindende ti-årige europæiske netudviklingsplaner. Samarbejde inden for rammerne af sådanne regionale strukturer forudsætter, at netaktiviteterne adskilles effektivt fra produktions- og forsyningsaktiviteterne. Uden en sådan adskillelse kan regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatører indebære risiko for konkurrencebegrænsende adfærd. Medlemsstaterne bør fremme samarbejde og overvåge netdriftens effektivitet på regionalt plan. Det regionale samarbejde bør være foreneligt med indførelsen af et konkurrencedygtigt og effektivt indre marked for gas.
- (17) Alle markedsdeltagere har interesse i det arbejde, som ENTSO for gas forventes at udføre. En effektiv høringsproces er derfor af væsentlig betydning, og allerede bestående strukturer, der er oprettet for at fremme og strømline høringsprocessen, såsom European Association for the Streamlining of Energy Exchange, nationale reguleringsmyndigheder eller agenturet, bør spille en vigtig rolle.
- (18) For at sikre større gennemsigtighed i udviklingen af gastransmissionsnettet i Fællesskabet bør ENTSO for gas udarbejde, offentliggøre og regelmæssigt ajourføre en ikke-bindende ti-årig europæisk netudviklingsplan (»europæisk netudviklingsplan«). Gennemførlige naturgastransmissionsnet og nødvendige regionale samkørlingslinjer, der er relevante fra et kommercielt og forsyningsikkerhedsmæssigt synspunkt, bør medtages i denne netudviklingsplan.

⁽¹⁾ Se side 1 i denne EUT.

- (19) For at styrke konkurrencen med hjælp af et likvidt engrosmarked for gas bør gassen kunne handles uafhængigt af, hvor i systemet den befinder sig. Det kan kun gøres ved at give netbrugerne mulighed for at reservere entry- og exitkapacitet hver for sig, således at gassen transporteres gennem zoner og ikke ad kontraktmæssigt fastlagte ruter. Allerede på det sjette møde i Madridforummet den 30.-31. oktober 2002 gav de fleste af de berørte parter udtryk for, at de foretrak entry-/exit-systemer som middel til at udvikle konkurrencen. Tariffer bør ikke være afhængige af transportruten. Den tarif, der fastsættes for et eller flere entrypunkt(er), bør derfor ikke forbindes med den tarif, der fastsættes for et eller flere exitpunkter, og omvendt.
- (20) Henvisninger til harmoniserede transportaftaler i forbindelse med ikke-diskriminerende adgang til transmissions-systemoperatørers net betyder ikke, at vilkår og betingelser i en given systemoperatørs transportaftaler skal være de samme som i transportaftaler hos en anden transmissions-systemoperatør i den pågældende medlemsstat eller i en anden medlemsstat, medmindre der er fastsat mindstekrav, som skal opfyldes i alle transportaftaler.
- (21) Gasnettene er i høj grad præget af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger. Derfor bygger håndteringen af kapacitetsbegrænsningssituationer og principperne for kapacitetsallokering i forbindelse med nye eller nyforhandlede aftaler på, at ubrugt kapacitet frigøres, ved at netbrugerne sættes i stand til at videreudleje eller videresælge kapacitet, som de har indgået aftale om, og ved at transmissionsystemoperatørerne forpligtes til at udbyde ubrugt kapacitet på markedet, i det mindste en dag frem og som afbrydelig kapacitet. I betragtning af at de eksisterende kontrakter udgør en meget stor andel, og at der er behov for at tilvejebringe reelt lige vilkår for brugere af ny og eksisterende kapacitet, bør disse principper anvendes over for al aftalt kapacitet, også eksisterende aftaler.
- (22) Selv om fysiske kapacitetsbegrænsninger i net i dag sjældent udgør et problem i Fællesskabet, kan det blive et problem i fremtiden. Under de omstændigheder er det derfor vigtigt at opstille grundprincipper for tildeling af kapacitet i net med kapacitetsbegrænsninger.
- (23) Det fremgår af den markedsovervågning, som de nationale regulerende myndigheder og Kommissionen har foretaget i de senere år, at de nuværende gennemsigtighedskrav og regler om infrastrukturadgang ikke er tilstrækkelige til at sikre et egentligt, velfungerende, åbent og effektivt indre marked for gas.
- (24) Lige adgang til information om systemets aktuelle fysiske kapacitet og effektivitet er en forudsætning for, at alle markedsdeltagerne kan vurdere den generelle efterspørgsels- og udbudssituation og afdække årsagerne til bevægelser i engrosprisen. Heri indgår mere nøjagtig information om udbud og efterspørgsel, netkapacitet, strømme og vedligeholdelse, balancering samt udbud og udnyttelse af lagerkapacitet. Disse oplysninger er så vigtige for markedets evne til at fungere, at det er nødvendigt at afbøde de nuværende begrænsninger i offentliggørelsen, der skyldes fortrolighedshensyn.
- (25) Fortrolighedskravene i forbindelse med forretningsmæssigt følsomme oplysninger er dog navnlig relevante i forbindelse med oplysninger af forretningsmæssig strategisk betydning for selskabet, i tilfælde, hvor der kun er en enkelt bruger til en lagerfacilitet, eller i forbindelse med oplysninger vedrørende exitpunkter inden for et system eller delsystem, der ikke er forbundet med et andet transmissions- eller distributionssystem, men med en enkelt industriell slutforbruger, hvis en offentliggørelse af sådanne oplysninger ville røbe fortrolige oplysninger om denne forbrugers produktionsproces.
- (26) Øget tillid til markedet forudsætter, at markedsdeltagerne kan være sikre på, at misbrug kan straffes med sanktioner, som er effektive, står i et rimeligt forhold til misbruget og har afskrækkende virkning. De kompetente myndigheder bør gives beføjelser til effektivt at efterforske påstande om markedsmissbrug. Derfor er det nødvendigt for de kompetente myndigheder at have adgang til data, der rummer oplysninger om forsyningsvirksomhedernes forretningsbeslutninger. På gasmarkedet får systemoperatørerne alle disse beslutninger i form af kapacitetsreservationer, nomineringer og realiserede strømme. Systemoperatørerne bør opbevare disse oplysninger i en bestemt periode og gøre dem lettilgængelige for de kompetente myndigheder, så de kan få indsigt i dem. De kompetente myndigheder bør endvidere regelmæssigt overvåge transmissions-systemoperatørernes overholdelse af reglerne.
- (27) Der er i nogle medlemsstater ikke tilstrækkelig adgang til gaslagre og faciliteter for flydende naturgas («LNG-faciliteter»), hvorfor gennemførelsen af de eksisterende regler skal forbedres. Gruppen af Europæiske Tilsynsmyndigheder for Elektricitet og Gas har på grundlag af sin overvågning konkluderet, at de frivillige retningslinjer for god praksis vedrørende tredjepartsadgang, der gælder for lager-systemoperatører, og som alle parter enedes om på Madridforummet, anvendes for lidt og derfor må gøres bindende.
- (28) Ikke-diskriminerende og gennemsigtige balanceringssystemer for gas, der drives af transmissions-systemoperatørerne, er vigtige mekanismer, navnlig for nye markedsdeltagere, der kan have sværere ved at balancere deres samlede salgsporteføljer end selskaber, der allerede er etableret på markedet. Det er derfor nødvendigt at fastlægge regler, der sikrer, at transmissions-systemoperatører håndterer sådanne mekanismer på en måde, der er forenelig med ikke-diskriminerende, gennemsigtige og effektive betingelser for netadgang.
- (29) Handel med primære kapacitetsrettigheder er et vigtigt led i udviklingen af et konkurrencebaseret marked og for at skabe likviditet. Denne forordning bør derfor fastlægge grundlæggende regler for sådan handel.

- (30) De nationale regulerende myndigheder bør sørge for, at denne forordnings bestemmelser og de retningslinjer, som vedtages i henhold til den, overholdes.
- (31) I de retningslinjer, der er knyttet som bilag til forordningen, fastlægges specifikke detaljerede regler for gennemførelsen på grundlag af det andet sæt retningslinjer for god praksis. Om nødvendigt vil disse regler kunne udvikle sig med tiden under hensyn til forskellene mellem de nationale gassystemer.
- (32) Inden Kommissionen foreslår at ændre retningslinjerne i bilaget til denne forordning, bør den sikre høring af alle relevante parter, der er berørt af retningslinjerne, repræsenteret af faglige organisationer, og af medlemsstater inden for Madridforummet.
- (33) Medlemsstaterne og de kompetente nationale myndigheder bør forpligtes til at give Kommissionen de relevante oplysninger. Kommissionen bør behandle disse oplysninger fortroligt.
- (34) Denne forordning og de retningslinjer, der vedtages i overensstemmelse med den, berører ikke anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler.
- (35) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af denne forordning bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽¹⁾.
- (36) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelser til at fastsætte eller vedtage de fornødne retningslinjer for at tilvejebringe det mindstemål af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målene med denne forordning. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning, herunder ved at supplere den med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (37) Målet for denne forordning, nemlig fastlæggelse af fair regler vedrørende adgang til naturgastransmissionsnet, lager- og LNG-faciliteter, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (38) I betragtning af omfanget af de ændringer, der foretages i forordning (EF) nr. 1775/2005, bør de pågældende bestemmelser af hensyn til klarheden og overskueligheden omarbejdes ved at samle dem i en ny forordning —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

Denne forordning har til formål at:

- fastsætte ikke-diskriminerende regler om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet, idet der tages hensyn til de nationale og regionale markeders særlige kendetegn, med henblik på at sikre et velfungerende indre marked for gas
- fastsætte ikke-diskriminerende regler om betingelserne for adgang til LNG-faciliteter og lagerfaciliteter under hensyntagen til de nationale og regionale markeders særlige kendetegn, og
- fremme udviklingen af et funktionsdygtigt og gennemsigtigt engrosmarked med et højt forsyningssikkerhedsniveau for gas og fastlægge mekanismer til harmonisering af reglerne for adgang til net for grænseoverskridende gasudveksling.

De i første afsnit omhandlede formål omfatter fastsættelsen af harmoniserede principper for tariffer, eller beregningsmetoder for tariffer, for netadgang, men ikke for adgang til lagerfaciliteter, fastlæggelse af adgangstjenester for tredjepart og harmoniserede principper for kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger, fastlæggelse af krav om gennemsigtighed, regler om balancering og gebyrer for ubalancer samt fremme af handelen med kapacitet.

Med undtagelse af artikel 19, stk. 4, gælder denne forordning kun for lagerfaciliteter, der henhører under artikel 33, stk. 3 eller 4, i direktiv 2009/73/EF.

Medlemsstaterne kan oprette en enhed eller et organ i overensstemmelse med direktiv 2009/73/EF, der skal udføre en eller flere funktioner, der typisk tildeles transmissionssystemoperatøren, som skal være underlagt kravene i denne forordning. Denne enhed eller dette organ certificeres i overensstemmelse med artikel 3 i denne forordning og udpeges i henhold til artikel 10 i direktiv 2009/73/EF.

Artikel 2

Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:

- »transmission«: transport af naturgas gennem net, der hovedsagelig består af højtryksrørledninger, bortset fra opstrømsrørledningsnet og bortset fra den del af højtryksrørledninger, der hovedsagelig anvendes i forbindelse med lokal distribution af naturgas, med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning

⁽¹⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

- 2) »transportaftale«: en aftale, som transmissionssystemoperatøren har indgået med en netbruger med henblik på transmission
  - 3) »kapacitet«: den maksimale strøm af gas, udtrykt i normal kubikmeter pr. tidsenhed eller i energienheder pr. tidsenhed, som netbrugeren har ret til ifølge bestemmelserne i transportaftalen
  - 4) »uudnyttet kapacitet«: uafbrydelig kapacitet, som en netbruger har erhvervet i henhold til en transportaftale, men som denne bruger ikke har nomineret inden for den frist, der er anført i aftalen
  - 5) »håndtering af kapacitetsbegrænsninger«: forvaltning af transmissionssystemoperatørens kapacitetsudbud med henblik på, at den tekniske kapacitet udnyttes optimalt og maksimalt, og at overbelastnings- og mætningspunkter opdages i tide
  - 6) »sekundært marked«: markedet for den kapacitet, der handles ad andre veje end på det primære marked
  - 7) »nominering«: forudgående meddelelse fra en netbruger til transmissionssystemoperatøren om den faktiske strøm af gas, som brugeren ønsker at tilføre eller trække ud af systemet
  - 8) »renomining«: efterfølgende meddelelse om ændring af en nominering
  - 9) »systemintegritet«: ethvert forhold i et transmissionsnet, herunder de nødvendige transmissionsanlæg, hvor naturgassens tryk og kvalitet forbliver inden for de maksimums- og minimumsgrænser, der er fastsat af transmissionssystemoperatøren, således at transmissionen af naturgas er garanteret set ud fra et teknisk synspunkt
  - 10) »balanceringsperiode«: den periode, inden for hvilken afledning af en mængde naturgas, udtrykt i energienheder, skal opvejes ved, at hver enkelt netbruger tilfører samme mængde naturgas til transmissionsnettet i overensstemmelse med transportaftalen eller netreglerne
  - 11) »netbruger«: en kunde eller en potentiel kunde hos en transmissionssystemoperatør og transmissionssystemoperatørerne selv, når det er nødvendigt for dem at udføre deres funktioner i forbindelse med transmission
  - 12) »afbrydelige tjenester«: tjenester, som transmissionssystemoperatøren tilbyder i forbindelse med afbrydelig kapacitet
  - 13) »afbrydelig kapacitet«: gastransmissionskapacitet, der kan afbrydes af transmissionssystemoperatøren på de betingelser, der er fastlagt i transportaftalen
  - 14) »langsigtede tjenester«: tjenester, der tilbydes af transmissionssystemoperatøren, med en varighed på et år eller mere
  - 15) »kortsigtede tjenester«: tjenester, der tilbydes af transmissionssystemoperatøren, med en varighed på under et år
  - 16) »uafbrydelig kapacitet«: gastransmissionskapacitet, der er garanteret af transmissionssystemoperatøren som uafbrydelig i kraft af en aftale
  - 17) »uafbrydelige tjenester«: tjenester, som tilbydes af transmissionssystemoperatøren i forbindelse med uafbrydelig kapacitet
  - 18) »teknisk kapacitet«: den maksimale uafbrydelige kapacitet, som transmissionssystemoperatøren kan tilbyde netbrugere, idet der tages hensyn til systemintegritet og transmissionsnettets driftskrav
  - 19) »aftalt kapacitet«: kapacitet, som transmissionssystemoperatøren har tildelt en netbruger ved hjælp af en transportaftale
  - 20) »ledig kapacitet«: den del af den tekniske kapacitet, der ikke er tildelt, og som stadig er til rådighed for systemet på det givne tidspunkt
  - 21) »aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger«: den situation, hvor efterspørgslen på uafbrydelig kapacitet overstiger den tekniske kapacitet
  - 22) »primært marked«: markedet for den kapacitet, der forhandles direkte af transmissionssystemoperatøren
  - 23) »fysiske kapacitetsbegrænsninger«: den situation, hvor efterspørgslen på faktiske leverancer overstiger den tekniske kapacitet på et bestemt tidspunkt
  - 24) »kapacitet ved en LNG-facilitet«: en kapacitet ved en LNG-terminal til flydendegørelse af naturgas eller til import, losning, midlertidig oplagring og genforgasning af LNG samt hjælpefunktioner i forbindelse hermed
  - 25) »plads«: det gasvolumen, som en bruger af en lagerfacilitet har ret til at benytte til oplagring af gas
  - 26) »leveringsydelse«: den takt, hvori lagerbrugeren har ret til at udtække gas fra lagerfaciliteten
  - 27) »injektionsydelse«: den takt, hvori lagerfacilitetsbrugeren har ret til at injicere gas i lageret
  - 28) »lagerkapacitet«: enhver kombination af plads, injektionsydelse og leveringsydelse.
2. Med forbehold af definitionerne i denne artikels stk. 1 finder de definitioner i artikel 2 i direktiv 2009/73/EF, som er relevante for anvendelsen af denne forordning, ligeledes anvendelse, bortset fra definitionen af transmission i nævnte artikels nr. 3).
- De definitioner i stk. 1, nr. 3)-23), der vedrører transmission, finder tilsvarende anvendelse på lagre og LNG-faciliteter.

Artikel 3

Certificering af transmissionssystemoperatører

1. Har Kommissionen modtaget en underretning om certificering af en transmissionssystemoperatør i henhold til artikel 10, stk. 6, i direktiv 2009/73/EF, behandler den underretningen straks ved modtagelsen. Senest to måneder efter den dag, hvor en underretning modtages, afgiver Kommissionen udtalelse til den relevante nationale regulerende myndighed om underretningens overensstemmelse med artikel 10, stk. 2, eller artikel 11, og artikel 9 i direktiv 2009/73/EF.

I forbindelse med udarbejdelsen af den i første afsnit nævnte udtalelse kan Kommissionen anmode agenturet om en udtalelse om den nationale regulerende myndigheds afgørelse. I så fald forlænges den i første afsnit nævnte periode på to måneder med to måneder.

Hvis der ikke inden for den i første og andet afsnit nævnte periode foreligger en udtalelse fra Kommissionen, anses Kommissionen for ikke at rejse indvendinger mod den regulerende myndigheds afgørelse.

2. Senest to måneder efter at have modtaget en udtalelse fra Kommissionen vedtager den nationale regulerende myndighed sin endelige afgørelse om certificering af transmissionssystemoperatøren, idet den tager størst muligt hensyn til denne udtalelse. Den regulerende myndigheds afgørelse og Kommissionens udtalelse offentliggøres sammen.

3. De regulerende myndigheder og/eller Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og/eller virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, når som helst under proceduren udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

4. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af stk. 1 og 2. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 28, stk. 2.

6. Hvis Kommissionen har modtaget en underretning om certificering af en transmissionssystemoperatør i henhold til artikel 9, stk. 10, i direktiv 2009/73/EF, træffer den en afgørelse vedrørende certificering. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse.

Artikel 4

Det europæiske net af gastransmissionssystemoperatører

Alle transmissionssystemoperatører samarbejder på fællesskabsplan gennem ENTSO for gas for at fremme gennemførelsen af et velfungerende indre marked for naturgas og grænseoverskridende handel og sikre optimal forvaltning, samordnet drift og holdbar teknisk udvikling af det europæiske naturgasnet.

Artikel 5

Oprettelse af ENTSO for gas

1. Gastransmissionssystemoperatørerne forelægger senest den 3. marts 2011 Kommissionen og agenturet et udkast til vedtægter for det kommende ENTSO for gas, en liste over dets medlemmer og et udkast til dets forretningsorden, herunder proceduren for høring af andre interessenter.

2. Senest to måneder efter dagen for modtagelsen forelægger agenturet efter formelt at have hørt de organisationer, der repræsenterer alle interessenter, navnlig systembrugere og herunder kunderne, Kommissionen en udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet.

3. Kommissionen afgiver udtalelse om vedtægtsudkastet, medlemslisten og forretningsordensudkastet under hensyntagen til agenturets udtalelse i henhold til stk. 2 og senest tre måneder efter modtagelsen af agenturets udtalelse.

4. Senest tre måneder efter dagen for modtagelsen af Kommissionens udtalelse opretter transmissionssystemoperatørerne ENTSO for gas og vedtager og offentliggør dets vedtægter og forretningsorden.

Artikel 6

Etablering af netregler

1. Kommissionen fastlægger efter høring af agenturet, ENTSO for gas og de øvrige relevante interessenter en årlig prioritetsliste over de områder, der er anført i artikel 8, stk. 6, og som skal medtages i udviklingen af netregler.

2. Kommissionen anmoder agenturet om inden for et rimeligt tidsrum på højst seks måneder at forelægge den ikke-bindende overordnede retningslinjer («overordnede retningslinjer») med klare og objektive principper i overensstemmelse med artikel 8, stk. 7, for udviklingen af netregler vedrørende de områder, der er identificeret på prioritetslisten. Alle overordnede retningslinjer skal bidrage til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked. Kommissionen kan på begrundet anmodning fra agenturet forlænge dette tidsrum.

3. Agenturet hører formelt ENTSO for gas og andre relevante interessenter om de overordnede retningslinjer i en periode på mindst to måneder på en åben og gennemsigtig måde.

4. Hvis Kommissionen finder, at de overordnede retningslinjer ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, kan den anmode agenturet om at revidere de overordnede retningslinjer inden for et rimeligt tidsrum og genforelægge dem for Kommissionen.

5. Hvis agenturet ikke forelægger eller genforelægger de overordnede retningslinjer inden for det tidsrum, som Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 2 eller 4, udarbejder Kommissionen de pågældende overordnede retningslinjer.

6. Kommissionen anmoder ENTSO for gas om at forelægge netregler, der er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, for agenturet inden for et rimeligt tidsrum på højst tolv måneder.

7. Inden for en periode på tre måneder efter dagen for modtagelsen af netregler, hvor agenturet kan gennemføre en formel høring af de relevante interessenter, forelægger agenturet ENTSO for gas en begrundet udtalelse om netreglerne.

8. ENTSO for gas kan ændre netreglerne i lyset af agenturets udtalelse og genforelægge dem for agenturet.

9. Når agenturet er overbevist om, at netreglerne er i tråd med de relevante overordnede retningslinjer, forelægger agenturet netreglerne for Kommissionen og kan henstille, at de vedtages inden for et rimeligt tidsrum. Hvis Kommissionen ikke vedtager reglerne, angiver den årsagerne hertil.

10. Hvis ENTSO for gas ikke har udviklet netregler inden for det tidsrum, Kommissionen har fastsat i henhold til stk. 6, kan Kommissionen anmode agenturet om at udarbejde et udkast til netregler på grundlag af de relevante overordnede retningslinjer. Agenturet kan indlede en yderligere høring i forbindelse med udarbejdelsen af et udkast til netregler i medfør af nærværende stykke. Agenturet forelægger et udkast til netregler, der er udarbejdet i henhold til dette stykke, for Kommissionen og kan henstille, at det vedtages.

11. Kommissionen kan, hvis ENTSO for gas eller agenturet ikke har udviklet netregler eller ikke har udarbejdet et udkast til netregler som omhandlet i stk. 10 i denne artikel, på eget initiativ eller efter henstilling fra agenturet i henhold til stk. 9 i denne artikel vedtage et eller flere sæt netregler på de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Når Kommissionen foreslår at vedtage netregler på eget initiativ, hører den agenturet, ENTSO for gas og alle relevante interessenter om udkastet til netregler i et tidsrum på mindst to måneder. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 28, stk. 2.

12. Denne artikel berører ikke Kommissionens ret til at vedtage og ændre retningslinjerne som fastlagt i artikel 23.

Artikel 7

Ændring af netregler

1. Udkast til ændringer af alle netregler, der er vedtaget i henhold til artikel 6, kan forelægges for agenturet af personer, som vil kunne have en interesse i disse netregler, herunder ENTSO for gas, transmissionssystemoperatører, netbrugere og forbrugere. Agenturet kan også foreslå ændringer på eget initiativ.

2. Agenturet hører alle interessenter i overensstemmelse med artikel 10 i forordning (EF) nr. 713/2009. På baggrund af denne proces kan agenturet fremlægge begrundede forslag til ændringer for Kommissionen ledsaget af en redegørelse for sådanne forslags sammenhæng med målene for netreglerne i artikel 6, stk. 2.

3. Kommissionen kan under hensyn til agenturets forslag vedtage ændringer af alle netregler, der er vedtaget i henhold til artikel 6. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 28, stk. 2.

4. Behandlingen af forslag til ændringer som led i proceduren i artikel 28, stk. 2, er begrænset til de aspekter, der vedrører den foreslåede ændring. Disse foreslåede ændringer foregriber ikke andre ændringer, som Kommissionen måtte foreslå.

Artikel 8

Opgaver for ENTSO for gas

1. ENTSO for gas udarbejder netregler på de i denne artikels stk. 6 nævnte områder på anmodning af Kommissionen i overensstemmelse med artikel 6, stk. 6.

2. ENTSO for gas kan udarbejde netregler på de i stk. 6 nævnte områder med henblik på at nå de i artikel 4 fastsatte mål, hvis disse netregler ikke vedrører områder, der er omfattet af en anmodning fra Kommissionen. Disse netregler forelægges for agenturet med henblik på en udtalelse. ENTSO for gas tager behørigt hensyn til denne udtalelse.

3. ENTSO for gas vedtager:

a) fælles redskaber til driften af nettet for at sikre koordinering af nettets drift under normale forhold og i beredskabssituationer, herunder en fælles klassificeringsskala for forstyrrelser, og forskningsplaner

b) en ikke-bindende ti-årig europæisk netudviklingsplan («europæisk netudviklingsplan») hvert andet år, herunder en europæisk prognose for forsyningens tilstrækkelighed

c) henstillinger om koordineringen af teknisk samarbejde mellem transmissionssystemoperatører i Fællesskabet og i tredjelande

d) et årligt arbejdsprogram

e) en årsrapport

f) årlige sommer- og vinterprognoser for forsyningen.

4. Den europæiske prognose for forsyningens tilstrækkelighed, jf. stk. 3, litra b), skal dække gassystemets samlede evne til at efterkomme den nuværende og forventede efterspørgsel efter gas i den næste femårsperiode samt i perioden mellem fem og ti år fra datoen for denne prognose. Den europæiske prognose for forsyningens tilstrækkelighed skal bygge på de nationale prognoser for forsyningens tilstrækkelighed, der er udarbejdet af hver enkelt transmissionssystemoperatør.

5. Det årlige arbejdsprogram, jf. stk. 3, litra d), indeholder en liste over og beskrivelse af de netregler, der skal udarbejdes, og en plan for samordning af netdriften og af den forsknings- og udviklingsindsats, der skal gennemføres i det pågældende år, samt en vejledende tidsplan.

6. Netreglerne, jf. stk. 1 og 2, dækker følgende områder, idet der om nødvendigt tages hensyn til særlige regionale forhold:

- a) regler om netsikkerhed og pålidelighed
- b) regler om nettilslutning
- c) regler for tredjepartsadgang
- d) regler om dataudveksling og afregning
- e) regler om interoperabilitet
- f) driftsprocedurer i beredskabssituationer
- g) regler om kapacitetstildeling og håndtering af kapacitetsbegrænsninger
- h) regler om handel i forbindelse med teknisk og operativ levering af netadgangstjenester og systembalancering
- i) regler om gennemsigtighed
- j) regler om balancering, herunder netrelaterede regler om nomineringsprocedurer, regler om gebyrer for ubalancer og regler om driftsbalancering mellem transmissionssystemoperatørernes systemer
- k) regler om harmoniserede transmissionstarifstrukturer, og
- l) energieffektivitet i forbindelse med gasnet.

7. Netreglerne udvikles for grænseoverskridende netspørgsmål og spørgsmål om markedsintegration og berører ikke medlemsstaternes ret til at udarbejde nationale regler for spørgsmål, der ikke berører grænseoverskridende handel.

8. ENTSO for gas overvåger og analyserer gennemførelsen af de netregler og retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen. ENTSO for gas aflægger rapport til agenturet om resultaterne og redegør for resultaterne af analysen i årsberetningen, jf. denne artikels stk. 3, litra e).

9. ENTSO for gas stiller alle de oplysninger til rådighed, som agenturet har brug for til varetagelsen af sine opgaver i henhold til artikel 9, stk. 1.

10. ENTSO for gas vedtager og offentliggør en europæisk netudviklingsplan, jf. stk. 3, litra b), hvert andet år. Den europæiske netudviklingsplan omfatter modellering af det integrerede net, udvikling af scenarier, en europæisk prognose om forsyningens tilstrækkelighed og en vurdering af systemets elasticitet.

Den europæiske netudviklingsplan skal navnlig:

- a) bygge på nationale investeringsplaner, der tager hensyn til regionale investeringsplaner, jf. artikel 12, stk. 1, og, hvor det er relevant, fællesskabsaspekter ved planlægningen af nettet, herunder retningslinjerne for de transeuropæiske net på energiområdet i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets beslutning nr. 1364/2006/EF ⁽¹⁾
- b) med hensyn til grænseoverskridende samkøringslinjer også bygge på de rimelige behov, som forskellige netbrugere kan have, og integrere langfristede forpligtelser fra investorer som omhandlet i artikel 14 og artikel 22 i direktiv 2009/73/EF
- c) redegøre for investeringsmangler, navnlig hvad den grænseoverskridende kapacitet angår.

Med henblik på andet afsnit, litra c), kan en gennemgang af de hindringer for øget grænseoverskridende kapacitet, som foranlediges af forskelle i godkendelsesprocedurer eller -praksis, vedlægges som bilag til den europæiske netudviklingsplan.

11. Agenturet gennemgår de nationale ti-årige netudviklingsplaner for at bedømme deres overensstemmelse med den europæiske netudviklingsplan. Finder agenturet uoverensstemmelser mellem en national ti-årig netudviklingsplan og den europæiske netudviklingsplan, kommer det om nødvendigt med henstillinger vedrørende ændring af den nationale ti-årige netudviklingsplan eller den europæiske netudviklingsplan. Såfremt en sådan national ti-årig netudviklingsplan er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 22 i direktiv 2009/73/EF, henstiller agenturet til den kompetente nationale regulerende myndighed, at denne ændrer den nationale ti-årige netudviklingsplan i overensstemmelse med artikel 22, stk. 7, i nævnte direktiv og underretter Kommissionen herom.

12. ENTSO for gas forelægger på Kommissionens anmodning denne sine synspunkter om vedtagelsen af retningslinjerne som fastlagt i artikel 23.

Artikel 9

Agenturets overvågningsopgaver

1. Agenturet overvåger, hvordan ENTSO for gas varetager sine opgaver, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, og aflægger rapport til Kommissionen.

⁽¹⁾ EUT L 262 af 22.9.2006, s. 1.

Agenturet overvåger ENTSO for gas' gennemførelse af netregler, der er udarbejdet i henhold til artikel 8, stk. 2, og netregler, som er udarbejdet i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1-10, men som ikke er vedtaget af Kommissionen i henhold til artikel 6, stk. 11. Hvis ENTSO for gas ikke har gennemført sådanne netregler, anmoder agenturet ENTSO for gas om en behørigt begrundet redegørelse for, hvorfor det ikke er sket. Agenturet underretter Kommissionen om denne redegørelse og forelægger sin udtalelse hertil.

Agenturet overvåger og analyserer gennemførelsen af netreglerne og de retningslinjer, som Kommissionen vedtager i overensstemmelse med artikel 6, stk. 11, og deres virkning på harmoniseringen af gældende regler, der tager sigte på at lette markedsintegrationen samt ikke-diskrimination, reel konkurrence og et effektivt fungerende marked, og aflægger rapport til Kommissionen.

2. ENTSO for gas forelægger agenturet udkastet til europæisk netudviklingsplan og udkastet til det årlige arbejdsprogram, herunder oplysninger om høringsprocessen samt de andre dokumenter, der er nævnt i artikel 8, stk. 3, med henblik på en udtalelse.

Agenturet forelægger inden for to måneder fra dagen for modtagelsen ENTSO for gas og Kommissionen en behørigt begrundet udtalelse samt henstillinger, hvis det skønner, at udkastet til det årlige arbejdsprogram eller udkastet til europæisk netudviklingsplan, som ENTSO for gas har forelagt, ikke bidrager til ikke-diskrimination, reel konkurrence, et effektivt fungerende marked eller tilstrækkelige grænseoverskridende samkøringslinjer, der er åbne for tredjepartsadgang.

Artikel 10

Høringer

1. Ved udarbejdelsen af netreglerne, udkastet til europæisk netudviklingsplan og det årlige arbejdsprogram, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 3, foretager ENTSO for gas omfattende høringer af alle de relevante markedsdeltagere, navnlig de organisationer, der repræsenterer alle interessenter, på et tidligt stadium og på en åben og gennemsigtig måde, i overensstemmelse med forretningsordenen, jf. artikel 5, stk. 1. Høringen inddrager også de regulerende myndigheder og andre nationale myndigheder, alle forsynings- og produktionsvirksomheder, netbrugere, herunder kunder, distributionssystemoperatører, herunder også relevante (branche)sammenslutninger, tekniske organer og interessentforeninger. Den tager sigte på at fastlægge synspunkter hos og forslag fra alle relevante parter i beslutningsprocessen.

2. Alle dokumenter og mødereferater, der vedrører høringerne i stk. 1, offentliggøres.

3. Inden ENTSO for gas vedtager det årlige arbejdsprogram og de netregler, der er nævnt i artikel 8, stk. 1, 2 og 3, gør det rede for hvorledes der er blevet taget hensyn til de kommentarer, det har modtaget under høringen. Har det ikke taget hensyn til sådanne kommentarer, skal det begrundes.

Artikel 11

Omkostninger

Omkostningerne ved aktiviteterne i ENTSO for gas, jf. artikel 4-12, påhviler transmissionssystemoperatørerne og medtages i tarifberegningen. De regulerende myndigheder godkender kun disse omkostninger, hvis de er rimelige og forholdsmæssige.

Artikel 12

Regionalt samarbejde mellem transmissionssystemoperatørerne

1. Transmissionssystemoperatørerne etablerer et regionalt samarbejde inden for rammerne af ENTSO for gas for at bidrage til gennemførelsen af aktiviteterne i artikel 8, stk. 1, 2 og 3. Navnlig offentliggør de en regional investeringsplan hvert andet år og kan træffe investeringsbeslutninger på grundlag af denne regionale investeringsplan.

2. Transmissionssystemoperatørerne fremmer driftsordninger, der er med til at sikre den bedst mulige forvaltning af nettet, og fremmer udviklingen af energibørser, den samordnede fordeling af grænseoverskridende kapacitet gennem ikke-diskriminerende markedsbaserede løsninger, der tager behørigt hensyn til de specifikke fordele ved implicitte auktioner med henblik på kortfristede tildelinger, og integreringen af mekanismerne for balancering.

3. Med henblik på at nå de i stk. 1 og stk. 2 fastsatte mål kan Kommissionen fastlægge det geografiske område, som den enkelte regionale samarbejdsstruktur dækker, under hensyn til de eksisterende regionale samarbejdsstrukturer. Hver medlemsstat har lov til at fremme samarbejde i mere end et geografisk område. Den i første punktum omhandlede foranstaltning, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 28, stk. 2.

Kommissionen hører agenturet og ENTSO for gas om dette spørgsmål.

Artikel 13

Tariffer for netadgang

1. De tariffer eller metoder til beregning af disse, som transmissionssystemoperatører anvender, og som er godkendt af de regulerende myndigheder i medfør af artikel 41, stk. 6, i direktiv 2009/73/EF, samt de tariffer, der er offentliggjort i medfør af artikel 32, stk. 1, i samme direktiv, skal være gennemsigtige, tilgode behøvet for systemintegritet og forbedring deraf og afspejle de faktiske omkostninger, for så vidt sådanne omkostninger svarer til en effektiv og strukturelt sammenlignelig netoperatørs omkostninger og er gennemsigtige, samtidig med at de giver et rimeligt investeringsafkast, og der skal, hvor det er rimeligt, tages hensyn til de regulerende myndigheders benchmarking af tariffer. Tarifferne eller metoderne til beregning af disse skal anvendes på en ikke-diskriminerende måde.

Medlemsstaterne kan beslutte, at tariffene også kan fastsættes gennem markedsbaserede ordninger, såsom auktioner, forudsat at sådanne ordninger og indtægterne herfra er godkendt af den regulerende myndighed.

Tarifferne eller metoderne til beregning af disse skal bidrage til en effektiv handel med gas samt konkurrence på markedet, samtidig med at krydssubsidiering mellem netbrugere undgås, og samtidig med at der ansøres til investeringer og opretholdes eller skabes interoperabilitet for transmissionsnet.

Tariffer for netbrugere skal være ikke-diskriminerende og skal fastsættes særskilt for hvert indfødningspunkt til og udtagningspunkt fra transmissionssystemet. Mekanismer til omkostningsfordeling og metoder til takstfastsættelse i forbindelse med indfødningspunkter og udtagningspunkter godkendes af de nationale regulerende myndigheder. Medlemsstaterne sikrer, at netafgifter efter en overgangsperiode, dvs. senest den 3. september 2011, ikke beregnes ud fra kontraktmæssigt fastsatte transporttruter.

2. Tarifferne for netadgang må hverken begrænse markedets likviditet eller medføre skævheder i handelen på tværs af grænserne mellem forskellige transmissionssystemer. Når forskelle i tarifstrukturer eller balanceringsmekanismer hindrer handelen på tværs af transmissionssystemerne, skal transmissionssystemoperatøren uanset artikel 41, stk. 6, i direktiv 2009/73/EF i tæt samarbejde med de relevante nationale myndigheder arbejde aktivt for konvergens mellem tarifstrukturerne og principperne for gebyropkrævning, herunder i forbindelse med balancering.

Artikel 14

Transmissionssystemoperatørers adgangstjenester for tredjepart

1. Transmissionssystemoperatører skal:

- a) sikre, at de tilbyder tjenester på et ikke-diskriminerende grundlag til alle netbrugere
- b) tilbyde både uafbrydelige og afbrydelige adgangstjenester for tredjepart. Prisen på afbrydelig kapacitet skal afspejle sandsynligheden for afbrydelse
- c) tilbyde netbrugere både kort- og langsigtede tjenester.

Hvis en transmissionssystemoperatør tilbyder samme tjeneste til forskellige kunder, skal det, med henblik på første afsnit, litra a), ske på samme aftalevilkår, enten på grundlag af harmoniserede transportaftaler eller på grundlag af fælles regler for netadgang, som er godkendt af den kompetente myndighed i overensstemmelse med proceduren i artikel 41 i direktiv 2009/73/EF.

2. Transportaftaler, der indgås med usædvanlige startdatoer eller kortere løbetid end en standardtransportaftale på årsbasis, må ikke medføre vilkårligt højere eller lavere tariffer, der ikke afspejler tjenestens markedsværdi, i overensstemmelse med principperne i artikel 13, stk. 1.

3. Når det er hensigtsmæssigt, kan der tildeles adgangstjenester for tredjepart mod passende garantier fra netbrugere for så vidt angår disse brugeres kreditværdighed. Sådanne garantier må ikke udgøre unødvendige hindringer for markedsadgang og skal være ikke-diskriminerende, gennemsigtige og rimelige.

Artikel 15

Lager- og LNG-faciliteters adgangstjenester for tredjepart

1. LNG- og lagersystemoperatører skal:

- a) sikre, at de tilbyder tjenester på et ikke-diskriminerende grundlag til alle netbrugere, der tilgodeser efterspørgsel på markedet; når en LNG- eller lagersystemoperatør tilbyder samme ydelse til forskellige kunder, skal det ske på ensartede aftalevilkår
- b) tilbyde ydelser, der er forenelige med brugen af sammenkoblede gastransportsystemer, og samarbejde med transmissionssystemoperatøren om at lette adgangen og
- c) offentliggøre relevante oplysninger, især data om udnyttelsen og disponibiliteten af tjenester, inden for tidsfrister, der er forenelige med rimelige forretningsmæssige behov hos brugerne af LNG- eller lagerfaciliteter; offentliggørelsen overvåges af den nationale regulerende myndighed.

2. Lagersystemoperatører skal

- a) tilbyde både uafbrydelige og afbrydelige adgangstjenester for tredjepart; prisen på afbrydelig kapacitet skal afspejle sandsynligheden for afbrydelse
- b) tilbyde brugerne af lagerfaciliteter både kort- og langsigtede tjenester og
- c) tilbyde brugerne af lagerfaciliteter lagerplads, injektionsydelse og leveringsydelse, både som pakkeydelser og hver for sig.

3. LNG- og lagerfacilitetskontrakter må ikke give vilkårligt højere tariffer, når de underskrives

- a) uden for et naturgasregnskabsår med usædvanlige startdatoer eller
- b) med kortere løbetid end en standard LNG- og lagerfacilitetsaftale på årsbasis.

4. Når det er hensigtsmæssigt, kan der tildeles adgangstjenester for tredjepart mod passende garantier fra netbrugere for så vidt angår disse brugeres kreditværdighed. Sådanne garantier må ikke udgøre unødvendige hindringer for markedsadgang og skal være ikke-diskriminerende, gennemsigtige og rimelige.

5. Aftalemæssige begrænsninger af den fornødne mindstestørrelse af kapacitet ved en LNG-facilitet og af lagerkapacitet skal være teknisk begrundede og tillade mindre lagerbrugere adgang til lagerydelser.

Artikel 16

Principper for kapacitetstildeling og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger vedrørende transmissionssystemoperatører

1. Den størst mulige kapacitet på alle relevante punkter nævnt i artikel 18, stk. 3, skal stilles til rådighed for markedsdeltagere under hensyntagen til systemintegritet og effektiv netdrift.
2. Transmissionssystemoperatører skal indføre og offentliggøre ikke-diskriminerende og gennemsigtige mekanismer for kapacitetstildeling, der skal
  - a) give passende økonomiske signaler med henblik på en effektiv og maksimal udnyttelse af den tekniske kapacitet og fremme investeringer i ny infrastruktur samt fremme grænseoverskridende naturgasudveksling
  - b) være forenelige med markedsmekanismen, herunder spotmarkeder og handelspladser, og samtidig være fleksible og kunne tilpasses ændrede markedsforhold, og
  - c) være forenelige med medlemsstaternes ordninger for netadgang.
3. Transmissionssystemoperatører gennemfører og offentliggør ikke-diskriminerende og gennemsigtige procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som fremmer grænseoverskridende naturgasudveksling på en ikke-diskriminerende måde, under hensyntagen til følgende principper:
  - a) i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger skal transmissionssystemoperatører tilbyde uudnyttet kapacitet på det primære marked mindst én dag frem og som afbrydelig kapacitet, og
  - b) netbrugere har ret til at videresælge eller overdrage deres uudnyttede aftalte kapacitet på det sekundære marked.

Med henblik på første afsnit, litra b), kan medlemsstaterne kræve, at netbrugere anmelder dette til transmissionssystemoperatøren eller oplyser denne herom.

4. Hvis der opstår fysiske kapacitetsbegrænsninger, skal transmissionssystemoperatøren eller eventuelt de regulerende myndigheder anvende ikke-diskriminerende, gennemsigtige principper for kapacitetstildeling.
5. Transmissionssystemoperatørerne bedømmer jævnligt efterspørgslen på markedet efter nye investeringer. Når transmissionssystemoperatørerne planlægger nye investeringer, bedømmer de markedets efterspørgsel og tager højde for forsyningssikkerheden.

Artikel 17

Principper for kapacitetstildelingsmekanismer og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger vedrørende lager og LNG-faciliteter

1. Der stilles størst mulig lagerkapacitet og kapacitet ved en LNG-facilitet til rådighed for markedsdeltagerne under hensyntagen til systemets integritet og drift.
2. LNG- og lagersystemoperatørerne skal indføre og offentliggøre ikke-diskriminerende og gennemsigtige mekanismer for kapacitetstildeling, som
  - a) giver passende økonomiske signaler med henblik på en effektiv og maksimal udnyttelse af kapaciteten og fremmer investeringer i ny infrastruktur
  - b) er forenelige med markedsmekanismen, herunder spotmarkeder og handelspladser, og samtidig er fleksible og kan tilpasses ændrede markedsforhold, og
  - c) er forenelige med de sammenkoblede netadgangssystemer.
3. LNG- og lagerfacilitetsaftaler skal indeholde bestemmelser, der skal forhindre kapacitetshamstring ud fra følgende principper, som finder anvendelse, hvis der opstår aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger:
  - a) systemoperatøren skal straks udbyde ubrugt kapacitet på LNG-faciliteter og lagre på det primære marked; for lagrenes vedkommende skal det ske i mindst én dag frem og som afbrydelig kapacitet
  - b) brugere af LNG- og lagerfaciliteter skal have ret til at videresælge deres aftalte kapacitet på det sekundære marked.

Artikel 18

Krav til transmissionssystemoperatører om gennemsigtighed

1. Transmissionssystemoperatører skal offentliggøre detaljerede oplysninger om de tjenester, de tilbyder, og de dertil knyttede betingelser tillige med de tekniske oplysninger, der er nødvendige, for at netbrugere kan få effektiv netadgang.
2. Transmissionssystemoperatører eller relevante nationale myndigheder skal med henblik på at sikre gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende tariffer samt for at fremme gasnets effektive anvendelse offentliggøre rimelige og tilstrækkeligt dokumenterede oplysninger om tariffernes beregning, metode og struktur.
3. For de tjenester, der tilbydes, skal den enkelte transmissionssystemoperatør jævnligt offentliggøre absolutte tal vedrørende teknisk, aftalt og ledig kapacitet for alle relevante punkter, herunder indfødningspunkter og udtagningspunkter, på en brugervenlig, standardiseret måde.

4. De punkter i et transmissionssystem, der skal offentliggøres oplysninger om, skal godkendes af de kompetente myndigheder efter høring af netbrugerne.

5. Transmissionssystemoperatører skal altid forelægge de oplysninger, der kræves i henhold til denne forordning, på en meningsfyldt, kvantificerbart klar og let tilgængelig måde og på et ikke-diskriminerende grundlag.

6. Transmissionssystemoperatører skal offentliggøre både fremadrettede og bagudrettede oplysninger om udbud og efterspørgsel på grundlag af nomineringer, prognoser og realiserede strømme ind og ud af systemet. Den nationale regulerende myndighed sikrer, at alle sådanne oplysninger offentliggøres. De offentliggjorte oplysningers detaljeringsgrad skal afspejle de oplysninger, transmissionssystemoperatøren råder over.

Transmissionssystemoperatørerne offentliggør de foranstaltninger, der træffes for at skabe balance i systemet, såvel som de udgifter og indtægter, foranstaltningerne medfører.

De berørte markedsdeltagere stiller de i denne artikel omhandlede data til rådighed for transmissionssystemoperatørerne.

Artikel 19

Krav til lagerfaciliteter og LNG-faciliteter om gennemsigtighed

1. LNG- og lagersystemoperatører skal offentliggøre detaljerede oplysninger om de tjenester, de tilbyder, og de dertil knyttede betingelser tillige med de tekniske oplysninger, der er nødvendige, for at brugerne af LNG- og lagerfaciliteterne kan få effektiv adgang til disse faciliteter.

2. For de ydelser, der tilbydes, skal LNG- og lagersystemoperatører jævnligt offentliggøre absolutte tal for aftalt og disponibel kapacitet på lagre og LNG-faciliteter på en brugervenlig, standardiseret måde.

3. LNG- og lagersystemoperatører skal altid forelægge de oplysninger, der kræves i henhold til denne forordning, på en meningsfyldt, kvantificerbart klar og let tilgængelig måde og på et ikke-diskriminerende grundlag.

4. LNG- og lagersystemoperatører offentliggør gasmængden i hvert lager og hver LNG-facilitet eller gruppe af lagerfaciliteter, hvis dette er måden, hvorpå systembrugerne tilbydes adgang, strømme ind og ud af faciliteten samt den disponible kapacitet i lageret henholdsvis LNG-faciliteten, også for de faciliteter, der er fritaget for tredjepartsadgang. Oplysningerne meddeles også til transmissionssystemoperatøren, der offentliggør dem som aggregerede tal for hvert system eller delsystem defineret ved de relevante punkter. Oplysningerne ajourføres mindst en gang om dagen.

Hvis en lagersystembruger er eneste bruger af en lagerfacilitet, kan lagersystembrugerne til den nationale regulerende myndighed indsende en begrundet anmodning om fortrolig behandling af de i første afsnit omhandlede data. Hvis den nationale regulerende myndighed konkluderer, at en sådan anmodning er berettiget, idet der navnlig tages hensyn til behovet for at afveje den legitime interesse i beskyttelse af forretningshemmeligheder, hvis offentliggørelse ville påvirke lagerbrugerens overordnede forretningsstrategi negativt, overfor målet om at skabe et konkurrencebaseret indre gasmarked, kan den tillade, at lagersystemoperatøren i højst et år ikke offentliggør de i første afsnit omhandlede data.

Andet afsnit finder anvendelse uden, at det berører transmissionssystemoperatørens forpligtelser til meddelelse og offentliggørelse, jf. første afsnit, medmindre de aggregerede data er identiske med de individuelle data for lagersystemet, som den nationale regulerende myndighed har godkendt ikke skal offentliggøres.

5. For at sikre gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende tariffer og fremme en effektiv udnyttelse af infrastrukturene offentliggør LNG- og lagerfacilitetsystemoperatørerne eller de relevante regulerende myndigheder tilstrækkeligt detaljerede oplysninger om tarifafvigelse, metoder og tarifstruktur under reguleret tredjepartsadgang.

Artikel 20

Systemoperatørernes journalføring

Transmissionssystemoperatører, lagersystemoperatører og LNG-systemoperatører opbevarer alle de oplysninger, der er omhandlet i artikel 18, artikel 19 og bilag I, del 3, i mindst fem år, således at de står til rådighed for de nationale myndigheder, herunder den nationale regulerende myndighed, den nationale konkurrencemyndighed og Kommissionen.

Artikel 21

Regler for balancering og gebyrer for ubalancer

1. Reglerne for balancering skal udformes på en retfærdig, ikke-diskriminerende og gennemsigtig måde og baseres på objektive kriterier. Balanceringsreglerne skal afspejle reelle systembehov, idet der tages hensyn til, hvilke ressourcer transmissionssystemoperatøren råder over. Balanceringsreglerne skal være markedsbaserede.

2. For at netbrugerne kan foretage korrigerende indgreb i tide, skal transmissionssystemoperatørerne fremlægge fyldestgørende, rettidige og pålidelige internetbaserede oplysninger om brugernes balanceringsstatus.

De fremlagte oplysninger skal afspejle de oplysninger, der er til rådighed for transmissionssystemoperatøren, og referere til den afregningsperiode, som der beregnes gebyrer for ubalancer for.

Oplysninger i henhold til dette stykke fremlægges uden betaling.

3. Gebyrerne for ubalancer skal i videst muligt omfang være omkostningsbaserede, men skal samtidig på passende vis anspore netbrugerne til at skabe balance i deres tilførsel og udtræk af gas. Krydssubsidiering mellem netbrugere skal undgås, og gebyrerne må ikke hindre nye markedsdeltagere i at komme ind på markedet.

Metoden for beregning af gebyrerne for ubalance samt de endelige tariffer skal offentliggøres af de kompetente myndigheder eller transmissionssystemoperatøren.

4. Medlemsstaterne sikrer, at transmissionssystemoperatørerne bestræber sig på at harmonisere balanceringsordninger og strømline strukturer og niveauer for balanceringsstariffer for at fremme handelen med gas.

Artikel 22

Handel med kapacitetsrettigheder

Hver transmissions-, lager- og LNG-systemoperatør skal tage passende skridt til at muliggøre og lette fri handel med kapacitetsrettigheder på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde. Hver af disse operatører skal til det primære marked udforme harmoniserede aftaler og procedurer for transport og for brug af LNG-faciliteter og lagre for at lette sekundær handel med kapacitet og anerkende en overførsel af primære kapacitetsrettigheder, der anmeldes af systembrugere.

De harmoniserede aftaler og procedurer for transport og for brug af LNG-faciliteter og lagre skal anmeldes til de regulerende myndigheder.

Artikel 23

Retningslinjer

1. I retningslinjer, der medfører det minimum af harmonisering, som er nødvendigt for at nå denne forordnings mål, fastsættes der, hvor det er relevant:

- a) nærmere bestemmelser om adgangstjenester for tredjepart, herunder karakteren og varigheden af samt andre krav vedrørende disse tjenester, jf. artikel 14 og 15
- b) nærmere principper for kapacitetstildelingsmekanismer og nærmere regler for anvendelse af procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger, jf. artikel 16 og 17
- c) nærmere bestemmelser om fremlæggelse af oplysninger og om, hvilke tekniske oplysninger der er nødvendige, for at netbrugerne kan få effektiv adgang til systemet, samt fastlæggelse af, hvilke punkter kravene om gennemsigtighed skal gælde for, herunder hvilke oplysninger der skal offentliggøres ved alle relevante punkter samt en tidsplan for offentliggørelsen, jf. artikel 18 og 19
- d) nærmere bestemmelser om fastlæggelse af tariffer i forbindelse med handel med naturgas på tværs af grænserne, jf. artikel 13

- e) nærmere bestemmelser om de områder, der er nævnt i artikel 8, stk. 6.

Med henblik herpå hører Kommissionen agenturet og ENTSO for gas.

2. Retningslinjer for transmissionssystemoperatører på de områder, der er anført i stk. 1, litra a), b) og c), fastlægges i bilag I.

Kommissionen kan vedtage retningslinjer om de forhold, der er anført i stk. 1, i denne artikel og ændre de i litra a), b) og c) omhandlede retningslinjer. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i denne forordning ved at supplere den, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 28, stk. 2.

3. Anvendelse og ændring af retningslinjer, der vedtages i medfør af denne forordning, skal afspejle forskelle mellem nationale gassystemer og må derfor ikke kræve ensartede detaljerede vilkår og betingelser for tredjeparts adgang på fællesskabsplan. Der kan dog fastsættes mindstekrav, som skal opfyldes for at opnå ikke-diskriminerende og gennemsigtige netadgangsbetingelser, der er nødvendige for et indre marked for naturgas, og som så kan anvendes på baggrund af forskelle mellem de nationale gassystemer.

Artikel 24

Regulerende myndigheder

Når de regulerende myndigheder udfører deres opgaver i henhold til denne forordning, skal de sikre overensstemmelse med denne forordning og de retningslinjer, der vedtages i medfør af artikel 23.

Når det er relevant, skal de samarbejde med hinanden, med Kommissionen og agenturet i overensstemmelse med kapitel VIII i direktiv 2009/73/EF.

Artikel 25

Oplysninger

Medlemsstaterne og de regulerende myndigheder giver efter anmodning Kommissionen alle oplysninger, der kræves med henblik på artikel 23.

Kommissionen fastsætter en rimelig tidsfrist, inden for hvilken oplysningerne skal gives, under hensyn til, hvor komplekse de ønskede oplysninger er, og hvor hurtigt der er behov for dem.

Artikel 26

Medlemsstaternes ret til at træffe mere detaljerede foranstaltninger

Denne forordning griber ikke ind i medlemsstaternes ret til at opretholde eller indføre foranstaltninger, der indeholder mere detaljerede bestemmelser end denne forordning eller de retningslinjer, der er omhandlet i artikel 23.

Artikel 27**Sanktioner**

1. Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nærværende forordning og træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser vedrørende sanktioner, der svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1775/2005, senest den 1. juli 2006 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem. De giver Kommissionen meddelelse om de bestemmelser vedrørende sanktioner, der ikke svarer til bestemmelserne i forordning (EF) nr. 1775/2005, senest den 3. september 2009 og giver straks meddelelse om alle efterfølgende ændringer, der vedrører dem.

2. Sanktioner som omhandlet i stk. 1 er ikke af strafferetlig karakter.

Artikel 28**Udvalgsprocedure**

1. Kommissionen bistås af det udvalg, der er nedsat ved artikel 51 i direktiv 2009/73/EF.

2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 29**Kommissionens rapport**

Kommissionen overvåger denne forordnings gennemførelse. I sin rapport i henhold til artikel 52, stk. 6, i direktiv 2009/73/EF, redegør Kommissionen også for de erfaringer, der er indhøstet ved anvendelsen af denne forordning. Rapporten skal navnlig gøre rede for, i hvilket omfang denne forordnings anvendelse har vist sig vellykket med hensyn til at sikre adgang til gastransmissionsnet på ikke-diskriminerende og omkostningsbaserede vilkår med det formål at bidrage til kundernes valgmuligheder i et velfungerende indre marked for naturgas og at skabe forsyningsikkerhed på lang sigt. Om nødvendigt, ledsages rapporten af passende forslag og/eller anbefalinger.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

Artikel 30**Fravigelser og undtagelser**

Denne forordning finder ikke anvendelse på

- a) naturgastransmissionsnet, der er beliggende i medlemsstaterne, så længe de undtagelser, der er indrømmet i henhold til artikel 49 i direktiv 2009/73/EF, gælder
- b) større nye anlæg i gasinfrastrukturen, dvs. sammenkoblingslinjer, LNG- og lagerfaciliteter samt markante kapacitetsforøgelse i eksisterende infrastrukturanlæg eller ændringer af sådanne anlæg, der muliggør åbning af nye gasforsyningskilder, som er undtaget fra bestemmelserne i artikel 9, 14, 32, 33, 34 eller artikel 41, stk. 6, 8 og 10, i direktiv 2009/73/EF, jf. samme direktivs artikel 36, stk. 1 og 2, så længe undtagelsen fra de i dette afsnit nævnte bestemmelser gælder, bortset fra denne forordnings artikel 19, stk. 4, eller
- c) naturgastransmissionsnet, som er omfattet af en undtagelse i henhold til artikel 48 i direktiv 2009/73/EF.

Med henblik på første afsnit, litra a), kan medlemsstater, som har fået indrømmet undtagelser i henhold til artikel 49 i direktiv 2009/73/EF, ansøge Kommissionen om en midlertidig undtagelse fra anvendelsen af denne forordning i en periode på indtil to år fra den dato, hvor den i litra a) omhandlede undtagelse udløber.

Artikel 31**Ophævelse**

Forordning (EF) nr. 1775/2005 ophæves med virkning fra den 3. marts 2011. Henvisninger til den ophævede forordning betragtes som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilag II.

Artikel 32**Ikrafttræden**

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Den anvendes fra den 3. september 2009.

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

BILAG I

RETNINGSLINJER FOR

1. Adgangstjenester for tredjepart hos transmissionssystemoperatører

- 1) Transmissionssystemoperatører skal tilbyde uafbrydelige og afbrydelige tjenester af ned til en dags varighed.
- 2) Harmoniserede transportaftaler og fælles regler for netadgang skal udformes således, at de letter handel med og genudnyttelse af kapacitet, som der er indgået aftale om med netbrugere, uden at det hindrer frigørelsen af kapacitet.
- 3) Transmissionssystemoperatører skal udvikle regler for netadgang og harmoniserede aftaler efter passende høring af netbrugere.
- 4) Transmissionssystemoperatører skal indføre standardiserede procedurer for nominering og renominering. De skal udvikle informationssystemer og elektroniske kommunikationsmidler med henblik på at give netbrugere fyldestgørende oplysninger og forenkle transaktioner, såsom nominering, indgåelse af aftaler om kapacitet og overførsel af kapacitetsrettigheder mellem netbrugere.
- 5) Transmissionssystemoperatører skal harmonisere formaliserede anmodningsprocedurer og svarfrister i overensstemmelse med bedste praksis inden for sektoren, med det mål at reducere svarfristerne. De skal senest den 1. juli 2006 stille internetbaserede systemer til rådighed til reservation og bekræftelse af kapacitet, samt indføre procedurer for nominering og renominering, efter høring af de relevante netbrugere.
- 6) Transmissionssystemoperatører må ikke afkræve netbrugere særskilte gebyrer for anmodninger om oplysninger og transaktioner i forbindelse med deres transportaftaler, som gennemføres efter standardregler og procedurer.
- 7) Der kan dog kræves betaling for anmodninger om oplysninger, der medfører ekstraordinære eller urimeligt høje udgifter, såsom gennemførlighedsundersøgelser, forudsat at gebyrerne kan begrundes på behørig vis.
- 8) Transmissionssystemoperatører skal samarbejde med andre transmissionssystemoperatører om at koordinere vedligeholdelsen af deres respektive net for at bringe afbrydelser i tjenesterne til netbrugere og transmissionssystemoperatører inden for andre områder ned på et minimum og for at sikre, at alle nyder samme fordele hvad angår forsyningsikkerhed, herunder i forbindelse med transit.
- 9) Transmissionssystemoperatører skal mindst en gang om året inden en på forhånd fastsat frist offentliggøre alle planlagte vedligeholdelsesperioder, der kan påvirke netbrugernes rettigheder ifølge transportaftaler, samt tilhørende driftsrelaterede oplysninger med tilstrækkeligt forudgående varsel. Dette krav omfatter også hurtig og ikke-diskriminerende offentliggørelse af eventuelle ændringer i de planlagte vedligeholdelsesperioder og meddelelse om uforudsete vedligeholdelsesarbejder, så snart transmissionssystemoperatøren råder over disse oplysninger. I vedligeholdelsesperioder skal transmissionssystemoperatørerne jævnligt offentliggøre ajourførte oplysninger om, hvor lang tid vedligeholdelsesarbejdet forventes at tage, og hvilke virkninger det forventes at have.
- 10) Transmissionssystemoperatører skal dagligt føre protokol over det igangværende vedligeholdelsesarbejde og de afbrydelser i gasstrømmen, der forekommer, og stille protokollen til rådighed for den kompetente myndighed efter anmodning. Oplysningerne skal også stilles til rådighed på anmodning af parter, der berøres af eventuelle afbrydelser.

2. Principper for kapacitetstildeling og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger hos transmissionssystemoperatører og deres anvendelse i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger**2.1. Principper for kapacitetstildeling og procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger hos transmissionssystemoperatører**

- 1) Mekanismerne for kapacitetstildeling og procedurerne for håndtering af kapacitetsbegrænsninger skal lette udviklingen af konkurrence og likvid handel med kapacitet, og de skal være forenelige med markedsmekanismerne, herunder spotmarkeder og handelspladser. De skal være fleksible og kunne tilpasses efter skiftende markedsforhold.
- 2) Disse mekanismer og procedurer skal tage hensyn til integriteten i det pågældende system såvel som til forsyningsikkerheden.

- 3) Disse mekanismer og procedurer må hverken stå i vejen for nye markedsdeltagere eller skabe urimelige hindringer for indtrængen på markedet. De må ikke forhindre markedsdeltagere, herunder nye markedsdeltagere og virksomheder med en lille markedsandel, i at konkurrere effektivt.
- 4) Disse mekanismer og procedurer skal give passende økonomiske signaler med henblik på en effektiv og maksimal udnyttelse af den tekniske kapacitet og fremme investeringer i ny infrastruktur.
- 5) Netbrugere skal orienteres om forhold, som kan indvirke på adgangen til den aftalte kapacitet. Oplysninger om afbrydelse bør svare til de oplysninger, der er til rådighed for transmissionssystemoperatøren.
- 6) Hvis der opstår vanskeligheder med at opfylde kontraktlige leveringsforpligtelser som følge af systemets integritet, bør transmissionssystemoperatørerne underrette netbrugerne og straks finde en ikke-diskriminerende løsning.

Transmissionssystemoperatørerne skal høre netbrugerne om procedurer, inden de iværksættes, og indgå aftaler om dem med den regulerende myndighed.

2.2. *Procedurer for håndtering af kapacitetsbegrænsninger i tilfælde af aftalemæssige kapacitetsbegrænsninger*

- 1) Hvis aftalt kapacitet ikke udnyttes, skal transmissionssystemoperatøren stille denne kapacitet til rådighed på det primære marked som afbrydelig kapacitet i kraft af aftaler af forskellig varighed, medmindre denne kapacitet tilbydes af den pågældende netbruger på det sekundære marked til en rimelig pris.
- 2) Indtægterne fra frigjort afbrydelig kapacitet deles efter regler, der fastlægges eller godkendes af den relevante regulerende myndighed. Disse regler skal være forenelige med kravet om effektiv udnyttelse af systemet.
- 3) Den relevante regulerende myndighed kan fastsætte en rimelig pris for frigjort afbrydelig kapacitet under hensyntagen til de specifikke gældende vilkår.
- 4) Hvor det er relevant, skal transmissionssystemoperatører i rimeligt omfang bestræbe sig på at tilbyde i hvert fald en del af den uudnyttede kapacitet på markedet som uafbrydelig kapacitet.

3. **Fastlæggelse af, hvilke tekniske oplysninger der er nødvendige, for at netbrugere kan få effektiv adgang til systemet; fastlæggelse af, hvilke punkter kravene om gennemsigtighed skal gælde for, og hvilke oplysninger der skal offentliggøres ved alle relevante punkter samt en tidsplan for offentliggørelsen**

3.1. *Fastlæggelse af, hvilke tekniske oplysninger der er nødvendige for at netbrugerne kan få effektiv adgang til systemet*

Transmissionssystemoperatører skal som minimum offentliggøre følgende oplysninger om deres systemer og tjenester:

- a) en detaljeret og dækkende beskrivelse af de forskellige tjenester, der tilbydes, samt tariffene herfor
- b) de forskellige typer transportaftaler, der kan indgås om disse tjenester, og hvor det er relevant, reglerne for netadgang og/eller standardvilkårene med en beskrivelse af netbrugernes rettigheder og forpligtelser, herunder harmoniserede transportaftaler og andre relevante dokumenter
- c) de harmoniserede procedurer, der gælder, når transmissionssystemet anvendes, herunder definition af centrale udtryk
- d) bestemmelser om kapacitetstildeling, håndtering af kapacitetsbegrænsninger og procedurer for at modvirke hamstring og lette genudnyttelse
- e) de regler, der gælder i forhold til transmissionssystemoperatører i forbindelse med handel med kapacitet på det sekundære marked
- f) hvor det er relevant, oplysninger om fleksibilitet og toleranceniveauer, der indgår i transport- og andre tjenester uden særskilt gebyr, såvel som om den fleksibilitet, der tilbydes ud over dette, og de tilhørende gebyrer

- g) en detaljeret beskrivelse af transmissionssystemoperatørens gassystem med angivelse af alle relevante punkter, der sammenkobler vedkommendes system med andre transmissionssystemoperatørers systemer og/eller gasinfrastruktur såsom flydende naturgas (LNG) og infrastruktur, der er nødvendig for at levere hjælpefunktioner som defineret i artikel 2, nr. 14, i direktiv 2009/73/EF
- h) oplysninger om gaskvalitet og trykkrav
- i) reglerne for tilslutning til det system, der drives af transmissionssystemoperatøren
- j) rettidige oplysninger om påtænkte og/eller faktiske ændringer i tjenesterne eller vilkårene, herunder de punkter, der er opført i litra a)-i).

3.2. Fastlæggelse af, hvilke punkter kravene om gennemsigtighed skal gælde for

Relevante punkter omfatter som minimum

- a) alle indfødningspunkter til et net, der drives af en transmissionssystemoperatør
- b) de vigtigste udtagningspunkter og udtagningszoner, der dækker mindst 50 % af den samlede udtagningskapacitet i en given operatørs net, herunder alle udtagningspunkter og udtagningszoner, der dækker mere end 2 % af nettets samlede udtagningskapacitet
- c) alle punkter, der forbinder forskellige transmissionssystemoperatørers net
- d) alle punkter, der forbinder en transmissionssystemoperatørs net med en LNG-terminal
- e) alle væsentlige punkter inden for en given transmissionssystemoperatørs net, herunder punkter med forbindelse til gashandelspladser. Alle punkter, hvor der erfaringsmæssigt med sandsynlighed vil opstå fysiske kapacitetsbegrænsninger, anses for væsentlige
- f) alle punkter, der forbinder en given transmissionssystemoperatørs net med infrastruktur, der er nødvendig for at levere hjælpefunktioner, som defineret i artikel 2, nr. 14, i direktiv 2009/73/EF.

3.3. Oplysninger, der skal offentliggøres ved alle relevante punkter, samt en tidsplan for offentliggørelsen

- 1) Ved alle relevante punkter skal transmissionssystemoperatører jævnligt offentliggøre følgende oplysninger om de daglige kapacitetsforhold på internettet i en brugervenlig standardiseret form:
  - a) den maksimale tekniske kapacitet for strømme i begge retninger
  - b) den samlede aftalte og afbrydelige kapacitet
  - c) den ledige kapacitet.
- 2) For alle relevante punkter skal transmissionssystemoperatører offentliggøre den ledige kapacitet mindst 18 måneder forud, og disse oplysninger skal ajourføres mindst en gang om måneden eller oftere, hvis der foreligger nye oplysninger.
- 3) Transmissionssystemoperatører skal for alle relevante punkter dagligt offentliggøre ajourførte oplysninger om adgang til kortsigtede tjenester (en dag forud og en uge forud), der bl.a. baseres på nomineringer, gældende aftalemæssige forpligtelser og jævnlige langtidspåsejninger om ledig kapacitet på årsbasis for op til ti år.
- 4) Transmissionssystemoperatører skal for alle relevante punkter løbende offentliggøre historiske maksimums- og minimumstal for de månedlige kapacitetsudnyttelsesrater og årlige gennemsnitsstrømme for de sidste tre år.
- 5) Transmissionssystemoperatører skal dagligt føre protokol over de faktiske aggregerede strømme i en periode på mindst tre måneder.
- 6) Transmissionssystemoperatører skal på en effektiv måde føre optegnelser over alle kapacitetsaftaler og andre relevante oplysninger vedrørende beregning af og levering af adgang til ledig kapacitet. De relevante nationale myndigheder skal have adgang til disse optegnelser for at kunne varetage deres opgaver.

-
- 7) Transmissionssystemoperatører skal stille brugervenlige midler til rådighed til beregning af tariffer for de tjenester, der tilbydes, og til internetbaseret kontrol af, hvilken kapacitet der er til rådighed.
  - 8) Hvor en transmissionssystemoperatør ikke er i stand til at offentliggøre oplysninger i overensstemmelse med nr. 1, 3 og 7, skal vedkommende rådføre sig med de relevante nationale myndigheder og opstille en handlingsplan til gennemførelse hurtigst muligt og senest den 31. december 2006.
-

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Forordning (EF) nr. 1775/2005	Nærværende forordning
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
—	Artikel 3
—	Artikel 4
—	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
—	Artikel 8
—	Artikel 9
—	Artikel 10
—	Artikel 11
—	Artikel 12
Artikel 3	Artikel 13
Artikel 4	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 5	Artikel 16
—	Artikel 17
Artikel 6	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
Artikel 7	Artikel 21
Artikel 8	Artikel 22
Artikel 9	Artikel 23
Artikel 10	Artikel 24
Artikel 11	Artikel 25
Artikel 12	Artikel 26
Artikel 13	Artikel 27
Artikel 14	Artikel 28
Artikel 15	Artikel 29
Artikel 16	Artikel 30
—	Artikel 31
Artikel 17	Artikel 32
Bilag	Bilag I

DIREKTIVER

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/72/EF

af 13. juli 2009

om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 2003/54/EF

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske
Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, artikel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og
Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for elektricitet, som siden 1999 gradvis har taget form i Fællesskabet, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Den Europæiske Union, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der derved kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser og højere servicestandarder, og at bidrage til øget forsyningssikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽⁴⁾ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for elektricitet.
- (3) De rettigheder, der er sikret EU-borgerne i traktaten, herunder fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser og fri

etableringsret kan kun udøves i et helt åbent marked, hvor alle forbrugere frit kan vælge leverandør, og alle leverandører frit kan levere til deres kunder.

- (4) På nuværende tidspunkt er der dog hindringer for salget af elektricitet på lige vilkår og uden diskrimination eller ugunstige betingelser i Fællesskabet. Navnlig kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektive niveau.
- (5) En sikker elektricitetsforsyning er af vital betydning for udviklingen af det europæiske samfund, for gennemførelsen af en bæredygtig politik for klimaforandringer og for fremme af konkurrenceevnen på det indre marked. Med henblik herpå bør sammenkoblinger på tværs af grænserne videreudvikles for at sikre forbrugere og erhvervsliv i Fællesskabet et udbud af alle energikilder til den mest konkurrencedygtige pris.
- (6) Et velfungerende indre marked for elektricitet bør give producenterne den nødvendige tilskyndelse til at investere i ny energiproduktion, herunder elektricitet fra vedvarende energikilder, idet der lægges særlig vægt på de mest isolerede lande og regioner på Fællesskabets energimarked. Et velfungerende marked bør også sikre forbrugerne passende foranstaltninger med henblik på at fremme en mere effektiv energiudnyttelse, og en forudsætning herfor er sikre energiforsyninger.
- (7) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« fremhæver, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre marked for elektricitet og skabe lige vilkår for alle elektricitetsvirksomheder, der er etableret i Fællesskabet. Meddelelserne fra Kommissionen af 10. januar 2007 »Udsigterne for det indre gas- og elmarked« og »Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (endelig rapport)« viste, at de nuværende regler og foranstaltninger ikke skaber de fornødne rammer for, at målet om et velfungerende indre marked kan opfyldes.

⁽¹⁾ EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 18.6.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 70 E af 24.3.2009, s. 1) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT). Rådets afgørelse af 25.6.2009.

⁽⁴⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

- (8) For at sikre konkurrence og elektricitetsforsyning til den mest konkurrencedygtige pris bør medlemsstaterne og de nationale regulerende myndigheder lette grænseoverskridende adgang for nye leverandører af elektricitet fra forskellige energikilder samt for nye leverandører af energiproduktion.
- (9) Uden effektiv adskillelse mellem net på den ene side og produktions- og forsyningsvirksomhed på den anden side (»effektiv adskillelse«) er der risiko for forskelsbehandling, ikke kun hvad angår netdriften, men også hvad angår incitamentet for vertikalt integrerede virksomheder til at investere tilstrækkeligt i deres net.
- (10) De regler om selskabsretlig og funktionel adskillelse, der er fastsat i direktiv 2003/54/EF, har dog ikke ført til effektiv adskillelse for transmissionssystemoperatørernes vedkommende. På mødet den 8. og 9. marts 2007 opfordrede Det Europæiske Råd derfor Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om »effektiv adskillelse af forsynings- og produktionsaktiviteter fra netdrift«.
- (11) Effektiv adskillelse kan kun sikres ved at fjerne de vertikalt integrerede virksomheders incitament til at diskriminere mod konkurrenter, hvad netadgang og investeringer angår. Ejerskabsmæssig adskillelse, der indebærer udpegning af netejeren som systemoperatør og dennes uafhængighed af alle forsynings- og produktionsinteresser, er klart en effektiv og stabil måde at løse den iboende interessekonflikt på og sikre forsyningsikkerheden. Derfor betegnede Europa-Parlamentet i sin beslutning af 10. juli 2007 om udsigterne for det indre gas- og elmarked ⁽¹⁾ ejerskabsmæssig adskillelse på transmissionsniveauet som det mest effektive middel til at fremme investeringer i infrastruktur på en ikke-diskriminerende måde, fair netadgang for nyttelige virksomheder og markedsgennemsigtighed. Medlemsstaterne bør derfor i forbindelse med ejerskabsmæssig adskillelse forpligtes til at sikre, at den eller de samme personer ikke har ret til at udøve kontrol over en produktions- eller forsyningsvirksomhed, samtidig med at vedkommende udøver kontrol eller rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem. Omvendt bør kontrol over et transmissionssystem eller en transmissions-systemoperatør udelukke muligheden for at udøve kontrol eller rettigheder over for et produktions- eller forsyningsvirksomhed. En produktions- eller forsyningsvirksomhed bør inden for disse grænser have mulighed for at have en minoritetskapitalandel i en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem.
- (12) Enhver ordning for adskillelse bør effektivt kunne løse eventuelle interessekonflikter mellem producenter, leverandører og transmissionssystemoperatører for at skabe incitamentet til de nødvendige investeringer og sikre nye markedsdeltagere adgang under en gennemsigtig og effektiv reguleringsordning og må ikke føre til en for kostbar reguleringsordning for de nationale regulerende myndigheder.
- (13) Definitionen af ordet »kontrol« er taget fra Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EF-fusionsforordningen) ⁽²⁾.
- (14) Da ejerskabsmæssig adskillelse i nogle tilfælde kræver, at virksomhederne omstruktureres, bør de medlemsstater, der beslutter sig for ejerskabsmæssig adskillelse, indrømmes ekstra tid til at gennemføre de relevante bestemmelser. Da der er vertikale forbindelser mellem elektricitets- og gassektoren, bør bestemmelserne om adskillelse gælde på tværs af de to sektorer.
- (15) For at sikre, at netdriften foregår i fuld uafhængighed af forsynings- og produktionsinteresser og for at hindre, at der udveksles fortrolige oplysninger, bør den samme person i forbindelse med ejerskabsmæssig adskillelse ikke være medlem af de ledende organer for både en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver. Af samme grund bør den samme person ikke have ret til at udpege medlemmer til en transmissionssystemoperatørs eller et transmissionssystems ledende organer og til at udøve kontrol eller rettigheder over en produktions- eller forsyningsvirksomhed.
- (16) Ved at oprette en system- eller transmissionsoperatør, der er uafhængig af forsynings- og produktionsinteresser, bør det kunne sikres, at adskillelsen af interesser bliver effektiv, selv om en vertikalt integreret virksomhed fortsat ejer netaktiverne, forudsat at en sådan uafhængig system- eller transmissionsoperatør varetager alle de opgaver, der påhviler en systemoperatør, og forudsat at der indføres detaljeret regulering og et omfattende myndighedstilsyn.
- (17) Når en virksomhed, der ejer et transmissionssystem, den 3. september 2009 indgår i en vertikalt integreret virksomhed, bør medlemsstaterne derfor have mulighed for at vælge mellem ejerskabsmæssig adskillelse og oprettelse af en system- eller transmissionsoperatør, der er uafhængig af forsynings- og produktionsinteresser.
- (18) For at interesserne for aktionærer i vertikalt integrerede virksomheder kan ydes fuld beskyttelse, bør medlemsstaterne have mulighed for at gennemføre ejerskabsmæssig adskillelse, enten ved direkte afhændelse eller ved opdeling af den integrerede virksomheds aktier i aktier i netvirksomheden og aktier i de tilbageværende forsynings- og produktionsvirksomheder, forudsat at de krav, ejerskabsmæssig adskillelse indebærer, opfyldes.

⁽¹⁾ EUT C 175 E af 10.7.2008, s. 206.

⁽²⁾ EUT L 24 af 29.1.2004, s. 1.

- (19) Det bør gennem specifikke tillægsregler sikres, at lønningerne med en uafhængig system- eller transmissionsoperatør bliver fuldt ud effektive. Reglerne om den uafhængige transmissionsoperatør skaber hensigtsmæssige reguleringsrammer til sikring af fair konkurrence, tilstrækkelige investeringer, adgang for nye markedsdeltagere og integration af elektricitetsmarkederne. Effektiv adskillelse via den uafhængige transmissionsoperatør bør være baseret på en søjle af organisatoriske foranstaltninger og foranstaltninger vedrørende styring af transmissionssystemoperatørerne og på en søjle af foranstaltninger vedrørende investeringer, der sammenkobler ny produktionskapacitet med nettet og markedsintegrationen gennem et regionalt samarbejde. Transmissionsoperatørens uafhængighed bør bl.a. også sikres gennem visse »afkølingsperioder«, hvor der ikke udøves nogen ledelse eller anden relevant aktivitet i den vertikalt integrerede virksomhed, der giver adgang til samme oplysninger som dem, der kunne opnås i en ledelsesfunktion. Systemet med effektiv adskillelse af uafhængige transmissionssystemoperatører er i overensstemmelse med de krav, som Det Europæiske Råd fastlagde på sit møde den 8. og 9. marts 2007.
- (20) For at styrke konkurrencen på det indre marked for elektricitet bør store erhvervs-kunder kunne vælge deres leverandører og indgå kontrakt om elektricitetsleverancer med flere leverandører. Sådanne kunder bør beskyttes mod eneretsklausuler, hvis sigte er at udelukke konkurrerende og/eller supplerende tilbud.
- (21) En medlemsstat har ret til at vælge fuld ejerskabsmæssig adskillelse på sit område. Når en medlemsstat har benyttet sig af denne ret, har en virksomhed ikke ret til at oprette en uafhængig system- eller transmissionsoperatør. Desuden kan en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, ikke direkte eller indirekte udøve kontrol eller rettigheder over en transmissionssystemoperatør fra en medlemsstat, der har valgt fuld ejerskabsmæssig adskillelse.
- (22) Der vil med dette direktiv forekomme forskellige former for organisation af markederne i det indre marked for elektricitet. De foranstaltninger, som medlemsstaterne kan træffe for at sikre ensartede vilkår, bør være begrundet i tvingende almene hensyn. Kommissionen bør høres om foranstaltningernes forenelighed med traktaten og fællesskabsretten.
- (23) Ved gennemførelsen af effektiv adskillelse bør princippet om ikke-diskrimination mellem den offentlige og den private sektor respekteres. Derfor bør en og samme person ikke, hverken alene eller i fællesskab med andre, kunne udøve kontrol eller rettigheder, i strid med bestemmelserne om ejerskabsmæssig adskillelse eller løsningen med den uafhængige systemoperatør, over organerne i både transmissionssystemoperatøren eller transmissionssystemet og produktions- eller forsyningsvirksomhederne, hvad sammensætning, afstemning eller beslutningsproces angår. Forudsat at den pågældende medlemsstat kan påvise, at kravet er overholdt, bør to separate offentlige organer, hvad angår ejerskabsmæssig adskillelse og løsningen med den uafhængige systemoperatør, have mulighed for at kontrollere produktions- og forsyningsaktiviteter på den ene side og transmissionsaktiviteter på den anden side.
- (24) Der bør være fuld effektiv adskillelse af netaktiviteter og forsynings- og produktionsaktiviteter i hele Fællesskabet både for fællesskabs- og ikke-fællesskabs-virksomheder. For at sikre, at netaktiviteter og forsynings- og produktionsaktiviteter i hele Fællesskabet forbliver adskilt fra hinanden, bør de regulerende myndigheder have beføjelse til at afvise certificering af transmissionssystemoperatører, som ikke overholder reglerne om adskillelse. For at sikre ensartet anvendelse af disse bestemmelser i hele Fællesskabet bør de regulerende myndigheder tage videst muligt hensyn til Kommissionens udtalelse, når de træffer certificeringsafgørelser. For tillige at sikre overholdelse af Fællesskabets internationale forpligtelser og solidaritet og energisikkerhed i Fællesskabet bør Kommissionen have ret til at afgive en udtalelse om en certificeringsafgørelse over for en transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatør, der kontrolleres af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande.
- (25) Energiforsynings-sikkerhed er af stor betydning for den offentlige sikkerhed og hænger derfor tæt sammen med et velfungerende indre marked for elektricitet og integrationen af de isolerede elektricitetsmarkeder i medlemsstaterne. Elektricitet kan kun bringes ud til EU-borgerne gennem nettet. Velfungerende elektricitetsmarkeder, og navnlig net og andre elektricitetsforsyningsanlæg, spiller en afgørende rolle for den offentlige sikkerhed, økonomiens konkurrenceevne og EU-borgernes velfærd. Personer fra tredjelande bør derfor kun få tilladelse til at kontrollere et transmissionssystem eller en transmissionssystemoperatør, hvis de opfylder kravene om effektiv adskillelse, som finder anvendelse i Fællesskabet. Uden at det berører Fællesskabets internationale forpligtelser, er det Fællesskabets opfattelse, at elektricitetstransmissionssystemsektoren er af stor betydning for Fællesskabet, hvorfor der er behov for supplerende beskyttelsesforanstaltninger til fortsat sikring af energiforsyningen til Fællesskabet for at undgå trusler mod den offentlige orden og den offentlige sikkerhed i Fællesskabet og mod EU-borgernes velfærd. Energiforsynings-sikkerheden i Fællesskabet kræver især en vurdering af uafhængigheden af netdriften, af graden af Fællesskabets og de enkelte medlemsstaters afhængighed af energiforsyning fra tredjelande og af, hvordan både indenrigs- og udenrigshandel samt investering i energi behandles i et

- bestemt tredjeland. Forsyningssikkerheden bør derfor vurderes på grundlag af de faktiske omstændigheder i hvert enkelt tilfælde samt rettigheder og forpligtelser efter international ret, især de internationale aftaler mellem Fællesskabet og det pågældende tredjeland. Kommissionen opfordres til, når det er relevant, at forelægge henstillinger til at forhandle om relevante aftaler med tredjelande vedrørende sikring af energiforsyningen til Fællesskabet eller til at medtage de nødvendige spørgsmål i andre forhandlinger med disse tredjelande.
- (26) Ikke-diskriminerende adgang til distributionsnettet er afgørende for downstream-adgangen til detailkunderne. Mulighederne for at forskelsbehandle tredjeparter, hvad adgang og investeringer angår, er imidlertid mindre betydningsfulde på distributionsniveauet end på transmissionsniveauet, hvor overbelastningsproblemer og indflydelse fra produktions- eller forsyningsinteresser i almindelighed er større end på distributionsniveauet. Dertil kommer, at selskabsretlig og funktionel adskillelse af distributionssystemoperatører i overensstemmelse med direktiv 2003/54/EF først blev obligatorisk fra den 1. juli 2007, hvorfor det stadig står tilbage at vurdere virkningerne af denne regel på det indre marked for elektricitet. De nuværende regler for selskabsretlig og funktionel adskillelse kan føre til effektiv adskillelse, forudsat at de defineres tydeligere, gennemføres korrekt og overvåges nøje. For at sikre lige vilkår i detailledet bør distributionssystemoperatørernes aktiviteter derfor overvåges, så de hindres i at udnytte deres vertikale integration til at styrke deres stilling i konkurrencen på markedet, i særdeleshed i forhold til privatkunder og små erhvervskunder.
- (27) Medlemsstaterne bør tilskynde til modernisering af distributionsnettene, f.eks. ved at indføre intelligente net, der etableres på en måde, som tilskynder til decentral produktion og energieffektivitet.
- (28) I forbindelse med mindre systemer skal hjælpefunktioner eventuelt sikres af transmissionssystemoperatører, der er sammenkoblet med det lille system.
- (29) For ikke at pålægge små distributionssystemoperatører en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne undtage de pågældende virksomheder fra kravene om selskabsretlig adskillelse vedrørende distribution.
- (30) Anvendes der et lukket distributionssystem til at sikre optimal effektivitet af en integreret energiforsyning, som kræver særlige operationelle standarder, eller opretholdes et lukket distributionssystem primært til brug for ejeren af systemet, bør det være muligt at fritage distributionssystemoperatøren for forpligtelser, som ville udgøre en unødvendig administrativ byrde, på grund af det særlige forhold mellem distributionssystemoperatøren og brugerne af systemet. Industrielle, kommercielle eller delte serviceanlæg som f.eks. jernbanestationers bygninger, lufthavne, hospitaler, store campingpladser med integrerede faciliteter eller kemiske industrianlæg kan omfatte lukkede distributionssystemer som følge af den særlige karakter af deres drift.
- (31) Bevillingsprocedurerne bør ikke føre til en administrativ byrde, der står i misforhold til elektricitetsproducenternes størrelse og potentielle indvirkning. Urimeligt langvarige bevillingsprocedurer kan udgøre en hindring for adgang for nye markedsdeltagere.
- (32) Der bør træffes yderligere foranstaltninger for at sikre gennemsigtige og ikke-diskriminerende tariffer for adgang til nettene. Disse tariffer bør finde anvendelse på alle systembrugere på et ikke-diskriminerende grundlag.
- (33) Med direktiv 2003/54/EF er der indført krav om, at medlemsstaterne skal udpege reguleringsmyndigheder med nærmere bestemte beføjelser. I mange tilfælde viser erfaringerne imidlertid, at reguleringsmyndighedens effektivitet ofte hæmmes af, at reguleringsmyndighederne ikke er tilstrækkelig uafhængige af regeringen og ikke har tilstrækkelige beføjelser og handlemuligheder. Derfor opfordrede Det Europæiske Råd på mødet den 8. og 9. marts 2007 Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om yderligere harmonisering af nationale energireguleringsmyndigheders beføjelser og styrkelse af deres uafhængighed. Der bør være mulighed for, at disse nationale regulerende myndigheder omfatter både elektricitets- og gassektoren.
- (34) Det er nødvendigt, at energireguleringsmyndigheder kan træffe afgørelser i alle regulerings spørgsmål og være fuldt uafhængige af alle andre offentlige og private interesser, hvis det indre marked for elektricitet skal kunne fungere efter hensigten. Dette udelukker hverken domstolskontrol eller parlamentstilsyn i overensstemmelse med medlemsstaternes forfatningsmæssige lovgivning. Endvidere er den nationale lovgivers godkendelse af reguleringsmyndighedens budget ikke en hindring for budgetmæssig autonomi. Bestemmelserne om autonomi i forhold til gennemførelsen af det tildelte budget bør gennemføres inden for de rammer, som fastsættes af den nationale budgetlovgivning og -regler. Det bør være muligt for medlemsstaterne at tage behørigt hensyn til de disponible menneskelige ressourcer og bestyrelsens størrelse, samtidigt med at de bidrager til den nationale regulerende myndigheds uafhængighed fra politiske eller økonomiske interesser via en passende rotationsordning.
- (35) For at sikre en effektiv markedsadgang for alle markedsdeltagere, herunder nye virksomheder, er det nødvendigt at indføre ikke-diskriminerende og omkostningsrelaterede balanceringsmekanismer. Så snart elektricitetsmarkedet er tilstrækkeligt smidigt, bør dette opnås ved indførelse af

gennemsigtige markedsbaserede mekanismer for forsyning og køb af elektricitet, som der er behov for inden for rammerne af balanceringskravene. Så længe et sådant smidigt marked ikke findes, bør de nationale regulerende myndigheder spille en aktiv rolle for at sikre, at tarifferne for balanceringsydelser er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne. Samtidig bør der opstilles passende incitamenter til at balancere produktionen og forbruget af elektricitet og til ikke at bringe systemet i fare. Transmissionssystemoperatørerne bør gøre det lettere for endelige kunder og repræsentanter for endelige kunder at deltage på reserve- og balanceringsmarkeder.

(36) De nationale regulerende myndigheder bør selv kunne fastsætte eller godkende tariffer eller de metoder, der ligger til grund for beregningen af tarifferne, på grundlag af et forslag fra transmissionssystemoperatører eller distributions-systemoperatører eller på grundlag af et forslag, som disse operatører og brugerne af nettene er enige om. Ved udførelsen af disse opgaver bør de nationale regulerende myndigheder sikre, at transmissions- og distributionstarifferne er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne, og tage hensyn til de langsigtede, marginale, sparede netomkostninger som følge af decentral produktion og foranstaltninger til efterspørgselsstyring.

(37) Energireguleringsmyndigheder bør have beføjelse til at træffe bindende afgørelser i forhold til elektricitetsvirksomheder og til at pålægge elektricitetsvirksomheder, der ikke opfylder deres forpligtelser, sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning eller til at foreslå at en kompetent domstol pålægger dem sådanne sanktioner. Energireguleringsmyndigheder bør også, uanset anvendelsen af konkurrencereglerne, have beføjelse til at træffe afgørelse om passende foranstaltninger, der sikrer forbrugerne fordele gennem fremme af den effektive konkurrence, der er en forudsætning for et velfungerende indre marked for elektricitet. Oprettelsen af virtuelle kraftværker — et elektricitetsfrigivelsesprogram, hvorved elektricitetsvirksomheder, er forpligtet til enten at sælge en vis mængde elektricitet til eller stille den til rådighed for interesserede leverandører i et givet tidsrum eller give disse adgang til dele af produktionskapaciteten — er én af de mulige foranstaltninger, der kan anvendes til at fremme effektiv konkurrence og sikre, at markedet fungerer korrekt. Energireguleringsmyndigheder bør også bemyndiges til at bidrage til at sikre høje standarder for forsyningspligt og offentlig service under hensyntagen til markedsåbningen, beskyttelsen af sårbare kunder samt den fulde effektivitet af forbrugerbeskyttelsesreglerne. Disse bestemmelser bør hverken indskrænke Kommissionens beføjelser, hvad anvendelsen af konkurrencereglerne angår, herunder dens beføjelse til at undersøge fusioner med en fællesskabsdimension, eller reglerne for det indre marked, som f.eks. de frie kapitalbevægelser. Det uafhængige organ, ved hvilket en part, der er berørt af en afgørelse truffet af

en national reguleringsmyndighed, har klageret, kunne være en domstol eller en lignende instans, som har kompetence til at foretage domstolskontrol.

(38) En harmonisering af de nationale regulerende myndigheders beføjelser bør omfatte beføjelser til at tilbyde elektricitetsvirksomheder incitamenter og at pålægge elektricitetsvirksomheder sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning eller til at foreslå, at en kompetent domstol pålægger dem sådanne sanktioner. Desuden bør regulerende myndigheder have beføjelse til at anmode om relevante oplysninger fra elektricitetsvirksomhederne samt foretage passende og fyldestgørende undersøgelser og bilægge tvister.

(39) Det indre marked for elektricitet lider under mangel på likviditet og gennemsigtighed, hvilket hindrer effektiv resourceallokering, begrænser mulighederne for risikodækning og spærrer vejen for nye investorer. Der er behov for at øge konkurrencen og forsynings sikkerheden ved at lette integrationen af nye kraftværker i alle medlemsstaters elektricitetsnet og ved navnlig at tilskynde nye virksomheder til at deltage på markedet. Der er behov for at øge tilliden til markedet, dets likviditet og antallet af markedsdeltagere, og derfor må myndighedstilsynet med virksomheder, der er aktive inden for elektricitetsforsyning, intensiveres. Sådanne krav bør ikke indskrænke men være forenelige med gældende fællesskabsret om finansmarkeder. Energireguleringsmyndighederne og finansmarkedsmyndighederne bør samarbejde, så de kan bistå hinanden med at få overblik over de pågældende markeder.

(40) Inden Kommissionen vedtager retningslinjer for journalføringskravene, bør Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et agentur for samarbejde mellem energimyndigheder ⁽¹⁾ (agenturet), og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg (»CESR«), oprettet ved Kommissionens afgørelse 2009/77/EF ⁽²⁾, rådføre sig og rådgive Kommissionen om, hvad de bør indeholde. Agenturet og CESR bør også i samarbejde yderligere undersøge og rådgive om, hvorvidt transaktioner med elektricitetsforsyningskontrakter og elektricitetsderivater bør omfattes af krav om gennemsigtighed før og efter handelen, og hvad disse krav i så fald bør indeholde.

(41) Medlemsstaterne eller, hvis en medlemsstat har fastsat dette, den regulerende myndighed bør tilskynde til udvikling af afbrydelige forsyningskontrakter.

(42) Hele Fællesskabets industri og handel, herunder små og mellemstore virksomheder og alle EU-borgere, som har økonomisk gavn af det indre marked, bør også kunne opnå

⁽¹⁾ Se side 1 i denne EUT.

⁽²⁾ EUT L 25 af 29.1.2009, s. 18.

et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, og navnlig bør privatkunder og, i det omfang medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, mindre virksomheder kunne gives forsyningspligtgarantier, især med hensyn til forsynings sikkerhed og rimelige tariffer, såvel ud fra en rimelighedsbetragtning som af hensyn til konkurrenceevnen og for indirekte at skabe beskæftigelse. Disse kunder bør også have adgang til valgmuligheder, en fair behandling, repræsentation og tvistbilæggelsesmekanismer.

(43) Næsten alle medlemsstater har valgt at sikre konkurrence inden for elektricitetsfremstilling gennem en gennemsigtig bevillingsprocedure. Medlemsstaterne bør dog sikre muligheden for at bidrage til forsynings sikkerhed ved iværksættelse af en udbudsprocedure eller en tilsvarende procedure, hvis der ikke opbygges tilstrækkelig elektricitetsproduktionskapacitet på grundlag af bevillingsproceduren. Medlemsstaterne bør af hensyn til miljøbeskyttelsen og fremme af helt ny teknologi have mulighed for at gøre ny kapacitet til genstand for udbud på grundlag af offentliggjorte kriterier. Ny kapacitet omfatter bl.a. elektricitet fra vedvarende energikilder og samproduktionen af el og varme.

(44) Af hensyn til forsynings sikkerheden må balancen mellem udbud og efterspørgsel overvåges i hver enkelt medlemsstat, efterfulgt af en rapport om situationen på fællesskabsplan, under hensyntagen til sammenkoblingskapaciteten mellem de forskellige områder. Denne overvågning bør finde sted i tilstrækkelig god tid, så der kan træffes passende foranstaltninger, hvis forsynings sikkerheden er truet. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet, bør bidrage til at sikre en stabil elektricitetsforsyning. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet og decentraliseret produktion af elektricitet, er vigtige elementer til at sikre en stabil elektricitetsforsyning.

(45) Medlemsstaterne bør sikre, at privatkunder og, når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder nyder samme ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til klart sammenlignelige, gennemsigtige og rimelige priser. For at sikre, at der opretholdes høje standarder for offentlig service i Fællesskabet, bør alle foranstaltninger truffet af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningen for dette direktiv regelmæssigt meddeles Kommissionen. Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport, der analyserer de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan for at opfylde målsætningerne for offentlig service, og sammenligner deres effektivitet med henblik på at fremsætte anbefalinger vedrørende foranstaltninger på nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlig service. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at beskytte sårbare kunder i forbindelse med det indre marked for elektricitet. Sådanne

foranstaltninger kan være forskellige alt efter de særlige omstændigheder i den pågældende medlemsstat og kan eventuelt omfatte specifikke foranstaltninger vedrørende betaling af elektricitetsregninger eller mere generelle foranstaltninger, der træffes inden for den sociale sikringsordning. Såfremt forsyningspligten også omfatter små virksomheder, kan foranstaltninger til at sikre, at en sådan forsyningspligt varetages, være forskellige afhængig af, om de er rettet mod privatkunder eller små virksomheder.

(46) Overholdelse af kravene til offentlig service er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvormed der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsynings sikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrence niveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlig service kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at fællesskabslovgivningen overholdes.

(47) Det bør være muligt for medlemsstaterne at udpege en forsyningspligtig leverandør. Denne kan være salgsafdelingen i en vertikalt integreret virksomhed, der også varetager distributionsfunktioner, såfremt det opfylder dette direktivs krav om adskillelse.

(48) Foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne om social og økonomisk samhørighed, bør kunne omfatte relevante økonomiske incitament, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet. Sådanne ordninger kan omfatte mekanismer til sikring af den nødvendige investering.

(49) I det omfang foranstaltninger truffet af medlemsstaterne til opfyldelse af offentlige serviceforpligtelser er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal Kommissionen underrettes i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.

(50) Kravene til offentlig service, herunder med hensyn til forsyningspligten og de fælles mindstenormer, der følger af dem, må styrkes yderligere for at sikre, at alle forbrugere, navnlig de sårbare, får gavn af konkurrencen og opnår rimeligere priser. Kravene til offentlig service bør fastlægges på nationalt plan under hensyntagen til de nationale forhold; medlemsstaterne bør dog respektere fællesskabsretten. Unionsborgerne og når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder bør nyde godt af forpligtelser til offentlig service, navnlig hvad angår forsynings sikkerhed og rimelige priser. For at kunne forsyne kunderne er det vigtigt at have adgang til objektive og gennemsigtige forbrugsdata. Forbrugerne bør således have

- adgang til deres forbrugsdata og associerede priser og service, så de kan opfordre konkurrerende virksomheder til at give et tilbud på grundlag af disse data. Forbrugere bør også have ret til at få fyldestgørende oplysninger om deres energiforbrug. Forudbetalinger bør afspejle det forventede elektricitetsforbrug og de forskellige betalingssystemer bør være ikke-diskriminerende. Hvis kunderne tilstrækkeligt hyppigt får oplysninger om deres energiudgifter, tilskyndes de til energibesparelser, fordi de får direkte feedback om virkningerne af investeringer i energieffektiv teknik og af adfædsændringer. En fuldstændig gennemførelse af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2006/32/EF af 5. april 2006 om energieffektivitet i slutanvendelserne og om energitjenester ⁽¹⁾ vil bidrage til, at forbrugere kan reducere deres energiudgifter.
- (51) Dette direktiv bør fokusere på forbrugernes interesser, og ydelsernes kvalitet bør være en central del af elektricitetsvirksomhedernes ansvar. Det er nødvendigt at styrke og sikre forbrugernes eksisterende rettigheder, og dette bør indebære øget gennemsigtighed. Forbrugerbeskyttelsen bør sikre, at alle forbrugere på bredere europæisk plan drager fordel af et konkurrencebaseret marked. Forbrugerrettighederne bør håndhæves af medlemsstaterne, eller hvis en medlemsstat har fastsat dette, af de regulerende myndigheder.
- (52) Forbrugere bør råde over klare og forståelige oplysninger om deres rettigheder i forhold til energisektoren. Kommissionen bør efter høring af de relevante interessenter, herunder medlemsstaterne, de nationale regulerende myndigheder, forbrugerorganisationer og elektricitetsvirksomheder forelægge en tilgængelig, brugervenlig tjekliste for energiforbrugere, der giver forbrugere praktiske oplysninger om deres rettigheder. Alle forbrugere bør modtage denne tjekliste og den bør være offentligt tilgængeligt.
- (53) Energifattigdom er et voksende problem i Fællesskabet. Medlemsstater, der er berørt heraf, og som endnu ikke har gjort det, bør derfor udarbejde nationale handlingsplaner eller andre hensigtsmæssige rammer for at bekæmpe energifattigdom med henblik på at mindske antallet af personer, som er ramt af dette fænomen. Medlemsstaterne bør under alle omstændigheder sikre sårbare kunder den nødvendige energiforsyning. I denne forbindelse kunne der anvendes en integreret tilgang, f.eks. i forbindelse med sociale politikker, og foranstaltningerne kunne omfatte sociale politikker eller energieffektivitetsforbedringer på boligområdet. Dette direktiv bør som minimum muliggøre nationale politikker til fordel for sårbare kunder.
- (54) En effektiv bilæggelse af tvister, der er tilgængelig for alle forbrugere, sikrer en øget forbrugerbeskyttelse. Medlemsstaterne bør indføre procedurer for en hurtig og effektiv behandling af klager.
- (55) Der bør være mulighed for, at indførelsen af intelligente målersystemer baseres på en økonomisk vurdering. Hvis det fremgår af vurderingen, at indførelsen af disse målersystemer kun er økonomisk velbegrunderet og omkostnings-effektiv for kunder med et vist elektricitetsforbrug, kan medlemsstaterne tage hensyn til dette, når de gennemfører intelligente målersystemer.
- (56) Markedspriserne bør skabe de rette incitamenter til udvikling af nettet og til investering i ny elektricitetsproduktion.
- (57) Fremme af fair konkurrence og let adgang for forskellige leverandører samt fremme af ny elektricitetsproduktionskapacitet bør have afgørende betydning for medlemsstaterne for at give forbrugere mulighed for at udnytte muligheder ved et liberaliseret indre marked for elektricitet.
- (58) Med henblik på etableringen af et indre marked for elektricitet bør medlemsstaterne fremme integrationen af deres nationale markeder og samarbejdet mellem systemoperatører på fællesskabsplan og regionalt plan ved at inkludere isolerede elektricitetsøer, som fortsat findes i Fællesskabet.
- (59) Det bør være et af hovedmålene med dette direktiv, at der etableres et egentligt indre marked for elektricitet via et net forbundet på fællesskabsplan, og regulerings spørgsmål vedrørende grænseoverskridende sammenkoblinger og regionale markeder bør derfor være en af de regulerende myndigheders hovedopgaver i givet fald i tæt samarbejde med agenturet.
- (60) Sikring af fælles regler for et egentligt europæisk indre marked og en bred elektricitetsforsyning, der er tilgængelig for alle, bør også være et af hovedmålene for dette direktiv. Med henblik herpå vil ikke-forvredne markedspriser udgøre et incitament til grænseoverskridende sammenkoblinger og investeringer i ny elektricitetsproduktion og samtidig på længere sigt føre til prisconvergens.
- (61) De regulerende myndigheder bør også formidle oplysninger om markedet for at give Kommissionen mulighed for at spille sin rolle som observatør og vogter af det indre marked for elektricitet og dets udvikling på kort, mellem-langt og langt sigt, bl.a. hvad angår produktionskapacitet,

⁽¹⁾ EUT L 114 af 27.4.2006, s. 64.

forskellige kilder til elektricitetsproduktion, anlæg i transmissions- og distributionsinfrastruktur, servicekvalitet, grænseoverskridende handel, styring af overbelastning, investeringer, engros- og forbrugerpriser, markedslivviditet og miljø- og effektivitetsmæssige forbedringer. Nationale regulerende myndigheder bør indberette de medlemsstater, i hvilke priserne hindrer konkurrencen og et velfungerende marked, til konkurrencemyndighederne og Kommissionen.

(62) Målet for dette direktiv, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for elektricitet, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

(63) I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling ⁽¹⁾ kan Kommissionen vedtage retningslinjer med det formål at nå den nødvendige grad af harmonisering. Sådanne retningslinjer, der udgør bindende gennemførelsesforanstaltninger, er også med hensyn til visse bestemmelser i dette direktiv et nyttigt redskab, der om nødvendigt kan tilpasses hurtigt.

(64) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽²⁾.

(65) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelse til at vedtage de retningslinjer, der er nødvendige for at tilvejebringe det mindstemål af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målet med dette direktiv. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.

(66) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning ⁽³⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og Fællesskabets interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelse mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne.

(67) Da de ændringer, der skal foretages i direktiv 2003/54/EF, er omfattende, er det af klarheds- og rationalitetshensyn ønskeligt, at de pågældende bestemmelser omarbejdes ved at samle dem i et nyt direktiv.

(68) Dette direktiv respekterer de fundamentale rettigheder og overholder de principper, der er nedfældet navnlig i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder —

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

GENSTAND, ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

I dette direktiv fastsættes fælles regler for produktion, transmission, distribution og forsyning af elektricitet samt for forbrugerbeskyttelse med henblik på at forbedre og integrere konkurrencebaserede elektricitetsmarkeder i Fællesskabet. Det fastlægger regler for, hvorledes elektricitetssektoren skal organiseres og fungere, hvordan der opnås åben adgang til markedet, hvilke kriterier og procedurer der skal anvendes ved indkaldelse af tilbud og meddelelse af bevillinger, samt hvorledes systemerne skal drives. Det fastlægger endvidere regler for forsyningspligt og elektricitetsforbrugeres rettigheder og præciserer konkurrencevilkårene.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »produktion«: fremstilling af elektricitet
- 2) »producent«: en fysisk eller juridisk person, der fremstiller elektricitet
- 3) »transmission«: transport af elektricitet via det sammenkoblede system for meget høj spænding og højspænding med henblik på levering af elektricitet til endelige kunder eller distributionsvirksomheder, men ikke forsyning
- 4) »transmissionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af transmissionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter transmission af elektricitet
- 5) »distribution«: transport af elektricitet via høj-, mellem- og lavspændingsdistributionssystemer med henblik på levering af elektricitet til kunder, men ikke forsyning

⁽¹⁾ Se side 15 i denne EUT.

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

- 6) »distributionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af distributionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter distribution af elektricitet
- 7) »kunde«: grossist eller endelig elektricitetskunde
- 8) »grossist«: enhver fysisk eller juridisk person, der køber elektricitet med henblik på videresalg inden for eller uden for det system, hvor den pågældende er etableret
- 9) »endelig kunde«: kunde, der køber elektricitet til eget brug
- 10) »privatkunde«: kunde, der køber elektricitet til eget husholdningsforbrug, men ikke til erhvervmæssig virksomhed
- 11) »erhvervskunde«: en fysisk eller juridisk person, der køber elektricitet, der ikke er til brug i deres egen husholdning; udtrykket »erhvervskunder« omfatter også producenter og grossister
- 12) »privilegeret kunde«: kunde, som frit kan købe elektricitet fra en leverandør efter eget valg, jf. artikel 33
- 13) »samkøringslinje«: udstyr, der anvendes til at sammenkoble elektricitetssystemer
- 14) »sammenkoblet system«: en række transmissions- og distributionssystemer, der er indbyrdes forbundet ved hjælp af en eller flere samkøringslinjer
- 15) »direkte linje«: enten en elektricitetsforbindelse, der forbinder et isoleret produktionsanlæg med en isoleret kunde, eller en elektricitetsforbindelse, som forbinder en elektricitetsproducent og en forsyningsvirksomhed med henblik på direkte forsyning af deres egne faciliteter, dattervirksomheder og privilegerede kunder
- 16) »økonomisk rangfølge«: rangfølgen af elektricitetsforsyningskilder ud fra økonomiske kriterier
- 17) »hjælpefunktion«: funktion, der er nødvendig for driften af et transmissions- eller distributionssystem
- 18) »systembruger«: en fysisk eller juridisk person, der forsyner eller forsynes fra et transmissions- eller distributionssystem
- 19) »forsyning«: salg, herunder videresalg, af elektricitet til kunder
- 20) »integreret elektricitetsvirksomhed«: en vertikalt eller horisontalt integreret virksomhed
- 21) »vertikalt integreret virksomhed«: en elektricitetsvirksomhed eller en gruppe af elektricitetsvirksomheder, som den samme person eller de samme personer har ret til direkte eller indirekte at øve kontrol over, og som driver mindst en af følgende former for virksomhed: transmission eller distribution, og mindst en af følgende former for virksomhed: produktion af eller forsyning med elektricitet
- 22) »tilknyttet virksomhed«: tilknyttede virksomheder som defineret i artikel 41 i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om konsoliderede regnskaber ⁽¹⁾ og/eller associerede virksomheder som defineret i artikel 33, stk. 1, i nævnte direktiv og/eller virksomheder, som tilhører samme selskabsdeltagere
- 23) »horisontalt integreret virksomhed«: en virksomhed, der udøver mindst en af følgende former for virksomhed: produktion i salgsøjemed, transmission, distribution eller forsyning af elektricitet, sideløbende med en anden ikke-elektricitetsrelateret aktivitet
- 24) »udbudsprocedure«: en procedure, hvorved planlagte ekstra-behov og planlagt erstatningskapacitet dækkes af forsyninger fra ny eller bestående produktionskapacitet
- 25) »langtidsplanlægning«: planlægning af behovet for investering i produktions-, transmissions- og distributionskapacitet på lang sigt med henblik på at tilfredsstille systemets efterspørgsel efter elektricitet og sikre forsyninger til kunderne
- 26) »lille isoleret system«: ethvert system med et forbrug på under 3 000 GWh i 1996, som får mindre end 5 % af sit årlige forbrug dækket via sammenkobling med andre systemer
- 27) »mikro-isoleret system«: ethvert system med et forbrug på under 500 GWh i 1996, uden forbindelse til andre systemer
- 28) »sikkerhed«: såvel forsynings- og leveringssikkerhed som teknisk sikkerhed
- 29) »energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring«: global eller integreret metode, der har til formål at påvirke elektricitetsforbrugets størrelse og tidspunkter med henblik på at nedsætte det primære energiforbrug og spidsbelastninger ved at prioritere investeringer i energieffektivitetsforanstaltninger eller andre foranstaltninger såsom afbrydelige forsyningskontrakter i forhold til investeringer til forøgelse af produktionskapaciteten, når de i betragtning af de positive virkninger for miljøet som følge af det nedsatte energiforbrug og de dertil knyttede forsyningsikkerheds- og distributionsomkostningsaspekter er den mest effektive og økonomiske valgmulighed

(*) Titlen på direktiv 83/349/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til artikel 54, stk. 3, litra g).

(1) EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1.

- 30) »vedvarende energikilder«: vedvarende, ikke-fossile energikilder (vind, sol, geotermisk varme, bølge- og tidevandsenergi, vandkraft, biomasse, lossepladsgas, gas fra rensningsanlæg og biogas)
- 31) »decentral produktion«: produktionsanlæg, der er tilkoblet distributionssystemet
- 32) »elektricitetsforsyningskontrakt«: en kontrakt om levering af elektricitet, dog ikke elektricitetsderivater
- 33) »elektricitetsderivat«: et finansielt instrument som anført i punkt 5, 6 eller 7 i afsnit C i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter ⁽¹⁾, for så vidt som instrumentet vedrører elektricitet
- 34) »kontrol«: rettigheder, aftaler eller andre midler, som enkeltvis eller tilsammen, under hensyn til alle faktiske og retlige forhold, giver mulighed for udøvelse af afgørende indflydelse på en virksomheds drift, særlig ved:
- ejendoms- eller brugsret til virksomhedens samlede aktiver eller dele deraf
  - rettigheder eller aftaler, som sikrer afgørende indflydelse på sammensætningen af virksomhedens organer, deres afstemninger eller beslutninger
- 35) »elektricitetsvirksomhed«: enhver fysisk eller juridisk person, der driver mindst en af følgende former for virksomhed: produktion, transmission, distribution, forsyning eller køb af elektricitet, og som er ansvarlig for de kommercielle, tekniske og/eller vedligeholdelsesmæssige opgaver i forbindelse med disse aktiviteter, men som ikke er endelig kunde.

KAPITEL II

GENERELLE REGLER FOR, HVORLEDES SEKTOREN SKAL ORGANISERES

Artikel 3

Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under behørig iagttagelse af subsidiaritetsprincippet, at elektricitetsvirksomheder drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret, sikkert og miljømæssigt bæredygtigt elektricitetsmarked. De afstår fra at forskelsbehandle disse virksomheder for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.

⁽¹⁾ EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

2. Medlemsstaterne kan under fuld iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, ud fra almindelig økonomisk interesse pålægge virksomheder i elektricitetssektoren offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningsikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet, energi fra vedvarende energikilder og klimabeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare, og de skal sikre elektricitetsvirksomheder i Fællesskabet lige adgang til de nationale forbrugere. I relation til forsyningsikkerhed, energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og opfyldelse af miljømålsætningerne og målene for produktion af energi fra vedvarende energikilder, som omhandlet i dette stykke, kan medlemsstaterne indføre langtidspanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne sikrer, at alle privatkunder og, når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder, nemlig virksomheder med under 50 ansatte og en årlig omsætning eller balance på højst 10 mio. EUR, omfattes af en forsyningspligt, dvs. har ret til at få leveret elektricitet af en bestemt kvalitet til rimelige, let og klart sammenlignelige, gennemsigtige og ikke-diskriminerende priser på deres område. Medlemsstaterne kan for at sikre forsyningspligt med henblik herpå udpege en forsyningspligtig leverandør. Medlemsstaterne skal pålægge distributionsselskaberne en forpligtelse til at tilslutte kunderne til deres net i henhold til vilkår, betingelser og tariffer, som er fastlagt efter proceduren i artikel 37, stk. 6. Dette direktiv er ikke til hinder for, at medlemsstaterne styrker de private, små og mellemstore forbrugeres markedsposition ved at fremme mulighederne for, at denne forbrugergruppe frivilligt kan lade sig repræsentere samlet.

Første afsnit gennemføres på en gennemsigtig og ikke-diskriminerende måde og er ikke til hinder for, at markedet åbnes, jf. artikel 33.

4. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder har ret til at få leveret deres elektricitet af en leverandør, med forbehold af dennes indforståelse, uanset i hvilken medlemsstat leverandøren er registreret, så længe leverandøren overholder de gældende regler for handel og balancering. Med henblik herpå træffer medlemsstaterne alle nødvendige foranstaltninger til at sikre, at administrative procedurer ikke indebærer forskelsbehandling af forsyningsvirksomheder, som allerede er registreret i en anden medlemsstat.

5. Medlemsstaterne sikrer, at

- det er muligt for kunder, samtidig med at aftalens betingelser overholdes, der ønsker at skifte leverandør, at få den/den pågældende operatør(er) til at effektuere dette skift inden for tre uger
- kunder har ret til at modtage alle relevante forbrugsdata.

Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder på en ikke-diskriminerende måde sikres rettighederne i litra a) og b) med hensyn til priser, indsats eller tid.

6. Såfremt der ydes økonomisk kompensation, andre former for kompensation og enerettigheder fra en medlemsstat til opfyldelse af forpligtelserne i stk. 2 og 3, skal dette ske på en ikke-diskriminerende og gennemsigtig måde.

7. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og sikrer især, at der er passende sikkerhedsforanstaltninger, der beskytter sårbare kunder. I den forbindelse fastlægger hver medlemsstat en definition af begrebet sårbare kunder, som kan henvise til energifattigdom og bl.a. til forbuddet mod afbrydelser af forsyning for disse kunder i kritiske perioder. Medlemsstaterne sikrer, at de rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til sårbare kunder, gøres gældende. De træffer navnlig hensigtsmæssige foranstaltninger til at beskytte endelige kunder i fjerntliggende områder. De sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, især for så vidt angår gennemsigtighed i kontraktbetingelser og -vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Medlemsstaterne sikrer, at privilegerede kunder reelt let kan skifte til en ny leverandør. Med hensyn til i det mindste privatkunder omfatter disse foranstaltninger de tiltag, der omhandles i bilag I.

8. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger, f.eks. formulering af nationale energihandlingsplaner, ydelser i de sociale sikringsordninger til sikring af den nødvendige elektricitetsforsyning til sårbare kunder eller støtte til forbedringer af energieffektivitet, for at bekæmpe energifattigdom, hvor den konstateres, herunder generelt i forbindelse med fattigdom. Sådanne foranstaltninger må ikke hæmme den effektive åbning af markedet, jf. artikel 33, eller markedets funktion, og Kommissionen underrettes, hvor det er relevant, herom i overensstemmelse med bestemmelserne i stk. 15 i nærværende artikel. Denne underretning kan også omfatte foranstaltninger, der træffes inden for den generelle sociale sikringsordning.

9. Medlemsstaterne sikrer, at elektricitetsleverandører i eller med de regninger og i det salgsfremmende materiale, der sendes til den endelige kunde, anfører:

- a) hver energikildes bidrag til leverandørens samlede brændsels-sammensætning i det foregående år på en forståelig og, på nationalt plan, en klar sammenlignelig måde
- b) i det mindste en henvisning til eksisterende referencekilder, som f.eks. et websted, hvorfra der er offentlig adgang til oplysninger om miljøpåvirkning i det mindste i form af CO₂-emissioner og radioaktivt affald som følge af den elektricitet, som er produceret ved hjælp af leverandørens samlede brændsels-sammensætning i det foregående år.
- c) oplysninger om deres rettigheder med hensyn til tilgængelig tvistbilæggelse i tilfælde af tvister.

Med hensyn til elektricitet, der leveres via en elektricitetsbørs eller importeres fra en virksomhed uden for Fællesskabet, kan de samlede tal, som børsen eller den pågældende virksomhed har fremlagt for det foregående år, anvendes med henblik på første afsnit, litra a) og b).

Den regulerende myndighed eller en anden kompetent national myndighed træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at leverandørernes oplysninger til deres kunder i henhold til denne artikel er pålidelige og, på nationalt plan, gives på en klar sammenlignelig måde i medlemsstaterne.

10. Medlemsstaterne træffer foranstaltninger med henblik på at opfylde målsætningerne for social og økonomisk samhørighed og miljøbeskyttelse, som i relevant omfang omfatter energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og midler til bekæmpelse af klimaændringer, og forsyningssikkerhed. Sådanne foranstaltninger kan især omfatte passende økonomiske incitament, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet til vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

11. For at fremme energieffektiviteten henstiller medlemsstaterne eller, hvis en medlemsstat har fastsat dette, den regulerende myndighed kraftigt til, at elektricitetsvirksomheder optimerer deres anvendelse af energi, f.eks. ved at levere energistyringstjenester eller udvikle innovative prisformler eller indføre intelligente målersystemer eller intelligente net, når det er relevant.

12. Medlemsstaterne sikrer, at der etableres fælles kontaktpunkter, hvor forbrugerne kan indhente alle nødvendige oplysninger om deres rettigheder, gældende lovgivning og de tilgængelige tvistbilæggelsesmekanismer i tilfælde af tvister. Disse kontaktpunkter kan være en del af et generelt informationspunkt for forbrugere.

13. Medlemsstaterne sikrer, at der findes en uafhængig mekanisme som f.eks. en energiombudsmand eller et forbrugerorgan for en effektiv behandling af klager og udenretslig tvistbilæggelse.

14. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende artikel 7, 8, 32 og/eller 34, for så vidt anvendelsen retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt elektricitetsvirksomheder under hensyn til almen økonomisk interesse, og for så vidt udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til traktatens artikel 86 omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence i forbindelse med privilegerede kunder.

15. Medlemsstaterne underretter efter gennemførelsen af dette direktiv Kommissionen om alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde forsyningspligten og offentlige serviceforpligtelser, herunder forbrugerbeskyttelse og miljøbeskyttelse, og deres mulige virkninger på den nationale og internationale konkurrence, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv. De underretter derefter hvert andet år Kommissionen om enhver ændring, der foretages i sådanne foranstaltninger, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv.

16. Kommissionen udarbejder i samråd med relevante interessenter, herunder medlemsstaterne, de nationale regulerende myndigheder, forbrugerorganisationer, elektricitetsvirksomheder og på grundlag af de hidtidige fremskridt arbejdsmarkedets parter en klar og kortfattet tjekliste for energiforbrugere med praktiske oplysninger om energiforbrugernes rettigheder. Medlemsstaterne sikrer, at elektricitetsleverandørerne eller distributionssystemoperatørerne i samarbejde med den regulerende myndighed tager de nødvendige skridt til at sende en kopi af tjeklisten for energiforbrugere til alle deres forbrugere og sikre, at den gøres offentligt tilgængelig.

Artikel 4

Overvågning af forsynings sikkerheden

Medlemsstaterne sikrer overvågningen af forsynings sikkerheden. Hvis medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, kan de overdrage denne opgave til de i artikel 35 omhandlede regulerende myndigheder. Sådant overvågning omfatter navnlig udbuds/efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og den påtænkte supplerende kapacitet, der er under planlægning eller etablering, såvel som nettenes kvalitet og vedligeholdelsesniveau samt foranstaltninger til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører. De kompetente myndigheder offentliggør senest den 31. juli hvert andet år en rapport, der angiver resultaterne af overvågningen af disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

Artikel 5

Tekniske forskrifter

De regulerende myndigheder, hvis medlemsstater har fastsat dette, eller medlemsstaterne påser, at der defineres tekniske sikkerhedskriterier, og at der udarbejdes og offentliggøres tekniske forskrifter for de mindstekrav med hensyn til konstruktion og drift, som produktionsanlæg, distributionssystemer, direkte tilsluttede kunders udstyr, samkørbindinger og direkte linjer skal opfylde for at kunne blive tilsluttet systemet. Disse tekniske forskrifter skal sikre systemernes interoperabilitet og være objektive og ikke-diskriminerende. Agenturet kan fremsætte passende anbefalinger med henblik på at opnå overensstemmelse med disse forskrifter, hvis det er relevant. Disse forskrifter meddeles Kommissionen i overensstemmelse med artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester ⁽¹⁾.

Artikel 6

Fremme af det regionale samarbejde

1. Medlemsstaterne såvel som deres regulerende myndigheder samarbejder med hinanden om at integrere deres nationale markeder, i det mindste på et eller flere regionale planer som et første

skridt hen imod skabelsen af et fuldt liberaliseret indre marked. De regulerende myndigheder, hvis medlemsstater har fastsat dette, eller medlemsstaterne fremmer og letter navnlig samarbejdet på regionalt plan mellem transmissionssystemoperatører, herunder om grænseoverskridende spørgsmål med henblik på at skabe et konkurrencedygtigt indre marked for elektricitet og stræber efter at opnå ensartethed i deres retlige, administrative og tekniske rammer og lette integrering af de isolerede elektricitetsøer, der fortsat findes i Fællesskabet. De geografiske områder, der er omfattet af dette regionale samarbejde, omfatter de geografiske områder, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 12, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009. Dette samarbejde kan omfatte andre geografiske områder.

2. Agenturet samarbejder med de nationale regulerende myndigheder og transmissionssystemoperatører for at sikre forenelighed mellem reguleringsordningerne i de forskellige regioner med det sigte at skabe et konkurrencebaseret indre marked for elektricitet. Hvor der efter agenturets opfattelse er behov for bindende regler for et sådant samarbejde, fremsætter det passende anbefalinger.

3. Medlemsstaterne sikrer ved gennemførelsen af dette direktiv, at transmissionssystemoperatører har et eller flere integrerede systemer på regionalt plan, som omfatter to eller flere medlemsstater med henblik på allokering af kapacitet og kontrol af nettets sikkerhed.

4. Såfremt vertikalt integrerede transmissionssystemoperatører deltager i en fælles virksomhed, der er oprettet for at gennemføre et sådant samarbejde, opstiller og gennemfører den fælles virksomhed et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der skal træffes for at sikre, at diskriminerende og konkurrencebegrænsende adfærd er udelukket. Dette overvågningsprogram fastlægger de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde målet om udelukkelse af diskriminerende og konkurrencebegrænsende adfærd. Det skal godkendes af agenturet. Overvågningsprogrammet kontrolleres uafhængigt af de overvågningsansvarlige hos de vertikalt integrerede transmissionssystemoperatører.

KAPITEL III

PRODUKTION

Artikel 7

Bevillingsprocedure med henblik på ny kapacitet

1. Ved etablering af ny produktionskapacitet anvender medlemsstaterne en bevillingsprocedure, som forløber i henhold til objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

2. Medlemsstaterne fastsætter kriterierne for meddelelse af bevillinger til etablering af produktionskapacitet på deres område. Ved fastsættelsen af passende kriterier tager medlemsstaterne hensyn til:

- a) elektricitetssystemets, anlæggenes og tilhørende udstyrs sikkerhed og pålidelighed

⁽¹⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37.

- b) beskyttelse af den offentlige sundhed og sikkerhed
- c) miljøbeskyttelse
- d) arealanvendelse og lokalisering
- e) anvendelse af offentlige arealer
- f) energieffektivitet
- g) arten af de primære energikilder
- h) bevillingsansøgerens karakteristika såsom teknisk, økonomisk og finansiell formåen
- i) overensstemmelse med foranstaltninger, truffet i henhold til artikel 3
- j) produktionskapacitetens bidrag til opfyldelsen af Fællesskabets overordnede mål om, at andelen af energi fra vedvarende energikilder af Fællesskabets udvidede endelige energiforbrug udgør 20 % senest i 2020, jf. artikel 3, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/28/EF af 23. april 2009 om fremme af anvendelsen af energi fra vedvarende energikilder ⁽¹⁾, og
- k) produktionskapacitetens bidrag til begrænsning af emissioner.

3. Medlemsstaterne sikrer, at der findes særlige bevillingsprocedurer for små decentrale og/eller decentrale producenter, som tager hensyn til deres begrænsede størrelse og potentielle indvirkning.

Medlemsstaterne kan fastsætte retningslinjer for denne særlige bevillingsprocedure. Nationale regulerende myndigheder eller andre kompetente nationale myndigheder, herunder planlægningsmyndigheder, gennemgår disse retningslinjer og kan komme med anbefalinger til ændringer heraf.

Hvis medlemsstaterne har fastlagt særlige procedurer for godkendelse af arealanvendelse for store nye infrastrukturprojekter i forbindelse med produktionskapacitet, medtager medlemsstaterne i relevant omfang opførelsen af ny produktionskapacitet inden for rammerne af disse procedurer og gennemfører dem på en ikke-diskriminerende måde og inden for en passende tidsramme.

4. Bevillingskriterierne og -procedurerne offentliggøres. Ved afslag på en bevillingsansøgning underrettes ansøgeren om grunde. Disse grunde skal være objektive, ikke-diskriminerende, velfunderede og behørigt dokumenterede. Ansøgeren skal have mulighed for at påklage afgørelsen.

Artikel 8

Udbud med henblik på ny kapacitet

1. Medlemsstaterne skal af hensyn til forsyningsikkerheden sørge for, at der kan indføres ny kapacitet eller foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring ved anvendelse af

⁽¹⁾ EUT L 140 af 5.6.2009, s. 16.

en udbudsprocedure eller en anden procedure, der opfylder samme krav om gennemsigtighed og ikke-diskrimination, på grundlag af offentliggjorte kriterier. Disse procedurer må imidlertid kun iværksættes, når den produktionskapacitet, der skal etableres i henhold til bevillingsproceduren eller de foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring, der skal træffes, ikke er tilstrækkelige til at garantere forsyningsikkerheden.

2. Medlemsstaterne kan af hensyn til miljøbeskyttelsen og fremme af helt ny teknologi sørge for, at ny kapacitet kan gøres til genstand for et udbud på grundlag af offentliggjorte kriterier. Dette udbud kan vedrøre ny kapacitet eller foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring. Der må imidlertid kun iværksættes en udbudsprocedure, hvis den produktionskapacitet, der skal etableres i henhold til bevillingsproceduren, eller de foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring, der skal træffes, ikke er tilstrækkelige til at nå disse mål.

3. Nærmere oplysninger om udbudsproceduren vedrørende produktionskapacitet og foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende* mindst seks måneder inden sidste frist for indgivelse af tilbud.

Udbudsbetingelserne stilles til rådighed for alle interesserede virksomheder, som er etableret på en medlemsstats område, så betids, at de pågældende virksomheder har en rimelig frist til at indgive tilbud.

For at sikre gennemsigtighed og ikke-diskrimination skal udbudsbetingelserne indeholde en detaljeret beskrivelse af aftalespecifikationerne og af den procedure, som skal følges af alle tilbudsgivere, samt en udtømmende liste over de kriterier, som lægges til grund ved udvælgelsen af tilbudsgiverne og tildelingen af aftalen, herunder incitamenter som f.eks. offentlige tilskud, som er omfattet af udbuddet. Specifikationerne kan også vedrøre de forhold, der er nævnt i artikel 7, stk. 2.

4. Når udbuddet gælder den fornødne produktionskapacitet, skal der også tages hensyn til tilbud om langtidsgaranteret elektricitetsforsyning fra bestående produktionsenheder, hvis det ekstra behov kan dækkes på denne måde.

5. Medlemsstaterne udpeger en myndighed, et offentligt eller et privat organ, der er uafhængigt af produktion, transmission, distribution og forsyning af elektricitet, og som kan være en regulerende myndighed som omhandlet i artikel 35, stk. 1, der skal være ansvarlig for tilrettelæggelsen og overvågningen af samt kontrollen med udbudsproceduren, jf. stk. 1-4 i denne artikel. Hvis en transmissionssystemoperatør, hvad angår ejerskab, er fuldstændig uafhængig af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmissionssystemet, kan transmissionssystemoperatøren udpeges som det ansvarlige organ for tilrettelæggelse og overvågning af samt kontrol med udbudsproceduren. Denne myndighed eller dette organ træffer alle nødvendige foranstaltninger for at sikre fortroligheden af de oplysninger, som tilbuddene indeholder.

KAPITEL IV

DRIFT AF TRANSMISSIONSSYSTEMER

Artikel 9

Adskillelse af transmissionssystemer og transmissionssystemoperatører

1. Medlemsstaterne sikrer følgende fra den 3. marts 2012:
  - a) hver virksomhed, der ejer et transmissionssystem, optræder som transmissionssystemoperatør
  - b) den eller de samme personer har ikke ret til:
    - i) direkte eller indirekte at udøve kontrol over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem, eller
    - ii) direkte eller indirekte at udøve kontrol over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver
  - c) den eller de samme personer har ikke ret til at udpege medlemmer til tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer virksomheden juridisk, for en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem, og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og
  - d) den samme person har ikke ret til at være medlem af tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer virksomheden juridisk, for både en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem.
2. De rettigheder, der henvises til i stk. 1, litra b) og c), omfatter bl.a.:
  - a) beføjelsen til at udøve stemmerettigheder
  - b) beføjelsen til at udpege medlemmer til tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer selskabet juridisk, eller
  - c) besiddelsen af aktiemajoriteten.
3. Med henblik på anvendelsen af stk. 1, litra b), omfatter udtrykket »virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver« det tilsvarende udtryk i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/73/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for

det indre marked for naturgas ⁽¹⁾, og udtrykkene »transmissionssystemoperatør« og »transmissionssystem« omfatter de tilsvarende udtryk i nævnte direktiv.

4. Medlemsstaterne kan gøre undtagelser fra stk. 1, litra b) og c), indtil den 3. marts 2013, forudsat at transmissionssystemoperatørerne ikke er en del af en vertikalt integreret virksomhed.

5. Forpligtelsen i stk. 1, litra a), anses for opfyldt, hvis to eller flere virksomheder, der ejer transmissionssystemer, har oprettet et joint venture, der fungerer som transmissionssystemoperatør i to eller flere medlemsstater for de pågældende transmissionssystemer. Ingen anden virksomhed kan være en del af dette joint venture, medmindre den er blevet godkendt som uafhængig systemoperatør i henhold til artikel 13 eller som uafhængig transmissionssystemoperatør med henblik på kapitel V.

6. Hvis den person, der er omhandlet i stk. 1, litra b), c) og d), er identisk med medlemsstaten eller et andet offentligt organ, anses to separate offentlige organer, der udøver kontrol over på den ene side en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og på den anden side over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, i forbindelse med gennemførelsen af denne artikel ikke for at være den eller de samme personer.

7. Medlemsstaterne sørger for, at hverken forretningsmæssigt følsomme oplysninger, jf. artikel 16, som en transmissionssystemoperatør, der har været en del af en vertikalt integreret virksomhed, ligger inde med, eller en sådan transmissionssystemoperatørs personale, overføres til virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver.

8. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, kan en medlemsstat bestemme ikke at anvende stk. 1.

I så tilfælde skal den pågældende medlemsstat:

a) enten udpege en uafhængig systemoperatør i henhold til artikel 13 eller

b) overholde bestemmelserne i kapitel V.

9. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, og der er indført ordninger, der sikrer transmissionssystemoperatørens uafhængighed mere effektivt end bestemmelserne i kapitel V, kan en medlemsstat bestemme ikke at anvende stk. 1.

10. Før en virksomhed godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør i henhold til denne artikels stk. 9, skal den certificeres efter procedurerne i dette direktivs artikel 10, stk. 4, 5 og 6, og i artikel 3 i forordning (EF) nr. 714/2009, hvorefter Kommissionen skal kontrollere, at de indførte ordninger klart sikrer transmissionssystemoperatørens uafhængighed mere effektivt end bestemmelserne i kapitel V.

⁽¹⁾ Se side 94 i denne EUT.

11. Vertikalt integrerede virksomheder, der ejer et transmissionssystem, må under ingen omstændigheder hindres i at tage skridt til at opfylde stk. 1.

12. Virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, må under ingen omstændigheder direkte eller indirekte kunne overtage kontrollen med eller udøve rettigheder over adskilte transmissionssystemoperatører i medlemsstater, der anvender stk. 1.

Artikel 10

Udpegning og certificering af transmissionssystemoperatører

1. Før en virksomhed godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør, skal den certificeres i henhold til procedurerne i denne artikels stk. 4, 5 og 6 og i artikel 3 i forordning (EF) nr. 714/2009.

2. Virksomheder, der ejer et transmissionssystem, og som den nationale regulerende myndighed har certificeret efter nedenstående certificeringsprocedure, fordi de opfylder kravene i artikel 9, godkendes og udpeges af medlemsstaterne som transmissionssystemoperatører. Udpegning af transmissionssystemoperatører meddeles Kommissionen og offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

3. Transmissionssystemoperatører underretter den regulerende myndighed om enhver planlagt transaktion, der kan betyde, at deres overholdelse af kravene i artikel 9 må tages op til fornyet vurdering.

4. De regulerende myndigheder overvåger, at transmissionssystemoperatørerne til stadighed opfylder kravene i artikel 9. De indleder en certificeringsprocedure for at sikre overholdelsen:

- a) når de modtager en underretning fra transmissionssystemoperatøren i medfør af stk. 3
- b) på eget initiativ, når de har viden om, at en planlagt ændring i rettigheder eller indflydelse over transmissionssystemejere eller transmissionssystemoperatører kan føre til overtrædelse af artikel 9, eller når de har grund til at tro, at der kan være forekommet en sådan overtrædelse, eller
- c) efter en begrundet anmodning fra Kommissionen.

5. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør senest fire måneder efter modtagelsen af transmissionssystemoperatørens underretning eller efter datoen for Kommissionens anmodning. Ved udløbet af denne periode anses certificeringen for udstedt. Den regulerende myndigheds udtrykkelige eller stiltiende afgørelse får først virkning, efter at proceduren i stk. 6 er afsluttet.

6. Den regulerende myndighed tilsender straks Kommissionen underretning om den udtrykkelige eller stiltiende afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør sammen med alle relevante oplysninger om afgørelsen. Kommissionen træffer afgørelse efter proceduren i artikel 3 i forordning (EF) nr. 714/2009.

7. De regulerende myndigheder og Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

8. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

Artikel 11

Certificering for så vidt angår tredjelande

1. Hvis en transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatør, der kontrolleres af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande, ansøger om certificering, underretter den regulerende myndighed Kommissionen.

Den regulerende myndighed giver omgående Kommissionen meddelelse om situationer, der vil medføre, at en eller flere personer fra et eller flere tredjelande erhverver kontrol over transmissionssystemet eller en transmissionssystemoperatør.

2. Transmissionssystemoperatøren giver den regulerende myndighed meddelelse om situationer, der vil medføre, at en eller flere personer fra et eller flere tredjelande erhverver kontrol over transmissionssystemet eller en transmissionssystemoperatør.

3. Den regulerende myndighed vedtager et udkast til afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør senest fire måneder efter modtagelsen af transmissionssystemoperatørens underretning. Den afviser certificering, hvis det ikke er godtgjort:

- a) at den pågældende enhed overholder kravene i artikel 9, og
- b) over for den regulerende myndighed eller en anden kompetent myndighed, som medlemsstaten har udpeget, at udstedelsen af certificeringen ikke vil være til risiko for medlemsstatens og Fællesskabets energiforsyningsikkerhed. Den regulerende myndighed eller anden kompetent myndighed, der er udpeget, tager ved behandlingen af dette spørgsmål hensyn til:
  - i) Fællesskabets rettigheder og forpligtelser i forhold til det pågældende tredjeland i henhold til international ret, herunder enhver aftale, der er indgået med et eller flere tredjelande, som Fællesskabet deltager i, og som omhandler spørgsmål om energiforsyningsikkerhed

- ii) medlemsstaternes rettigheder og forpligtelser i forhold til det pågældende tredjeland i henhold til aftaler, der er indgået med landet, forudsat at de er i overensstemmelse med fællesskabsretten, og
  - iii) andre specifikke kendsgerninger og omstændigheder vedrørende sagen og det pågældende tredjeland.
4. Den regulerende myndighed underretter straks Kommissionen om sin afgørelse sammen med alle relevante oplysninger om afgørelsen.
5. Medlemsstaterne fastsætter, at den regulerende myndighed eller den udpegede kompetente myndighed, der er nævnt i stk. 3, litra b), inden den regulerende myndighed træffer afgørelse om certificering, anmoder Kommissionen om en udtalelse om:
- a) hvorvidt den pågældende enhed overholder kravene i artikel 9, og
  - b) hvorvidt udstedelsen af certificeringen ikke vil være til risiko for Fællesskabets energiforsyningsikkerhed.
6. Kommissionen behandler den anmodning, der er nævnt i stk. 5, straks ved modtagelsen. Den afgiver senest to måneder efter at have modtaget anmodningen udtalelse til den nationale regulerende myndighed eller, hvis anmodningen blev fremsat af den udpegede kompetente myndighed, til denne myndighed.

Kommissionen kan ved udarbejdelsen af sin udtalelse anmode om agenturets, den pågældende medlemsstats og interesserede parter synspunkter. Anmoder Kommissionen herom forlænges perioden på to måneder med to yderligere måneder.

Hvis der ikke inden for den periode, der er nævnt i første og andet afsnit, foreligger en udtalelse fra Kommissionen, anses Kommissionen for ikke at rejse indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse.

7. Ved vurderingen af, om kontrol udøvet af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande vil være til risiko for Fællesskabets energiforsyningsikkerhed, tager Kommissionen hensyn til:
- a) de specifikke kendsgerninger vedrørende sagen og det eller de pågældende tredjelande, og
  - b) Fællesskabets rettigheder og forpligtelser over for dette tredjeland i henhold til international ret, herunder en aftale, der er indgået med et eller flere tredjelande, som Fællesskabet deltager i, og som omhandler spørgsmål om forsyningsikkerhed.
8. Den nationale regulerende myndighed træffer senest to måneder efter udløbet af den periode, der er nævnt i stk. 6, endelig afgørelse om certificering. Den nationale regulerende myndighed tager, når den træffer endelig afgørelse om certificering, videst muligt hensyn til Kommissionens udtalelse. Medlemsstaterne har under alle omstændigheder ret til at afvise certificering, hvis udstedelsen af certificeringen vil være til risiko for medlemsstatens

energiforsyningsikkerhed eller en anden medlemsstats energiforsyningsikkerhed. Hvis medlemsstaten har udpeget en anden kompetent myndighed til at vurdere stk. 3, litra b), kan den kræve, at den nationale regulerende myndighed træffer sin endelige afgørelse i overensstemmelse med denne kompetente myndigheds vurdering. Den nationale regulerende myndigheds endelige afgørelse og Kommissionens udtalelse offentliggøres sammen. Hvis den endelige afgørelse afviger fra Kommissionens udtalelse, forelægger og offentliggør den pågældende medlemsstat sammen med denne afgørelse en begrundelse for afgørelsen.

9. Intet i denne artikel anfægter medlemsstaternes ret til at udøve national lovpligtig kontrol i overensstemmelse med fællesskabsretten for at tilgodese legitime hensyn til den offentlige sikkerhed.

10. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af denne artikel. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 46, stk. 2.

11. Denne artikel, bortset fra stk. 3, litra a), finder også anvendelse på medlemsstater, der er genstand for en undtagelse i henhold til artikel 44.

Artikel 12

Transmissionssystemoperatørernes opgaver

Hver transmissionssystemoperatør er ansvarlig for:

- a) at sikre, at systemet til stadighed kan imødekomme rimelige krav om transmission af elektricitet, og på almindelige økonomiske vilkår drive, vedligeholde og udbygge sikre, pålidelige og effektive transmissionssystemer under behørig hensyntagen til miljøet
- b) sikre passende måder at opfylde serviceforpligtelserne på
- c) at bidrage til forsyningsikkerheden ved en passende transmissionskapacitet og et pålideligt system
- d) at styre elektricitetsstrømmene i systemet under hensyn til udvekslingerne med andre sammenkoblede systemer. Med henblik herpå skal transmissionssystemoperatøren sikre et sikkert, pålideligt og effektivt elektricitetssystem og i den forbindelse sørge for, at de nødvendige hjælpefunktioner, herunder dem, som skyldes reaktioner på efterspørgsel, er til rådighed, for så vidt dette kan ske uafhængigt af andre transmissionssystemer, som systemet er sammenkoblet med
- e) at give operatørerne for eventuelle andre systemer, som hans system er sammenkoblet med, de oplysninger, som er nødvendige for en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system og for samordnet udbygning og interoperabilitet

- f) ikke at forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og navnlig ikke at begunstige tilknyttede selskaber
- g) at forsyne systembrugerne med de oplysninger, de behøver for at få effektiv systemadgang, og
- h) at inddrive overbelastningsafgifter og betalinger inden for rammerne af mekanismen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne i overensstemmelse med artikel 13 i forordning (EF) nr. 714/2009, at indrømme og forvalte tredjepartsadgang og at give begrundede redegørelser, når sådan adgang nægtes, hvilket overvåges af de nationale regulerende myndigheder. Transmissionssystemoperatørerne fremmer først og fremmest markedsintegrationen under udførelsen af deres opgaver i henhold til denne artikel.

Artikel 13

Uafhængige systemoperatører

1. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, kan medlemsstaterne bestemme ikke at anvende artikel 9, stk. 1, og udpege en uafhængig systemoperatør efter forslag fra ejeren af transmissionssystemet. Denne udpegning skal godkendes af Kommissionen.
2. Medlemsstaterne må kun godkende og udpege en uafhængig systemoperatør, når:
  - a) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at han overholder kravene i artikel 9, stk. 1, litra b), c) og d)
  - b) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at han råder over de nødvendige finansielle, tekniske, fysiske og menneskelige ressourcer til at varetage opgaverne i artikel 12
  - c) ansøgeren om operatørstatus har forpligtet sig til at overholde en ti-årig netudviklingsplan, som den regulerende myndighed overvåger
  - d) transmissionssystemejereren har påvist sin evne til at opfylde sine forpligtelser efter stk. 5. Med dette formål skal han forelægge alle udkast til kontraktlige ordninger med den ansøgende virksomhed og enhver anden relevant enhed
  - e) ansøgeren om operatørstatus har påvist sin evne til at opfylde sine forpligtelser efter forordning (EF) nr. 714/2009, herunder samarbejde med transmissionssystemoperatører på europæisk og regionalt plan.
3. Virksomheder, som den nationale regulerende myndighed har certificeret, fordi de opfylder kravene i artikel 11 og stk. 2 i denne artikel, godkendes og udpeges af medlemsstaterne som uafhængige systemoperatører. Certificeringsproceduren i enten dette direktivs artikel 10 og artikel 3 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller i artikel 11 i dette direktiv finder anvendelse.

4. Hver uafhængig systemoperatør er ansvarlig for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang, herunder inddrivelse af afgifter for netadgang, overbelastningsafgifter og betalinger inden for rammerne af mekanismen for kompensation mellem transmissionssystemoperatørerne i overensstemmelse med artikel 13 i forordning (EF) nr. 714/2009 samt for drift, vedligeholdelse og udbygning af transmissionssystemet og for gennem investeringsplanlægning at sikre, at systemet kan opfylde en rimelig efterspørgsel på lang sigt. Under udbygningen af transmissionssystemet er den uafhængige systemoperatør ansvarlig for planlægning (herunder godkendelsesproceduren), anlæggelse og ibrugtagning af det nye infrastrukturanlæg. Under udførelsen af denne opgave optræder den uafhængige systemoperatør som transmissionssystemoperatør i overensstemmelse med dette kapitel. Transmissionssystemejereren må ikke stå som ansvarlig for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang og heller ikke for investeringsplanlægning.

5. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør, skal transmissionssystemejereren:

- a) bistå og samarbejde på alle relevante måder med den uafhængige systemoperatør om udførelsen af dennes opgaver og herunder navnlig stille alle relevante oplysninger til rådighed
- b) finansiere de investeringer, som den uafhængige systemoperatør har truffet afgørelse om, og som er godkendt af den regulerende myndighed, eller samtykke i, at de finansieres af eventuelle interesserede parter, herunder den uafhængige systemoperatør. De relevante finansieringsordninger skal forelægges den regulerende myndighed til godkendelse. Inden denne godkendelse rådfører den regulerende myndighed sig med transmissionssystemejereren og med andre interesserede parter
- c) tilvejebringe midler til dækning af erstatningsansvar i forbindelse med netaktiverne, bortset fra det ansvar, der vedrører den uafhængige systemoperatørs opgaver, og
- d) tilvejebringe garantier, som letter finansieringen af eventuelle udvidelser af nettet, dog ikke af investeringer, hvor han i medfør af litra b) har givet sit samtykke til, at de finansieres af en interesseret part, herunder den uafhængige systemoperatør.

6. Den relevante nationale konkurrencemyndighed tildeles alle relevante beføjelser til i tæt samarbejde med den regulerende myndighed at føre effektivt tilsyn med, at transmissionssystemejereren opfylder sine forpligtelser efter stk. 5.

Artikel 14

Udskillelse af transmissionssystemejere

1. I tilfælde, hvor der er udpeget en uafhængig systemoperatør, skal en transmissionssystemejer, der er en del af en vertikalt integreret virksomhed, i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission.

2. For at sikre transmissionssystemejerens uafhængighed, jf. stk. 1, gælder følgende minimumskriterier:

- a) personer, som har ansvaret for ledelsen af transmissionssystemejerens, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for den integrerede elektricitetsvirksomhed, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af elektricitetsproduktion, -distribution og -forsyning
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervs-mæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af transmissionssystemejerens måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt, og
- c) transmissionssystemejerens skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde disse mål. En årsrapport med en beskrivelse af de truffne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der over for den regulerende myndighed er ansvarlig for at kontrollere overvågningsprogrammet, og denne årsrapport offentliggøres.

3. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for at sikre, at transmissionssystemejerens efterlever stk. 2 i fuldt omfang. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 46, stk. 2.

Artikel 15

Lastfordeling og balancering

1. Uden at det berører den elektricitetsforsyning, som sker i henhold til aftalemæssige forpligtelser, herunder de forpligtelser, der følger af udbuds-betingelserne, er transmissionssystemoperatøren, når han udøver denne aktivitet, ansvarlig for lastfordelingen af produktionsanlæggene i sit område og for brugen af samkøringslinjer med andre systemer.

2. Lastfordelingen af produktionsanlæggene og brugen af samkøringslinjerne sker på grundlag af objektive kriterier, som godkendes af de nationale regulerende myndigheder, hvis de er kompetente, og som skal offentliggøres og anvendes på en ikke-diskriminerende måde, der sikrer et velfungerende indre marked for elektricitet. Kriterierne tager hensyn til den økonomiske rangfølge af elektricitet fra disponible produktionsanlæg eller fra overførsel via samkøringslinjer, og der tages hensyn til de tekniske begrænsninger i systemet.

3. En medlemsstat skal kræve, at systemoperatører handler i overensstemmelse med artikel 16 i direktiv 2009/28/EF, og at de ved lastfordelingen af produktionsanlæg bruger vedvarende energikilder. De kan også anmode systemoperatøren ved lastfordelingen af produktionsanlæg om at give forrang til kombineret produktion af varme og elektricitet.

4. En medlemsstat kan af hensyn til forsyningssikkerheden bestemme, at produktionsanlæg, der anvender indenlandske primære energikilder som brændsel, skal gives forrang, dog højst i et omfang pr. kalenderår på 15 % af den totale mængde primære-energi, der er nødvendig for at producere den elektricitet, der forbruges i den pågældende medlemsstat.

5. De regulerende myndigheder, hvis medlemsstater har fastsat dette, eller medlemsstaterne kræver, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstekrav med hensyn til vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

6. Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system, når de udøver denne aktivitet.

7. De regler for balancering af elektricitetssystemet, som transmissionssystemoperatørerne fastlægger, skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for transmissionssystemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 37, stk. 6, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

Artikel 16

Transmissionssystemoperatørers og transmissionssystemejerens tavshedspligt

1. Med forbehold af artikel 30 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har den enkelte transmissionssystemoperatør og den enkelte transmissionssystemejer tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som de modtager i forbindelse med udøvelsen af deres aktiviteter, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde. Navnlig må der ikke videregives forretningsmæssigt følsomme oplysninger til de øvrige dele af virksomheden, medmindre det er nødvendigt for gennemførelsen af en forretnings-transaktion. For at sikre fuld overholdelse af reglerne om informationsadskillelse sikrer medlemsstaterne, at transmissionssystemejerens og den resterende del af virksomheden ikke anvender fælles tjenester, som f.eks. fælles juridiske tjenester, bortset fra rent administrative eller it-tekniske funktioner.

2. Transmissionssystemoperatøren må ikke i forbindelse med tilknyttede virksomheders køb og salg af elektricitet misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet.

3. Oplysninger, der er nødvendige for den effektive konkurrence og et velfungerende marked, offentliggøres. Denne forpligtelse berører ikke sikring af fortroligheden af forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

KAPITEL V

UAFHÆNGIGE TRANSMISSIONSOPERATØRER

Artikel 17

Aktiver, udstyr, personale og identitet

1. Transmissionssystemoperatører skal være udstyret med alle de menneskelige, tekniske, fysiske og finansielle ressourcer, der er nødvendige, for at de kan opfylde deres forpligtelser i henhold til dette direktiv og varetage elektricitetstransmissionsaktiviteten, navnlig:

- a) de aktiver, der er nødvendige for elektricitetstransmissionsaktiviteten, herunder transmissionssystemet, skal være ejet af transmissionssystemoperatøren
- b) det personale, der er nødvendigt for elektricitetstransmissionsaktiviteten, herunder udførelse af alle virksomhedens opgaver, skal være ansat af transmissionssystemoperatøren
- c) leasing af personale og levering af tjenester til og fra andre dele af den vertikalt integrerede virksomhed er forbudt. Transmissionssystemoperatøren kan dog levere tjenester til den vertikalt integrerede virksomhed, når blot:
  - i) levering af disse tjenester ikke diskriminerer systembrugere, er tilgængelig for alle systembrugere på samme vilkår og betingelser og ikke begrænser, forvrider eller hindrer konkurrence i produktions- eller forsyningsledet, og
  - ii) vilkår og betingelser for levering af disse tjenester er godkendt af den regulerende myndighed
- d) med forbehold af tilsynsorganets afgørelser i henhold til artikel 20, skal tilstrækkelige finansielle midler til fremtidige investeringsprojekter eller til udskiftning af eksisterende aktiver stilles til rådighed for transmissionssystemoperatøren rettidigt af den vertikalt integrerede virksomhed efter passende anmodning fra transmissionssystemoperatøren.

2. Elektricitetstransmissionsaktiviteten omfatter mindst følgende opgaver ud over de i artikel 12 anførte:

- a) repræsentation af transmissionssystemoperatøren og kontakter til tredjeparter og de regulerende myndigheder
- b) repræsentation af transmissionssystemoperatøren inden for det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet (»ENTSO for elektricitet«)
- c) indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang uden at forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere
- d) opkrævning af alle afgifter i forbindelse med transmissionssystemet, herunder adgangsafgifter, balanceringsafgifter for accessoriske tjenester som f.eks. indkøb af tjenesteydelser (balanceomkostninger, energi for tab)
- e) drift, vedligeholdelse og udvikling af et sikkert, effektivt og økonomisk transmissionssystem
- f) investeringsplanlægning, der sikrer systemets evne til at dække en rimelig efterspørgsel og garantere forsynings sikkerheden på lang sigt
- g) oprettelse af relevante joint ventures, herunder med en eller flere transmissionssystemoperatører, elektricitetsbørser og andre relevante aktører, med det formål at udvikle skabelsen af regionale markeder eller at lette liberaliseringsprocessen, og
- h) alle selskabstjenesteydelser, herunder juridiske tjenester, regnskabsføring og it-tjenester.

3. Transmissionssystemoperatører skal være organiseret i en retlige form som omhandlet i artikel 1 i Rådets direktiv 68/151/EØF ⁽¹⁾.

4. Transmissionssystemoperatøren må ikke i sin selskabsidentitet, kommunikation, brandingstrategier og sine forretningslokaler skabe uklarhed om den særskilte identitet inden for den vertikalt integrerede virksomhed eller dele deraf.

5. Transmissionssystemoperatøren må ikke dele it-systemer eller -udstyr, fysiske rammer eller sikkerhedsadgangssystemer med nogen del af den vertikalt integrerede virksomhed og må ikke anvende samme rådgivere eller eksterne kontrahenter for it-systemer eller -udstyr og sikkerhedsadgangssystemer.

6. Transmissionssystemoperatørernes regnskaber skal revideres af en anden revisor end den, der reviderer den vertikalt integrerede virksomhed eller dele deraf.

⁽¹⁾ Rådets første direktiv 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde (EFT L 65 af 14.3.1968, s. 8).

Artikel 18

Transmissionssystemoperatørens uafhængighed

1. Med forbehold af tilsynsorganets afgørelser i henhold til artikel 20 skal transmissionssystemoperatøren have:

- a) reel beslutningskompetence uafhængigt af den vertikalt integrerede virksomhed for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde eller udvikle transmissionssystemet, og
- b) beføjelse til at rejse kapital på kapitalmarkedet, især ved låntagning og kapitalforøgelse.

2. Transmissionssystemoperatøren skal til enhver tid handle på en sådan måde, at det sikres, at operatøren har de nødvendige ressourcer til at udføre transmissionsaktiviteten korrekt og effektivt samt udvikle og opretholde et effektivt, sikkert og økonomisk transmissionssystem.

3. Dattervirksomheder til den vertikalt integrerede virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, må ikke have nogen direkte eller indirekte kapitalinteresser i transmissionssystemoperatøren. Transmissionssystemoperatøren må hverken direkte eller indirekte have kapitalinteresser i nogen dattervirksomhed til den vertikalt integrerede virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, eller modtage udbytte eller andre finansielle fordele fra denne dattervirksomhed.

4. Transmissionssystemoperatørens overordnede ledelsesstruktur og selskabsvedtægter skal sikre transmissionssystemoperatørens faktiske uafhængighed i overensstemmelse med dette kapitel. Den vertikalt integrerede virksomhed må ikke direkte eller indirekte bestemme transmissionssystemoperatørens konkurrencemæssige adfærd i relation til transmissionssystemoperatørens daglige aktiviteter og forvaltning af nettet eller i relation til de aktiviteter, der er nødvendige for udarbejdelsen af den ti-årige netudviklingsplan i henhold til artikel 22.

5. I forbindelse med udførelsen af deres opgaver i henhold til dette direktivs artikel 12 og artikel 17, stk. 2, og ved overholdelsen af artikel 14, 15 og 16 i forordning (EF) nr. 714/2009 må transmissionssystemoperatørerne ikke diskriminere mod forskellige personer eller enheder og ikke begrænse, forvride eller hindre konkurrence i produktions- eller forsyningsleddet.

6. Eventuelle kommercielle og finansielle forbindelser mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren, herunder lån fra transmissionssystemoperatøren til den vertikalt integrerede virksomhed, skal være i overensstemmelse med markedsvilkårene. Transmissionssystemoperatøren skal opbevare udførlig dokumentation for sådanne kommercielle og finansielle forbindelser og på anmodning stille dem til rådighed for den regulerende myndighed.

7. Transmissionssystemoperatøren skal forelægge alle kommercielle og finansielle aftaler med den vertikalt integrerede virksomhed for den regulerende myndighed til godkendelse.

8. Transmissionssystemoperatøren skal underrette den regulerende myndighed om de finansielle midler, jf. artikel 17, stk. 1, litra d), der er til rådighed til fremtidige investeringsprojekter og/eller til udskiftning af eksisterende aktiver.

9. Den vertikalt integrerede virksomhed skal afstå fra enhver handling, der hindrer transmissionssystemoperatøren i at opfylde sine forpligtelser i henhold til dette kapitel eller er til skade for opfyldelsen, og må ikke kræve, at transmissionssystemoperatøren skal anmode den vertikalt integrerede virksomhed om tilladelse i forbindelse med opfyldelsen af disse forpligtelser.

10. En virksomhed, som af den regulerende myndighed er certificeret efter kravene i dette kapitel, skal godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør af den berørte medlemsstat. Certificeringsproceduren i enten dette direktivs artikel 10 og artikel 3 i forordning (EF) nr. 714/2009 eller i dette direktivs artikel 11 anvendes.

Artikel 19

Transmissionssystemoperatørens personales og ledelses uafhængighed

1. Afgørelser vedrørende udnævnelse og fornyelse, arbejdsvilkår, herunder aflønning, og tjenesteperiodens ophør for de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer, træffes af transmissionssystemoperatørens tilsynsorgan, der udnævnes i henhold til artikel 20.

2. Fastlæggelsen af og vilkårene for perioden, varigheden og ophøret af tjenesten for de personer, der af tilsynsorganet er udpeget til udnævnelse eller fornyelse som personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens overordnede ledelse, og/eller som medlemmer af dennes administrative organer, og årsagerne til enhver foreslået afgørelse om denne tjenesteperiodes ophør skal meddeles den regulerende myndighed. Disse vilkår og de i stk. 1 nævnte afgørelser bliver kun bindende, hvis den regulerende myndighed ikke har gjort indsigelse inden for tre uger efter meddelelsen.

Den regulerende myndighed kan gøre indsigelse imod de i stk. 1 nævnte afgørelser når:

- a) der opstår tvivl om den professionelle uafhængighed af en udpeget person, der har ansvaret for ledelsen, og/eller er medlem af de administrative organer, eller
- b) i tilfælde af en tjenesteperiodes førtidige ophør, der er tvivl om et sådant førtidigt ophørs berettigelse.

3. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer, der er omfattet af dette stk., må ikke direkte eller indirekte have haft nogen stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med den vertikalt integrerede virksomhed eller dele af denne eller med dens kontrollerende aktionærer ud over transmissionssystemoperatøren i en periode på tre år før deres udnævnelse.

4. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer og dennes ansatte må ikke direkte eller indirekte have nogen anden stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med nogen anden del af den vertikalt integrerede virksomhed eller med de kontrollerende aktionærer.

5. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer og dennes ansatte må ikke direkte eller indirekte have nogen interesse i eller modtage nogen finansielle fordele fra nogen del af den vertikalt integrerede virksomhed ud over transmissionssystemoperatøren. Deres aflønning må ikke afhænge af andre af den vertikalt integrerede virksomheds aktiviteter eller resultater end transmissionssystemoperatørens.

6. Der garanteres en effektiv klageadgang til den regulerende myndighed for alle klager fra de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer over deres tjenesteperiodes førtidige ophør.

7. Efter ophøret af tjenesteperioden hos transmissionssystemoperatøren må de personer, der har ansvaret for dennes ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer ikke have nogen stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med nogen anden del af den vertikalt integrerede virksomhed end transmissionssystemoperatøren eller med de kontrollerende aktionærer i en periode på mindst fire år.

8. Stk. 3 finder anvendelse på flertallet af de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer.

De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller er medlemmer af dennes administrative organer, som ikke er omfattet af bestemmelserne i stk. 3, må ikke have udført forvaltning eller udøvet anden relevant aktivitet i den vertikalt integrerede virksomhed i en periode på mindst seks måneder før deres udnævnelse.

Første afsnit i dette stykke og stk. 4-7 finder anvendelse på alle de personer, der indgår i den overordnede ledelse, og de personer, der refererer direkte til dem i spørgsmål, der vedrører nettets drift, vedligeholdelse eller udvikling.

Artikel 20

Tilsynsorgan

1. Transmissionssystemoperatøren skal have et tilsynsorgan, som har ansvaret for at træffe afgørelser, som kan have en betydelig virkning på værdien af aktionærernes aktiver i transmissionssystemoperatøren, især afgørelser vedrørende godkendelse af de årlige og mere langsigtede finansieringsplaner, transmissionssystemoperatørens gældsniveau og størrelsen af det udbytte, der udbetales til aktionærerne. De afgørelser, der hører under tilsynsorganet, omfatter ikke afgørelser i tilknytning til transmissionssystemoperatørens daglige virksomhed og forvaltningen af nettet og

den virksomhed, der er nødvendig for udarbejdelsen af den ti-årige netudviklingsplan i medfør af artikel 22.

2. Tilsynsorganet skal bestå af medlemmer, der repræsenterer den vertikalt integrerede virksomhed, medlemmer, der repræsenterer tredjepartsaktionærer, og, hvor en medlemsstats relevante lovgivning fastsætter det, medlemmer, der repræsenterer andre interesserede parter, f.eks. transmissionssystemoperatørens ansatte.

3. Artikel 19, stk. 2, første afsnit, og artikel 19, stk. 3-7, anvendes på mindst halvdelen af tilsynsorganets medlemmer minus én.

Artikel 19, stk. 2, andet afsnit, litra b), anvendes på alle tilsynsorganets medlemmer.

Artikel 21

Overvågningsprogram og overvågningsansvarlig

1. Medlemsstaterne skal sikre, at transmissionssystemoperatøren opstiller og gennemfører et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at programmets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde disse mål. Det skal godkendes af den regulerende myndighed. Med forbehold af den nationale reguleringsmyndigheds beføjelser kontrolleres programmets overholdelse uafhængigt af en overvågningsansvarlig.

2. Den overvågningsansvarlige udpeges af tilsynsorganet efter indhentelse af den regulerende myndigheds godkendelse. Den regulerende myndighed kan kun afvise godkendelsen af en overvågningsansvarlig på grund af manglende uafhængighed eller faglig formåen. Den overvågningsansvarlige kan være en fysisk eller en juridisk person. Artikel 19, stk. 2-8, anvendes på den overvågningsansvarlige.

3. Den overvågningsansvarlige har ansvaret for at:

- a) føre tilsyn med gennemførelsen af overvågningsprogrammet
- b) udarbejde en årlig rapport, der angiver de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre overvågningsprogrammet, og forelægge den for den regulerende myndighed
- c) aflægge rapport til tilsynsorganet og give anbefalinger vedrørende overvågningsprogrammet og dets gennemførelse
- d) underrette den regulerende myndighed om enhver væsentlig overtrædelse i forbindelse med gennemførelsen af overvågningsprogrammet og
- e) aflægge rapport til den regulerende myndighed om eventuelle kommercielle og finansielle forbindelser mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren.

4. Den overvågningsansvarlige forelægger den regulerende myndighed de foreslåede beslutninger om investeringsplanen eller om individuelle investeringer i nettet. Det skal senest finde sted, når transmissionssystemoperatørens ledelse og/eller kompetente administrative organ forelægger dem for tilsynsorganet.

5. Hvis den vertikalt integrerede virksomhed på generalforsamlingen eller ved hjælp af stemmerne fra de medlemmer af tilsynsorganet, som det har udpeget, har forhindret vedtagelse af en beslutning og derved forhindret eller forsinket investeringer, som i henhold til den ti-årige netudviklingsplan skulle have været foretaget i løbet af de følgende tre år, skal den overvågningsansvarlige indberette dette til den regulerende myndighed, som derefter vil handle i overensstemmelse med artikel 22.

6. Vilkårene for den overvågningsansvarliges mandat eller hans ansættelsesvilkår, herunder varigheden af dens mandat, skal godkendes af den regulerende myndighed. Disse vilkår skal sikre den overvågningsansvarliges uafhængighed, herunder give vedkommende alle de nødvendige ressourcer til at udføre sine opgaver. Under sit mandat må den overvågningsansvarlige ikke på anden måde, hverken direkte eller indirekte, være tilknyttet nogen del af det vertikalt integrerede selskab eller de kontrollerende aktionærer, hvis denne tilknytning er baseret på ansættelse, ansvar eller interesse.

7. Den overvågningsansvarlige skal regelmæssigt enten mundtligt eller skriftligt aflægge rapport til den regulerende myndighed og har ret til regelmæssigt enten mundtligt eller skriftligt at aflægge rapport til transmissionssystemoperatørens tilsynsorgan.

8. Den overvågningsansvarlige kan deltage i alle møder i transmissionssystemoperatørens ledelse eller administrative organer samt i tilsynsorganets og generalforsamlingens møder. Den overvågningsansvarlige skal deltage i alle møder, der behandler følgende emner:

- a) vilkår for adgang til nettet som fastsat i forordning (EF) nr. 714/2009 navnlig for så vidt angår tariffer, tjenester med tredjepartsadgang, kapacitetstildeling og håndtering af overbelastning, gennemsigtighed, balancering og sekundære markeder
- b) projekter med henblik på at drive, opretholde og udvikle transmissionsnetssystemet, herunder sammenkoblings- og tilslutningsinvesteringer
- c) energikøb eller -salg, der er nødvendige for transmissionssystemets drift.

9. Den overvågningsansvarlige overvåger transmissionssystemoperatørens overholdelse af artikel 16.

10. Den overvågningsansvarlige skal have adgang til alle relevante data og til transmissionssystemoperatørens kontorer samt til alle informationer, der er nødvendige for udførelsen af hans opgaver.

11. Efter den regulerende myndigheds forudgående godkendelse kan tilsynsorganet afskedige den overvågningsansvarlige. Det afskediger den overvågningsansvarlige med henvisning til manglende uafhængighed eller faglig formåen efter anmodning fra den regulerende myndighed.

12. Den overvågningsansvarlige skal gives adgang til transmissionssystemoperatørens kontorer uden forudgående meddelelse.

Artikel 22

Netudvikling og beføjelser til at træffe investeringsbeslutninger

1. Transmissionssystemoperatørerne forelægger hvert år den regulerende myndighed en ti-årig netudviklingsplan på grundlag af den eksisterende og skønnede fremtidige udbuds- og efterspørgselsituation efter at have hørt alle relevante interessenter. Netudviklingsplanen skal indeholde effektive foranstaltninger med henblik på at sikre systemets tilstrækkelighed og forsyningsikkerheden.

2. Den ti-årige netudviklingsplan skal navnlig:

- a) oplyse markedsdeltagerne om den vigtigste transmissionsinfrastruktur, der er behov for at bygge eller opgradere inden for de næste ti år
- b) indeholde alle de investeringer, der allerede er truffet beslutning om, og identificere nye investeringer, der skal foretages de tre følgende år, og
- c) fastsætte en tidsramme for alle investeringsprojekter.

3. Transmissionssystemoperatøren skal, når han udarbejder den ti-årige netudviklingsplan, foretage rimelige skøn over udviklingen af produktion, forsyning, forbrug og udvekslinger med andre lande, under hensyn til investeringsplaner for regionale net og net på fællesskabsplan.

4. Den regulerende myndighed hører alle faktiske eller potentielle systembrugere om den ti-årige netudviklingsplan på en åben og gennemsigtig måde. Personer eller virksomheder, der hævder at være potentielle systembrugere, kan afkræves dokumentation herfor. Den regulerende myndighed offentliggør resultatet af høringsprocessen, navnlig de eventuelle behov for investeringer.

5. Den regulerende myndighed undersøger, om den ti-årige netudviklingsplan dækker alle de investeringsbehov, der blev identificeret under høringsprocessen, og om den er i overensstemmelse med den ikke-bindende ti-årige europæiske netudviklingsplan (europæisk netudviklingsplan), jf. artikel 8, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 714/2009. Hvis der opstår tvivl om overensstemmelsen med den ikke-bindende 10-årige europæiske netudviklingsplan, hører den regulerende myndighed agenturet. Den regulerende myndighed kan kræve, at transmissionssystemoperatøren ændrer sin ti-årige netudviklingsplan.

6. Den regulerende myndighed overvåger og evaluerer gennemførelsen af den 10-årige netudviklingsplan.

7. Såfremt transmissionssystemoperatøren undlader at foretage en investering, som i henhold til den ti-årige netudviklingsplan skulle have været foretaget i løbet af de tre følgende år, uden at dette skyldes tvingende grunde, som operatøren ikke er herre over, sikrer medlemsstaterne, at den regulerende myndighed er forpligtet til at træffe mindst en af følgende foranstaltninger for at sikre, at den pågældende investering foretages, hvis denne investering stadig er relevant på grundlag af den seneste ti-årige netudviklingsplan:

- a) kræve, at transmissionssystemoperatøren foretager den pågældende investering,
- b) afholde en udbudsprocedure for den pågældende investering, som er åben for alle investorer, eller
- c) tvinge transmissionssystemoperatøren til at acceptere en kapitalforhøjelse for at finansiere de nødvendige investeringer og tillade uafhængige investorer at tegne kapitalandele.

Har den regulerende myndighed gjort brug af sine beføjelser i henhold til første afsnit, litra b), kan den kræve, at transmissionssystemoperatøren accepterer en eller flere af følgende:

- a) finansiering foretaget af enhver tredjepart
- b) etablering foretaget af enhver tredjepart
- c) selv bygger de pågældende nye aktiver
- d) selv driver det pågældende nye aktiv.

Transmissionssystemoperatøren giver investorerne alle de oplysninger, der er nødvendige for at kunne foretage investeringen, slutter nye aktiver til transmissionsnettet og skal i det hele taget gøre sit bedste for at lette gennemførelsen af investeringsprojektet.

De relevante finansieringsordninger skal forelægges den regulerende myndighed til godkendelse.

8. Har den regulerende myndighed gjort brug af sine beføjelser i henhold til stk. 7, første afsnit, skal omkostningerne ved de pågældende investeringer dækkes af de relevante tarifregler.

Artikel 23

Beslutningsbeføjelse vedrørende tilkobling af nye kraftværker til transmissionssystemet

1. Transmissionssystemoperatøren fastlægger og offentliggør gennemsigtige og effektive procedurer for ikke-diskriminerende tilkobling af nye kraftværker til transmissionssystemet. Procedurerne skal godkendes af de nationale regulerende myndigheder.

2. Transmissionssystemoperatøren har ikke ret til at nægte tilkobling af et nyt kraftværk med den begrundelse, at der i fremtiden vil kunne ske begrænsninger af den disponible netkapacitet, f.eks. overbelastning i perifere dele af transmissionssystemet. Transmissionssystemoperatøren skal stille de nødvendige oplysninger til rådighed.

3. Transmissionssystemoperatøren har ikke ret til at nægte et nyt tilkoblingspunkt med den begrundelse, at det vil indebære øgede omkostninger som følge af den nødvendige kapacitetsudvidelse af dele af systemet i tilkoblingspunktets umiddelbare nærhed.

KAPITEL VI

DRIFT AF DISTRIBUTIONSSYSTEMER

Artikel 24

Udpegning af distributionssystemoperatører

For en periode, som fastlægges af medlemsstaterne under hensyntagen til effektivitet og økonomisk balance, udpeger medlemsstaterne eller anmoder medlemsstaterne de virksomheder, som har ansvaret for distributionsfaciliteter, om at udpege en eller flere distributionssystemoperatører. Medlemsstaterne påser, at distributionssystemoperatørerne handler i overensstemmelse med artikel 25, 26 og 27.

Artikel 25

Distributionssystemoperatørernes opgaver

1. Distributionssystemoperatøren har ansvaret for at sikre, at systemet på lang sigt kan imødekomme rimelige krav til distributionen af elektricitet og for på økonomiske vilkår at drive, opretholde og udvikle et sikkert, pålideligt og effektivt elektricitetsdistributionssystem på sit område under behørig hensyntagen til miljøet og energieffektiviteten.

2. Distributionssystemoperatøren må i intet tilfælde forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige sine tilknyttede virksomheder.

3. Distributionssystemoperatøren forsyner systembrugere med de oplysninger, der er nødvendige for at få effektiv adgang til og sikre effektiv udnyttelse af systemet.

4. En medlemsstat kan kræve, at distributionssystemoperatøren ved lastfordelingen af produktionsanlæg giver forrang til produktionsanlæg, der anvender vedvarende energikilder eller affald, eller som har en kombineret produktion af varme og elektricitet.

5. Hver distributionssystemoperatør anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system, når de udfører denne aktivitet. Dette krav berører ikke anvendelse af elektricitet, der er erhvervet i henhold til kontrakter, der er indgået inden den 1. januar 2002.

6. Når en distributionssystemoperatør er ansvarlig for at balancere distributionssystemet, skal de regler, som denne fastlægger med henblik herpå, være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for distributionssystemoperatørens ydelse af de pågældende tjenester skal fastsættes i henhold til artikel 37, stk. 6, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

7. Når distributionssystemoperatøren planlægger at udvide distributionsnettet, skal systemoperatøren overveje foranstaltninger til energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring eller decentraliseret produktion, som muligvis kan erstatte behovet for at forbedre eller erstatte elektricitetskapacitet.

Artikel 26

Udskillelse af distributionssystemoperatører

1. Er distributionssystemoperatøren en del af en vertikalt integreret virksomhed, skal vedkommende i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, af andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i distributionssystemoperatøren fra den vertikalt integrerede virksomhed.

2. Ud over kravene i stk. 1 skal distributionssystemoperatøren, når denne er en del af en vertikalt integreret virksomhed, være uafhængig, hvad angår organisation og beslutningstagning, af de andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Med henblik herpå gælder følgende minimumskriterier:

- a) de personer, som har ansvaret for ledelsen af distributionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for den integrerede elektricitetsvirksomhed, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission eller forsyning af elektricitet
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervs-mæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af distributionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) distributionssystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af den vertikalt integrerede virksomhed for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at

drive, vedligeholde eller udvikle nettet. Distributionssystemoperatøren skal råde over de nødvendige ressourcer til at varetage disse opgaver, herunder menneskelige, tekniske, fysiske og finansielle ressourcer. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at modervirksomhedens økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 37, stk. 6, af midler investeret i et dattervirksomhed tilgodeses. Navnlig skal modervirksomheden kunne godkende distributionssystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for dattervirksomhedens gældsætning. Modervirksomheden kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument, og

- d) distributionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. Den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, den overvågningsansvarlige for distributionssystemoperatøren, forelægger en årsrapport med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger for den i artikel 35, stk. 1, omhandlede regulerende myndighed, og denne årsrapport offentliggøres. Den overvågningsansvarlige for distributionssystemoperatøren er fuldt uafhængig og har til varetagelse af sin opgave adgang til alle nødvendige oplysninger hos distributionssystemoperatøren og eventuelle tilknyttede virksomheder.

3. I tilfælde, hvor distributionssystemoperatøren indgår i en vertikalt integreret virksomhed, sørger medlemsstaterne for, at distributionssystemoperatørens virksomhed overvåges af de regulerende myndigheder eller andre kompetente organer, således at denne ikke kan udnytte sin vertikale integration til at forvride konkurrencen. Vertikalt integrerede distributionssystemoperatører må navnlig ikke i deres kommunikationsarbejde og identitetsstrategier skabe uklarhed om forsyningsgrenens særskilte identitet inden for den vertikalt integrerede virksomhed.

4. Medlemsstaterne kan bestemme, at stk. 1, 2 og 3 ikke gælder for integrerede elektricitetsvirksomheder, der betjener færre end 100 000 tilkoblede kunder eller små isolerede systemer.

Artikel 27

Distributionssystemoperatørers tavshedspligt

Med forbehold af artikel 30 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har distributionssystemoperatøren tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af distributionssystemoperatørens virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde.

Artikel 28

Lukkede distributionssystemer

1. Medlemsstaterne kan tillade, at nationale regulerende myndigheder eller andre kompetente myndigheder klassificerer et system, som distribuerer elektricitet inden for et geografisk afgrænset industrielt, kommercielt eller delt serviceanlæg, og som med forbehold af stk. 4, ikke forsyner privatkunder, som et lukket distributionssystem, såfremt:

- a) driften eller produktionsprocessen for brugerne af dette system er integreret som følge af særlige tekniske eller sikkerhedsmæssige hensyn, eller
- b) systemet primært distribuerer elektricitet til systemets ejer eller operatør eller deres tilknyttede virksomheder.

2. Medlemsstaterne kan fastsætte, at nationale regulerende myndigheder skal fritage operatøren af et lukket distributionssystem fra:

- a) forpligtelserne i artikel 25, stk. 5, om at anvende gennemsigtige, ikke-diskriminerende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at dække energitab og reservekapacitet i deres system
- b) forpligtelsen i artikel 32, stk. 1, om at tariffene eller de metoder, de er beregnet efter, skal godkendes forud for deres ikrafttræden i overensstemmelse med artikel 37.

3. Gives en fritagelse efter af stk. 2, gennemgås og godkendes de anvendte tariffen eller de metoder, de er beregnet efter, i overensstemmelse med artikel 37 efter anmodning fra en bruger af det lukkede distributionssystem.

4. Hvis et lille antal husholdninger, der er beskæftiget hos eller har en lignende tilknytning til distributionssystemets ejer, og som befinder sig inden for det område, som det lukkede distributionssystem leverer til, tilfældigt bruger systemet, er dette ikke til hinder for, at der gives en fritagelse efter stk. 2.

Artikel 29

Operatøren for et kombineret system

Artikel 26, stk. 1, er ikke til hinder for, at en operatør kombinerer driften af transmissions- og distributionssystemer, forudsat at denne operatør opfylder artikel 9, stk. 1, eller 13 og 14, eller kapitel V eller hører under artikel 44, stk. 2.

KAPITEL VII

REGNSKABSMÆSSIG ADSKILLELSE OG GENNEMSIGTIGE REGNSKABER

Artikel 30

Adgang til regnskaber

1. Medlemsstaterne eller enhver kompetent myndighed, som de udpeger, herunder de i artikel 35 omhandlede regulerende

myndigheder, skal i det omfang, det er nødvendigt, for at de kan udføre deres hverv, have adgang til elektricitetsvirksomheders regnskaber, jf. artikel 31.

2. Medlemsstaterne og enhver udpeget kompetent myndighed, herunder de regulerende myndigheder, har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger. Medlemsstaterne kan beslutte, at sådanne oplysninger kan offentliggøres, hvor dette er nødvendigt for, at de kompetente myndigheder kan udføre deres hverv.

Artikel 31

Regnskabsmæssig adskillelse

1. Medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at elektricitetsvirksomheders regnskaber føres i overensstemmelse med stk. 2 og 3.

2. Elektricitetsvirksomheder skal, uanset ejerforhold og juridisk status, udarbejde årsregnskaber og lade disse revidere og offentliggøre i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om kapitalsekskabers årsregnskaber, som er vedtaget i medfør af Rådets fjerde direktiv 78/660/EØF af 25. juli 1978 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om årsregnskaberne for visse selskabsformer⁽¹⁾.

Virksomheder, som ikke er retligt forpligtede til at offentliggøre deres årsregnskaber, skal på deres hovedsæde opbevare en kopi, som skal kunne konsulteres af offentligheden.

3. Elektricitetsvirksomheder skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber over hver af deres transmissions- og distributionsaktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte virksomheder, med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvridning. De skal også føre regnskaber, som kan være konsoliderede, over andre elektricitetsaktiviteter, der ikke vedrører transmission og distribution. Indtil den 1. juli 2007 skal de føre separate regnskaber over forsyningsaktiviteter til privilegerede kunder og forsyningsaktiviteter til ikke-privilegerede kunder. Indtægter fra ejerskab af transmissions- eller distributionssystemet specificeres i regnskaberne. Der skal i relevant omfang føres konsoliderede regnskaber over andre ikke-elektricitetsrelaterede aktiviteter. Disse interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.

4. Under den i stk. 2 omhandlede revision skal det især undersøges, om forpligtelsen til at undgå forskelsbehandling og krydssubsidiering, jf. stk. 3, overholdes.

(*) Titlen på direktiv 78/660/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdam-traktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til artikel 54, stk. 3, litra g).

(1) EFT L 222 af 14.8.1978, s. 11.

KAPITEL VIII

TILRETTELÆGGELSE AF SYSTEMADGANGEN

Artikel 32

Tredjeparts adgang

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne, som bygger på offentliggjorte tariffer, der gælder for alle privilegerede kunder, og som anvendes objektivt og uden forskelsbehandling mellem systembrugerne. Medlemsstaterne sikrer, at tarifferne eller de metoder, de er beregnet efter, er godkendt forud for deres ikrafttræden i overensstemmelse med artikel 37, og at disse tariffer — og metoderne, hvor kun disse godkendes — offentliggøres, inden de træder i kraft.

2. En transmissions- eller distributionssystemoperatør kan nægte adgang, hvis systemet ikke har den nødvendige kapacitet. Afslaget skal begrundes behørigt på grundlag af objektive samt teknisk og økonomisk forsvarlige kriterier, særlig under hensyn til artikel 3. De regulerende myndigheder, hvis medlemsstater har fastsat dette, eller medlemsstaterne sikrer, at disse kriterier anvendes konsekvent, og at den systembruger, som er blevet nægtet adgang, har mulighed for at gøre brug af en tvistbilæggelsesprocedure. De regulerende myndigheder sikrer også, at transmissions- eller distributionssystemoperatøren i givet fald, og når der nægtes adgang, giver relevante oplysninger om de foranstaltninger, der vil være nødvendige for at styrke nettet. Den part, som anmoder om sådanne oplysninger, kan pålægges et rimeligt gebyr, som afspejler omkostningerne ved at fremlægge sådanne oplysninger.

Artikel 33

Markedsåbning og gensidighed

1. Medlemsstaterne sikrer, at de privilegerede kunder omfatter:

a) indtil den 1. juli 2004: privilegerede kunder i henhold til artikel 19, stk. 1-3, i direktiv 96/92/EF. Medlemsstaterne offentliggør senest den 31. januar hvert år kriterierne for definitionen af disse privilegerede kunder

b) fra den 1. juli 2004: alle erhvervs-kunder

c) fra den 1. juli 2007: alle kunder.

2. For at undgå skævheder i åbningen af elektricitetsmarkederne:

a) må elforsyningskontrakter med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer, og

b) kan Kommissionen, når transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, efter anmodning fra den medlemsstat, hvor den privilegerede kunde hører hjemme, og under hensyntagen til markedssituationen og den fælles interesse, pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede forsyning.

Artikel 34

Direkte linjer

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at muliggøre:

a) at alle elektricitetsproducenter og -elektricitetsforsyningsvirksomheder, der er etableret på deres område, kan forsyne deres egne faciliteter samt deres dattervirksomheder og privilegerede kunder via en direkte linje, og

b) at enhver privilegeret kunde på deres område kan blive forsynet med elektricitet fra en producent og en forsyningsvirksomhed via en direkte linje.

2. Medlemsstaterne fastsætter kriterierne for meddelelse af bevillinger til etablering af direkte linjer på deres område. Disse kriterier skal være objektive og ikke-diskriminerende.

3. Muligheden for at levere elektricitet via en direkte linje, jf. denne artikels stk. 1, berører ikke muligheden for at indgå elektricitetsforsyningskontrakter i henhold til artikel 32.

4. Medlemsstaterne kan meddele bevilling til etablering af en direkte linje betinget af enten, at systemadgang er blevet nægtet på grundlag af artikel 32, eller at der indledes en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til artikel 37, alt efter omstændighederne.

5. Medlemsstaterne kan nægte at meddele bevilling til etablering af en direkte linje, hvis en sådan bevilling ville stride mod bestemmelserne i artikel 3. Et sådant afslag skal begrundes behørigt.

KAPITEL IX

NATIONALE REGULERENDE MYNDIGHEDER

Artikel 35

Udpegning af regulerende myndigheder og disses uafhængighed

1. Hver medlemsstat udpeger en enkelt national regulerende myndighed på nationalt plan.

2. Denne artikels stk. 1 berører ikke udpegningen af andre regulerende myndigheder på regionalt plan i medlemsstater, forudsat at der er én enkelt overordnet repræsentant med henblik på repræsentation og kontakt på fællesskabsplan i repræsentantskabet for agenturet, jf. artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 713/2009.

3. Uanset denne artikels stk. 1 kan en medlemsstat udpege regulerende myndigheder for mindre systemer på et geografisk adskilt område, hvor forbruget i 2008 var under 3 % af det samlede forbrug i den medlemsstat, området er en del af. Denne undtagelse berører ikke udpegningen af én enkelt overordnet repræsentant og kontaktperson på fællesskabsplan i repræsentantskabet for agenturet, jf. artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 713/2009.

4. Medlemsstaterne garanterer den regulerende myndigheds uafhængighed og sikrer, at den optræder upartisk og gennemskueligt i udøvelsen af dens beføjelser. Med dette formål sikrer medlemsstaterne, at den regulerende myndighed under udførelsen af de reguleringsopgaver, som dette direktiv og dertil knyttede forskrifter pålægger den,

- a) er juridisk adskilt fra og funktionelt uafhængig af enhver anden offentlig eller privat enhed
- b) sikrer, at dens personale og de personer, der har ansvaret for dens ledelse,
  - i) handler uafhængigt af enhver markedsinteresse, og
  - ii) ikke søger eller modtager direkte instrukser fra nogen regering eller anden offentlig eller privat enhed under udførelsen af reguleringsopgaverne. Dette krav berører ikke et tæt samarbejde, når det er hensigtsmæssigt, med andre relevante nationale myndigheder eller overordnede politiske retningslinjer fra regeringen, som ikke vedrører de reguleringsopgaver og -beføjelser, der er omhandlet i artikel 37.

5. For at beskytte den regulerende myndigheds uafhængighed sikrer medlemsstaterne navnlig:

- a) at den regulerende myndighed kan træffe selvstændige afgørelser uafhængigt af noget politisk organ og har separate årlige budgetbevillinger med autonomi i forbindelse med gennemførelsen af det tildelte budget og tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer til at varetage dens opgaver, og
- b) at medlemmerne af den regulerende myndigheds bestyrelse eller, hvor der ikke findes en bestyrelse, af den regulerende myndigheds topledelse, udnævnes for en fast periode på fem til syv år, der kan forlænges én gang.

Med hensyn til første afsnit, litra b), sikrer medlemsstaterne en passende rotationsordning for bestyrelsen eller topledelsen. Medlemmerne af bestyrelsen, eller hvor der ikke findes en bestyrelse, af topledelsen, kan kun afsættes i deres embedsperiode, hvis de ikke længere opfylder de betingelser, der er fastsat i denne artikel, eller er fundet skyldige i tjenesteforseelse i henhold til national ret.

Artikel 36

Overordnede mål for den regulerende myndigheds virke

Under udførelsen af de reguleringsopgaver, der er anført i dette direktiv, træffer den regulerende myndighed alle rimelige foranstaltninger for at nå følgende mål inden for rammerne af dens opgaver og beføjelser, jf. artikel 37, i tæt samråd med andre relevante nationale myndigheder, herunder konkurrencemyndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og uden at det berører disses kompetencer:

- a) i tæt samarbejde med agenturet, andre medlemsstaters regulerende myndigheder og Kommissionen: fremme af et indre marked for elektricitet i Fællesskabet præget af konkurrence, sikkerhed og miljømæssig bæredygtighed med en effektiv åbning af markedet for alle kunder og leverandører i Fællesskabet samt sikre passende betingelser med henblik på en effektiv og pålidelig drift af elektricitetsnettene under hensyntagen til langsigtede mål
- b) udvikling af konkurrencebaserede velfungerende regionale markeder inden for Fællesskabet med de under litra a) nævnte mål for øje
- c) fjernelse af restriktioner for handel med elektricitet mellem medlemsstaterne, herunder udvikling af passende kapacitet til grænseoverskridende transmission med henblik på at imødekomme efterspørgslen og øge integrationen af de nationale markeder, hvilket kan fremme elektricitetsstrømme i hele Fællesskabet
- d) bidrage til, at der på den mest omkostningseffektive måde udvikles sikre, pålidelige og effektive ikke-diskriminerende systemer, som er forbrugerorienterede, samt fremme systemtilstrækkelighed og, i tråd med de overordnede mål for energipolitikken, energieffektivitet såvel som integration af produktion af elektricitet fra vedvarende energikilder i stor og i lille målestok og decentral produktion i såvel transmissions- som distributionsnettene
- e) fremme af ny produktionskapacitets netadgang og navnlig fjerne hindringer, der kan forhindre adgangen for nye markedsdeltagere og for elektricitet fra vedvarende energikilder
- f) sikring af, at systemoperatører og systembrugere får passende incitamenter, på både kort og lang sigt, til at øge effektiviteten af systemets præstationer og fremme integrationen af markedet
- g) sikring af, at kunderne drager fordel af, at deres nationale marked fungerer effektivt, fremme af effektiv konkurrence og bidrag til sikring af forbrugerbeskyttelse
- h) bidrage til at opnå høje standarder for forsyningspligt og offentlig service inden for forsyning af elektricitet, bidrage til beskyttelse af sårbare kunder og bidrage til, at nødvendige procedurer for udveksling af oplysninger ved kunders leverandørskift er kompatible.

Artikel 37

Den regulerende myndigheds opgaver og beføjelser

1. Den regulerende myndighed har følgende opgaver:

- a) at fastsætte eller godkende transmissions- eller distributionsstariffer eller deres metoder i overensstemmelse med gennemsligtige kriterier
- b) at sørge for, at transmissions- og distributionssystemoperatører, og i givet fald systemejere, samt elektricitetsvirksomheder, overholder deres forpligtelser i henhold til dette direktiv og anden relevant fællesskabslovgivning, også hvad angår grænseoverskridende forhold
- c) at samarbejde om grænseoverskridende forhold med den eller de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater og med agenturet
- d) at overholde og gennemføre relevante juridisk bindende afgørelser fra agenturet og Kommissionen
- e) at aflægge årsrapport om sin virksomhed og varetagelsen af sine opgaver over for de relevante myndigheder i medlemsstaterne, agenturet og Kommissionen. Sådanne rapporter skal redegøre for, hvilke skridt der er taget, og hvilke resultater der er opnået for hver af de opgaver, der er anført i denne artikel
- f) at sikre, at der ikke forekommer krydssubsidiering mellem transmissions-, distributions og forsyningsaktiviteter.
- g) at overvåge transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner og vurdere i sin årsrapport disse planers forenelighed med den europæiske netudviklingsplan, jf. artikel 8, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 714/2009, denne vurdering kan omfatte anbefalinger til at ændre disse investeringsplaner
- h) at overvåge, at reglerne for netsikkerhed og -pålidelighed overholdes, evaluere de hidtidige præstationer for netsikkerhed samt fastsætte eller godkende standarderne for og kravene til service- og forsyningskvalitet eller bidrage til dette sammen med andre kompetente myndigheder
- i) at overvåge graden af gennemsligtighed, herunder engrospriser, og sikre, at elektricitetsvirksomhederne opfylder deres gennemsligtighedsforpligtelser
- j) at overvåge graden og effektiviteten af markedsåbning og konkurrence på engros- og detailsalgsniveau, herunder på elektricitetsbørser, privatkundepriser, herunder forudbetalingsystemer, andel af kunder, der skifter leverandør, andel af kunder, der afmeldes, afgifter for og udførelse af vedligeholdelsestjenester, klager fra privatkunder samt enhver forvridning eller begrænsning af konkurrencen, idet den fremlægger alle relevante oplysninger og oplyser de berørte konkurrencemyndigheder om relevante sager

- k) at overvåge forekomsten af restriktiv kontraktpraksis, herunder eneretsklausuler, der kan hindre store erhvervskunder i at indgå kontrakt med mere end en enkelt leverandør samtidig eller begrænse dem i deres mulighed for at gøre det, og i påkommende tilfælde underrette de nationale konkurrencemyndigheder om en sådan praksis
- l) at respektere kontraktfrihed, hvad angår afbrydelige forsyningskontrakter samt langtidskontrakter, såfremt de er forenelige med fællesskabsretten og i overensstemmelse med Fællesskabets politikker
- m) at overvåge den tid, det tager transmissions- og distributionssystemoperatørerne at foretage tilkoblinger og reparationer
- n) at medvirke til at sikre sammen med andre relevante myndigheder, at forbrugerbeskyttelsesforanstaltninger, herunder de i bilag I fastsatte, er effektive og håndhæves
- o) at offentliggøre henstillinger vedrørende forsyningsprisernes overensstemmelse med artikel 3 mindst en gang om året og, hvor det er relevant, at fremsende disse til konkurrencemyndighederne
- p) at sikre adgang til kundernes forbrugsdata, forelægge til frivillig brug en let forståelig standardiseret opstilling på nationalt plan af forbrugsdataene og hurtig adgang for alle kunder til disse data, jf. litra h) i bilag I
- q) at overvåge gennemførelsen af regler for de opgaver og forpligtelser, der påhviler transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører, forsyningsvirksomheder, kunder og andre markedsdeltagere, jf. forordning (EF) nr. 714/2009
- r) at overvåge investeringer i produktionskapacitet med sigte på forsynings sikkerhed
- s) at overvåge det tekniske samarbejde mellem Fællesskabets og tredjelandenes transmissionssystemoperatører
- t) at overvåge gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, jf. artikel 42, og
- u) at bidrage til at sikre at procedurer for udveksling af oplysninger er forenelige med de vigtigste markedsprocesser på regionalt plan.

2. De i stk. 1 omhandlede overvågningsopgaver kan udføres af andre myndigheder end den regulerende myndighed, hvis en medlemsstat har fastsat dette. I så fald stilles resultaterne af denne overvågning hurtigst muligt til rådighed for den regulerende myndighed.

Den regulerende myndighed hører, i det omfang det er relevant, og i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, transmissionssystemoperatørerne og arbejder i givet fald tæt sammen med andre relevante nationale myndigheder under udførelsen af de opgaver, der er omhandlet i stk. 1, under iagttagelse af disses uafhængighed og uden at det berører deres egne specifikke kompetencer.

Godkendelser, der er udstedt af en regulerende myndighed eller agenturet i henhold til dette direktiv, berører ikke den regulerende myndigheds fremtidige brug i behørigt begrundede tilfælde af sine beføjelser i henhold til denne artikel eller eventuelle sanktioner fra andre relevante myndigheders eller fra Kommissionens side.

3. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør i medfør af artikel 13, varetager den regulerende myndighed, foruden de opgaver den er pålagt i henhold til denne artikels stk. 1, følgende opgaver:

- a) den overvåger, at transmissionssystemejereren og den uafhængige systemoperatør opfylder deres forpligtelser efter denne artikel, og udsteder sanktioner for manglende overholdelse i overensstemmelse med stk. 4, litra d)
- b) den overvåger forbindelserne og kommunikationen mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren med det formål at sikre, at den uafhængige systemoperatør overholder sine forpligtelser, og skal navnlig godkende kontrakter og fungere som mæglingsmyndighed mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren i tilfælde af klager forelagt af en af disse parter henhold til stk. 11
- c) for den første ti-årige netudviklingsplan godkender den investeringsplanlægningen og den flerårige netudviklingsplan, som den uafhængige systemoperatør forelægger årligt, jf. dog proceduren i artikel 13, stk. 2, litra c)
- d) den sikrer, at de takster for adgang til nettet, som den uafhængige systemoperatør opkræver, indbefatter aflønning til netejereren eller netejerne, som giver et tilstrækkeligt afkast på netaktiverne og eventuelle nye investeringer i dem, forudsat at de hviler på et økonomisk og effektivt grundlag
- e) den har beføjelse til at gennemføre inspektioner, herunder uanmeldte inspektioner, i transmissionssystemejerens og den uafhængige systemoperatørs lokaler, og
- f) den overvåger anvendelsen af overbelastningsafgifter opkrævet af den uafhængige systemoperatør i overensstemmelse med artikel 16, stk. 6, i forordning (EF) nr. 714/2009.

4. Medlemsstaterne sørger for, at de regulerende myndigheder får tildelt beføjelser, der sætter dem i stand til at udføre opgaverne i stk. 1, 3 og 6 hurtigt og effektivt. Med dette formål for øje skal den regulerende myndighed mindst have beføjelse til:

- a) at træffe afgørelser, der er bindende for elektricitetsvirksomhederne
- b) at foretage undersøgelser af, hvordan elektricitetsmarkederne fungerer, og fastlægge og pålægge foranstaltninger, der er forholdsmæssige og nødvendige for at fremme effektiv konkurrence og sikre, at markedet fungerer, som det skal. Den

regulerende myndighed har om nødvendigt desuden beføjelse til at samarbejde med den nationale konkurrencemyndighed og reguleringsmyndigheder for finansmarkederne eller Kommissionen om foretagelse af en undersøgelse vedrørende konkurrencelovgivningen

- c) at kræve oplysninger fra elektricitetsvirksomhederne, der er relevante for udførelsen af dens opgaver, herunder begrundelser for eventuelle afslag på tredjepartsadgang, og oplysninger om foranstaltninger, der er nødvendige for at styrke nettet
  - d) at pålægge elektricitetsvirksomheder, der ikke opfylder deres forpligtelser i henhold til dette direktiv eller juridisk bindende afgørelser truffet af den regulerende myndighed eller agenturet, sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, eller at foreslå at en kompetent domstol pålægger sådanne sanktioner. Dette omfatter beføjelse til at pålægge eller til at foreslå at pålægge transmissionssystemoperatøren eller eventuelt den vertikalt integrerede virksomhed sanktioner på op til 10 % af transmissionssystemoperatørens eller den vertikalt integrerede virksomheds årlige omsætning, hvis deres respektive forpligtelser i henhold til dette direktiv ikke overholdes, og
  - e) at udføre passende undersøgelser og udstede relevante instrukser med henblik på tvistbilæggelse i henhold til stk. 11 og 12.
5. Når der er udpeget en transmissionssystemoperatør i medfør af kapitel V, tillægges den regulerende myndighed, foruden de opgaver og beføjelser den er tillagt i henhold til denne artikels stk. 1 og 4, mindst følgende opgaver og beføjelser:
- a) at udstede sanktioner i overensstemmelse med stk. 4, litra d), for diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed
  - b) at overvåge kommunikationer mellem transmissionssystemoperatøren og den vertikalt integrerede virksomhed for at sikre, at transmissionssystemoperatøren overholder sine forpligtelser
  - c) at fungere som tvistbilæggelsesmyndighed mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren i tilfælde af klager forelagt i henhold til stk. 11
  - d) at overvåge kommercielle og finansielle relationer, herunder lån mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren
  - e) at godkende alle kommercielle og finansielle aftaler mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren under forudsætning af, at de opfylder markedsbetingelserne

- f) at anmode om en begrundelse fra den vertikalt integrerede virksomhed, når det notificeres af den overvågningsansvarlige i overensstemmelse med artikel 21, stk. 4. Denne begrundelse skal navnlig omfatte bevis for fraværet af diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed
- g) at gennemføre inspektioner, herunder uanmeldte inspektioner, i den vertikalt integrerede virksomhed og hos transmissionssystemoperatøren, og
- h) at overdrage alle eller specifikke opgaver hos transmissionssystemoperatøren til en uafhængig systemoperatør, der udpeges i overensstemmelse med artikel 13, i tilfælde af vedholdende brud på transmissionssystemoperatørens forpligtelser i henhold til dette direktiv, navnlig i forbindelse med gentagne tilfælde af diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed.
6. De regulerende myndigheder har ansvaret for fastsættelse eller godkendelse af i det mindste de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, i tilstrækkelig god tid inden de træder i kraft, for:
- a) tilslutning og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer eller metoderne herfor. Disse tariffer eller metoder skal være udformet således, at de nødvendige investeringer i nettene kan gennemføres på en sådan måde, at investeringerne sikrer nettenes levedygtighed
- b) tilvejebringelse af balanceringsydelser, som leveres på den mest økonomiske måde og giver passende incitament til netværksbrugere, så de kan balancere deres input og resultater. Balanceringsydelserne skal leveres på en rimelig og ikke-diskriminerende måde og være baseret på objektive kriterier, og
- c) adgang til grænseoverskridende infrastrukturer, herunder procedurer for fordeling af kapacitet og styring af overbelastning.
7. De i stk. 6 nævnte metoder eller vilkår og betingelser offentliggøres.
8. Når de regulerende myndigheder fastsætter eller godkender tarifferne eller metoderne og balanceringsydelserne, sørger de for, at transmissions- og distributionssystemoperatørerne får passende incitament på både kort og lang sigt til at øge effektiviteten, fremme integrationen af markederne og forsynings sikkerheden og støtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter.
9. De regulerende myndigheder overvåger overbelastningsstyringen i de nationale elektricitetssystemer, herunder i samkøringslinjer, og gennemførelsen af reglerne for styring af overbelastning. Transmissionssystemoperatører eller markedsoperatører indsender med henblik på dette deres regler for styring af overbelastning, herunder kapacitetsfordeling, til de nationale regulerende myndigheder. Nationale regulerende myndigheder kan anmode om ændringer af disse regler.
10. De regulerende myndigheder har beføjelse til at kræve, at transmissions- og distributionssystemoperatørerne om nødvendigt ændrer de vilkår og betingelser, herunder tariffer eller metoder, som er omhandlet i denne artikel, for at sikre, at disse er forholdsmæssige og anvendes på en ikke-diskriminerende måde. I tilfælde af forsinkelser ved fastsættelsen af transmissions- og distributionstariffer har de regulerende myndigheder beføjelse til at fastsætte eller godkende midlertidige transmissions- og distributionstariffer eller metoder og til at træffe afgørelse om passende kompensationsforanstaltninger, såfremt de endelige transmissions- og distributionstariffer eller metoder afviger fra disse midlertidige tariffer eller metoder.
11. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions- eller distributionssystemoperatør i forbindelse med den pågældende operatørs forpligtelser i henhold til dette direktiv, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe en afgørelse senest to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis den regulerende myndighed ønsker yderligere oplysninger. Denne forlængede periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. Den regulerende myndigheds afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.
12. Enhver berørt part, som har ret til at klage over en afgørelse om metoder i henhold til denne artikel eller — når den regulerende myndighed har høringspligt — over forslag til tariffer eller metoder, kan senest to måneder efter, at afgørelsen eller forslaget til afgørelse er offentliggjort — eller tidligere, hvis fastsat af medlemsstaterne — indgive klage med henblik på fornyet behandling. En sådan klage har ikke opsættende virkning.
13. Medlemsstaterne udarbejder passende og effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, især artikel 82.
14. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder at der indledes administrative eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, over for de ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvis bestemmelserne om fortrolig behandling i dette direktiv ikke er blevet overholdt.
15. Indbringelse af en klage, jf. stk. 11 og 12, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og/eller national ret.
16. De regulerende myndigheder skal fuldt ud begrunde deres afgørelser med henblik på domstolskontrol. Afgørelserne skal gøres offentligt tilgængelige, samtidig med at de forretningsmæssigt følsomme oplysninger behandles fortroligt.

17. Medlemsstaterne sørger for, at der på nationalt plan findes passende mekanismer, inden for hvilke en part, der er berørt af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, har klageret ved et organ, der er uafhængigt af de berørte parter og af enhver regering.

Artikel 38

Reguleringsordning for forhold på tværs af grænserne

1. De regulerende myndigheder samarbejder tæt og rådfører sig med hinanden samt giver hinanden og agenturet alle oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af deres opgaver efter dette direktiv. Hvad de udvekslede oplysninger angår, skal den modtagende myndighed sikre den samme grad af fortrolighed, som den afgivende myndighed er forpligtet til at sikre.

2. De regulerende myndigheder samarbejder mindst på regionalt plan om:

- a) at fremme indførelsen af operationelle ordninger, der kan muliggøre en optimal forvaltning af nettet, fremme fælles elektricitetsbørser og fordelingen af grænseoverskridende kapacitet og muliggøre et tilstrækkeligt niveau af sammenkoblingskapacitet, herunder gennem ny sammenkobling, i regionen og mellem regioner, med henblik på at skabe mulighed for udvikling af effektiv konkurrence og forbedring af forsyningsikkerheden, uden at forskelsbehandle forsyningselskaberne i de forskellige medlemsstater
- b) at koordinere udviklingen af alle netregler for de relevante transmissionssystemoperatører og andre markedsaktører, og
- c) at koordinere udviklingen af reglerne for styring af overbelastning.

3. De nationale regulerende myndigheder har ret til at indgå samarbejdsaftaler med hinanden for at fremme et reguleringsmæssigt samarbejde.

4. De i stk. 2 nævnte foranstaltninger gennemføres i relevant omfang i tæt samråd med andre relevante nationale myndigheder, og uden at det berører disses specifikke kompetencer.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for omfanget af de regulerende myndigheders pligt til at samarbejde indbyrdes og med agenturet. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 46, stk. 2.

Artikel 39

Overholdelse af retningslinjerne

1. Enhver regulerende myndighed og Kommissionen kan anmode agenturet om en udtalelse om, hvorvidt en afgørelse truffet af en regulerende myndighed er i overensstemmelse med de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 714/2009.

2. Agenturet forelægger senest tre måneder efter modtagelsen af anmodningen sin udtalelse for den anmodende part (den regulerende myndighed eller Kommissionen) og for den regulerende myndighed, der har truffet den pågældende afgørelse.

3. Hvis den regulerende myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke efterkommer agenturets udtalelse inden for fire måneder efter modtagelsen af udtalelsen, underretter agenturet Kommissionen herom.

4. Enhver regulerende myndighed, der mener, at en afgørelse, der er relevant for grænseoverskridende handel og truffet af en anden regulerende myndighed, ikke følger de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 714/2009, kan underrette Kommissionen derom senest to måneder efter datoen for den pågældende afgørelse.

5. Finder Kommissionen inden for to måneder efter at være blevet underrettet af agenturet, jf. stk. 3, eller af en regulerende myndighed, jf. stk. 4, eller, inden for tre måneder fra datoen for afgørelsen, på eget initiativ, at en afgørelse truffet af en regulerende myndighed giver anledning til alvorlig tvivl om, hvorvidt den er forenelig med de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 714/2009, kan Kommissionen beslutte at undersøge sagen nærmere. I så fald anmoder Kommissionen den regulerende myndighed og parterne i den sag, som den regulerende myndighed behandler, om at forelægge deres bemærkninger.

6. Hvis Kommissionen træffer afgørelse om at undersøge sagen nærmere, træffer den højst fire måneder senere endelig afgørelse om:

- a) ikke at gøre indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse, eller
- b) at kræve, at den regulerende myndighed trækker sin afgørelse tilbage med den begrundelse, at retningslinjerne ikke er blevet fulgt.

7. Hvis Kommissionen ikke har truffet afgørelse om at undersøge sagen nærmere eller ikke har truffet afgørelse inden for tidsfristerne i henholdsvis stk. 5 og stk. 6, anses den for ikke at have gjort indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse.

8. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse om at trække sin afgørelse tilbage inden for højst to måneder og underretter Kommissionen herom.

9. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af denne artikel. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 46, stk. 2.

*Artikel 40***Journalføring**

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at forsyningsvirksomheder sørger for, at de relevante data om alle transaktioner vedrørende elektricitetsforsyningskontrakter og elektricitetsderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører i mindst fem år er til rådighed for de nationale myndigheder, herunder den nationale regulerende myndighed, de nationale konkurrencemyndigheder og Kommissionen, med henblik på opfyldelsen af deres opgaver.
2. Disse data omfatter nærmere oplysninger om de relevante transaktioner, såsom varighed, regler om levering og afregning, mængde, datoer og tidspunkter for udførelse og transaktionspriser samt midler til at identificere den pågældende engroskunde samt nærmere detaljer om alle uafregnede elektricitetsforsyningskontrakter og elektricitetsderivater.
3. Den regulerende myndighed kan træffe afgørelse om at stille dele af disse oplysninger til rådighed for markedsdeltagerne, forudsat at forretningsmæssigt følsomme oplysninger om individuelle markedsdeltagere eller individuelle transaktioner ikke videregives. Dette stykke finder ikke anvendelse på oplysninger om finansielle instrumenter omfattet af direktiv 2004/39/EF.
4. For at sikre, at denne artikel anvendes ensartet, kan Kommissionen vedtage retningslinjer, der fastlægger metoder og ordninger for journalføring samt form og indhold for de data, der skal opbevares. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 46, stk. 2.
5. Hvad angår forsyningsvirksomheders transaktioner vedrørende elektricitetsderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører, finder denne artikel først anvendelse, når Kommissionen har vedtaget de retningslinjer, der er nævnt i stk. 4.
6. Med denne artikel indføres der ikke yderligere forpligtelser for enheder omfattet af direktiv 2004/39/EF over for de i stk. 1 nævnte myndigheder.
7. Skal de i stk. 1 nævnte myndigheder have adgang til data, der opbevares af enheder omfattet af direktiv 2004/39/EF, giver de efter nævnte direktiv kompetente myndigheder dem de ønskede data.

KAPITEL X

DETAILMARKEDER*Artikel 41***Detailmarkeder**

For at fremme udviklingen af velfungerende og gennemsigtige detailmarkeder i Fællesskabet sørger medlemsstaterne for, at

transmissionssystemoperatørernes, distributionssystemoperatørernes, forsyningsvirksomhedernes og kundernes og om nødvendigt andre markedsdeltageres opgaver og forpligtelser fastlægges for så vidt angår kontraktbestemmelser, forpligtelser over for kunderne, regler om dataudveksling og afregning, ejendomsretten til data og ansvaret for forbrugsmåling.

Disse regler, der offentliggøres, udformes med henblik på at lette kundernes og leverandørernes adgang til nettene, og de skal gennemgås af de regulerende myndigheder eller andre relevante nationale myndigheder.

Store erhvervs kunder skal have ret til at indgå kontrakter med flere leverandører samtidig.

KAPITEL XI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER*Artikel 42***Beskyttelsesforanstaltninger**

Opstår der en pludselig krise på energimarkedet eller opstår der fare for personers fysiske sikkerhed, for apparaters eller anlægs driftssikkerhed eller for systemets integritet, kan en medlemsstat midlertidigt træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

Sådanne foranstaltninger må ikke forstyrre den måde, hvorpå det indre marked fungerer, mere end højst nødvendigt og må ikke være mere vidtgående end strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

Den pågældende medlemsstat underretter omgående de øvrige medlemsstater om foranstaltningerne og underretter samtidig Kommissionen, som kan beslutte, at medlemsstaten skal ændre eller ophæve foranstaltningerne, hvis de medfører konkurrenceforvriddning og påvirker samhandelen negativt på en måde, som strider imod den fælles interesse.

*Artikel 43***Ensartede vilkår**

1. Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan træffe i medfør af dette direktiv for at sikre ensartede vilkår, skal være forenelige med traktaten, navnlig artikel 30, og fællesskabsretten.

2. Foranstaltningerne i stk. 1 skal være forholdsmæssigt afpassede, ikke-diskriminerende og gennemsigtige. Disse foranstaltninger må først iværksættes, når Kommissionen er blevet underrettet og har givet sin godkendelse.

3. Inden for to måneder efter modtagelsen af den i stk. 2 omhandlede meddelelse træffer Kommissionen afgørelse om denne. Fristen løber fra dagen efter modtagelsen af samtlige oplysninger. Træffer Kommissionen ikke afgørelse inden for denne periode på to måneder, skal den anses for ikke at have rejst indsigelser mod de meddelte foranstaltninger.

Artikel 44

Undtagelser

1. Medlemsstater, som efter dette direktivs ikrafttræden kan påvise, at der er betydelige problemer forbundet med driften af deres små isolerede systemer, kan anmode Kommissionen om undtagelser fra de relevante bestemmelser i kapitel IV, VI, VII og VIII, samt kapitel III i tilfælde af mikro-isolerede systemer, for så vidt angår renovering, opgradering og udvidelse af eksisterende kapacitet. Kommissionen underretter under iagttagelse af kravet om fortrolighed medlemsstaterne om sådanne anmodninger, inden den træffer afgørelse. Denne afgørelse offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

2. Artikel 9 finder ikke anvendelse på Cypern, Luxembourg og/eller Malta. Derudover finder artikel 26, 32 og 33 ikke anvendelse på Malta.

Med henblik på artikel 9, stk. 1, litra b), omfatter begrebet »virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver« ikke endelige kunder, der varetager produktions- og/eller forsyningsopgaver vedrørende elektricitet enten direkte eller via en virksomhed, som de øver kontrol over enten individuelt eller i fællesskab, forudsat at de endelige kunder, herunder deres andele af den elektricitet, der produceres i kontrollerede virksomheder, i årligt gennemsnit er nettoforbrugere af elektricitet, og forudsat at den økonomiske værdi af den elektricitet, de sælger til tredjeparter, er ubetydelig i forhold til deres andre forretninger.

Artikel 45

Revisionsprocedure

Hvis Kommissionen i den i artikel 47, stk. 6, nævnte rapport når den konklusion, at det — på grund af den effektive måde, hvorpå der er blevet givet netadgang i en medlemsstat som har sikret fuldstændig, ikke-diskriminerende og uhindret netadgang — må konstateres, at visse forpligtelser, som dette direktiv pålægger virksomhederne (herunder forpligtelserne vedrørende distributionssystemoperatørernes selskabsretlige adskillelse) ikke står i forhold til det mål, der søges nået, kan den berørte medlemsstat anmode Kommissionen om at blive undtaget fra det pågældende krav.

Medlemsstaten meddeler omgående Kommissionen en sådan anmodning samt alle de oplysninger, som er nødvendige for at dokumentere, at konklusionen i rapporten om, at der sikres effektiv netadgang, vil blive fastholdt.

Senest tre måneder efter at Kommissionen er blevet underrettet om anmodningen, vedtager den en udtalelse om den berørte medlemsstats anmodning og fremsætter eventuelt forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om at ændre de relevante bestemmelser i dette direktiv. Kommissionen kan i forslaget til ændring af dette direktiv foreslå at undtage den berørte medlemsstat fra særlige krav, hvis denne medlemsstat i givet fald gennemfører lige så effektive foranstaltninger.

Artikel 46

Udvalg

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 47

Rapportering

1. Kommissionen overvåger og evaluerer anvendelsen af dette direktiv og forelægger første gang den 4. august 2004 og derefter hvert år, en samlet situationsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Situationsrapporten skal mindst indeholde følgende:

- a) indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og velfungerende indre elektricitetsmarked og de resterende hindringer herfor, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd og den måde, hvorpå disse indvirker på markedsforvridningen
- b) i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre en retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets elektricitetssystem og ensartede konkurrence niveauer, samt hvilke økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser åbningen af elektricitetsmarkedet har haft for kunderne
- c) en undersøgelse af spørgsmål vedrørende systemkapaciteten og forsyningssikkerheden for elektricitet i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud, under hensyntagen til den fysiske kapacitet for udveksling mellem områder
- d) foranstaltninger, der træffes i medlemsstaterne til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører, og som vil være genstand for særlig opmærksomhed
- e) implementeringen af undtagelsen i henhold til artikel 26, stk. 4, med henblik på en eventuel revision af tærsklen
- f) en generel vurdering af de fremskridt, der er gjort med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjelande, som producerer og eksporterer eller transporterer elektricitet, herunder fremskridt med hensyn til markedsintegration, elektricitets-handelens samfundsmæssige og miljømæssige konsekvenser, handel og adgang til sådanne tredjelandes net

- g) eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser, og
- h) en beskrivelse af, hvordan medlemsstaterne i praksis har gennemført kravene med hensyn til energimærkning som anført i artikel 3, stk. 9, og hvordan der er blevet taget hensyn til henstillinger fra Kommissionen herom.

Situationsrapporten kan eventuelt indeholde henstillinger, navnlig vedrørende mærkningsbestemmelsernes anvendelsesområde og udformning, herunder den måde, hvorpå der henvises til eksisterende referencekilder og især indholdet af disse kilder, navnlig hvorledes information om den miljømæssige indvirkning af i det mindste CO₂-emissioner og radioaktivt affald fra elektricitetsproduktion fra forskellige energikilder kan tilvejebringes på en gennemsigtig, let tilgængelig og sammenlignelig måde i hele Fællesskabet, og hvorledes medlemsstaternes foranstaltninger for at kontrollere nøjagtigheden af leverandørernes oplysninger kan forenkles, samt hvilke foranstaltninger der kunne modvirke negative virkninger af markedsdominans og markedskoncentration.

2. Hvert andet år skal den i stk. 1 nævnte situationsrapport også indeholde en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at opfylde offentlige serviceforpligtelser, og en vurdering af, hvor effektive de har været, især deres indvirkning på konkurrencen på elektricitetsmarkedet. Denne rapport kan i givet fald indeholde henstillinger vedrørende foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan, for at opnå høje standarder for offentlig service eller foranstaltninger, der skal forhindre opdeling af markedet.

3. Kommissionen forelægger senest den 3. marts 2013 som led i den generelle evaluering Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret specifik rapport om, i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse i kapitel V har medvirket til at sikre transmissionssystemoperatørerne fuld og reel uafhængighed, med anvendelse af effektiv adskillelse som benchmark.

4. I den vurdering, som Kommissionen skal foretage i henhold til stk. 3, tager den navnlig hensyn til følgende kriterier: retfærdig og ikke-diskriminerende netadgang, effektiv regulering, udvikling af nettet til opfyldelse af markedets krav, ikke-konkurrenceforvridende investeringsincitamenter, udvikling af sammenkoblingsinfrastruktur, effektiv konkurrence på Fællesskabets energimarkeder og forsyningssikkerhedssituationen i Fællesskabet.

5. Kommissionen forelægger, når det er relevant, og navnlig når den i stk. 3 omhandlede detaljerede specifikke rapport fastslår, at betingelserne i stk. 4 ikke er garanteret i praksis, Europa-Parlamentet og Rådet forslag med henblik på fuldt ud at sikre transmissionssystemoperatørernes effektive uafhængighed senest den 3. marts 2014.

6. Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2006 Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret rapport om fremskridtene med hensyn til at etablere det indre marked for elektricitet. Rapporten skal navnlig omhandle:

- eksistensen af en ikke-diskriminerende netadgang
- effektiv regulering
- udviklingen af samkøblingsinfrastruktur og forsyningssikkerhedssituationen i Fællesskabet
- i hvilken udstrækning små virksomheder og privatkunder får det fulde udbytte af markedets åbning, navnlig for så vidt angår standarden af den offentlige service og forsyningspligten
- i hvilken udstrækning markeder i praksis er åbne for en effektiv konkurrence, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- i hvilken udstrækning kunder rent faktisk skifter leverandører og genforhandler tariffer
- prisudvikling, herunder forsyningspriser, i forhold til graden af markedsåbning, og
- erfaringer indhøstet i forbindelse med anvendelsen af dette direktiv med hensyn til den effektive uafhængighed af systemoperatører i vertikalt integrerede virksomheder, og om der ud over funktionel uafhængighed og regnskabsmæssig adskillelse er udviklet andre foranstaltninger, som har virkninger, der svarer til selskabsretlig adskillelse.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre høje standarder for offentlig service.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre distributionssystemoperatørernes fulde og effektive uafhængighed inden den 1. juli 2007. Om nødvendigt omfatter disse forslag i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen også foranstaltninger til at imødegå problemer i forbindelse med markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd.

Artikel 48

Ophævelse

Direktiv 2003/54/EF ophæves fra den 3. marts 2011; dette berører dog ikke medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse og anvendelse af nævnte direktiv. Henvisninger til det ophævede direktiv betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabelen i bilag II.

*Artikel 49***Gennemførelse**

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 3. marts 2011. De underretter straks Kommissionen herom.

De anvender disse love og bestemmelser fra den 3. marts 2011 med undtagelse af artikel 11, som de skal anvende fra den 3. marts 2013.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

*Artikel 50***Ikrafttræden**

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

*Artikel 51***Adressater**

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne
H.-G. PÖTTERING
Formand

På Rådets vegne
E. ERLANDSSON
Formand

BILAG I

FORANSTALTNINGER VEDRØRENDE FORBRUGERBESKYTTELSE

1. Med forbehold af Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg ⁽¹⁾ og Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler ⁽²⁾, skal de foranstaltninger, der henvises til i artikel 3, sikre, at kunder:

- a) har ret til en kontrakt med deres elleverandør, idet der i kontrakten angives følgende:
- leverandørens navn og adresse
  - hvilke ydelser der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidspunkt for første tilslutning
  - hvilke typer vedligeholdsservice der tilbydes
  - hvordan aktuel information om gældende tariffer og vedligeholdsgebyrer kan indhentes
  - kontraktens løbetid, betingelserne for fornyelse og afslutning af ydelserne og af kontrakten samt hvorvidt der er muligt at opsige kontrakten uden omkostninger
  - eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes, herunder unøjagtig og forsinket fakturering
  - hvordan procedurerne for bilæggelse af tvister, jf. litra f), iværksættes
  - oplysninger om forbrugerrettigheder, herunder klagebehandling og alle de i dette punkt omhandlede oplysninger, som videreformidles ved fakturering og via elektricitetsvirksomhedernes websteder på en klar og let forståelig måde.
- Betingelserne skal være rimelige og velkendte på forhånd. Under alle omstændigheder bør der gives oplysning om betingelserne forud for kontraktens indgåelse eller bekræftelse. Hvis kontrakterne indgås via mellemmand, gives der ligeledes oplysning om de i dette litra omhandlede forhold forud for kontraktens indgåelse
- b) underrettes med passende varsel, hvis leverandøren agter at ændre kontraktbestemmelserne, og orienteres om deres ret til at hæve kontrakten, når de modtager denne underretning. Leverandørerne giver på en gennemsigtig og forståelig måde deres kunder direkte meddelelse om enhver gebyrforhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser, som elektricitetsleverandøren har underrettet dem om
- c) modtager gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer og om standardvilkår og betingelser for adgang til og brug af elektricitetsleverancer
- d) tilbydes et bredt udvalg af betalingsmetoder, som ikke må indebære urimelig forskelsbehandling af kunderne. Forudbetalingsystemer skal være rimelige og passende afspejle det forventede elektricitetsforbrug. Eventuelle forskelle i vilkår og betingelser skal afspejle leverandørens omkostninger ved forskellige betalingsystemer. De generelle vilkår og betingelser skal være rimelige og gennemsigtige. De skal anføres i et klart og forståeligt sprog og må ikke indeholde ikke-kontraktmæssige hindringer for at udøve kundernes rettigheder, f.eks. overdreven dokumentation. Kunderne skal beskyttes mod urimelige eller vildledende salgsmetoder
- e) ikke skal betale for at skifte leverandør

⁽¹⁾ EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.

- f) nyder godt af gennemsigtige, enkle og billige procedurer for behandling af deres klager. Alle forbrugere skal navnlig have ret til ydelser og klagebehandling af god standard fra deres elektricitetsleverandørs side. Sådanne udenretslige tvistbilæggelsesprocedurer skal gøre det muligt at bilægge tvister hurtigt og rimeligt, helst i løbet af tre måneder og skal, hvis det skønnes berettiget, indeholde bestemmelser om et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem. Når det er muligt, bør principperne i Kommissionens henstilling 98/257/EF af 30. marts 1998 om de principper, der finder anvendelse på organer, med ansvar for udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet ⁽¹⁾, følges
  - g) informeres om deres rettigheder med hensyn til forsyningspligt, hvis de er omfattet af forsyningspligt i henhold til de bestemmelser, medlemsstaterne har vedtaget i medfør af artikel 3, stk. 3
  - h) har adgang til deres forbrugsdata og skal, efter udtrykkelig aftale og gratis, kunne give enhver registreret forsyningsvirksomhed adgang til deres egne målerdata. Den part, der er ansvarlig for dataforvaltning, har pligt til at give virksomheden disse data. Medlemsstaterne fastlægger et standardformat for de pågældende data og en procedure, hvorefter leverandører og forbrugere kan få adgang til dem. Der må ikke pålægges forbrugeren ekstra udgifter for denne ydelse
  - i) informeres fyldestgørende om det faktiske elektricitetsforbrug og prisen for det tilstrækkelig hyppigt til, at de kan regulere deres eget elektricitetsforbrug. Oplysningerne gives ved at anvende en tilstrækkelig tidsramme, der tager hensyn til kapaciteten af forbrugers måleudstyr og det pågældende elektricitetsprodukt. Der tages passende hensyn til omkostningseffektiviteten ved sådanne foranstaltninger. Der må ikke pålægges forbrugeren ekstra udgifter for denne ydelse
  - j) modtager en endelig kontoopgørelse efter ethvert skift af elektricitetsleverandør senest seks uger, efter at ændringen af leverandør har fundet sted.
2. Medlemsstaterne sikrer gennemførelse af intelligente målersystemer, som skal bidrage til forbrugernes aktive deltagelse i markedet for elektricitetsforsyning. Gennemførelsen af disse målersystemer kan blive genstand for en økonomisk vurdering af alle de langsigtede ulemper og fordele for markedet og den enkelte forbruger eller en vurdering af, hvilken form for intelligent målersystem er økonomisk velbegrundet og omkostningseffektiv, og hvilken tidsramme er gennemførlig for deres distribution.

Disse vurderinger skal finde sted senest den 3. september 2012.

Medlemsstaterne eller en kompetent myndighed, som de udpeger, forbereder på grundlag af denne vurdering en tidsplan med et mål på op til 10 år for gennemførelsen af intelligente målersystemer.

Hvis indførelsen af intelligente målere vurderes at være positiv, skal mindst 80 % af forbrugerne udstyres med intelligente målersystemer senest i 2020.

Medlemsstaterne eller en kompetent myndighed, som de udpeger, sikrer interoperabilitet af de målersystemer, som skal gennemføres på deres territorier, og tager behørigt hensyn til anvendelsen af passende standarder og bedste praksis og betydningen af at udvikle det indre marked for elektricitet.

⁽¹⁾ EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv 2003/54/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
—	Artikel 6
Artikel 6	Artikel 7
Artikel 7	Artikel 8
Artikel 10	Artikel 9
Artikel 8	Artikel 10
—	Artikel 11
Artikel 9	Artikel 12
—	Artikel 13
—	Artikel 14
Artikel 11	Artikel 15
Artikel 12	Artikel 16
—	Artikel 17
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
—	Artikel 21
—	Artikel 22
—	Artikel 23
Artikel 13	Artikel 24
Artikel 14	Artikel 25
Artikel 15	Artikel 26
Artikel 16	Artikel 27
Artikel 17	Artikel 29
Artikel 18	Artikel 30
Artikel 19	Artikel 31
Artikel 20	Artikel 32
Artikel 21	Artikel 33
Artikel 22	Artikel 34
Artikel 23, stk. 1 (første og andet punktum)	Artikel 35
—	Artikel 36
Artikel 23 (resten)	Artikel 37
—	Artikel 38
—	Artikel 39
—	Artikel 40
—	Artikel 41
Artikel 24	Artikel 42

Direktiv 2003/54/EF	Nærværende direktiv
—	Artikel 43
Artikel 25	—
Artikel 26	Artikel 44
Artikel 27	Artikel 45
—	Artikel 46
Artikel 28	Artikel 47
Artikel 29	Artikel 48
Artikel 30	Artikel 49
Artikel 31	Artikel 50
Artikel 32	Artikel 51
Bilag A	Bilag I

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2009/73/EF

af 13. juli 2009

om fælles regler for det indre marked for naturgas og om ophævelse af direktiv 2003/55/EF

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION
HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2 og artikel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg ⁽¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget ⁽²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251 ⁽³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Formålet med det indre marked for naturgas, som siden 1999 gradvist har taget form i Fællesskabet, er at stille reelle valgmuligheder til rådighed for alle forbrugere i Den Europæiske Union, privatpersoner som erhvervsdrivende, åbne nye forretningsmuligheder og fremme handelen over grænserne, så der derved kan opnås effektiviseringsgevinster, konkurrencedygtige priser og højere servicestandarder, og at bidrage til øget forsyningsikkerhed og bæredygtighed.
- (2) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas ⁽⁴⁾ har bidraget væsentligt til skabelsen af et sådant indre marked for naturgas.
- (3) De rettigheder, der er sikret EU-borgerne i traktaten, herunder fri bevægelighed for varer og tjenesteydelser og fri etableringsret kan kun udøves i et helt åbent marked, hvor alle forbrugere frit kan vælge leverandør, og alle leverandører frit kan levere til deres kunder.
- (4) På nuværende tidspunkt er der dog hindringer for salget af gas på lige vilkår og uden diskrimination eller ugunstige betingelser i Fællesskabet. Navnlige kan endnu ikke alle medlemsstaterne sikre ikke-diskriminerende netadgang og myndighedstilsyn på samme effektive niveau.

⁽¹⁾ EUT C 211 af 19.8.2008, s. 23.

⁽²⁾ EUT C 172 af 5.7.2008, s. 55.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets udtalelse af 9.7.2008 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 9.1.2009 (EUT C 70 E af 24.3.2009, s. 37) og Europa-Parlamentets holdning af 22.4.2009 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets afgørelse af 25.6.2009.

⁽⁴⁾ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.

(5) Kommissionens meddelelse af 10. januar 2007 »En energipolitik for Europa« fremhæver, hvor vigtigt det er at fuldføre det indre marked for naturgas og skabe lige vilkår for alle naturgasvirksomheder, der er etableret i Fællesskabet. Meddelelserne fra Kommissionen af 10. januar 2007 »Udsigterne for det indre gas- og elmarked« og »Undersøgelse i henhold til artikel 17 i forordning (EF) nr. 1/2003 af den europæiske gas- og elsektor (endelig rapport)« viste, at de nuværende regler og foranstaltninger ikke skaber de fornødne rammer for, at målet om et velfungerende indre marked kan opfyldes.

(6) Uden effektiv adskillelse mellem net på den ene side og produktions- og forsyningsvirksomhed på den anden side (»effektiv adskillelse«) er der risiko for forskelsbehandling, ikke kun hvad angår netdriften, men også hvad angår incitamentet for vertikalt integrerede virksomheder til at investere tilstrækkeligt i deres net.

(7) De regler om selskabsretlig og funktionel adskillelse, der er fastsat i direktiv 2003/55/EF, har dog ikke ført til effektiv adskillelse for transmissionssystemoperatørernes vedkommende. På mødet den 8. og 9. marts 2007 opfordrede Det Europæiske Råd derfor Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om »effektiv adskillelse af forsynings- og produktionsaktiviteter fra netdrift«.

(8) Effektiv adskillelse kan kun sikres ved at fjerne de vertikalt integrerede virksomheders incitament til at diskriminere mod konkurrenter, hvad netadgang og investeringer angår. Ejerskabsmæssig adskillelse, der indebærer udpegning af netejeren som systemoperatør og dennes uafhængighed af alle forsynings- og produktionsinteresser, er klart en effektiv og stabil måde at løse den iboende interessekonflikt på og sikre forsyningsikkerheden. Derfor betegnede Europa-Parlamentet i sin beslutning af 10. juli 2007 om udsigterne for det indre gas- og elmarked ⁽⁵⁾ ejerskabsmæssig adskillelse på transmissionsniveauet som det mest effektive middel til at fremme investeringer i infrastruktur på en ikke-diskriminerende måde, fair netadgang for nytilkomne virksomheder og markedsgennemsigtighed. Medlemsstaterne bør derfor i forbindelse med ejerskabsmæssig adskillelse forpligtes til at sikre, at den eller de samme personer ikke har ret til at udøve kontrol over en produktions- eller

⁽⁵⁾ EUT C 175 E af 10.7.2008, s. 206.

- forsyningsvirksomhed, samtidig med, at vedkommende udøver kontrol eller rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem. Omvendt bør kontrol over et transmissionssystem eller en transmissionssystemoperatør udelukke muligheden for at udøve kontrol eller rettigheder over en produktions- eller forsyningsvirksomhed. En produktions- eller forsyningsvirksomhed bør inden for disse grænser have mulighed for at have en minoritetskapitalandel i en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem.
- (9) Enhver ordning for adskillelse bør effektivt kunne løse eventuelle interessekonflikter mellem producenter, leverandører og transmissionssystemoperatører for at skabe incitamenter til de nødvendige investeringer og sikre nye markedsdeltagere adgang i et gennemskueligt og effektivt reguleringssystem og bør ikke føre til en alt for kostbar reguleringsordning for de nationale regulerende myndigheder.
- (10) Definitionen af ordet »kontrol« er taget fra Rådets forordning (EF) nr. 139/2004 af 20. januar 2004 om kontrol med fusioner og virksomhedsovertagelser (EF-fusionsforordningen) ⁽¹⁾.
- (11) Da ejerskabsmæssig adskillelse i nogle tilfælde kræver, at virksomhederne omstruktureres, bør de medlemsstater, der beslutter at gennemføre denne adskillelse, indrømme ekstra tid til at gennemføre de relevante bestemmelser. Da der er vertikale forbindelser mellem elektricitets- og gassektoren, bør bestemmelserne om adskillelse gælde på tværs af de to sektorer.
- (12) For at sikre, at netdriften foregår i fuld uafhængighed af forsynings- og produktionsinteresser og for at hindre, at der udveksles fortrolige oplysninger, bør den samme person i forbindelse med ejerskabsmæssig adskillelse ikke være medlem af de ledende organer for både en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver. Af samme grund bør den samme person ikke have ret til at udpege medlemmer til en transmissionssystemoperatørs eller et transmissionssystemets ledende organer og til at udøve kontrol eller rettigheder over en produktions- eller forsyningsvirksomhed.
- (13) Ved at oprette en system- eller transmissionsoperatør, der er uafhængig af forsynings- og produktionsinteresser, bør det kunne sikres, at adskillelsen af interesser bliver effektiv, selv om en vertikalt integreret virksomhed fortsat ejer netaktiverne, forudsat at en sådan uafhængig system- eller transmissionsoperatør varetager alle de opgaver, der påhviler en systemoperatør, og forudsat at der indføres detaljeret regulering og et omfattende myndighedstilsyn.
- (14) Når en virksomhed, der ejer et transmissionssystem, den 3. september 2009 indgår i en vertikalt integreret virksomhed, bør medlemsstaterne have mulighed for at vælge mellem ejerskabsmæssig adskillelse og oprettelse af en system- eller transmissionsoperatør, der er uafhængig af forsynings- og produktionsinteresser.
- (15) For at interesserne for aktionærer i vertikalt integrerede virksomheder kan ydes fuld beskyttelse, bør medlemsstaterne have mulighed for at gennemføre ejerskabsmæssig adskillelse, enten ved direkte afhændelse eller ved opdeling af den integrerede virksomheds aktier i aktier i netvirksomheden og aktier i de tilbageværende forsynings- og produktionsvirksomheder, forudsat at de krav, ejerskabsmæssig adskillelse indebærer, opfyldes.
- (16) Det bør gennem specifikke tillægsregler sikres, at lønningerne med en uafhængig system- eller transmissionsoperatør bliver fuldt ud effektive. Reglerne om uafhængige transmissionssystemoperatører skaber en hensigtsmæssig reguleringsramme, der kan sikre fair konkurrence, tilstrækkelige investeringer, adgang for nyttilkomne og integration af gasmarkederne. Effektiv adskillelse gennem bestemmelserne om uafhængige transmissionssystemoperatører bør bygge på et sæt organisatoriske foranstaltninger og foranstaltninger vedrørende forvaltningen af transmissionssystemoperatørerne og på et sæt foranstaltninger, der vedrører investeringer, tilslutning af ny produktionskapacitet til nettet og markedsintegration gennem regionalt samarbejde. Transmissionsoperatørens uafhængighed bør bl.a. også sikres gennem visse »afkølingsperioder«, hvor der ikke udøves nogen ledelse eller anden relevant aktivitet i den vertikalt integrerede virksomhed, der giver adgang til samme oplysninger som dem, der kunne opnås i en ledelsesfunktion. Systemet med effektiv adskillelse af uafhængige transmissionssystemoperatører er i overensstemmelse med de krav, der blev fastsat af Det Europæiske Råd den 8.-9. marts 2007.
- (17) For at styrke konkurrencen på det indre marked for gas bør store erhvervs kunder kunne vælge deres leverandører og indgå kontrakt om gasleverancer med flere leverandører. Disse kunder bør beskyttes mod eneretsklausuler, hvis sigte er at udelukke konkurrerende og/eller supplerende tilbud.

(¹) EUT L 24 af 29.1.2004, s. 1.

- (18) En medlemsstat har ret til at vælge fuld ejerskabsmæssig adskillelse på sit område. Når en medlemsstat har benyttet sig af denne ret, har en virksomhed ikke ret til at oprette en uafhængig system- eller transmissionsoperatør. Desuden kan en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, ikke direkte eller indirekte udøve kontrol eller rettigheder over en transmissionssystemoperatør fra en medlemsstat, der har valgt fuld ejerskabsmæssig adskillelse.
- (19) Der vil med dette direktiv forekomme forskellige former for organisation af markederne i det indre marked for naturgas. De foranstaltninger, som medlemsstaterne kan træffe for at sikre ensartede vilkår, bør være begrundet i tvingende almene hensyn. Kommissionen bør høres om foranstaltningernes forenelighed med traktaten og fællesskabsretten.
- (20) Ved gennemførelsen af effektiv adskillelse bør princippet om ikke-diskrimination mellem den offentlige og den private sektor respekteres. Derfor bør en og samme person ikke, hverken alene eller i fællesskab med andre, kunne udøve kontrol eller rettigheder, i strid med bestemmelserne om ejerskabsmæssig adskillelse eller løsningen med den uafhængige systemoperatør, over organerne i både transmissionssystemoperatøren eller transmissionssystemet og produktions- eller forsyningsvirksomhederne, hvad sammensætning, afstemning eller beslutningsproces angår. Forudsat at den pågældende medlemsstat kan påvise, at kravet er overholdt, bør to separate offentlige organer, hvad angår ejerskabsmæssig adskillelse og løsningen med den uafhængige systemoperatør, have mulighed for at kontrollere produktions- og forsyningsaktiviteter på den ene side og transmissionsaktiviteter på den anden side.
- (21) Der bør være fuldstændig effektiv adskillelse af netaktiviteter og forsynings- og produktionsaktiviteter i hele Fællesskabet både for fællesskabs- og ikke-fællesskabsvirksomheder. For at sikre, at netaktiviteter og forsynings- og produktionsaktiviteter i hele Fællesskabet forbliver adskilt fra hinanden, bør de regulerende myndigheder have beføjelse til at afvise certificering af transmissionssystemoperatører, som ikke overholder reglerne om adskillelse. For at sikre ensartet anvendelse af disse bestemmelser i hele Fællesskabet bør de regulerende myndigheder tage videst muligt hensyn til Kommissionens udtalelse, når de træffer certificeringsafgørelser. For tillige at sikre overholdelse af Fællesskabets internationale forpligtelser og solidaritet og energisikkerhed i Fællesskabet bør Kommissionen have ret til at afgive en udtalelse om en certificeringsafgørelse over for en transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatør, der kontrolleres af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande.
- (22) Energiforsyningsikkerhed er af stor betydning for den offentlige sikkerhed og hænger derfor tæt sammen med et velfungerende indre marked for gas og integreringen af de isolerede gasmarkeder i medlemsstaterne. Gas kan kun bringes ud til EU-borgerne gennem nettet. Velfungerende åbne gasmarkeder, og navnlig net og andre gasforsyningsanlæg, spiller en afgørende rolle for den offentlige sikkerhed, økonomiens konkurrenceevne og EU-borgernes velfærd. Personer fra tredjelande bør derfor kun få tilladelse til at kontrollere et transmissionssystem eller en transmissionssystemoperatør, hvis de opfylder kravene om effektiv adskillelse, som finder anvendelse i Fællesskabet. Uden at det berører Fællesskabets internationale forpligtelser, er det Fællesskabets opfattelse, at gastransmissionssystemsektoren er af stor betydning for Fællesskabet, hvorfor der er behov for supplerende beskyttelsesforanstaltninger til fortsat sikring af energiforsyningen til Fællesskabet for at undgå trusler mod den offentlige orden og den offentlige sikkerhed i Fællesskabet og mod EU-borgernes velfærd. Energiforsyningsikkerheden i Fællesskabet kræver især en vurdering af uafhængigheden af netdriften, af graden af Fællesskabets og de enkelte medlemsstaters afhængighed af energiforsyning fra tredjelande og af, hvordan både indenrigs- og udenrigshandel samt investering i energi behandles i et bestemt tredjeland. Forsyningsikkerheden bør derfor vurderes på grundlag af de faktiske omstændigheder i hvert enkelt tilfælde samt rettigheder og forpligtelser efter international ret, især de internationale aftaler mellem Fællesskabet og det pågældende tredjeland. Kommissionen opfordres til, når det er relevant, at forelægge henstillinger til at forhandle om relevante aftaler med tredjelande vedrørende sikring af energiforsyningen til Fællesskabet eller til at medtage de nødvendige spørgsmål i andre forhandlinger med disse tredjelande.
- (23) Der bør træffes yderligere foranstaltninger for at sikre gennemsigtige og ikke-diskriminerende tariffer for adgang til transport. Disse tariffer bør gælde for alle systembrugere på et ikke-diskriminerende grundlag. Hvis lagerfaciliteter, linepack eller hjælpefunktioner opererer på et marked med tilstrækkelig konkurrence, kan der gives adgang på grundlag af gennemsigtige og ikke-diskriminerende markedsbaserede mekanismer.
- (24) Det er nødvendigt at sørge for, at lagersystemoperatørerne er uafhængige, for således at forbedre tredjeparters adgang til lagerfaciliteter, som er en teknisk og/eller økonomisk forudsætning for at kunne få effektiv adgang til det system, der varetager forsyningen af kunderne. Derfor bør lagre drives af selskabsretligt uafhængige enheder, som har reel beslutningskompetence, for så vidt angår aktiver, der er nødvendige for at vedligeholde, drive og udvikle lagerfaciliteter. Det er også nødvendigt at øge åbenheden om, hvilken lagerkapacitet der tilbydes tredjeparter, ved at forpligte

medlemsstaterne til at tilrettelægge og offentliggøre en ikke-diskriminerende og klar ramme for, hvilket regelsæt der gælder for lagerfaciliteter. Denne forpligtelse bør ikke kræve en ny afgørelse om adgangsordninger, men bør forbedre gennemsigtigheden, hvad angår ordningen for adgang til lagerfaciliteter. Fortrolighedskravene vedrørende forretningsmæssigt følsomme oplysninger er særligt betydningsfulde, hvis det drejer sig om data af strategisk art, eller hvis der kun er en enkelt bruger af en lagerfacilitet.

- (25) Ikke-diskriminerende adgang til distributionsnettet er afgørende for downstream-adgangen til detailkunderne. Mulighederne for at forskelsbehandle tredjeparter, hvad adgang og investeringer angår, er imidlertid mindre betydningsfulde på distributionsniveauet end på transmissionsniveauet, hvor overbelastningsproblemer og indflydelse fra produktionsinteresser i almindelighed er større end på distributionsniveauet. Dertil kommer, at selskabsretlig og funktionel adskillelse af distributionssystemoperatører i overensstemmelse med direktiv 2003/55/EF først blev obligatorisk fra den 1. juli 2007, hvorfor det stadig står tilbage at vurdere virkningerne af denne regel på det indre marked for naturgas. De nuværende regler for selskabsretlig og funktionel adskillelse kan føre til effektiv adskillelse, forudsat at de defineres tydeligere, gennemføres korrekt og overvåges nøje. For at sikre lige vilkår i detailledet bør distributionssystemoperatørernes aktiviteter derfor overvåges, så de hindres i at udnytte deres vertikale integration til at styrke deres stilling i konkurrencen på markedet, i særdeleshed i forhold til privatkunder og små erhvervs-kunder.
- (26) Medlemsstaterne bør iværksætte konkrete foranstaltninger for at fremme en mere udbredt anvendelse af biogas og gas fra biomasse, og producenterne heraf bør have ikke-diskriminerende adgang til gassystemet på betingelse af, at en sådan adgang til enhver tid er forenelig med de relevante tekniske regler og sikkerhedsstandarder.
- (27) For ikke at pålægge små distributionssystemoperatører en uforholdsmæssig stor finansiel og administrativ byrde bør medlemsstaterne om nødvendigt kunne undtage de pågældende virksomheder fra kravene om selskabsretlig adskillelse vedrørende distribution.
- (28) Anvendes der et lukket distributionssystem til at sikre, at en integreret energiforsyning er så effektiv som muligt, og hvor der er særlige krav til funktion, eller opretholdes et lukket distributionssystem først og fremmest til systemejerens brug, bør det være muligt at fritage distributionssystemoperatøren fra forpligtelser, der vil udgøre en unødvendig administrativ byrde på grund af det særlige

forhold mellem distributionssystemoperatøren og brugerne af systemet. Industrielle eller kommercielle anlæg eller anlæg til delte tjenester såsom jernbanestationer, lufthavne, hospitaler, store campingpladser med integrerede faciliteter eller kemiske industrianlæg kan omfatte lukkede distributionssystemer som følge af den særlige karakter af deres drift.

- (29) Med direktiv 2003/55/EF er der indført krav om, at medlemsstaterne skal udpege reguleringsmyndigheder med nærmere bestemte beføjelser. I mange tilfælde viser erfaringerne imidlertid, at reguleringens effektivitet ofte hæmmes af, at reguleringsmyndighederne ikke er tilstrækkelig uafhængige af regeringen og ikke har tilstrækkelige beføjelser og handlemuligheder. Derfor opfordrede Det Europæiske Råd på mødet den 8. og 9. marts 2007 Kommissionen til at udarbejde lovgivningsforslag om yderligere harmonisering af nationale energireguleringsmyndigheders beføjelser og styrkelse af deres uafhængighed. Der bør være mulighed for, at disse nationale regulerende myndigheder omfatter både elektricitets- og gassektoren.
- (30) Det er nødvendigt, at energireguleringsmyndigheder kan træffe afgørelser i alle reguleringsspørgsmål og være fuldt uafhængige af alle andre offentlige og private interesser, hvis det indre marked for naturgas skal kunne fungere efter hensigten. Dette udelukker hverken domstolskontrol eller parlamentstilsyn i overensstemmelse med medlemsstaternes forfatningsmæssige lovgivning. Endvidere er den nationale lovgivers godkendelse af reguleringsmyndighedens budget ikke en hindring for budgetmæssig autonomi. Bestemmelserne vedrørende autonomi i forbindelse med gennemførelsen af det tildelte budget bør gennemføres inden for de rammer, der er fastsat i de nationale budgetlovgivninger og -regler. Det bør være muligt for medlemsstaterne at tage behørigt hensyn til tilgængeligheden af personaleresourcer eller af størrelsen af de ledende organer, samtidig med at de bidrager til de nationale regulerende myndigheders uafhængighed fra politiske eller økonomiske interesser gennem en hensigtsmæssig rotationsordning.
- (31) For at sikre en effektiv markedsadgang for alle markedsdeltagere, herunder nye virksomheder, er det nødvendigt at indføre ikke-diskriminerende og omkostningsrelaterede balanceringsmekanismer. Dette bør opnås ved indførelse af gennemsigtige markedsbaserede mekanismer for forsyning og køb af gas, som der er behov for inden for rammerne af balanceringskravene. De nationale regulerende myndigheder bør spille en aktiv rolle for at sikre, at tarifferne for balanceringsydelse er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne. Samtidig bør der opstilles passende incitamenter til at balancere produktionen og forbruget af gas og til ikke at bringe systemet i fare.

- (32) De nationale regulerende myndigheder bør selv kunne fastsætte eller godkende tariffer eller de metoder, der ligger til grund for beregningen af tarifferne, på grundlag af et forslag fra transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører eller flydende naturgas (LNG)-systemoperatører eller på grundlag af et forslag, som disse operatører og brugerne af nettene er enige om. Ved udførelsen af disse opgaver bør de nationale regulerende myndigheder sikre, at transmissions- og distributionstarifferne er ikke-diskriminerende og afspejler omkostningerne, og tage hensyn til de langsigtede, marginale, sparede netomkostninger som følge af foranstaltninger til efterspørgselsstyring.
- (33) Energireguleringsmyndigheder bør have beføjelse til at træffe bindende afgørelser i forhold til naturgasvirksomheder og til at pålægge naturgasvirksomheder, der ikke opfylder deres forpligtelser, sanktioner, der er effektive, står i rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning eller til at foreslå en kompetent domstol at pålægge dem sådanne sanktioner. Energireguleringsmyndigheder bør også, uanset anvendelsen af konkurrencereglerne, have beføjelse til at træffe afgørelse om passende foranstaltninger til at sikre kundefordele gennem fremme af den effektive konkurrence, der er en forudsætning for et velfungerende indre marked for naturgas. Oprettelsen af programmer for frigivelse af gas er én af de mulige foranstaltninger, der kan anvendes til at fremme effektiv konkurrence og sikre, at markedet fungerer korrekt. Energireguleringsmyndigheder bør også bemyndiges til at bidrage til at sikre høje standarder for offentlig service under hensyntagen til markedsåbningen, beskyttelsen af sårbare kunder samt den fulde effektivitet af forbrugerbeskyttelsesreglerne. Disse bestemmelser bør hverken indskrænke Kommissionens beføjelser, hvad anvendelsen af konkurrencereglerne angår, herunder dens beføjelse til at undersøge fusioner med en fællesskabsdimension, eller reglerne for det indre marked, som f.eks. de frie kapitalbevægelser. Det uafhængige organ, ved hvilket en part, der er berørt af en afgørelse truffet af en national reguleringsmyndighed, har klageret, kunne være en domstol eller en lignende instans, som har kompetence til at foretage domstolskontrol.
- (34) Enhver harmonisering af de nationale regulerende myndigheders beføjelser bør omfatte beføjelsen til at tilbyde naturgasvirksomheder incitamenter og pålægge naturgasvirksomheder sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har en afskrækkende virkning, eller til at foreslå, at en kompetent domstol pålægger sådanne sanktioner. Endvidere bør de regulerende myndigheder have beføjelse til at indhente relevante oplysninger fra naturgasvirksomhederne gennem passende og fyldestgørende undersøgelser og til at bilægge tvister.
- (35) Investeringer i store nye infrastrukturanlæg bør fremmes kraftigt, og samtidig bør det sikres, at det indre marked for naturgas er fuldt funktionsdygtigt. For at øge den positive effekt af undtagne infrastrukturprojekter på konkurrencen og forsynings sikkerheden, bør markedets interesse afprøves i projektplanlægningsfasen, og der bør gennemføres regler om håndtering af situationer, hvor kapaciteten viser sig for begrænset. Ansøgninger om undtagelse for infrastrukturanlæg, der strækker sig over mere end én medlemsstats territorium, bør, hvis alle andre muligheder er udtømt, behandles af Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder, der er oprettet ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 713/2009 af 13. juli 2009 om oprettelse af et Agentur for Samarbejde mellem Energimyndigheder ⁽¹⁾ (agenturet), fordi der så bedre kan tages hensyn til dets virkninger på tværs af grænserne, og fordi det kan gøre den administrative behandling lettere. I betragtning af den usædvanlige risikoprofil ved gennemførelsen af sådanne store undtagne infrastrukturprojekter, bør det være muligt at fritage virksomheder med forsynings- og produktionsinteresser midlertidigt og delvis fra at anvende reglerne om adskillelse i forbindelse med de pågældende projekter. Af hensyn til forsynings sikkerheden bør dette navnlig gælde for nye rørledninger i Fællesskabet, der transporterer gas fra tredjelande til Fællesskabet. Fritagelser, der gives i henhold til direktiv 2003/55/EF gælder fortsat indtil den udløbsdato, der er fastsat i afgørelsen om den givne fritagelse.
- (36) Det indre marked for naturgas lider under mangel på likviditet og gennemsigtighed, hvilket hindrer effektiv ressourceallokering, begrænser mulighederne for risikodækning og spærrer vejen for nye investorer. Der er behov for at øge tilliden til markedet, dets likviditet og antallet af markedsdeltagere, og derfor må myndighedstilsynet med virksomheder, der er aktive inden for gasforsyning, intensiveres. Sådanne krav bør ikke indskrænke men være forenelige med gældende fællesskabslovgivning om finansmarkeder. Energireguleringsmyndighederne og finansmarkedsmyndighederne bør samarbejde, så de kan bistå hinanden med at få overblik over de pågældende markeder.
- (37) Naturgas indføres i overvejende — og stigende — grad i Fællesskabet fra tredjelande. Fællesskabsretten bør tage hensyn til naturgassens egenskaber, såsom visse former for manglende strukturel fleksibilitet, der skyldes koncentration af leverandører, langtidskontrakter eller mangel på downstream-likviditet. Der er derfor behov for mere gennemsuelighed, herunder vedrørende prisfastsættelsen.
- (38) Inden Kommissionen vedtager retningslinjer for journalføringskravene, bør agenturet og Det Europæiske Værdipapirtilsynsudvalg («CESR»), oprettet ved Kommissionens afgørelse 2009/77/EF ⁽²⁾, rådføre sig med og rådgive Kommissionen om, hvad de bør indeholde. Agenturet og CESR

⁽¹⁾ Se side 1 i denne EUT.

⁽²⁾ EUT L 25 af 29.1.2009, s. 18.

bør også i samarbejde yderligere undersøge og rådgive om, hvorvidt transaktioner med gasforsyningskontrakter og gasderivater bør omfattes af krav om gennemsigtighed før og/eller efter handelen, og hvad disse krav i så fald bør indeholde.

(39) Medlemsstaterne eller, når en medlemsstat har fastsat dette, den regulerende myndighed bør fremme udviklingen af afbrydelige forsyningskontrakter.

(40) Af hensyn til forsynings sikkerheden må balancen mellem udbud og efterspørgsel overvåges i hver enkelt medlemsstat, efterfulgt af en rapport om situationen på fællesskabsplan, under hensyntagen til sammenkoblingskapaciteten mellem de forskellige områder. Denne overvågning bør finde sted i tilstrækkelig god tid, så der kan træffes passende foranstaltninger, hvis forsynings sikkerheden er truet. Etablering og vedligeholdelse af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet, bør bidrage til at sikre en stabil gasforsyning.

(41) Medlemsstaterne sørger for, idet der tages højde for de nødvendige kvalitetskrav, at sikre biogas og gas fremstillet af biomasse eller andre typer gas ikke-diskriminerende adgang til gasnettet på betingelse af, at en sådan adgang er fuldt forenelig med de relevante tekniske regler og sikkerhedsstandarder. Disse regler og standarder bør sikre, at disse gasser teknisk set og sikkert kan injiceres i og transporteres gennem naturgassystemet og bør også vedrøre deres kemiske egenskaber.

(42) Langsigtede kontrakter vil fortsat være en vigtig del af medlemsstaternes gasforsyning og bør fortsat være en mulighed for gasforsyningsvirksomhederne i det omfang, de ikke er i modstrid med dette direktivs målsætninger og er i overensstemmelse med traktaten, herunder konkurrencereglerne. Der skal derfor tages hensyn til langsigtede kontrakter ved naturgasvirksomhedernes planlægning af forsyning og transportkapacitet.

(43) For at sikre, at der opretholdes høje standarder for offentlig service i Fællesskabet, bør alle foranstaltninger truffet af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne for dette direktiv regelmæssigt meddeles Kommissionen. Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport, der analyserer de foranstaltninger, der er truffet på nationalt plan for at opfylde målsætningerne for offentlig service, og sammenligner deres effektivitet med henblik på at fremsætte anbefalinger vedrørende foranstaltninger på

nationalt plan for at opnå høje standarder for offentlig service. Medlemsstaterne bør sikre, at kunderne, når de tilsluttes gassystemet, bliver underrettet om deres ret til at få leveret naturgas af en bestemt kvalitet til rimelige priser. De foranstaltninger, som medlemsstaterne træffer for at beskytte endelige kunder, kan være forskellige for private kunder og små og mellemstore virksomheder.

(44) Overholdelse af kravene til offentlig service er et grundlæggende krav i dette direktiv, og det er vigtigt, at der i direktivet opstilles fælles minimumsstandarder, som alle medlemsstater skal overholde, og hvormed der tages hensyn til målsætningerne om forbrugerbeskyttelse, forsynings sikkerhed, miljøbeskyttelse og ensartede konkurrence niveauer i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at kravene til offentlig service kan fortolkes nationalt på baggrund af nationale forhold, idet det forudsættes, at fællesskabslovgivningen overholdes.

(45) Foranstaltninger, der træffes af medlemsstaterne med henblik på at opfylde målsætningerne om social og økonomisk samhørighed, bør navnlig kunne omfatte relevante økonomiske incitamenter, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet. Sådanne ordninger kan omfatte mekanismer til sikring af den nødvendige investering.

(46) I det omfang foranstaltninger truffet af medlemsstaterne til opfyldelse af offentlige serviceforpligtelser er statsstøtte i henhold til traktatens artikel 87, stk. 1, skal Kommissionen underrettes i henhold til traktatens artikel 88, stk. 3.

(47) Kravene til offentlig service og de fælles mindstenormer, der følger af dem, må styrkes yderligere for at sikre, at alle forbrugere, navnlig de sårbare får gavn af konkurrencen og rimelige priser. Kravene til offentlig service bør fastsættes på nationalt plan under hensyntagen til de nationale forhold; medlemsstaterne bør dog respektere fællesskabsretten. Unionsborgerne og, når medlemsstaterne anser det for hensigtsmæssigt, små virksomheder bør kunne gives forsyningspligtgarantier, især med hensyn til forsynings sikkerhed og rimelige tariffer. For at kunne forsyne kunderne er det vigtigt at have adgang til objektive og gennemsigtige forbrugsdata. Forbrugerne bør således have adgang til deres forbrugsdata og associerede priser og serviceomkostninger, så de kan opfordre konkurrerende virksomheder til at give et tilbud på grundlag af disse data. Forbrugerne bør også have ret til at få fyldestgørende oplysninger om deres energiforbrug. Forudbetalinger bør afspejle det anslåede naturgasforbrug, og de forskellige betalingsystemer bør være ikke-diskriminerende. Hvis kunderne tilstrækkeligt ofte får oplysninger om deres energiudgifter, tilskyndes de til energibesparelser, fordi de får direkte feedback om virkningerne af investeringer i energieffektiv teknik og af adfærd ændringer.

- (48) Dette direktiv bør fokusere på forbrugernes interesser, og tjenesteydelseernes kvalitet bør være en central del af naturgasvirksomhedernes ansvar. Det er nødvendigt at styrke og sikre forbrugernes eksisterende rettigheder, og dette bør indebære øget gennemsigtighed. Forbrugerbeskyttelsen bør sikre, at alle europæiske forbrugere drager fordel af et konkurrencebaseret marked. Forbrugerrettighederne bør håndhæves af medlemsstaterne eller, når en medlemsstat har fastsat dette, de regulerende myndigheder.
- (49) Forbrugerne bør råde over klare og forståelige oplysninger om deres rettigheder inden for energisektoren. Kommissionen bør efter høring af de berørte parter, herunder medlemsstaterne, de nationale regulerende myndigheder, forbrugerorganisationerne og naturgasvirksomhederne, forelægge en tilgængelig, brugervenlig tjekliste for energiforbrugere, der giver forbrugerne praktiske oplysninger om deres rettigheder. Alle forbrugere bør modtage denne tjekliste, og den bør være offentligt tilgængelig.
- (50) Energifattigdom er et voksende problem i Fællesskabet. Medlemsstater, der er berørt heraf, og som endnu ikke har gjort det, bør derfor udarbejde nationale handlingsplaner eller andre hensigtsmæssige rammer til bekæmpelse af energifattigdom med henblik på at mindske det antal af personer, som er ramt af dette fænomen. Medlemsstaterne bør under alle omstændigheder sikre den nødvendige energiforsyning til sårbare forbrugere. Med henblik herpå kan der benyttes en integreret tilgang, f.eks. inden for rammerne af socialpolitikken, og foranstaltningerne bør omfatte socialpolitikker eller energieffektivitetsforbedringer til boliger. Dette direktiv bør som et mindstemål muliggøre nationale politikker til fordel for sårbare kunder.
- (51) Bedre forbrugerbeskyttelse sikres ved at give alle forbrugere adgang til effektiv tvistbilæggelse. Medlemsstaterne skal indføre hurtige og effektive klagebehandlingssystemer.
- (52) Der bør være mulighed for, at indførelsen af intelligente målesystemer baseres på en økonomisk vurdering. Hvis det fremgår af vurderingen, at indførelsen af sådanne målesystemer kun er økonomisk forsvarligt og omkostningseffektivt for forbrugere med et vist gasforbrug, kan medlemsstaterne tage hensyn til dette ved gennemførelsen af intelligente målesystemer.
- (53) Markedspriserne bør skabe de rette incitamenter til udvikling af nettet.
- (54) Fremme af konkurrence og let adgang for forskellige leverandører bør være af afgørende betydning for medlemsstaterne for at gøre det muligt for forbrugerne fuldt ud at udnytte de muligheder, der vil være på et liberaliseret indre marked for naturgas.
- (55) For at sikre forsyningerne og opretholde en solidarisk ånd mellem medlemsstaterne, ikke mindst under en energiforsyningskrise, er det vigtigt at tilrettelægge rammer for regionalt samarbejde i solidarisk ånd. Dette samarbejde kan, hvis medlemsstaterne beslutter det, først og fremmest at bygge på markedsbaserede mekanismer. Samarbejde om fremme af regional og bilateral solidaritet bør ikke pålægge markedsaktørerne uforholdsmæssigt store byrder eller diskriminere mod dem.
- (56) Med henblik på etableringen af et indre marked for naturgas bør medlemsstaterne fremme integrationen af deres nationale markeder og samarbejdet mellem systemoperatører på fællesskabsplan og regionalt plan under inddragelse af de isolerede gasøer, der fortsat eksisterer i Fællesskabet.
- (57) Et af hovedmålene for dette direktiv bør være etablering af et reelt indre marked for naturgas gennem et europæisk forbundet net, og reguleringsspørgsmål vedrørende grænseoverskridende sammenkoblinger og regionale markeder bør derfor være en af hovedopgaverne for de regulerende myndigheder i tæt samarbejde med agenturet, hvor det er muligt.
- (58) Sikring af fælles regler for et reelt indre marked og en bred gasforsyning bør også være et af hovedmålene for dette direktiv. Med henblik herpå vil ikke-forvredne markedspriser udgøre det bedste incitament til grænseoverskridende sammenkoblinger og samtidig på længere sigt føre til priskonvergens.
- (59) De regulerende myndigheder bør også formidle oplysninger om markedet for at give Kommissionen mulighed for at spille sin rolle som observatør og vogter af det indre marked for naturgas og dets udvikling på kort, mellem- og langt sigt, bl.a. hvad angår udbud og efterspørgsel, anlæg i transmissions- og distributionsinfrastruktur, tjenesteydelseernes kvalitet, grænseoverskridende handel, håndtering af kapacitetsbegrænsning, investeringer, engros- og forbrugerpriser, markedslikviditet og miljø- og effektivitetsmæssige forbedringer. Nationale regulerende myndigheder bør indberette de medlemsstater, i hvilke priserne hindrer konkurrencen og et velfungerende marked, til konkurrencemyndighederne og Kommissionen.

- (60) Målet for dette direktiv, nemlig oprettelse af et velfungerende indre marked for naturgas, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor bedre nås på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (61) I henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 715/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for adgang til naturgastransmissionsnet ⁽¹⁾ kan Kommissionen vedtage retningslinjer med det formål at nå den nødvendige grad af harmonisering. Sådanne retningslinjer, der udgør bindende gennemførelsesforanstaltninger, er også med hensyn til visse bestemmelser i dette direktiv et nytigt redskab, der om nødvendigt kan tilpasses hurtigt.
- (62) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen ⁽²⁾.
- (63) Kommissionen bør navnlig tillægges beføjelse til at vedtage de retningslinjer, der er nødvendige for at tilvejebringe det mindstemål af harmonisering, som er nødvendigt for at nå målet med dette direktiv. Da der er tale om generelle foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det med nye ikke-væsentlige bestemmelser, skal foranstaltningerne vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 5a i afgørelse 1999/468/EF.
- (64) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning ⁽³⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og i Fællesskabets interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne.
- (65) Da de ændringer, der skal foretages i direktiv 2003/55/EF, er omfattende, er det af klarheds- og rationalitetshensyn ønskeligt, at de pågældende bestemmelser omarbejdes ved at samle dem i et nyt direktiv.
- (66) Dette direktiv respekterer de fundamentale rettigheder og overholder de principper, der er nedfældet navnlig i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder —

⁽¹⁾ Se side 36 i denne EUT.

⁽²⁾ EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

GENSTAND, ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. I dette direktiv fastsættes fælles regler for transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas. Det fastlægger regler for, hvordan sektoren for naturgas skal organiseres og fungere, hvordan der opnås adgang til markedet, samt hvilke kriterier og procedurer der skal anvendes ved udstedelse af godkendelser til transmission, distribution, forsyning og oplagring af naturgas, samt hvorledes systemerne skal drives.
2. De regler, der fastsættes i dette direktiv om naturgas, som også omfatter LNG, gælder ligeledes på en ikke-diskriminerende måde for biogas og gas fra biomasse eller andre typer gas, i det omfang sådanne gasser teknisk set og sikkert kan injiceres og transporteres gennem naturgassystemet.

Artikel 2

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »naturgasvirksomhed«: enhver fysisk eller juridisk person, der driver mindst en af følgende former for virksomhed: produktion, transmission, distribution, forsyning, køb eller oplagring af naturgas, herunder LNG, og som er ansvarlig for de kommercielle, tekniske og/eller vedligeholdelsesmæssige opgaver i forbindelse med disse aktiviteter, men som ikke er endelig kunde
- 2) »opstrømsrørledningsnet«: enhver rørledning eller ethvert net af rørledninger, der drives og/eller er anlagt som en del af et olie- eller gasproduktionsanlæg eller anvendes til at lede naturgas fra et eller flere af sådanne anlæg til et behandlingsanlæg, en behandlingsterminal eller en endelig kystlandingsterminal
- 3) »transmission«: transport af naturgas gennem net, der hovedsagelig består af højtryksrørledninger, bortset fra opstrømsrørledningsnet og bortset fra den del af højtryksrørledninger, der hovedsagelig anvendes i forbindelse med lokal distribution af naturgas, med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning
- 4) »transmissionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager transmissionsopgaven og er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af transmissionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter transport af gas

- 5) »distribution«: transport af naturgas gennem lokale eller regionale ledningsnet med henblik på levering af naturgas til kunder, men ikke forsyning
- 6) »distributionssystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager distributionsopgaven og er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af distributionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter distribution af gas
- 7) »forsyning«: salg, herunder videresalg, af naturgas, herunder af LNG, til kunder
- 8) »forsyningsvirksomhed«: enhver fysisk eller juridisk person, der varetager forsyningsopgaven
- 9) »lagerfacilitet«: et anlæg, der anvendes til oplagring af naturgas, og som ejes og/eller drives af en naturgasvirksomhed, herunder den del af LNG-faciliteter, der benyttes til oplagring, bortset fra den del, der benyttes til produktionsformål, og bortset fra faciliteter, der udelukkende er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 10) »lagersystemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der foretager oplagring og er ansvarlig for driften af en lagerfacilitet
- 11) »LNG-facilitet«: en terminal, som anvendes til flydendegørelse af naturgas eller import, losning og forgasning af LNG, herunder de hjælpefunktioner og de midlertidige lagerfaciliteter, der er nødvendige for forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet, bortset fra de dele af LNG-terminaler, der benyttes til oplagring
- 12) »LNG-systemoperatør«: enhver fysisk eller juridisk person, der foretager flydendegørelse af naturgas eller import, losning og forgasning af LNG og er ansvarlig for driften af en LNG-facilitet
- 13) »system«: alle transmissionsnet, distributionsnet, LNG-faciliteter og/eller lagerfaciliteter, som ejes og/eller drives af en naturgasvirksomhed, herunder linepack og virksomhedens eller tilknyttede virksomheders tilknyttede faciliteter, som leverer hjælpefunktioner, der er nødvendige for at give adgang til transmission, distribution og LNG
- 14) »hjelpefunktioner«: alle funktioner, der er nødvendige for adgang til og drift af transmissionsnet, distributionsnet, LNG-faciliteter og/eller lagerfaciliteter, herunder mængdebalerings- og blandingsanlæg samt anlæg til injicering af inerte gasser, men ikke faciliteter, der udelukkende er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 15) »linepack«: oplagring af gas ved kompression i gastransmissions- og distributionssystemer, men ikke faciliteter, der er forbeholdt transmissionssystemoperatører, således at de kan udføre deres hverv
- 16) »sammenkoblet system«: en række systemer, der er indbyrdes forbundne
- 17) »sammenkoblingslinje«: transmissionslinje, som krydser en grænse mellem medlemsstater med det ene formål at forbinde disse medlemsstaters nationale transmissionssystemer
- 18) »direkte linje«: en naturgasrørledning, der supplerer det sammenkoblede system
- 19) »integreret naturgasvirksomhed«: en vertikalt eller horisontalt integreret virksomhed
- 20) »vertikalt integreret virksomhed«: en naturgasvirksomhed eller en gruppe af naturgasvirksomheder, som den samme person eller de samme personer har ret til direkte eller indirekte at udøve kontrol over, og som driver mindst en af følgende former for virksomhed: transmission, distribution, LNG eller oplagring og mindst en af følgende former for virksomhed: produktion af eller forsyning med naturgas
- 21) »horisontalt integreret virksomhed«: en virksomhed, der driver mindst en af følgende former for virksomhed: produktion, transmission, distribution, forsyning eller oplagring af naturgas, sideløbende med en ikke-naturgasrelateret aktivitet
- 22) »tilknyttet virksomhed«: en tilknyttet virksomhed, som defineret i artikel 41 i Rådets syvende direktiv 83/349/EØF af 13. juni 1983 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om konsoliderede regnskaber⁽¹⁾ og/eller en associeret virksomhed, som defineret i artikel 33, stk. 1, i nævnte direktiv og/eller en virksomhed, som tilhører samme selskabsdeltagere
- 23) »systembruger«: en fysisk eller juridisk person, der forsyner eller forsynes fra et system
- 24) »kunde«: en grossist eller endelig kunde, der køber naturgas, samt en naturgasvirksomhed, der køber naturgas
- 25) »privatkunde«: en kunde, der køber naturgas til eget husholdningsforbrug
- 26) »erhvervskunde«: en kunde, som køber naturgas, der ikke er til brug i egen husholdning
- 27) »endelig kunde«: en kunde, der køber naturgas til eget brug
- 28) »privilegeret kunde«: en kunde, som frit kan købe gas fra en leverandør efter eget valg, jf. artikel 37

(*) Titlen på direktiv 83/349/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdamtraktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til artikel 54, stk. 3, litra g).

(1) EFT L 193 af 18.7.1983, s. 1.

- 29) »grossist«: en fysisk eller juridisk person, der køber naturgas med henblik på videresalg inden for eller uden for det system, hvor den pågældende er etableret, bortset fra transmissions-systemoperatører og distributionssystemoperatører
- 30) »langtidsplanlægning«: naturgasvirksomheders langsigtede forsyningsplanlægning og planlægning af transportkapacitet med henblik på at tilfredsstille systemets efterspørgsel efter naturgas, diversificere kilderne og sikre forsyninger til kunderne
- 31) »marked under opbygning«: en medlemsstat, hvor den første kommercielle forsyning i henhold til dens første langtidskontrakt om naturgasforsyning har fundet sted for mindre end ti år siden
- 32) »sikkerhed«: såvel sikkerhed med hensyn til naturgasforsyning som teknisk sikkerhed
- 33) »ny infrastruktur«: en infrastruktur, der ikke er fuldt ud etableret senest den 4. august 2003
- 34) »gasforsyningskontrakt«: en kontrakt om levering af naturgas, dog ikke gasderivater
- 35) »gasderivat«: et finansielt instrument som anført i punkt 5, 6 eller 7 i afsnit C i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/39/EF af 21. april 2004 om markeder for finansielle instrumenter ⁽¹⁾, for så vidt som instrumentet vedrører naturgas
- 36) »kontrol«: rettigheder, aftaler eller andre midler, som enkeltvis eller tilsammen, under hensyn til alle faktiske og retlige forhold, giver mulighed for udøvelse af afgørende indflydelse på en virksomhed, særlig ved:
- ejendoms- eller brugsret til virksomhedens samlede aktiver eller dele deraf
  - rettigheder eller aftaler, som sikrer afgørende indflydelse på sammensætningen af virksomhedens organer, deres afstemninger eller beslutninger.

KAPITEL II

GENERELLE REGLER FOR, HVORLEDES SEKTOREN SKAL ORGANISERES

Artikel 3

Offentlige serviceforpligtelser og forbrugerbeskyttelse

1. Medlemsstaterne påser på grundlag af deres institutionelle opbygning og under behørig iagttagelse af subsidiaritetsprincippet, at naturgasvirksomheder drives efter dette direktivs principper, jf. dog stk. 2, med henblik på at etablere et konkurrencebaseret, sikkert og miljømæssigt bæredygtigt naturgasmarked. De afstår fra at forskelsbehandle disse virksomheder for så vidt angår såvel rettigheder som forpligtelser.

⁽¹⁾ EUT L 145 af 30.4.2004, s. 1.

2. Medlemsstaterne kan under fuld iagttagelse af de relevante bestemmelser i traktaten, særlig artikel 86, ud fra almindelig økonomisk interesse pålægge virksomheder i gassektoren offentlige serviceforpligtelser, som kan omfatte leveringernes sikkerhed, herunder forsyningsikkerhed, regelmæssighed, kvalitet og pris samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet, energi fra vedvarende energikilder og klimabeskyttelse. Disse forpligtelser skal være klart definerede, og de skal være gennemsigtige, ikke-diskriminerende og kontrollerbare, og de skal sikre naturgasvirksomheder i Fællesskabet lige adgang til de nationale forbrugere. I relation til forsyningsikkerhed, energieffektivitet gennem efterspørgselsstyring og opfyldelse af miljømålsætningerne og målene for energi fra vedvarende energikilder, som omhandlet i dette stykke, kan medlemsstaterne indføre langtidsplanlægning, idet de tager hensyn til, at tredjeparter eventuelt ønsker at få adgang til systemet.

3. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger til at beskytte de endelige kunder og sikrer navnlig, at der er passende sikkerhedsforanstaltninger, der beskytter sårbare kunder. I den forbindelse fastlægger hver medlemsstat en definition af begrebet sårbare kunder, som kan henvise til energifattigdom og bl.a. til forbuddet mod afbrydelser af forsyning for disse kunder i kritiske perioder. Medlemsstaterne sikrer, at de rettigheder og forpligtelser, der er knyttet til sårbare kunder, gøres gældende. De træffer navnlig hensigtsmæssige foranstaltninger til at beskytte endelige kunder i fjerntliggende områder, som er tilsluttet gassystemet. Medlemsstaterne kan med henblik herpå udpege en forsyningspligtig leverandør for kunder, der er tilsluttet gassystemet. De sikrer et højt forbrugerbeskyttelsesniveau, især for så vidt angår gennemsigtighed i kontraktbetingelser og -vilkår, almindelig information og ordninger for bilæggelse af tvister. Medlemsstaterne sikrer, at privilegerede kunder reelt let kan skifte til en ny leverandør. Med hensyn til i det mindste privatkunder omfatter disse foranstaltninger de tiltag, der omhandles i bilag I.

4. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger, f.eks. formulering af nationale energihandlingsplaner, ydelser i de sociale sikringsordninger til sikring af den nødvendige gasforsyning til sårbare kunder eller støtte til forbedringer af energieffektivitet, for at bekæmpe energifattigdom, hvor den konstateres, herunder generelt i forbindelse med fattigdom. Sådanne foranstaltninger må ikke hæmme den effektive åbning af markedet, jf. artikel 37, eller markedets funktion, og Kommissionen underrettes, hvor det er relevant, herom i overensstemmelse med stk. 11 i nærværende artikel. Denne underretning omfatter ikke foranstaltninger, der træffes inden for den generelle sociale sikringsordning.

5. Medlemsstaterne sikrer, at alle kunder, der er tilsluttet gassettet, er berettiget til at få leveret deres gas af en leverandør, dog med forbehold af dennes indforståelse, uanset i hvilken medlemsstat den pågældende er registreret som leverandør, så længe leverandøren følger de gældende regler om handel og balancering og er underlagt kravene om forsyningsikkerhed. Med henblik herpå træffer medlemsstaterne alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de administrative procedurer ikke udgør en hindring for forsyningselskaber, der allerede er registreret i en anden medlemsstat.

6. Medlemsstaterne sikrer:
- at ændringen gennemføres af de(n) pågældende operatør(er) inden for tre uger, hvis en kunde, der overholder kontraktbestemmelserne, ønsker at skifte leverandør, og
  - at kunder har ret til at modtage alle relevante forbrugsdata.

Medlemsstaterne sikrer, at de i første afsnit, litra a) og b), omhandlede rettigheder gælder for alle kunder på et ikke-diskriminerende grundlag, hvad angår omkostninger, indsats eller tid.

7. Medlemsstaterne træffer passende foranstaltninger med henblik på at opfylde målsætningerne for social og økonomisk samhørighed og miljøbeskyttelse, herunder eventuelt midler til bekæmpelse af klimaændringer, samt forsyningssikkerhed. Sådanne foranstaltninger kan især omfatte passende økonomiske incitamenter, eventuelt ved at benytte alle eksisterende ordninger i medlemsstaterne og i Fællesskabet til vedligeholdelse og etablering af den nødvendige netinfrastruktur, herunder sammenkoblingskapacitet.

8. For at fremme energieffektiviteten henstiller medlemsstaterne eller, hvis en medlemsstat har fastsat dette, den regulerende myndighed kraftigt til, at naturgasvirksomhederne optimerer gasforbruget, f.eks. ved at yde energistyringstjenester, udvikle innovative prismodeller eller intelligente målesystemer eller intelligente net, når det er relevant.

9. Medlemsstaterne sikrer, at der oprettes fælles kontaktpunkter, hvor forbrugerne kan indhente alle nødvendige oplysninger om deres rettigheder, gældende lovgivning og de tilgængelige tvistbilæggelsesmuligheder i tilfælde af tvister. Sådanne kontaktpunkter kan være en del af de almindelige forbrugeroplysningsinstanser.

Medlemsstaterne sikrer, at der oprettes en uafhængig klageinstans, såsom en energiombudsmand eller et forbrugerorgan, med henblik på at sikre effektiv behandling af indbragte klager og udenretslig tvistbilæggelse.

10. Medlemsstaterne kan beslutte ikke at anvende bestemmelserne i artikel 4 på distribution, for så vidt anvendelsen af disse bestemmelser retligt eller faktisk ville hindre opfyldelsen af de forpligtelser, der er pålagt naturgasvirksomheder under hensyn til almen økonomisk interesse, og for så vidt angår udviklingen af samhandelen ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Fællesskabets interesse. I henhold til dette direktiv og til traktatens artikel 86 omfatter Fællesskabets interesse bl.a. konkurrence i forbindelse med privilegerede kunder.

11. Medlemsstaterne underretter efter gennemførelsen af dette direktiv Kommissionen om alle de foranstaltninger, der er truffet med henblik på at opfylde offentlige serviceforpligtelser, herunder forbrugerbeskyttelse og miljøbeskyttelse, og deres mulige virkninger på den nationale og internationale konkurrence, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette

direktiv. De underretter derefter hvert andet år Kommissionen om enhver ændring, der foretages i sådanne foranstaltninger, uanset om sådanne foranstaltninger kræver en undtagelse fra dette direktiv.

12. Kommissionen forelægger i samråd med de berørte parter, herunder medlemsstaterne, de nationale regulerende myndigheder, forbrugerorganisationer og naturgasvirksomhederne, en klar og kortfattet tjekliste for energiforbrugere med praktiske oplysninger om energiforbrugernes rettigheder. Medlemsstaterne sikrer, at gasleverandører eller distributionssystemoperatører i samarbejde med de regulerende myndigheder tager de nødvendige skridt til at sende en kopi af tjeklisten for energiforbrugere til alle deres kunder og sikre, at den er offentligt tilgængelig.

Artikel 4

Godkendelsesprocedure

1. I tilfælde, hvor der stilles krav om godkendelse (f.eks. bevilning, tilladelse, koncession, samtykke eller godkendelse) til at etablere eller drive naturgasfaciliteter, udsteder medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, i overensstemmelse med stk. 2-4 godkendelse til at etablere og/eller drive sådanne faciliteter, rørledninger og tilhørende udstyr på deres område. Medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, kan også på samme grundlag udstede godkendelse til at levere naturgas samt godkendelse til grossister.

2. Anvender medlemsstaterne en godkendelsesordning, fastsætter de objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som skal opfyldes af den virksomhed, der ansøger om godkendelse til at etablere og/eller drive naturgasfaciliteter, eller som ansøger om godkendelse til at levere naturgas. De ikke-diskriminerende kriterier og procedurerne for udstedelse af godkendelser offentliggøres. Medlemsstaterne sikrer, at der i procedurerne for udstedelse af autorisation til faciliteter, rørledninger og dertilhørende nødvendigt udstyr tages højde for projektets betydning for det indre marked for naturgas.

3. Medlemsstaterne påser, at begrundelsen for at afslå en ansøgning om godkendelse er objektiv og ikke-diskriminerende, og at den meddeles ansøgeren. Begrundelsen for et sådant afslag meddeles Kommissionen til orientering. Medlemsstaterne indfører en procedure, hvorefter ansøgeren kan indbringe en klage over afslaget.

4. Med henblik på udbygning af nyforsynede områder og en effektiv drift i almindelighed kan medlemsstaterne med forbehold af artikel 38 afslå yderligere godkendelser til at etablere og drive distributionsrørledningsnet i et bestemt område, hvis der allerede er etableret eller er planer om at etablere sådanne rørledningsnet i det pågældende område, og hvis den eksisterende eller foreslåede kapacitet ikke er opbrugt.

*Artikel 5***Overvågning af forsyningssikkerheden**

Medlemsstaterne sikrer overvågningen af forsyningssikkerheden. Hvis medlemsstaterne finder det hensigtsmæssigt, kan de overdrage denne opgave til de i artikel 39, stk. 1, omhandlede regulerende myndigheder. Sådan overvågning omfatter navnlig udbuds/efterspørgselsbalancen på det nationale marked, den forventede fremtidige efterspørgsel og det disponible udbud, den påtænkte supplerende kapacitet, der er under planlægning eller etablering, og nettenes kvalitet og vedligeholdelsesniveau samt foranstaltninger til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører. De kompetente myndigheder offentliggør senest den 31. juli hvert år en rapport, der angiver resultaterne af overvågningen af disse forhold samt eventuelle trufne eller påtænkte foranstaltninger i forbindelse hermed, og sender omgående denne rapport til Kommissionen.

*Artikel 6***Regional solidaritet**

1. For at varetage forsyningssikkerheden på det indre marked for naturgas samarbejder medlemsstaterne for at fremme den regionale og bilaterale solidaritet.

2. Samarbejdet omfatter situationer, der på kort sigt fører til eller sandsynligvis vil føre til en alvorlig forsyningsafbrydelse, der påvirker en medlemsstat. Det omfatter:

- a) samordning af nationale beredskabsforanstaltninger, jf. artikel 8 i Rådets direktiv 2004/67/EF af 26. april 2004 om foranstaltninger til opretholdelse af naturgasforsyningssikkerheden ⁽¹⁾
- b) identifikation og om nødvendigt udbygning eller opgradering af sammenkoblinger i elektricitets- og naturgasnettet, og
- c) forudsætninger og praktiske foranstaltninger for gensidig bistand.

3. Kommissionen og de øvrige medlemsstater holdes underrettet om dette samarbejde.

4. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for regionalt samarbejde i en solidarisk ånd. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

*Artikel 7***Fremme af det regionale samarbejde**

1. Medlemsstaterne såvel som de regulerende myndigheder samarbejder med hinanden om at integrere deres nationale markeder på et eller flere regionale planer som et første skridt hen imod et fuldt liberaliseret indre marked. De regulerende myndigheder, hvis medlemsstaterne har fastsat dette, eller medlemsstaterne fremmer og letter navnlig samarbejdet på regionalt plan mellem transmissionsoperatører bl.a. om grænseoverskridende

forhold med henblik på at skabe et konkurrencedygtigt indre marked for naturgas, stræber efter at opnå ensartethed i deres retlige, administrative og tekniske rammer og letter integrationen af de isolerede gasøer, der fortsat eksisterer i Fællesskabet. De geografiske områder, der er omfattet af dette regionale samarbejde, omfatter de geografiske områder, der er fastlagt i overensstemmelse med artikel 12, stk. 3, i forordning (EF) nr. 715/2009. Dette samarbejde kan omfatte andre geografiske områder.

2. Agenturet samarbejder med de nationale regulerende myndigheder og transmissionssystemoperatører for at sikre, at reguleringsordningerne i de forskellige regioner er forenelige med det sigte at skabe et konkurrencebaseret indre marked for naturgas. Hvor der efter agenturets opfattelse er behov for bindende regler for et sådant samarbejde, fremsætter det passende anbefalinger.

3. Medlemsstaterne sikrer ved gennemførelse af dette direktiv, at transmissionsystemoperatørerne har et eller flere integrerede systemer på regionalt plan, som omfatter to eller flere medlemsstater med henblik på allokering af kapacitet og kontrol af nettets sikkerhed.

4. Såfremt vertikalt integrerede transmissionsystemoperatører deltager i en fælles virksomhed, der er oprettet for at gennemføre et sådant samarbejde, opstiller og gennemfører den fælles virksomhed et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der skal træffes for at sikre, at diskriminerende og konkurrencebegrænsende adfærd er udelukket. Dette overvågningsprogram fastlægger de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde målet om udelukkelse af diskriminerende og konkurrencebegrænsende adfærd. Det skal godkendes af agenturet. Overvågningsprogrammet kontrolleres uafhængigt af de overvågningsansvarlige hos de vertikalt integrerede transmissionsystemoperatører.

*Artikel 8***Tekniske forskrifter**

De regulerende myndigheder, hvis medlemsstaterne har fastsat dette, eller medlemsstaterne påser, at der defineres tekniske sikkerhedskriterier, og at der udarbejdes og offentliggøres tekniske forskrifter, der fastlægger de mindstekrav med hensyn til konstruktion og drift, som LNG-faciliteter, lagerfaciliteter, andre transmissions- eller distributionssystemer og direkte linjer skal opfylde for at kunne blive tilsluttet systemet. Disse tekniske forskrifter skal sikre systemernes interoperabilitet, og de skal være objektive og ikke-diskriminerende. Agenturet kan fremsætte passende anbefalinger med henblik på at opnå overensstemmelse med disse forskrifter, hvis det er relevant. Disse forskrifter meddeles Kommissionen i overensstemmelse med artikel 8 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUT L 127 af 29.4.2004, s. 92.

⁽²⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37.

KAPITEL III

TRANSMISSION, OPLAGRING OG LNG

Artikel 9

Adskillelse af transmissionssystemer og transmissionssystemoperatører

1. Medlemsstaterne sikrer følgende fra den 3. marts 2012:
  - a) hver virksomhed, der ejer et transmissionssystem, optræder som transmissionssystemoperatør
  - b) den eller de samme personer har ikke ret til:
    - i) direkte eller indirekte at udøve kontrol over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem, eller
    - ii) direkte eller indirekte at udøve kontrol over en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver
  - c) den eller de samme personer har ikke ret til at udpege medlemmer af tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer virksomheden juridisk, for en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem, og samtidig direkte eller indirekte at udøve kontrol over eller udøve rettigheder over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og
  - d) den samme person har ikke ret til at være medlem af tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer virksomheden juridisk, for både en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, og en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem.
2. De rettigheder, der henvises til i stk. 1, litra b) og c), omfatter bl.a.:
  - a) beføjelsen til at udøve stemmerettigheder
  - b) beføjelsen til at udpege medlemmer til tilsynsorganet, bestyrelsen eller andre organer, der repræsenterer virksomheden juridisk, eller
  - c) besiddelsen af en aktiemajoritet.

3. Med henblik på anvendelsen af stk. 1, litra b), omfatter udtrykket »virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver« det tilsvarende udtryk i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/72/EF af 13. juli 2009 om fælles regler for det indre marked for elektricitet ⁽¹⁾ og udtrykkene »transmissionssystemoperatør« og »transmissionssystem« omfatter de tilsvarende udtryk i dette direktiv.

4. Medlemsstaterne kan gøre undtagelser fra stk. 1, litra b) og c), indtil den 3. marts 2013, forudsat at transmissionssystemoperatørerne ikke er en del af en vertikalt integreret virksomhed.

5. Forpligtelsen i stk. 1, litra a), anses for opfyldt, hvis to eller flere virksomheder, der ejer transmissionssystemer, har oprettet et joint venture, der fungerer som transmissionssystemoperatør i to eller flere medlemsstater for de pågældende transmissionssystemer. Ingen anden virksomhed kan være en del af dette joint venture, medmindre den er blevet godkendt som uafhængig systemoperatør i henhold til artikel 14 eller som uafhængig transmissionssystemoperatør med henblik på kapitel IV.

6. Hvis den person, der er omhandlet i stk. 1, litra b), c) og d), er identisk med medlemsstaten eller et andet offentligt organ, anses to separate offentlige organer, der udøver kontrol over på den ene side en transmissionssystemoperatør eller et transmissionssystem og på den anden side over en virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, i forbindelse med gennemførelsen af denne artikel ikke for at være den eller de samme personer.

7. Medlemsstaterne sørger for, at hverken forretningsmæssigt følsomme oplysninger, jf. artikel 16, som en transmissionssystemoperatør, der har været en del af en vertikalt integreret virksomhed, ligger inde med, eller en sådan transmissionssystemoperatørs personale, overføres til virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver.

8. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, kan en medlemsstat bestemme ikke at anvende stk. 1.

I så tilfælde skal den pågældende medlemsstat:

- a) enten udpege en uafhængig systemoperatør i henhold til artikel 14 eller
- b) overholde bestemmelserne i kapitel IV.

9. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, og der er indført ordninger, der sikrer transmissionssystemoperatørens uafhængighed mere effektivt end bestemmelserne i kapitel IV, kan en medlemsstat beslutte ikke at anvende stk. 1.

⁽¹⁾ Se side 55 i denne EUT.

10. Før en virksomhed godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør i henhold til denne artikels stk. 9, skal den certificeres efter procedurerne i dette direktivs artikel 10, stk. 4, 5 og 6, og i artikel 3 i forordning (EF) nr. 715/2009, hvorefter Kommissionen skal kontrollere, at de indførte ordninger klart sikrer transmissionssystemoperatørens uafhængighed mere effektivt end bestemmelserne i kapitel IV.

11. Vertikalt integrerede virksomheder, der ejer et transmissionssystem, må under ingen omstændigheder hindres i at tage skridt til at opfylde stk. 1.

12. Virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, må under ingen omstændigheder direkte eller indirekte kunne overtage kontrollen med eller udøve rettigheder over adskilte transmissionssystemoperatører i medlemsstater, der anvender stk. 1.

Artikel 10

Udpegning og certificering af transmissionssystemoperatører

1. Før en virksomhed godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør, skal den certificeres i henhold til procedurerne i denne artikels stk. 4, 5 og 6 og i artikel 3 i forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Virksomheder, der ejer et transmissionssystem, og som den nationale regulerende myndighed har certificeret efter nedenstående certificeringsprocedure, fordi det opfylder kravene i artikel 9, godkendes og udpeges af medlemsstaterne som transmissionssystemoperatører. Udpegning af transmissionssystemoperatører meddeles Kommissionen og offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

3. Transmissionssystemoperatører underretter den regulerende myndighed om enhver planlagt transaktion, der kan betyde, at deres overholdelse af kravene i artikel 9 må tages op til fornyet vurdering.

4. De regulerende myndigheder overvåger, at transmissionssystemoperatørerne til stadighed opfylder kravene i artikel 9. De indleder en certificeringsprocedure for at sikre overholdelsen:

- a) når de modtager en underretning fra transmissionssystemoperatøren i medfør af stk. 3
- b) på eget initiativ, når de har viden om, at en planlagt ændring i rettigheder eller indflydelse over transmissionssystemejere eller transmissionssystemoperatører kan føre til overtrædelse af artikel 9, eller når de har grund til at tro, at der kan være forekommet en sådan overtrædelse, eller
- c) efter en begrundet anmodning fra Kommissionen.

5. De regulerende myndigheder træffer afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør senest fire måneder efter modtagelsen af transmissionssystemoperatørens underretning eller efter datoen for Kommissionens anmodning. Ved udløbet af denne periode anses certificeringen for udstedt. Den regulerende myndigheds udtrykkelige eller stiltiende afgørelse får først virkning, efter at proceduren i stk. 6 er afsluttet.

6. Den regulerende myndighed tilsender straks Kommissionen underretning om den udtrykkelige eller stiltiende afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør sammen med alle relevante oplysninger om afgørelsen. Kommissionen træffer afgørelse efter proceduren i artikel 3 i forordning (EF) nr. 715/2009.

7. De regulerende myndigheder og Kommissionen kan fra transmissionssystemoperatører og virksomheder, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, udbede sig enhver oplysning, der er relevant for varetagelsen af deres opgaver i medfør af denne artikel.

8. De regulerende myndigheder og Kommissionen behandler forretningsmæssigt følsomme oplysninger fortroligt.

Artikel 11

Certificering for så vidt angår tredjelande

1. Hvis en transmissionssystemejer eller transmissionssystemoperatør, der kontrolleres af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande, ansøger om certificering, underretter den regulerende myndighed Kommissionen.

Den regulerende myndighed giver omgående Kommissionen meddelelse om situationer, der vil medføre, at en eller flere personer fra et eller flere tredjelande erhverver kontrol over transmissionssystemet eller en transmissionssystemoperatør.

2. Transmissionssystemoperatøren giver den regulerende myndighed meddelelse om situationer, der vil medføre, at en eller flere personer fra et eller flere tredjelande erhverver kontrol over transmissionssystemet eller en transmissionssystemoperatør.

3. Den regulerende myndighed vedtager et udkast til afgørelse om certificering af en transmissionssystemoperatør senest fire måneder efter modtagelsen af transmissionssystemoperatørens underretning. Den afviser certificering, hvis det ikke er påvist:

- a) at den pågældende enhed overholder kravene i artikel 9, og
- b) over for den regulerende myndighed eller en anden kompetent myndighed, som medlemsstaten har udpeget, at udstedelsen af certificeringen ikke vil være til risiko for medlemsstatens og Fællesskabets energiforsyningsikkerhed. Den regulerende myndighed eller anden kompetente myndighed, der er udpeget, tager ved behandlingen af dette spørgsmål hensyn til:

- i) Fællesskabets rettigheder og forpligtelser i forhold til det pågældende tredjeland i henhold til international ret, herunder enhver aftale, der er indgået med et eller flere tredjelande, som Fællesskabet deltager i, og som omhandler spørgsmål om energiforsyningsikkerhed
  - ii) medlemsstatens rettigheder og forpligtelser i forhold til det pågældende tredjeland i henhold til aftaler, der er indgået med landet, forudsat at de er i overensstemmelse med fællesskabsretten, og
  - iii) andre specifikke kendsgerninger og omstændigheder vedrørende sagen og det pågældende tredjeland.
4. Den regulerende myndighed underretter straks Kommissionen om sin afgørelse sammen med alle relevante oplysninger om afgørelsen.
5. Medlemsstaterne fastsætter, at den regulerende myndighed og/eller den udpegede kompetente myndighed, der er nævnt i stk. 3, litra b), inden den regulerende myndighed træffer afgørelse om certificering, anmoder Kommissionen om en udtalelse om, hvorvidt:
- a) den pågældende enhed overholder kravene i artikel 9 og
  - b) udstedelsen af certificeringen ikke vil være til risiko for Fællesskabets energiforsyningsikkerhed.
6. Kommissionen behandler den anmodning, der er nævnt i stk. 5, straks ved modtagelsen. Den afgiver senest to måneder efter at have modtaget anmodningen udtalelse til den nationale regulerende myndighed eller, hvis anmodningen blev fremsat af den udpegede kompetente myndighed, til denne myndighed.

Kommissionen kan ved udarbejdelsen af sin udtalelse anmode om agenturets, den pågældende medlemsstats og interesserede parter synspunkter. Anmoder Kommissionen herom forlænges perioden på to måneder med to yderligere måneder.

Hvis der ikke inden for den periode, der er nævnt i første og andet afsnit, foreligger en udtalelse fra Kommissionen, anses Kommissionen for ikke at rejse indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse.

7. Ved vurderingen af, om kontrol udøvet af en eller flere personer fra et eller flere tredjelande vil være til risiko for Fællesskabets energiforsyningsikkerhed, tager Kommissionen hensyn til:

- a) de specifikke kendsgerninger vedrørende sagen og det eller de pågældende tredjelande, og
- b) Fællesskabets rettigheder og forpligtelser over for dette tredjeland i henhold til international ret, herunder en aftale, der er indgået med et eller flere tredjelande, som Fællesskabet deltager i, og som omhandler spørgsmål om forsyningsikkerhed.

8. Den nationale regulerende myndighed træffer senest to måneder efter udløbet af den periode, der er nævnt i stk. 6, endelig afgørelse om certificering. Den nationale regulerende myndighed tager, når den træffer endelig afgørelse om certificering, videst muligt hensyn til Kommissionens udtalelse. Medlemsstaterne har under alle omstændigheder ret til at afvise certificering, hvis udstedelsen af certificeringen vil være til risiko for medlemsstatens energiforsyningsikkerhed eller en anden medlemsstats energiforsyningsikkerhed. Hvis medlemsstaten har udpeget en anden kompetent myndighed til at vurdere stk. 3, litra b), kan den kræve, at den nationale regulerende myndighed træffer sin endelige afgørelse i overensstemmelse med denne kompetente myndigheds vurdering. Den regulerende myndigheds endelige afgørelse og Kommissionens udtalelse offentliggøres sammen. Hvis den endelige afgørelse afviger fra Kommissionens udtalelse, udarbejder og offentliggør den berørte medlemsstat sammen med denne afgørelse en begrundelse for afgørelsen.

9. Intet i denne artikel anfægter medlemsstaternes ret til at udøve national lovpligtig kontrol i overensstemmelse med fællesskabsretten for at tilgodese legitime hensyn til den offentlige sikkerhed.

10. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler for anvendelsen af denne artikel. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

11. Denne artikel, bortset fra stk. 3, litra a), finder også anvendelse på medlemsstater, der er genstand for en undtagelse i henhold til artikel 49.

Artikel 12

Udpegning af lager- og LNG-systemoperatører

For en periode, der fastsættes af medlemsstaterne under hensyn til effektivitet og økonomisk balance, skal medlemsstaterne udpege eller anmode de naturgasvirksomheder, som ejer lager- eller LNG-faciliteter, om at udpege en eller flere lager- og LNG-systemoperatører.

Artikel 13

Transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatørernes opgaver

1. Den enkelte transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatør:

- a) driver, vedligeholder og udbygger på almindelige økonomiske vilkår sikre, pålidelige og effektive transmissions-, lager- og/eller LNG-faciliteter for at sikre et åbent marked under behørig hensyntagen til miljøet og sikrer, at der er passende midler til rådighed til at opfylde serviceforpligtelserne

- b) må ikke forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige tilknyttede selskaber
- c) skal meddele andre transmissionssystemoperatører, lagersystemoperatører, LNG-systemoperatører og/eller distributionssystemoperatører tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at transport og oplagring af naturgas kan foregå på en måde, der er forenelig med en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system, og
- d) forsyner systembrugerne med de oplysninger, de behøver for at få effektiv systemadgang.

2. De enkelte transmissionssystemoperatører opbygger tilstrækkelig grænseoverskridende kapacitet til at integrere den europæiske transmissionsinfrastruktur under hensyntagen til alle økonomisk rimelige og teknisk mulige efterspørgsler på kapacitet og til forsyningsikkerheden for gas.

3. De regler for balancering af gastransmissionssystemet, som transmissionssystemoperatørerne fastlægger, skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugernes betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for transmissionssystemoperatørers ydelse af de pågældende tjenester fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 41, stk. 6, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

4. De regulerende myndigheder, når medlemsstater har bestemt dette, eller medlemsstaterne kan kræve, at transmissionssystemoperatører opfylder mindstenormer med hensyn til vedligeholdelse og udvikling af transmissionssystemet, herunder sammenkoblingskapacitet.

5. Transmissionssystemoperatører anvender gennemsigtige, ikke-diskriminerende og markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, de anvender til at udføre deres hverv.

Artikel 14

Uafhængige systemoperatører

1. Hvis transmissionssystemet den 3. september 2009 tilhører en vertikalt integreret virksomhed, kan medlemsstaterne bestemme ikke at anvende artikel 9, stk. 1, og udpege en uafhængig systemoperatør på forslag af transmissionssystemejereren. Denne udpegning skal godkendes af Kommissionen.

2. Medlemsstaterne må kun godkende og udpege en uafhængig systemoperatør, når:

- a) ansøgeren om operatørstatus har påvist, at han overholder kravene i artikel 9, stk. 1, litra b), c) og d)

- b) ansøgeren om operatørstatus, har påvist, at han råder over de nødvendige finansielle, tekniske, fysiske og menneskelige ressourcer til at varetage opgaverne i artikel 13

- c) ansøgeren om operatørstatus har forpligtet sig til at overholde en ti-årig netudviklingsplan, som den regulerende myndighed overvåger

- d) transmissionssystemejereren har påvist sin evne til at opfylde sine forpligtelser efter stk. 5. Med dette formål skal han forelægge alle udkast til kontraktlige ordninger med den ansøgende virksomhed og enhver anden relevant enhed, og

- e) ansøgeren om operatørstatus har påvist sin evne til at opfylde sine forpligtelser efter forordning (EF) nr. 715/2009, herunder samarbejde med transmissionssystemoperatører på europæisk og regionalt plan.

3. Virksomheder, som den nationale regulerende myndighed har certificeret, fordi de opfylder kravene i artikel 11 og denne artikels stk. 2, godkendes og udpeges som uafhængige systemoperatører af medlemsstaterne. Certificeringsproceduren i enten dette direktivs artikel 10 og i artikel 3 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller i artikel 11 i dette direktiv finder anvendelse.

4. Hver uafhængig systemoperatør er ansvarlig for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang, herunder inddrivelse af afgifter for netadgang og overbelastningsafgifter, for drift, vedligeholdelse og udbygning af transmissionssystemet samt for gennem investeringsplanlægning at sikre, at systemet kan opfylde en rimelig efterspørgsel på lang sigt. Under udbygningen af transmissionssystemet er den uafhængige systemoperatør ansvarlig for planlægning (herunder godkendelsesproceduren), anlæggelse og ibrugtagning af det nye infrastrukturanlæg. Under udførelsen af denne opgave optræder den uafhængige systemoperatør som transmissionssystemoperatør i overensstemmelse med dette kapitel. Transmissionssystemejereren må ikke stå som ansvarlig for indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang og heller ikke for investeringsplanlægning.

5. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør, skal transmissionssystemejereren:

- a) bistå og samarbejde på alle relevante måder med den uafhængige systemoperatør om udførelsen af dennes opgaver og herunder navnlig stille alle relevante oplysninger til rådighed

- b) finansiere de investeringer, som den uafhængige systemoperatør har truffet afgørelse om, og som er godkendt af den regulerende myndighed, eller samtykke i, at de finansieres af eventuelle interesserede parter, herunder den uafhængige systemoperatør. De relevante finansieringsordninger skal forelægges den regulerende myndighed til godkendelse. Inden denne godkendelse rådfører den regulerende myndighed sig med transmissionssystemejereren og med andre interesserede parter

- c) tilvejebringe midler til dækning af erstatningsansvar i forbindelse med netaktiverne, bortset fra det ansvar, der vedrører den uafhængige systemoperatørs opgaver, og
  - d) tilvejebringe garantier, som letter finansieringen af eventuelle udvidelser af nettet, dog ikke af investeringer, hvor han i medfør af litra b) har givet sit samtykke til, at de finansieres af en interesseret part, herunder den uafhængige systemoperatør.
6. Den relevante nationale konkurrencemyndighed tildeles alle relevante beføjelser til i tæt samarbejde med den regulerende myndighed at føre effektivt tilsyn med, at transmissionssystemejereren opfylder sine forpligtelser efter stk. 5.

Artikel 15

Adskillelse af transmissionssystemejer og lagersystemoperatør

1. I tilfælde, hvor der er udpeget en uafhængig systemoperatør, skal en transmissionssystemejer og en lagersystemoperatør, der er en del af en vertikalt integreret virksomhed, i det mindste være uafhængige, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, af andre aktiviteter, der ikke vedrører transmission, distribution og oplagring.

Denne artikel finder kun anvendelse på lagerfaciliteter, der teknisk og/eller økonomisk er nødvendige for effektiv systemadgang med henblik på forsyning af kunderne, jf. artikel 33.

2. For at sikre transmissionssystemejerens og lagersystemoperatørens uafhængighed, jf. stk. 1, gælder følgende minimumskriterier:

- a) personer, der har ansvaret for ledelsen af transmissionssystemejereren og lagersystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for den integrerede naturgasvirksomhed, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af naturgasproduktion og -forsyning
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervs-mæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af transmissionssystemejereren og lagersystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) lagersystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af den integrerede naturgasvirksomhed for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde eller udbygge lagerfaciliteterne. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at modervirksomhedens økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsretigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 41, stk. 6, af midler investeret i en dattervirksomhed tilgodeses. Navnlig skal moderselskabet

kunne godkende lagersystemoperatørens årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for datterselskabets gældssætning. Modervirksomheden kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af lagerfaciliteter, som ikke går ud over beløbene i den godkendte finansieringsplan eller i et tilsvarende instrument, og

- d) transmissionssystemejereren og lagersystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde disse mål. En årsrapport med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger forelægges af den person eller det organ, der over for den regulerende myndighed er ansvarlig for at kontrollere overvågningsprogrammet, og denne årsrapport offentliggøres.

3. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for at sikre, at transmissionssystemejereren og lagersystemoperatøren fuldt og effektivt efterlever denne artikels stk. 2. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

Artikel 16

Transmissionssystemoperatørers og transmissionssystemejerers tavshedspligt

1. Med forbehold af artikel 30 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har den enkelte transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatør og den enkelte transmissionssystemejer tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som de modtager i forbindelse med udøvelsen af deres aktiviteter, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde. Navnlig må der ikke videregives forretningsmæssigt følsomme oplysninger til de øvrige dele af virksomheden, medmindre det er nødvendigt for gennemførelsen af en forretningstransaktion. For at sikre fuld overholdelse af reglerne om informationsadskillelse sikrer medlemsstaterne, at transmissionssystemejereren, herunder distributionssystemoperatøren i tilfælde af en operatør af et kombineret system, og den resterende del af virksomheden ikke anvender fælles tjenester, som f.eks. fælles juridiske tjenester, bortset fra rent administrative eller it-tekniske funktioner.

2. Transmissions-, lager- og/eller LNG-systemoperatører må ikke i forbindelse med tilknyttede virksomheders køb og salg af naturgas misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet.

3. Oplysninger, der er nødvendige for den effektive konkurrence og et velfungerende marked, offentliggøres. Denne forpligtelse berører ikke sikring af fortroligheden af forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

KAPITEL IV

UAFHÆNGIGE TRANSMISSIONSYSTEMOPERATØRER

Artikel 17

Aktiver, udstyr, personale og identitet

1. Transmissionssystemoperatører skal være udstyret med alle de menneskelige, tekniske, fysiske og finansielle ressourcer, der er nødvendige, for at de kan opfylde deres forpligtelser i henhold til dette direktiv og varetage gastransmissionsaktiviteten, navnlig:

- a) de aktiver, der er nødvendige for gastransmissionsaktiviteten, herunder transmissionssystemet, skal være ejet af transmissionssystemoperatøren
- b) det personale, der er nødvendigt for gastransmissionsaktiviteten, herunder udførelse af alle virksomhedens opgaver, skal være ansat af transmissionssystemoperatøren
- c) leasing af personale og levering af tjenester til og fra andre dele af den vertikalt integrerede virksomhed er forbudt. Transmissionssystemoperatøren kan dog levere tjenester til den vertikalt integrerede virksomhed, når blot:
  - i) leveringen af disse tjenester ikke diskriminerer systembrugerne, er tilgængelig for alle systembrugere på samme vilkår og betingelser og ikke begrænser, forvrider eller hindrer konkurrence i produktions- eller forsyningsledet, og
  - ii) vilkår og betingelser for levering af disse tjenester er godkendt af den regulerende myndighed
- d) med forbehold af tilsynsorganets afgørelser i henhold til artikel 20, skal tilstrækkelige finansielle midler til fremtidige investeringsprojekter og/eller til udskiftning af eksisterende aktiver stilles til rådighed for transmissionssystemoperatøren rettidigt af den vertikalt integrerede virksomhed efter passende anmodning fra transmissionssystemoperatøren.

2. Gastransmissionsaktiviteten omfatter mindst følgende opgaver ud over de i artikel 13 anførte:

- a) repræsentation af transmissionssystemoperatøren og kontakter til tredjeparter og de regulerende myndigheder

b) repræsentation af transmissionssystemoperatøren inden for det europæiske net af transmissionssystemoperatører for gas (»ENTSO for gas«)

c) indrømmelse og forvaltning af tredjepartsadgang uden at forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere

d) opkrævning af alle afgifter i forbindelse med transmissionssystemet, herunder netadgangsafgifter, balanceringsafgifter for hjælpefunktioner som f.eks. behandling af gas og indkøb af tjenesteydelser (balanceomkostninger, energi for tab)

e) drift, vedligeholdelse og udvikling af et sikkert, effektivt og økonomisk transmissionssystem

f) investeringsplanlægning, der sikrer systemets evne til at dække en rimelig efterspørgsel og garantere forsyningsikkerheden på lang sigt

g) oprettelse af relevante joint ventures, herunder med en eller flere transmissionssystemoperatører, gasbørser og andre relevante aktører med det formål at udvikle skabelsen af regionale markeder eller at lette liberaliseringsprocessen, og

h) alle selskabstjenesteydelser, herunder juridiske tjenester, regnskabsføring og it-tjenester.

3. Transmissionssystemoperatører skal være organiseret i en retlige form som omhandlet i artikel 1 i Rådets direktiv 68/151/EØF ⁽¹⁾.

4. Transmissionssystemoperatøren må ikke i sin selskabsidentitet, kommunikation, brandingstrategier og sine forretningslokaler skabe uklarhed om den særskilte identitet inden for den vertikalt integrerede virksomhed eller dele deraf.

5. Transmissionssystemoperatøren må ikke dele it-systemer eller -udstyr, fysiske rammer eller sikkerhedsadgangssystemer med nogen del af den vertikalt integrerede virksomhed og må ikke anvende samme rådgivere eller eksterne kontrahenter for it-systemer eller -udstyr og sikkerhedsadgangssystemer.

6. Transmissionssystemoperatørernes regnskaber skal revideres af en anden revisor end den, der reviderer den vertikalt integrerede virksomhed eller dele deraf.

Artikel 18

Transmissionssystemoperatørens uafhængighed

1. Med forbehold af tilsynsorganets afgørelser i henhold til artikel 20 skal transmissionssystemoperatøren have:

⁽¹⁾ Rådets første direktiv 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde (EFT L 65 af 14.3.1968, s. 8 (Den danske specialudgave: serie I, kapitel 1968 (I), s. 41)).

- a) reel beslutningskompetence uafhængigt af den vertikalt integrerede virksomhed for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde eller udvikle transmissionssystemet, og
- b) beføjelse til at rejse kapital på kapitalmarkedet, især ved låntagning og kapitalforøgelse.

2. Transmissionssystemoperatøren skal til enhver tid handle på en sådan måde, at det sikres, at operatøren har de nødvendige ressourcer til at udføre transmissionsaktiviteten korrekt og effektivt samt udvikle og opretholde et effektivt, sikkert og økonomisk transmissionssystem.

3. Dattervirksomheder til den vertikalt integrerede virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, må ikke have nogen direkte eller indirekte kapitalinteresser i transmissionssystemoperatøren. Transmissionssystemoperatøren må hverken direkte eller indirekte have kapitalinteresser i nogen dattervirksomhed til den vertikalt integrerede virksomhed, der varetager produktions- eller forsyningsopgaver, eller modtage udbytte eller andre finansielle fordele fra denne dattervirksomhed.

4. Transmissionssystemoperatørens overordnede ledelsesstruktur og selskabsvedtægter skal sikre transmissionssystemoperatørens faktiske uafhængighed i overensstemmelse med dette kapitel. Den vertikalt integrerede virksomhed må ikke direkte eller indirekte bestemme transmissionssystemoperatørens konkurrencemæssige adfærd i relation til transmissionssystemoperatørens daglige aktiviteter og forvaltning af nettet eller i relation til de aktiviteter, der er nødvendige for udarbejdelsen af den ti-årige netudviklingsplan i henhold til artikel 22.

5. I forbindelse med udførelsen af deres opgaver i henhold til dette direktivs artikel 13 og artikel 17, stk. 2, og ved overholdelsen af artikel 13, stk. 1, artikel 14, stk. 1, litra a), artikel 16, stk. 2, 3 og 5, artikel 18, stk. 6, og artikel 21, stk. 1, i forordning (EF) nr. 715/2009 må transmissionssystemoperatører ikke diskriminere mod forskellige personer eller enheder og ikke begrænse, forvride eller hindre konkurrence i produktions- eller forsyningsledet.

6. Eventuelle kommercielle og finansielle forbindelser mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren, herunder lån fra transmissionssystemoperatøren til den vertikalt integrerede virksomhed, skal være i overensstemmelse med markedsvilkårene. Transmissionssystemoperatøren skal opbevare udførlig dokumentation for sådanne kommercielle og finansielle forbindelser og på anmodning stille dem til rådighed for den regulerende myndighed.

7. Transmissionssystemoperatøren skal forelægge alle kommercielle og finansielle aftaler med den vertikalt integrerede virksomhed for den regulerende myndighed til godkendelse.

8. Transmissionssystemoperatøren skal underrette den regulerende myndighed om de finansielle midler, jf. artikel 17, stk. 1, litra d), der er til rådighed til fremtidige investeringsprojekter og/eller til udskiftning af eksisterende aktiver.

9. Den vertikalt integrerede virksomhed skal afstå fra enhver handling, der hindrer transmissionssystemoperatøren i at opfylde sine forpligtelser i henhold til dette kapitel eller er til skade for opfyldelsen, og må ikke kræve, at transmissionssystemoperatøren skal anmode den vertikalt integrerede virksomhed om tilladelse i forbindelse med opfyldelsen af disse forpligtelser.

10. En virksomhed, som af den regulerende myndighed er certificeret efter kravene i dette kapitel, skal godkendes og udpeges som transmissionssystemoperatør af den berørte medlemsstat. Certificeringsproceduren i enten dette direktivs artikel 10 og artikel 3 i forordning (EF) nr. 715/2009 eller i dette direktivs artikel 11 anvendes.

Artikel 19

Transmissionssystemoperatørens personale og ledelses uafhængighed

1. Afgørelser vedrørende udnævnelse og fornyelse, arbejdsvilkår, herunder aflønning, og tjenesteperiodens ophør for de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer, træffes af transmissionssystemoperatørens tilsynsorgan, der udnævnes i henhold til artikel 20.

2. Fastlæggelsen af og vilkårene for perioden for og varigheden og ophøret af tjenesten for de personer, der af tilsynsorganet er udpeget til udnævnelse eller fornyelse som personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens overordnede ledelse, og/eller som medlemmer af dennes administrative organer, og årsagerne til enhver foreslået afgørelse om denne tjenesteperiodes ophør skal meddeles den regulerende myndighed. Disse vilkår og de i stk. 1 nævnte afgørelser bliver kun bindende, hvis den regulerende myndighed ikke har gjort indsigelse inden for tre uger efter meddelelsen.

Den regulerende myndighed kan gøre indsigelse imod de i stk. 1 nævnte afgørelser, når:

- a) der opstår tvivl om den professionelle uafhængighed af en udpeget person, der har ansvaret for ledelsen og/eller er medlem af de administrative organer, eller
- b) i tilfælde af en tjenesteperiodes førtidige ophør, hvis der er tvivl om et sådant førtidigt ophørs berettigelse.

3. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer, der er omfattet af dette stk., må ikke direkte eller indirekte have haft nogen stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med den vertikalt integrerede virksomhed eller dele af denne eller med dens kontrollerende aktionærer ud over transmissionssystemoperatøren i en periode på tre år før deres udnævnelse.

4. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer og dennes ansatte må ikke direkte eller indirekte have nogen anden stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med nogen anden del af den vertikalt integrerede virksomhed eller med de kontrollerende aktionærer.

5. De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer og dennes ansatte må ikke direkte eller indirekte have nogen interesse i eller modtage nogen finansielle fordele fra nogen del af den vertikalt integrerede virksomhed ud over transmissionssystemoperatøren. Deres aflønning må ikke afhænge af andre af den vertikalt integrerede virksomheds aktiviteter eller resultater end transmissionssystemoperatørens.

6. Der garanteres en effektiv klageadgang til den regulerende myndighed for alle klager fra de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer over deres tjenesteperiodes førtidige ophør.

7. Efter ophøret af tjenesteperioden hos transmissionssystemoperatøren må de personer, der har ansvaret for dennes ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer ikke have nogen stilling eller noget ansvar, nogen interesse eller noget forretningsforhold med nogen anden del af den vertikalt integrerede virksomhed end transmissionssystemoperatøren eller med de kontrollerende aktionærer i en periode på mindst fire år.

8. Stk. 3 finder anvendelse på flertallet af de personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmerne af dennes administrative organer.

De personer, der har ansvaret for transmissionssystemoperatørens ledelse, og/eller medlemmer af dennes administrative organer, som ikke er omfattet af bestemmelserne i stk. 3, må ikke have udført forvaltning eller udøvet anden relevant aktivitet i den vertikalt integrerede virksomhed i en periode på mindst seks måneder før deres udnævnelse.

Første afsnit i dette stk. og stk. 4-7 finder anvendelse på alle de personer, der indgår i den overordnede ledelse, og de personer, der refererer direkte til dem i spørgsmål, der vedrører nettets drift, vedligeholdelse eller udvikling.

Artikel 20

Tilsynsorgan

1. Transmissionssystemoperatøren skal have et tilsynsorgan, som har ansvaret for at træffe afgørelser, som kan have en betydelig virkning på værdien af aktionærernes aktiver i transmissionssystemoperatøren, især afgørelser vedrørende godkendelse af de årlige og mere langsigtede finansieringsplaner, transmissionssystemoperatørens gælds niveau og størrelsen af det udbytte, der udbetales til aktionærerne. De afgørelser, der hører under tilsynsorganet, omfatter ikke afgørelser i tilknytning til transmissionssystemoperatørens daglige virksomhed og forvaltningen af nettet og i tilknytning til den virksomhed, der er nødvendig for udarbejdelsen af den ti-årige netudviklingsplan i medfør af artikel 22.

2. Tilsynsorganet skal bestå af medlemmer, der repræsenterer den vertikalt integrerede virksomhed, medlemmer, der repræsenterer tredjepartsaktionærer, og, hvor en medlemsstats relevante lovgivning fastsætter det, medlemmer, der repræsenterer andre interesserede parter, f.eks. transmissionssystemoperatørens ansatte.

3. Artikel 19, stk. 2, og artikel 19, stk. 3-7, anvendes på mindst halvdelen af tilsynsorganets medlemmer minus én.

Artikel 19, stk. 2, andet afsnit, litra b), anvendes på alle tilsynsorganets medlemmer.

Artikel 21

Overvågningsprogram og overvågningsansvarlig

1. Medlemsstaterne skal sikre, at transmissionssystemoperatører opstiller og gennemfører et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at programmets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde disse mål. Det skal godkendes af den regulerende myndighed. Med forbehold af den nationale reguleringsmyndigheds beføjelser kontrolleres programmets overholdelse uafhængigt af en overvågningsansvarlig.

2. Den overvågningsansvarlige udpeges af tilsynsorganet, og godkendes af den regulerende myndighed. Den regulerende myndighed kan kun afvise godkendelsen af en overvågningsansvarlig på grund af manglende uafhængighed eller faglig formåen. Den overvågningsansvarlige kan være en fysisk eller en juridisk person. Artikel 19, stk. 2-8, anvendes på den overvågningsansvarlige.

3. Den overvågningsansvarlige har ansvaret for at:

- a) føre tilsyn med gennemførelsen af overvågningsprogrammet
- b) udarbejde en årlig rapport, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre overvågningsprogrammet, og forelægge den for den regulerende myndighed
- c) aflægge rapport til tilsynsorganet og give anbefalinger vedrørende overvågningsprogrammet og dets gennemførelse
- d) underrette den regulerende myndighed om enhver væsentlig overtrædelse i forbindelse med gennemførelsen af overvågningsprogrammet, og
- e) aflægge rapport til den regulerende myndighed om eventuelle kommercielle og finansielle forbindelser mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren.

4. Den overvågningsansvarlige forelægger den regulerende myndighed de foreslåede afgørelser om investeringsplanen eller om individuelle investeringer i nettet. Det skal senest finde sted, når transmissionssystemoperatørens ledelse og/eller kompetente administrative organ forelægger dem for tilsynsorganet.

5. Hvis den vertikalt integrerede virksomhed på generalforsamlingen eller ved hjælp af stemmerne fra de medlemmer af tilsynsorganet, som det har udpeget, har forhindret vedtagelse af en afgørelse og derved forhindret eller forsinket investeringer, som i henhold til den ti-årige nedudviklingsplan skulle have været foretaget i løbet af de følgende tre år, skal den overvågningsansvarlige indberette dette til den regulerende myndighed, der derefter følger bestemmelserne i artikel 22.

6. Vilkårene for den overvågningsansvarliges mandat eller hans ansættelsesvilkår, herunder mandatets varighed skal godkendes af den regulerende myndighed. Disse vilkår skal sikre den overvågningsansvarliges uafhængighed, herunder give vedkommende med de ressourcer, der er nødvendige for at opfylde forpligtelserne. Under sit mandat må den overvågningsansvarlige ikke på anden måde, hverken direkte eller indirekte, være tilknyttet nogen del af det vertikalt integrerede selskab eller de kontrollerende aktionærer, hvis denne tilknytning er baseret på ansættelse, ansvar eller interesse.

7. Den overvågningsansvarlige skal regelmæssigt enten mundtligt eller skriftligt aflægge rapport til den regulerende myndighed og har ret til regelmæssigt enten mundtligt eller skriftligt at aflægge rapport til transmissionssystemoperatørens tilsynsorgan.

8. Den overvågningsansvarlige kan deltage i alle møder i transmissionssystemoperatørens ledelse eller administrative organer samt i tilsynsorganets og generalforsamlingens møder. Den overvågningsansvarlige skal deltage i alle møder, der behandler følgende emner:

- a) vilkår for adgang til nettet som fastsat i forordning (EF) nr. 715/2009, navnlig for så vidt angår tariffer, tjenester med tredjepartsadgang, kapacitetstildeling og håndtering af overbelastning, gennemsigtighed, balancering og sekundære markeder
- b) projekter med henblik på at drive, vedligeholde og udvikle transmissionssystemet, herunder investeringer i nye transportsammenkoblinger, i kapacitetsudvidelse og i optimering af eksisterende kapacitet
- c) energikøb eller -salg, der er nødvendige for transmissionssystemets drift.

9. Den overvågningsansvarlige overvåger transmissionssystemoperatørens overholdelse af artikel 16.

10. Den overvågningsansvarlige skal have adgang til alle relevante data og til transmissionssystemoperatørens kontorer samt til alle informationer, der er nødvendige for udførelsen af hans opgaver.

11. Efter den regulerende myndigheds forudgående godkendelse kan tilsynsorganet afskedige den overvågningsansvarlige. Det afskediger den overvågningsansvarlige med henvisning til manglende uafhængighed eller faglig formåen efter anmodning fra den regulerende myndighed.

12. Den overvågningsansvarlige skal gives adgang til transmissionssystemoperatørens kontorer uden forudgående meddelelse.

Artikel 22

Netudvikling og beføjelser til at træffe investeringsafgørelser

1. Transmissionssystemoperatørerne forelægger hvert år den regulerende myndighed en ti-årig netudviklingsplan på grundlag af den eksisterende og skønnede fremtidige udbuds- og efterspørgselsituation efter at have hørt alle relevante interessenter. Denne netudviklingsplan skal indeholde effektive foranstaltninger med henblik på at sikre systemets tilstrækkelighed og forsyningssikkerheden.

2. Den ti-årige netudviklingsplan skal navnlig:

- a) oplyse markedsdeltagerne om den vigtigste transmissionsinfrastruktur, der er behov for at bygge eller opgradere inden for de næste ti år
- b) indeholde alle de investeringer, der allerede er truffet afgørelse om, og identificere nye investeringer, der skal foretages de tre følgende år, og
- c) fastsætte en tidsramme for alle investeringsprojekter.

3. Transmissionssystemoperatøren skal, når han udarbejder den ti-årige netudviklingsplan, foretage rimelige skøn over udviklingen af produktion, forsyning, forbrug og udvekslinger med andre lande, under hensyn til investeringsplaner for regionale net og net på fællesskabsplan, samt investeringsplaner for lager- og LNG-genforgasningsfaciliteter.

4. Den regulerende myndighed hører alle faktiske eller potentielle systembrugere om den ti-årige netudviklingsplan på en åben og gennemsigtig måde. Personer eller virksomheder, der hævder at være potentielle systembrugere, kan afkræves dokumentation herfor. Den regulerende myndighed offentliggør resultatet af høringsprocessen, navnlig de eventuelle behov for investeringer.

5. Den regulerende myndighed undersøger, om den ti-årige netudviklingsplan dækker alle de investeringsbehov, der blev identificeret under høringsprocessen, og om den er i overensstemmelse med den ikke-bindende ti-årige europæiske netudviklingsplan (europæisk netudviklingsplan), jf. artikel 8, stk. 3, litra b), i

forordning (EF) nr. 715/2009. Hvis der opstår tvivl om overensstemmelsen med den ikke-bindende ti-årige europæiske netudviklingsplan, hører den regulerende myndighed agenturet. Den regulerende myndighed kan kræve, at transmissionssystemoperatøren ændrer sin ti-årige netudviklingsplan.

6. Den regulerende myndighed overvåger og evaluerer gennemførelsen af den ti-årige netudviklingsplan.

7. Såfremt transmissionssystemoperatøren undlader at foretage en investering, som i henhold til den ti-årige netudviklingsplan skulle have været foretaget i løbet af de følgende tre år, uden at dette skyldes tvingende grunde, som operatøren ikke er herre over, ikke foretager en investering, som i henhold til den ti-årige netudviklingsplan skulle have været foretaget i løbet af de følgende tre år, sikrer medlemsstaterne, at den regulerende myndighed er forpligtet til at træffe mindst en af følgende foranstaltninger for at sikre, at den pågældende investering foretages, hvis denne investering stadig er relevant på grundlag af den seneste ti-årige netudviklingsplan:

- a) kræve, at transmissionssystemoperatøren foretager den pågældende investering
- b) afholde en udbudsprocedure for den pågældende investering, som er åben for alle investorer, eller
- c) tvinge transmissionssystemoperatøren til at acceptere en kapitalforhøjelse for at finansiere de nødvendige investeringer og tillade uafhængige investorer at tegne kapitalandele.

Har den regulerende myndighed gjort brug af sine beføjelser i henhold til første afsnit, litra b), kan den kræve, at transmissionssystemoperatøren accepterer en eller flere af følgende:

- a) finansiering foretaget af enhver tredjepart
- b) etablering foretaget af enhver tredjepart
- c) selv bygger de pågældende nye aktiver
- d) selv driver det pågældende nye aktiv.

Transmissionssystemoperatøren giver investorerne alle de oplysninger, der er nødvendige for at kunne foretage investeringen, slutter nye aktiver til transmissionsnettet og skal i det hele taget gøre sit bedste for at lette gennemførelsen af investeringsprojektet.

De relevante finansieringsordninger skal forelægges den regulerende myndighed til godkendelse.

8. Har den regulerende myndighed gjort brug af sine beføjelser i henhold til stk. 7, første afsnit, skal omkostningerne ved de pågældende investeringer dækkes af de relevante tarifregler.

Artikel 23

Beslutningsbeføjelse vedrørende tilkobling af lagerfaciliteter, LNG-genforgasningsfaciliteter og industrielle kunder til transmissionssystemet

1. Transmissionssystemoperatøren fastlægger og offentliggør gennemsigtige og effektive procedurer og tariffer for ikke-diskriminerende tilkobling af lagerfaciliteter, LNG-genforgasningsfaciliteter og industrielle kunder til transmissionssystemet. Procedurene skal godkendes af den regulerende myndighed.

2. Transmissionssystemoperatøren har ikke ret til at nægte tilkobling af nye lagerfaciliteter, LNG-genforgasningsfaciliteter eller industrielle kunder med den begrundelse, at der i fremtiden vil kunne ske eventuelle begrænsninger i den disponible netkapacitet eller ekstraomkostninger som følge af den nødvendige kapacitetsforøgelse. Transmissionssystemoperatøren skal sikre tilstrækkelig indgangs- og udgangskapacitet for nye tilkoblinger.

KAPITEL V

DISTRIBUTION OG FORSYNING

Artikel 24

Udpeging af distributionssystemoperatører

For en periode, som fastlægges af medlemsstaterne under hensyntagen til effektivitet og økonomisk balance, udpeger medlemsstaterne eller anmoder medlemsstaterne de virksomheder, som har ansvaret for distributionsfaciliteter, om at udpege en eller flere distributionssystemoperatører, og de påser, at disse operatører handler i overensstemmelse med artikel 25, 26 og 27.

Artikel 25

Distributionssystemoperatørernes opgaver

1. Den enkelte distributionssystemoperatør har ansvaret for at sikre, at systemet på lang sigt kan imødekomme rimelige krav til distributionen af gas og for på økonomiske vilkår at drive, opretholde og udvikle et sikkert, pålideligt og effektivt system på sit område under behørig hensyntagen til miljøet og energieffektiviteten.

2. Distributionssystemoperatøren må i intet tilfælde forskelsbehandle systembrugere eller kategorier af systembrugere og må navnlig ikke begunstige sine tilknyttede virksomheder.

3. Distributionssystemoperatøren skal give eventuelle andre distributions-, transmissions-, LNG-, og/eller lagersystemoperatører tilstrækkelige oplysninger til at sikre, at transporten og oplagringen af naturgas finder sted på en måde, der er forenelig med en sikker og effektiv drift af det sammenkoblede system.

4. Distributionssystemoperatøren forsyner systembrugerne med de oplysninger, der er nødvendige for at få effektiv adgang til og sikre effektiv udnyttelse af systemet.

5. Når en distributionssystemoperatør er ansvarlig for at balancere distributionssystemet, skal de regler, som denne fastlægger med henblik herpå, være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende, og det samme gælder reglerne for systembrugerens betaling for brug af deres net i forbindelse med energiubalance. Vilkår og betingelser, herunder regler og tariffer, for distributionssystemoperatørens ydelse af de pågældende tjenester fastsættes efter en metode, der er forenelig med artikel 41, stk. 6, på en ikke-diskriminerende måde, der afspejler omkostningerne, og de skal offentliggøres.

Artikel 26

Udskillelse af distributionssystemoperatører

1. Er distributionssystemoperatøren en del af en vertikalt integreret virksomhed, skal operatøren i det mindste være uafhængig, hvad angår retlig form, organisation og beslutningstagning, af andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Disse regler indebærer ikke en forpligtelse til at adskille ejerskab til aktiver i distributionssystemoperatøren fra den vertikalt integrerede virksomhed.

2. Ud over kravene i stk. 1 skal distributionssystemoperatøren, når denne er en del af en vertikalt integreret virksomhed, være uafhængig, hvad angår organisation og beslutningstagning, af de andre aktiviteter, der ikke vedrører distribution. Med henblik herpå gælder følgende minimumskriterier:

- a) de personer, som har ansvaret for ledelsen af distributionssystemoperatøren, må ikke indgå i virksomhedsstrukturer inden for den integrerede naturgasvirksomhed, der direkte eller indirekte har ansvaret for den daglige drift af produktion, transmission og forsyning af naturgas
- b) der skal træffes passende foranstaltninger for at sikre, at de erhvervs-mæssige interesser, som de ansvarlige for ledelsen af distributionssystemoperatøren måtte have, tages i betragtning på en sådan måde, at de kan handle uafhængigt
- c) distributionssystemoperatøren skal have reel beslutningskompetence uafhængigt af den vertikalt integrerede naturgasvirksomhed for så vidt angår de aktiver, der er nødvendige for at drive, vedligeholde eller udvikle nettet. Distributionssystemoperatøren skal råde over de nødvendige ressourcer til at udføre disse opgaver, herunder menneskelige, tekniske, finansielle og fysiske ressourcer. Dette bør ikke hindre, at der kan eksistere passende samordningsmekanismer, der sikrer, at modervirksomhedens økonomiske og ledelsesmæssige tilsynsrettigheder med hensyn til udbyttet, der er indirekte reguleret i henhold til artikel 41, stk. 6, af midler investeret i en dattervirksomhed tilgodeses. Navnlig skal modervirksomheden kunne godkende distributionssystemoperatørens

årlige finansieringsplan eller et tilsvarende instrument og sætte samlede grænser for dattervirksomhedens gældsætning. Modervirksomheden kan ikke give instrukser om den daglige drift eller om individuelle afgørelser om oprettelse eller opgradering af distributionslinjer, som ikke går ud over beløbene i finansieringsplanen eller i et tilsvarende instrument, og

- d) distributionssystemoperatøren skal opstille et overvågningsprogram, der beskriver de foranstaltninger, der er truffet for at sikre, at diskriminerende adfærd er udelukket, samt sikre, at dets overholdelse kontrolleres på passende måde. Overvågningsprogrammet skal fastlægge de ansattes specifikke forpligtelser for at opfylde dette mål. Den person eller det organ, der har ansvaret for kontrollen med overvågningsprogrammet, den overvågningsansvarlige for distributionssystemoperatøren, forelægger en årsrapport med en beskrivelse af de trufne foranstaltninger for den i artikel 39, stk. 1, omhandlede regulerende myndighed, og denne årsrapport offentliggøres. Den overvågningsansvarlige for distributionssystemoperatøren er fuldt uafhængig og har til varetagelse af sin opgave adgang til alle nødvendige oplysninger hos distributionssystemoperatøren og eventuelle tilknyttede virksomheder.

3. I tilfælde hvor distributionssystemoperatøren indgår i en vertikalt integreret virksomhed, sørger medlemsstaterne for, at distributionssystemoperatørens virksomhed overvåges af regulerende myndigheder eller andre kompetente organer, således at denne ikke kan udnytte sin vertikale integration til at forvride konkurrencen. Vertikalt integrerede distributionssystemoperatører må navnlig ikke i deres kommunikationsarbejde og identitetsstrategier skabe uklarhed om forsyningsgrenens særskilte identitet inden for den vertikalt integrerede virksomhed.

4. Medlemsstaterne kan bestemme, at stk. 1, 2 og 3 ikke gælder for integrerede naturgasvirksomheder, der betjener færre end 100 000 tilkoblede kunder.

Artikel 27

Distributionssystemoperatørers tavshedspligt

1. Med forbehold af artikel 30 eller anden lovbestemt pligt til at videregive oplysninger har distributionssystemoperatøren tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som modtages i forbindelse med udøvelsen af distributionssystemoperatørens virksomhed, og skal forhindre, at oplysninger om egne aktiviteter, som kan være forretningsmæssigt fordelagtige, bliver videregivet på en diskriminerende måde.

2. Distributionssystemoperatører må ikke i forbindelse med tilknyttede virksomheders køb og salg af naturgas misbruge forretningsmæssigt følsomme oplysninger, som er modtaget fra tredjepart i forbindelse med tildeling af eller forhandling om adgang til systemet.

Artikel 28

Lukkede distributionssystemer

1. Medlemsstaterne kan tillade, at nationale regulerende myndigheder eller andre kompetente myndigheder klassificerer et system, der distribuerer gas inden for geografisk afgrænsede industrielle, kommercielle eller delte anlæg, og som med forbehold af stk. 4, ikke leverer til privatkunder, som et lukket distributionssystem, såfremt:

- a) driften eller produktionsprocessen for brugerne af dette system er integreret som følge af særlige tekniske eller sikkerhedsmæssige hensyn, eller
- b) systemet primært distribuerer gas til systemets ejer eller operatør eller til deres tilknyttede selskaber.

2. Medlemsstaterne kan bestemme, at de nationale regulerende myndigheder kan fritage operatøren af et lukket distributionssystem fra forpligtelsen i artikel 32, stk. 1, om, at tarifferne eller de metoder, de er beregnet efter, skal godkendes forud for deres ikrafttræden i overensstemmelse med artikel 41.

3. Gives en fritagelse efter af stk. 2, gennemgås og godkendes de anvendte tariffer eller de metoder, de er beregnet efter, i overensstemmelse med artikel 41 efter anmodning fra en bruger af det lukkede distributionssystem.

4. Hvis et lille antal husholdninger, der er beskæftiget hos eller har en lignende tilknytning til distributionssystemets ejer, og som befinder sig inden for det område, som det lukkede distributionssystem leverer til, tilfældigt bruger systemet, er dette ikke til hinder for, at der gives en fritagelse efter stk. 2.

Artikel 29

Operatøren for et kombineret system

Artikel 26, stk. 1, er ikke til hinder for, at en operatør kombinerer driften af transmissions-, LNG-, oplagrings- og distributionssystemer, forudsat at denne operatør opfylder artikel 9, stk. 1, eller artikel 14 og 15, eller kapitel IV eller hører under artikel 49, stk. 6.

KAPITEL VI

REGNSKABSMÆSSIG ADSKILLELSE OG GENNEMSIGTIGE REGNSKABER

Artikel 30

Adgang til regnskaber

1. Medlemsstaterne eller enhver kompetent myndighed, som de udpeger hertil, herunder de i artikel 39, stk. 1, omhandlede regulerende myndigheder og de i artikel 34, stk. 3, omhandlede tvistbilæggelsesmyndigheder, skal, i det omfang det er nødvendigt for, at de kan udføre deres hverv, have adgang til naturgasvirksomheders regnskaber, jf. artikel 31.

2. Medlemsstaterne og enhver udpeget kompetent myndighed, herunder de i artikel 39, stk. 1, omhandlede regulerende myndigheder og tvistbilæggelsesmyndighederne, har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger. Medlemsstaterne kan beslutte, at sådanne oplysninger skal offentliggøres, hvor dette er nødvendigt for, at de kompetente myndigheder kan udføre deres hverv.

Artikel 31

Regnskabsmæssig adskillelse

1. Medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre, at naturgasvirksomheders regnskaber føres i overensstemmelse med denne artikels stk. 2-5. Hvis naturgasvirksomheder er omfattet af en undtagelse fra denne bestemmelse i henhold til artikel 49, stk. 2 og 4, skal de i det mindste føre deres interne regnskaber i overensstemmelse med denne artikel.

2. Naturgasvirksomheder skal, uanset ejerforhold og juridisk status, udarbejde årsregnskaber og lade disse revidere og offentliggøre i overensstemmelse med de bestemmelser i national lovgivning om kapitalselskabers årsregnskaber, som er vedtaget i medfør af Rådets fjerde direktiv 78/660/EØF af 25. juli 1978 på grundlag af traktatens artikel 44, stk. 2, litra g) (*), om årsregnskaberne for visse selskabsformer (¹).

Virksomheder, som ikke er retligt forpligtede til at offentliggøre deres årsregnskaber, skal på deres hovedsæde opbevare en kopi heraf, som skal kunne konsulteres af offentligheden.

3. Naturgasvirksomheder skal i deres interne regnskabsføring føre separate regnskaber over hver af deres transmissions-, distributions-, LNG- og lageraktiviteter, således som de skulle gøre, såfremt de pågældende aktiviteter blev udført af særskilte virksomheder, med henblik på at undgå forskelsbehandling, krydssubsidiering og konkurrenceforvriddning. De skal også føre regnskaber, som kan være konsoliderede, over andre gasaktiviteter, der ikke vedrører transmission, distribution, LNG og oplagring. Indtil den 1. juli 2007 skal de føre separate regnskaber over forsyningsaktiviteter til privilegerede kunder og forsyningsaktiviteter til ikke-privilegerede kunder. Indtægter fra ejerskab af transmissions- eller distributionssystemet specificeres i regnskaberne. De skal i relevant omfang føre konsoliderede regnskaber over andre ikke-gasrelaterede aktiviteter. De interne regnskaber skal omfatte en særskilt balance og en særskilt resultatopgørelse for hver aktivitet.

4. Under den i stk. 2 omhandlede revision skal det især undersøges, om forpligtelsen til at undgå forskelsbehandling og krydssubsidiering, jf. stk. 3, overholdes.

(*) Titlen på direktiv 78/660/EØF er justeret under hensyn til omnummereringen af EF-traktatens artikler, jf. Amsterdamtraktatens artikel 12. Den oprindelige henvisning var til artikel 54, stk. 3, litra g).

(¹) EFT L 222 af 14.8.1978, s. 11.

5. Virksomhederne skal i deres interne regnskaber redegøre for de regler for fordeling af aktiver, passiver, udgifter og indtægter samt afskrivning, som de følger ved udarbejdelsen af de i stk. 3 omhandlede separate regnskaber, jf. dog de regnskabsregler, der gælder nationalt. Disse interne regler må kun ændres i ekstraordinære tilfælde. Sådanne ændringer skal anføres og være behørigt begrundet.

6. Årsregnskaberne skal i noterne vise alle større transaktioner, der er gennemført med tilknyttede virksomheder.

KAPITEL VII

TILRETTELÆGGELSE AF SYSTEMADGANGEN

Artikel 32

Tredjeparts adgang

1. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres en ordning for tredjeparts adgang til transmissions- og distributionssystemerne samt LNG-faciliteter, som bygger på offentliggjorte tariffer, der gælder alle privilegerede kunder, herunder forsyningsvirksomheder, og som anvendes objektivt og uden at diskriminere mellem systembrugere. Medlemsstaterne sikrer, at tarifferne eller de metoder, de er baseret på, er godkendt forud for deres ikrafttræden i overensstemmelse med artikel 41 af en i artikel 39, stk. 1, omhandlet regulerende myndighed, og at disse tariffer — og metoderne, hvor kun disse godkendes — offentliggøres, inden de træder i kraft.

2. Transmissionssystemoperatører skal, hvis det er nødvendigt for, at de kan udøve deres hverv, bl.a. i forbindelse med grænseoverskridende transmission, have adgang til andre transmissions-systemoperatørers net.

3. Bestemmelserne i dette direktiv er ikke til hinder for, at der indgås langtidskontrakter, såfremt de overholder Fællesskabets konkurrenceregler.

Artikel 33

Adgang til oplagring

1. Hvis det er teknisk og/eller økonomisk nødvendigt for at yde effektiv systemadgang med henblik på forsyning af kunderne samt for tilrettelæggelse af adgang til hjælpefunktioner, kan medlemsstaterne ved tilrettelæggelse af adgang til lagerfaciliteter og linepack vælge en af eller begge procedurerne i stk. 3 og 4. Disse procedurer baseres på objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende kriterier.

De regulerende myndigheder, når medlemsstater har bestemt dette, eller medlemsstaterne fastsætter og offentliggør kriterier for hvilken ordning, der skal gælde for adgang til lagerfaciliteter og

linepack. De offentliggør eller forpligter lager- og transmissions-systemoperatørerne til at offentliggøre, hvilke lagerfaciliteter eller hvilke dele af disse faciliteter og hvilken linepack, der tilbydes under de forskellige procedurer, som er nævnt i stk. 3 og 4.

Den i andet afsnit, andet punktum, omhandlede forpligtelse berører ikke medlemsstaternes valgfrihed i henhold til første afsnit.

2. Bestemmelserne i stk. 1 finder ikke anvendelse på de hjælpefunktioner og de midlertidige lagerfaciliteter i forbindelse med LNG-faciliteter, der er nødvendige for forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet.

3. Ved forhandlet adgang træffer medlemsstaterne eller, når medlemsstater har bestemt dette, de regulerende myndigheder de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasvirksomheder og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som dækkes af det sammenkoblede system, kan forhandle om adgang til lagerfaciliteter og linepack, hvis dette er teknisk og/eller økonomisk nødvendigt for at sikre effektiv systemadgang samt for at skaffe adgang til andre hjælpefunktioner. Parterne er forpligtet til at forhandle om adgang til lagre, linepack og andre hjælpefunktioner i god tro.

Aftaler om adgang til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner forhandles med den pågældende lagersystemoperatør eller de pågældende naturgasvirksomheder. De regulerende myndigheder, når medlemsstater har bestemt dette, eller medlemsstaterne skal kræve, at lagersystemoperatørerne og naturgasvirksomhederne offentliggør deres kommercielle hovedvilkår for brug af lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner senest den 1. januar 2005 og herefter en gang om året.

Ved fastsættelsen af de i andet afsnit nævnte vilkår, skal lageroperatørerne og naturgasvirksomhederne høre systembrugerne.

4. Ved reguleret adgang, træffer de regulerende myndigheder, når medlemsstater har bestemt dette, eller medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at give naturgasvirksomheder og privilegerede kunder inden for eller uden for det område, som er dækket af det sammenkoblede system, en adgangsret til lagerfaciliteter, linepack og andre hjælpefunktioner på grundlag af offentliggjorte tariffer og/eller andre betingelser og forpligtelser knyttet til brugen af lagerfaciliteter og linepack, hvis dette teknisk og/eller økonomisk er nødvendigt for at sikre effektiv adgang til systemet samt for etablering af adgang til andre hjælpefunktioner. De regulerende myndigheder, når medlemsstater har bestemt dette, eller medlemsstaterne hører systembrugerne ved fastsættelsen af disse tariffer eller metoderne for fastsættelse af disse tariffer. Denne adgangsret for privilegerede kunder kan gives ved at sætte dem i stand til at indgå forsyningsaftaler med andre konkurrerende naturgasvirksomheder end systemets ejer og/eller operatør eller en tilknyttet virksomhed.

Artikel 34

Adgang til opstrømsrørledningsnet

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at naturgasvirksomheder og privilegerede kunder, uanset hvor de er placeret, kan få adgang til opstrømsrørledningsnet, herunder faciliteter, som yder tekniske tjenester i forbindelse med sådan adgang, i overensstemmelse med denne artikel, bortset fra de dele af sådanne net og faciliteter, der benyttes til lokale produktionsaktiviteter ved et felt, hvor gassen produceres. Kommissionen underrettes om foranstaltningerne i overensstemmelse med artikel 54.

2. Medlemsstaterne beslutter i overensstemmelse med de relevante retsakter, hvordan den i stk. 1 omhandlede adgang gives. Medlemsstaterne skal have som målsætninger, at der foreligger en rimelig og åben adgang, at der skabes et konkurrencepræget marked for naturgas, og at ethvert misbrug af dominerende stilling undgås, idet de tager hensyn til sikre og regelmæssige forsyninger, kapacitet, der er eller hurtigt kan stilles til rådighed, og beskyttelse af miljøet. Der kan tages hensyn til følgende:

- a) nødvendigheden af at nægte adgang, hvis de tekniske specifikationer er indbyrdes uforenelige, og dette problem ikke kan løses rimelig let
- b) nødvendigheden af at undgå vanskeligheder, som ikke kan overvindes rimelig let, og som kan være til skade for en effektiv eksisterende og planlagt fremtidig kulbrinteproduktion, herunder fra felter med marginal økonomisk rentabilitet
- c) nødvendigheden af at respektere behørigt dokumenterede rimelige behov hos ejeren eller operatøren af opstrømsrørledningsnet for transport og forarbejdning af gas og de interesser, som alle andre potentielt berørte brugere af opstrømsrørledningsnettet eller relevante forarbejdnings- eller håndteringsfaciliteter har og
- d) nødvendigheden af i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen at anvende deres love og administrative procedurer i forbindelse med tildelingen af autorisationer til produktion eller opstrømsudvikling.

3. Medlemsstaterne sikrer, at der er indført en ordning til bilæggelse af tvister, der omfatter en af parterne uafhængig myndighed, der har adgang til alle relevante oplysninger, således at tvister vedrørende adgang til opstrømsrørledningsnet kan bilægges hurtigt under hensyn til kriterierne i stk. 2 og antallet af parter, der måtte være involveret i at forhandle adgang til sådanne net.

4. I tilfælde af grænseoverskridende tvister gælder tvistbilægelsesordningen i den medlemsstat, der har jurisdiktion over det opstrømsrørledningsnet, hvortil der nægtes adgang. Når det pågældende net henhører under mere end en medlemsstat i grænseoverskridende tvister, skal de pågældende medlemsstater rådføre sig med hinanden for at sikre, at bestemmelserne i dette direktiv anvendes overensstemmende.

Artikel 35

Nægtelse af adgang

1. Naturgasvirksomheder kan nægte adgang til systemet, hvis de ikke råder over den fornødne kapacitet, eller hvis adgang til systemet ville hindre dem i at opfylde de i artikel 3, stk. 2, omhandlede offentlige serviceforpligtelser, som er blevet pålagt dem, eller på grund af alvorlige økonomiske og finansielle problemer med take-or-pay-kontrakter under hensyn til kriterierne og procedurerne i artikel 48 og til den løsning, medlemsstaten har valgt i medfør af artikel 48, stk. 1. Ethvert sådant afslag skal være behørigt begrundet.

2. Medlemsstaterne kan træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at en naturgasvirksomhed, som nægter adgang til systemet, fordi det ikke råder over den fornødne kapacitet, eller der mangler sammenkobling, foretager de nødvendige udbygninger, for så vidt dette er rentabelt, eller en potentiel kunde er villig til at betale for dem. Såfremt medlemsstaterne anvender artikel 4, stk. 4, træffer de sådanne foranstaltninger.

Artikel 36

Ny infrastruktur

1. Større nye anlæg i gasinfrastrukturen, dvs. sammenkoblingslinjer, LNG-faciliteter og lagerfaciliteter, kan på anmodning undtages fra bestemmelserne i artikel 9, 32, 33 og 34 samt artikel 41, stk. 6, 8 og 10, for en bestemt periode og på følgende betingelser:

- a) investeringen skal øge konkurrencen i gasforsyningen og øge forsyningssikkerheden
- b) risikoen i forbindelse med investeringen er så stor, at investeringen ikke ville finde sted, medmindre en undtagelse blev indrømmet
- c) infrastrukturen skal være ejet af en fysisk eller juridisk person, der i det mindste hvad angår retlig form, er adskilt fra de systemoperatører, i hvis systemer denne infrastruktur vil blive bygget
- d) der opkræves afgifter af brugerne af denne infrastruktur, og
- e) undtagelsen må ikke være til skade for konkurrencen eller for, at det indre marked for naturgas fungerer tilfredsstillende, eller for, at det regulerede system, som infrastrukturen er koblet til, fungerer effektivt.

2. Stk. 1 finder også anvendelse i forbindelse med markante kapacitetsforøgelser i eksisterende infrastruktur og ændringer af sådan infrastruktur, der muliggør udvikling af nye gasforsyningskilder.

3. Den i kapitel VIII omhandlede regulerende myndighed kan fra sag til sag træffe beslutning om den undtagelse, der er omhandlet i stk. 1 og 2.

4. Når det pågældende infrastrukturanlæg strækker sig over et område, der berører mere end én medlemsstat, kan agenturet forelægge den regulerende myndighed i den berørte medlemsstat en rådgivende udtalelse, som kan udgøre grundlaget for deres afgørelse, senest to måneder efter datoen for den sidste af disse regulerende myndigheders modtagelse af anmodningen om en undtagelse.

Når alle de berørte regulerende myndigheder er nået til enighed om beslutningen om undtagelse inden for seks måneder, underretter de agenturet om denne beslutning.

Agenturet varetager de opgaver, der i denne artikel tillægges de regulerende myndigheder i de berørte medlemsstater:

- a) når alle de pågældende regulerende myndigheder ikke har kunnet nå til enighed senest seks måneder efter, at der blev anmodet om en undtagelse over for den sidste af disse regulerende myndigheder, eller
- b) efter fælles anmodning fra de pågældende regulerende myndigheder.

Alle de pågældende regulerende myndigheder kan i fællesskab anmode om, at tidsrummet i tredje afsnit, litra a), forlænges med højst tre måneder.

5. Agenturet hører, inden den træffer beslutning, de relevante regulerende myndigheder og ansøgerne.

6. En undtagelse kan omfatte hele det nye infrastrukturanlægs kapacitet eller hele den markant forøgede kapacitet på det eksisterende anlæg, eller den kan omfatte en del af kapaciteten.

Når der træffes beslutning om at indrømme en undtagelse, skal der fra sag til sag tages stilling til, om det er nødvendigt at tidsbegrænse undtagelsen og gøre den betinget af ikke-diskriminerende adgang til infrastrukturanlægget. Når der træffes beslutning om disse betingelser, skal der navnlig tages hensyn til den ekstrakapacitet, der skal opbygges, eller ændringen af den eksisterende kapacitet, projektets tidshorisont og nationale forhold.

Før der indrømmes en undtagelse, skal den regulerende myndighed fastsætte reglerne og ordningerne for administration og kapacitetsfordeling. Reglerne skal fastsætte, at alle potentielle brugere af infrastrukturanlægget opfordres til at tilkendegive deres interesse i at indgå kapacitetsaftaler, inden kapaciteten i det nye anlæg fordeles, herunder til eget brug. Den regulerende myndighed forlanger, at reglerne for håndtering af kapacitetsbegrænsning indbefatter pligt til at udbyde ubrugt kapacitet på markedet, og at brugerne af infrastrukturen har ret til at afsætte deres aftalte kapacitet på det sekundære marked. Ved vurderingen af kriterierne i stk. 1, litra a), b) og e), tager den regulerende myndighed hensyn til resultaterne af denne kapacitetsfordelingsprocedure.

Beslutningen om undtagelsen, herunder også eventuelle betingelser som nævnt i andet afsnit i dette stykke, begrundes behørigt og offentliggøres.

7. Uanset stk. 3 kan medlemsstaterne dog fastsætte, at deres regulerende myndighed eller agenturet, alt efter tilfældet, skal forelægge sin udtalelse om anmodningen om en undtagelse for det relevante organ i medlemsstaten med henblik på den formelle afgørelse. Denne udtalelse skal offentliggøres sammen med beslutningen.

8. Den regulerende myndighed tilsender Kommissionen en kopi af hver ansøgning om undtagelse, så snart den er modtaget. Den kompetente myndighed giver straks Kommissionen meddelelse om afgørelsen samt om alle oplysninger, der er relevante for den. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i en sammenfattet form, der sætter den i stand til at træffe en velunderbygget afgørelse. Oplysningerne skal navnlig omfatte:

- a) en detaljeret begrundelse for, på hvilket grundlag den regulerende myndighed eller medlemsstat har indrømmet eller afvist undtagelsen, sammen med en henvisning til stk. 1, herunder det eller de relevante litraer i dette stykke, som er grundlag for afgørelsen, herunder de finansielle oplysninger, der begrundes behovet for undtagelsen
- b) den analyse, der er foretaget af konkurrencevirkningen og den effektive funktion af det indre marked for naturgas som følge af indrømmelsen af undtagelsen
- c) begrundelsen for den periode, undtagelsen skal gælde, samt for andelen af den samlede kapacitet for den pågældende gasinfrastruktur, som har fået indrømmet undtagelsen
- d) såfremt undtagelsen vedrører en sammenkoblingslinje, resultatet af samrådet med de berørte regulerende myndigheder, og
- e) infrastrukturens bidrag til en diversifikation af gasforsyningen.

9. Inden for to måneder fra dagen efter modtagelsen af en meddelelse kan Kommissionen træffe afgørelse om, at den regulerende myndighed skal ændre eller trække sin afgørelse om at indrømme en undtagelse tilbage. Hvis Kommissionen udbeder sig yderligere oplysninger, kan denne tomånedersfrist forlænges med yderligere to måneder. Denne yderligere frist løber fra dagen efter modtagelsen af de fuldstændige oplysninger. Den oprindelige tomånedersfrist kan også forlænges med både Kommissionens og den regulerende myndigheds samtykke.

Forelægges de ønskede oplysninger ikke inden for den frist, der er anført i anmodningen, anses meddelelsen for at være trukket tilbage, medmindre fristen, inden den er udløbet, er blevet forlænget med både Kommissionens og den regulerende myndigheds samtykke, eller medmindre den regulerende myndighed i en behørigt begrundet erklæring har meddelt Kommissionen, at den anser meddelelsen for at være fuldstændig.

Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse om at ændre eller trække afgørelsen om undtagelsen tilbage inden for en måned og underretter Kommissionen herom.

Kommissionen har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

Kommissionens godkendelse af en afgørelse om undtagelse mister sin virkning to år efter vedtagelsen, hvis etableringen af infrastruktur anlægget endnu ikke er påbegyndt, og fem år efter vedtagelsen, hvis anlægget endnu ikke er operationelt, medmindre Kommissionen beslutter, at eventuelle forsinkelser skyldes omfattende forhindringer, der ikke kan henføres til den person, som undtagelsen er indrømmet.

10. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for anvendelsen af betingelserne i denne artikels stk. 1 og for fastlæggelsen af proceduren for anvendelse af denne artikels stk. 3, 6, 8 og 9. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

Artikel 37

Markedsåbning og gensidighed

1. Medlemsstaterne sikrer, at de privilegerede kunder omfatter:

- a) indtil den 1. juli 2004: privilegerede kunder i henhold til artikel 18 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/30/EF af 22. juni 1998 om fælles regler for det indre marked for naturgas⁽¹⁾. Medlemsstaterne offentliggør inden den 31. januar hvert år kriterierne for definitionen af disse privilegerede kunder

⁽¹⁾ EFT L 204 af 21.7.1998, s. 1.

- b) fra den 1. juli 2004: alle erhvervs-kunder

- c) fra den 1. juli 2007: alle kunder.

2. For at undgå ubalance i åbningen af gasmarkederne:

- a) må gasforsyningskontrakter med en privilegeret kunde i en anden medlemsstats system ikke være forbudt, hvis kunden betragtes som privilegeret i begge systemer og
- b) kan Kommissionen, når transaktioner som beskrevet i litra a) afvises, fordi kunden kun er privilegeret i et af de to systemer, under hensyn til markedssituationen og den fælles interesse pålægge den transaktionsafvisende part at gennemføre den ønskede gasforsyning på anmodning af en af de to systemers medlemsstater.

Artikel 38

Direkte linjer

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at muliggøre:

- a) at naturgasvirksomheder, der er etableret på deres område, kan forsyne privilegerede kunder via en direkte linje, og
- b) at enhver af disse privilegerede kunder på deres område kan blive forsynet med gas fra naturgasvirksomheder via en direkte linje.

2. I tilfælde, hvor der stilles krav om godkendelse (f.eks. bevilning, tilladelse, koncession, samtykke eller godkendelse) til at etablere eller drive direkte linjer, fastlægger medlemsstaterne eller den kompetente myndighed, som de udpeger hertil, kriterierne for udstedelse af godkendelse til at etablere eller drive sådanne linjer på deres område. Disse kriterier skal være objektive, gennemsigtige og ikke-diskriminerende.

3. Medlemsstaterne kan udstede en godkendelse til at etablere en direkte linje betinget af, enten at systemadgang er blevet nægtet på grundlag af artikel 35, eller at der indledes en tvistbilæggelsesprocedure i henhold til artikel 41.

KAPITEL VIII

NATIONALE REGULERENDE MYNDIGHEDER

Artikel 39

Udpegning af regulerende myndigheder og disses uafhængighed

1. Hver medlemsstat udpeger en enkelt national regulerende myndighed på nationalt plan.

2. Denne artikels stk. 1 berører ikke udpegningen af andre regulerende myndigheder på regionalt plan i medlemsstater, forudsat at der er én enkelt overordnet repræsentant med henblik på repræsentation og kontakt på fællesskabsplan i repræsentantskabet for agenturet, jf. artikel 14, stk. 1, i forordning (EF) nr. 713/2009.

3. Uanset denne artikels stk. 1 kan en medlemsstat udpege regulerende myndigheder for mindre systemer på et geografisk adskilt område, hvor forbruget i 2008 var under 3 % af det samlede forbrug i den medlemsstat, området er en del af. Denne undtagelse berører ikke udpegningen af én enkelt overordnet repræsentant og kontaktperson på fællesskabsplan i repræsentantskabet for agenturet, jf. artikel 14 stk. 1, i forordning (EF) nr. 713/2009.

4. Medlemsstaterne garanterer den regulerende myndigheds uafhængighed og sikrer, at den optræder upartisk og gennemskueligt i udøvelsen af dens beføjelser. Med dette formål sikrer medlemsstaterne, at den regulerende myndighed under udførelsen af de reguleringsopgaver, som dette direktiv og dertil knyttede forskrifter pålægger den,

- a) er juridisk adskilt fra og funktionelt uafhængig af enhver anden offentlig eller privat enhed
- b) sikrer, at dens personale og de personer, der har ansvaret for dens ledelse,
  - i) handler uafhængigt af enhver markedsinteresse, og
  - ii) ikke søger eller modtager direkte instrukser fra nogen regering eller anden offentlig eller privat enhed under udførelsen af reguleringsopgaverne. Dette krav berører ikke et tæt samarbejde, når det er hensigtsmæssigt, med andre relevante nationale myndigheder eller overordnede politiske retningslinjer fra regeringen, som ikke vedrører de reguleringsopgaver og -beføjelser, der er omhandlet i artikel 41.

5. For at beskytte den regulerende myndigheds uafhængighed sikrer medlemsstaterne navnlig:

- a) at den regulerende myndighed kan træffe selvstændige afgørelser uafhængigt af noget politisk organ og har separate årlige budgetbevillinger med autonomi i forbindelse med gennemførelsen af det tildelte budget og tilstrækkelige menneskelige og finansielle ressourcer til at varetage dens opgaver, og
- b) at medlemmerne af den regulerende myndigheds bestyrelse eller, hvor der ikke findes en bestyrelse, den regulerende myndigheds topledelse udnævnes for en fast periode på fem til syv år, der kan forlænges én gang.

Med hensyn til første afsnit, litra (b), sikrer medlemsstaterne en passende rotationsordning for bestyrelsen eller topledelsen. Medlemmerne af bestyrelsen, eller hvor der ikke findes en bestyrelse, af topledelsen, kan kun afsættes i deres embedsperiode, hvis de ikke længere opfylder de betingelser, der er fastsat i denne artikel, eller er fundet skyldige i tjenesteforseelse i henhold til national ret.

Artikel 40

Overordnede mål for den regulerende myndigheds virke

Under udførelsen af de reguleringsopgaver, der er anført i dette direktiv, træffer den regulerende myndighed alle rimelige foranstaltninger for at nå følgende mål inden for rammerne af dens opgaver og beføjelser, jf. artikel 41, i tæt samråd med andre relevante nationale myndigheder, herunder konkurrencemyndigheder, når det er hensigtsmæssigt, og uden at det berører disses kompetencer:

- a) i tæt samarbejde med agenturet, andre medlemsstaters regulerende myndigheder og Kommissionen: fremme af et indre marked for naturgas i Fællesskabet præget af konkurrence, sikkerhed og miljømæssig bæredygtighed med en effektiv åbning af markedet for alle kunder og leverandører i Fællesskabet samt sikre passende betingelser med henblik på en effektiv og pålidelig drift af gasnettene under hensyntagen til langsigtede mål
- b) udvikling af konkurrencebaserede velfungerende regionale markeder inden for Fællesskabet med det under litra a) nævnte mål for øje
- c) fjernelse af restriktioner for handel med naturgas mellem medlemsstaterne, herunder udvikling af passende kapacitet til grænseoverskridende transmission med henblik på at imødekomme efterspørgslen og øge integrationen af de nationale markeder, hvilket kan fremme naturgasstrømme i hele Fællesskabet
- d) bidrage til, at der på den mest omkostningseffektive måde udvikles sikre, pålidelige og effektive ikke-diskriminerende systemer, der er forbrugerorienterede, samt fremme systemtilstrækkelighed og, i tråd med de overordnede mål for energipolitikken, energieffektivitet samt integration af gasproduktion fra vedvarende energikilder i stor og i lille målestok og decentral produktion i såvel transmissions- som distributionsnet
- e) fremme af ny produktionskapacitets netadgang og navnlig fjerne hindringer, der kan forhindre adgangen for nye markedsdeltagere og for gas fra vedvarende energikilder

- f) sikring af, at systemoperatører og systembrugere får passende incitamenter, på både kort og lang sigt, til at øge effektiviteten af systemets præstationer og fremme integrationen af markedet
- g) sikring af, at kunderne drager fordel af, at deres nationale marked fungerer effektivt, fremme af effektiv konkurrence og bidrag til sikring af forbrugerbeskyttelse
- h) bidrage til at opnå høje standarder for offentlig service inden for naturgas, bidrage til beskyttelse af sårbare kunder og bidrage til, at nødvendige procedurer for udveksling af oplysninger ved kunders leverandørskift er kompatible.
- h) at overvåge, at reglerne for netsikkerhed og -pålidelighed overholdes, evaluere de hidtidige præstationer for netsikkerhed samt fastsætte eller godkende standarderne for og kravene til service- og forsyningskvalitet eller bidrage til dette sammen med andre kompetente myndigheder
- i) at overvåge graden af gennemsigtighed, herunder engrospriser, og sikre, at naturgasvirksomhederne opfylder deres gennemsigtighedsforpligtelser
- j) at overvåge graden og effektiviteten af markedsåbning og konkurrence på engros- og detailsalgsniveau, herunder på naturgasbørser, privatkundepriser, herunder forudbetalings-systemer, andel af kunder, der skifter leverandør, andel af kunder, der afmeldes, afgifter for og udførelse af vedligeholdelsestjenester, klager fra privatkunder samt enhver forvridding eller begrænsning af konkurrencen, idet den fremlægger alle relevante oplysninger og oplyser de berørte konkurrence-myndigheder om relevante sager

Artikel 41

Den regulerende myndigheds opgaver og beføjelser

1. Den regulerende myndighed har følgende opgaver:
- a) at fastsætte eller godkende transmissions- eller distributionsstariffer eller deres metoder i overensstemmelse med gennemsigtige kriterier
- b) at sørge for, at transmissions- og distributionssystemoperatører, og i givet fald systemejere, samt naturgasvirksomheder, overholder deres forpligtelser i henhold til dette direktiv og anden relevant fællesskabslovgivning, også hvad angår grænseoverskridende forhold
- c) at samarbejde om grænseoverskridende forhold med den eller de regulerende myndigheder i de pågældende medlemsstater og med agenturet
- d) at overholde og gennemføre relevante juridisk bindende afgørelser fra agenturet og Kommissionen
- e) at aflægge årsrapport om sin virksomhed og varetagelsen af sine opgaver over for de relevante myndigheder i medlemsstaterne, agenturet og Kommissionen. Sådanne rapporter skal redegøre for, hvilke skridt der er taget, og hvilke resultater der er opnået for hver af de opgaver, der er anført i denne artikel
- f) at sikre, at der ikke forekommer krydssubsidiering mellem transmissions-, distributions-, oplagrings-, LNG- og forsyningsaktiviteter
- g) at overvåge transmissionssystemoperatørernes investeringsplaner og vurdere i sin årsrapport disse planers forenelighed med den europæiske netudviklingsplan, jf. artikel 8, stk. 3, litra b), i forordning (EF) nr. 715/2009, denne vurdering kan omfatte anbefalinger til at ændre disse investeringsplaner
- k) at overvåge forekomsten af restriktiv kontraktpraksis, herunder eneretsklausuler, der kan hindre store erhvervs-kunder i at indgå kontrakt med mere end en enkelt leverandør samtidig eller begrænse dem i deres mulighed for at gøre det, og i påkommende tilfælde underrette de nationale konkurrence-myndigheder om en sådan praksis
- l) at respektere kontraktfrihed, hvad angår afbrydelige forsyningskontrakter samt langtidskontrakter, såfremt de er forenelige med fællesskabsretten og i overensstemmelse med Fællesskabets politikker
- m) at overvåge den tid, det tager transmissions- og distributions-systemoperatørerne at foretage tilkoblinger og reparationer
- n) at overvåge og gennemgå betingelserne for adgang til oplagring, linepack og andre hjælpefunktioner som anført i artikel 33. Hvis ordningen for adgang til oplagring fastlægges i henhold til artikel 33, stk. 3, omfatter denne opgave ikke gennemgang af tariffer
- o) at medvirke til at sikre sammen med andre relevante myndigheder, at forbrugerbeskyttelsesforanstaltninger, herunder de i bilag I fastsatte, er effektive og håndhæves
- p) at offentliggøre henstillinger vedrørende forsyningsprisernes overensstemmelse med artikel 3 mindst en gang om året og, hvor det er relevant, at fremsende disse til konkurrencemyndighederne
- q) at sikre adgang til kundernes forbrugsdata, forelægge til frivillig brug en let forståelig standardiseret opstilling på nationalt plan af forbrugsdataene og hurtig adgang for alle kunder til disse data, jf. litra h) i bilag I

- r) at overvåge gennemførelsen af regler for de opgaver og forpligtelser, der påhviler transmissionssystemoperatører, distributionssystemoperatører, forsyningsvirksomheder, kunder og andre markedsdeltagere, jf. forordning (EF) nr. 715/2009
- s) at overvåge, om kriterierne for, om en lagerfacilitet henhører under artikel 33, stk. 3, eller stk. 4, anvendes korrekt, og
- t) at overvåge gennemførelsen af beskyttelsesforanstaltninger, jf. artikel 46
- u) at bidrage til at sikre, at procedurerne for udveksling af oplysninger er forenelige med de vigtigste markedsprocesser på regionalt plan.

2. De i stk. 1 omhandlede overvågningsopgaver kan udføres af andre myndigheder end den regulerende myndighed, hvis en medlemsstat har fastsat dette. I så fald stilles resultaterne af denne overvågning hurtigst muligt til rådighed for den regulerende myndighed.

Den regulerende myndighed hører, i det omfang det er relevant, og i overensstemmelse med principperne om bedre regulering, transmissionssystemoperatørerne og arbejder i givet fald tæt sammen med andre relevante nationale myndigheder under udførelsen af de opgaver, der er omhandlet i stk. 1, under iagttagelse af disses uafhængighed og uden at det berører deres egne specifikke kompetencer.

Godkendelser, der er udstedt af en regulerende myndighed eller agenturet i henhold til dette direktiv, berører ikke den regulerende myndigheds fremtidige brug i behørigt begrundede tilfælde af sine beføjelser i henhold til denne artikel eller eventuelle sanktioner fra andre relevante myndigheders eller fra Kommissionens side.

3. Når der er udpeget en uafhængig systemoperatør i medfør af artikel 14, varetager den regulerende myndighed, foruden de opgaver den er pålagt i henhold til denne artikels stk. 1, følgende opgaver:

- a) den overvåger, at transmissionssystemejereren og den uafhængige systemoperatør opfylder deres forpligtelser efter denne artikel, og udsteder sanktioner for manglende overholdelse i overensstemmelse med stk. 4, litra d)
- b) den overvåger forbindelserne og kommunikationen mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren med det formål at sikre, at den uafhængige systemoperatør overholder sine forpligtelser, og skal navnlig godkende kontrakter og fungere som mæglingsmyndighed mellem den uafhængige systemoperatør og transmissionssystemejereren i tilfælde af klager forelagt af en af disse parter henhold til stk. 11
- c) for den første ti-årige netudviklingsplan godkender den investeringsplanlægningen og den flerårige netudviklingsplan, som den uafhængige systemoperatør forelægger årligt, jf. dog proceduren i artikel 14, stk. 2, litra c)

- d) den sikrer, at de takster for adgang til nettet, som den uafhængige systemoperatør opkræver, indbefatter aflønning til netejereren eller netejerne, som giver et tilstrækkeligt afkast på netaktiverne og eventuelle nye investeringer i dem, forudsat at de hviler på et økonomisk og effektivt grundlag, og
- e) den har beføjelse til at gennemføre inspektioner, herunder uanmeldte inspektioner, i transmissionssystemejerens og den uafhængige systemoperatørs lokaler.

4. Medlemsstaterne sørger for, at de regulerende myndigheder får tildelt beføjelser, der sætter dem i stand til at udføre opgaverne i stk. 1, 3 og 6 hurtigt og effektivt. Med dette formål for øje skal den regulerende myndighed mindst have beføjelse til:

- a) at træffe afgørelser, der er bindende for naturgasvirksomheder
- b) at foretage undersøgelser af, hvordan gasmarkederne fungerer, og fastlægge og pålægge foranstaltninger, der er forholdsmæssige og nødvendige for at fremme effektiv konkurrence og sikre, at markedet fungerer, som det skal. Den regulerende myndighed har om nødvendigt desuden beføjelse til at samarbejde med den nationale konkurrencemyndighed og reguleringsmyndigheder for finansmarkederne eller Kommissionen om foretagelse af en undersøgelse vedrørende konkurrencelovgivningen
- c) at kræve oplysninger fra naturgasvirksomheder, der er relevante for udførelsen af dens opgaver, herunder begrundelser for eventuelle afslag på tredjepartsadgang, og oplysninger om foranstaltninger, der er nødvendige for at styrke nettet
- d) at pålægge naturgasvirksomheder, der ikke opfylder deres forpligtelser i henhold til dette direktiv eller juridisk bindende afgørelser truffet af den regulerende myndighed eller agenturet, sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelsen og har afskrækkende virkning, eller at foreslå en kompetent domstol at pålægge sådanne sanktioner. Dette omfatter beføjelse til at pålægge eller til at foreslå at pålægge transmissionssystemoperatøren eller eventuelt den vertikalt integrerede virksomhed sanktioner på op til 10 % af transmissionssystemoperatørens eller den vertikalt integrerede virksomheds årlige omsætning, hvis deres respektive forpligtelser i henhold til dette direktiv ikke overholdes, og
- e) at udføre passende undersøgelser og udstede relevante instrukser med henblik på tvistbilæggelse i henhold til stk. 11 og 12.

5. Når der er udpeget en transmissionssystemoperatør i medfør af kapitel IV, tillægges den regulerende myndighed, foruden de opgaver og beføjelser den er tillagt i henhold til denne artikels stk. 1 og 4, mindst følgende opgaver og beføjelser:

- a) at udstede sanktioner i overensstemmelse med stk. 4, litra d), for diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed
- b) at overvåge kommunikationer mellem transmissionssystemoperatøren og den vertikalt integrerede virksomhed for at sikre, at transmissionssystemoperatøren overholder sine forpligtelser
- c) at fungere som tvistbilæggelsesmyndighed mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren i tilfælde af klager forelagt i henhold til stk. 11
- d) at overvåge kommercielle og finansielle relationer, herunder lån mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren
- e) at godkende alle kommercielle og finansielle aftaler mellem den vertikalt integrerede virksomhed og transmissionssystemoperatøren under forudsætning af, at de opfylder markedsbetingelserne
- f) at anmode om en begrundelse fra den vertikalt integrerede virksomhed, når det notificeres af den overvågningsansvarlige i overensstemmelse med artikel 21, stk. 4. Denne begrundelse skal navnlig omfatte bevis for fraværet af diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed
- g) at gennemføre inspektioner, herunder uanmeldte inspektioner, i den vertikalt integrerede virksomhed og hos transmissionssystemoperatøren, og
- h) at overdrage alle eller specifikke opgaver hos transmissionssystemoperatøren til en uafhængig systemoperatør, der udpeges i overensstemmelse med artikel 14, i tilfælde af vedholdende brud på transmissionssystemoperatørens forpligtelser i henhold til dette direktiv, navnlig i forbindelse med gentagne tilfælde af diskriminerende adfærd til fordel for den vertikalt integrerede virksomhed.
6. De regulerende myndigheder har ansvaret for fastsættelse eller godkendelse af i det mindste de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår, i tilstrækkelig god tid inden de træder i kraft, for:
- a) tilkobling og adgang til nationale net, herunder transmissions- og distributionstariffer samt vilkår, betingelser og tariffer for adgang til LNG-faciliteter. Disse tariffer eller metoder skal være udformet således, at de nødvendige investeringer i nettene og LNG-faciliteterne kan gennemføres på en sådan måde, at investeringerne sikrer nettenes og LNG-faciliteternes levedygtighed
- b) tilvejebringelse af balanceringsydelse, som leveres på den mest økonomiske måde og giver passende incitamenter til netværksbrugere, så de kan balancere deres input og resultater. Balanceringsydelse skal leveres på en rimelig og ikke-diskriminerende måde og være baseret på objektive kriterier, og
- c) adgang til grænseoverskridende infrastrukturer, herunder procedurer for fordeling af kapacitet og styring af overbelastning.
7. De i stk. 6 nævnte metoder eller vilkår og betingelser offentliggøres.
8. Når de regulerende myndigheder fastsætter eller godkender tarifferne eller metoderne og balanceringsydelse, sørger de for, at transmissions- og distributionssystemoperatørerne får passende incitamenter på både kort og lang sigt til at øge effektiviteten, fremme integrationen af markederne og forsyningssikkerheden og støtte de dermed forbundne forskningsaktiviteter.
9. De regulerende myndigheder overvåger overbelastningsstyringen i de nationale gastransmissionsnet, herunder i samkøringslinjer, og gennemførelsen af reglerne for styring af overbelastning. Transmissionssystemoperatører eller markedsoperatører indsender med henblik på dette deres regler for styring af overbelastning, herunder kapacitetsfordeling, til de nationale regulerende myndigheder. Nationale regulerende myndigheder kan anmode om ændringer af disse regler.
10. De regulerende myndigheder har beføjelse til at kræve, at transmissions-, oplagrings-, LNG- og distributionssystemoperatørerne om nødvendigt ændrer de vilkår og betingelser, herunder tariffer og metoder, som er omhandlet i denne artikel, for at sikre, at disse er forholdsmæssige og anvendes på en ikke-diskriminerende måde. Hvis ordningen for adgang til oplagring fastlægges i henhold til artikel 33, stk. 3, omfatter denne opgave ikke ændring af tariffer. I tilfælde af forsinkelser ved fastsættelsen af transmissions- og distributionstariffer har de regulerende myndigheder beføjelse til at fastsætte eller godkende midlertidige transmissions- og distributionstariffer eller -metoder og til at træffe afgørelse om passende kompensationsforanstaltninger, hvis de endelige tariffer eller metoder afviger fra disse midlertidige tariffer eller metoder.
11. Enhver part, der ønsker at klage over en transmissions-, oplagrings-, LNG- eller distributionssystemoperatør i forbindelse med den pågældende operatørs forpligtelser i henhold til dette direktiv, kan indbringe en klage for den regulerende myndighed, som i sin egenskab af tvistbilæggelsesmyndighed skal træffe en afgørelse senest to måneder efter modtagelsen af klagen. Denne periode kan forlænges med yderligere to måneder, hvis den regulerende myndighed ønsker yderligere oplysninger. Denne forlængede periode kan forlænges yderligere med klagerens samtykke. Den regulerende myndigheds afgørelse har bindende virkning, medmindre og indtil den underkendes efter påklage.
12. Enhver berørt part, som har ret til at klage over en afgørelse om metoder i henhold til denne artikel eller — når den regulerende myndighed har høringspligt — over forslag til tariffer eller metoder, kan senest to måneder efter, at afgørelsen eller forslaget til afgørelse er offentliggjort — eller tidligere, hvis fastsat af medlemsstaterne — indgive klage med henblik på fornyet behandling. En sådan klage har ikke opsættende virkning.

13. Medlemsstaterne udarbejder passende og effektive mekanismer med henblik på regulering, kontrol og gennemsigtighed for at hindre ethvert misbrug af dominerende stilling, navnlig til skade for forbrugerne, og enhver form for aggressiv adfærd. Disse mekanismer skal tilgodese traktatens bestemmelser, især artikel 82.

14. Medlemsstaterne sikrer, at der træffes passende foranstaltninger, herunder at der indledes administrative eller strafferetlige procedurer i overensstemmelse med national lovgivning, over for de ansvarlige fysiske og juridiske personer, hvis bestemmelserne om fortrolig behandling i dette direktiv ikke er blevet overholdt.

15. Indbringelse af en klage, jf. stk. 11 og 12, udelukker ikke anvendelse af retsmidler i henhold til fællesskabsretten og/eller national ret.

16. De regulerende myndigheder skal fuldt ud begrunde deres afgørelser med henblik på domstolskontrol. Afgørelserne skal gøres offentligt tilgængelige, samtidig med at de forretningsmæssigt følsomme oplysninger behandles fortroligt.

17. Medlemsstaterne sørger for, at der på nationalt plan findes passende mekanismer, inden for hvilke en part, der er berørt af en afgørelse truffet af en regulerende myndighed, har klageret ved et organ, der er uafhængigt af de berørte parter og af enhver regering.

Artikel 42

Reguleringsordning for forhold på tværs af grænserne

1. De regulerende myndigheder samarbejder tæt og rådfører sig med hinanden samt giver hinanden og agenturet alle oplysninger, der er nødvendige for udførelsen af deres opgaver efter dette direktiv. Hvad de udvekslede oplysninger angår, skal den modtagende myndighed sikre den samme grad af fortrolighed, som den afgivende myndighed er forpligtet til at sikre.

2. De regulerende myndigheder samarbejder mindst på regionalt plan om:

a) at fremme indførelsen af operationelle ordninger, der kan muliggøre en optimal forvaltning af nettet, fremme fælles gasbørser og fordelingen af grænseoverskridende kapacitet og muliggøre et tilstrækkeligt niveau af sammenkoblingskapacitet, herunder gennem ny sammenkobling, i regionen og mellem regioner, med henblik på at skabe mulighed for udvikling af effektiv konkurrence og forbedring af forsyningsikkerheden uden at forskelsbehandle forsyningselskaberne i de forskellige medlemsstater

b) at koordinere udviklingen af alle netregler for de relevante transmissionssystemoperatører og andre markedsaktører, og

c) at koordinere udviklingen af reglerne for styring af overbelastning.

3. De nationale regulerende myndigheder har ret til at indgå samarbejdsaftaler med hinanden for at fremme et reguleringsmæssigt samarbejde.

4. De i stk. 2 nævnte foranstaltninger gennemføres i relevant omfang i tæt samråd med andre relevante nationale myndigheder, og uden at det berører disses specifikke kompetencer.

5. Kommissionen kan vedtage retningslinjer for omfanget af de regulerende myndigheders pligt til at samarbejde indbyrdes og med agenturet. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

Artikel 43

Overholdelse af retningslinjerne

1. Enhver regulerende myndighed og Kommissionen kan anmode agenturet om en udtalelse om, hvorvidt en afgørelse truffet af en regulerende myndighed er i overensstemmelse med de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 715/2009.

2. Agenturet forelægger senest tre måneder efter modtagelsen af anmodningen sin udtalelse over for den anmodende part (den regulerende myndighed eller Kommissionen) og over for den regulerende myndighed, der har truffet den pågældende afgørelse.

3. Hvis den regulerende myndighed, der har truffet afgørelsen, ikke efterkommer agenturets udtalelse inden for fire måneder efter modtagelsen af udtalelsen, underretter agenturet Kommissionen herom.

4. Enhver regulerende myndighed, der mener, at en afgørelse, der er relevant for grænseoverskridende handel og truffet af en anden regulerende myndighed, ikke følger de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 715/2009, kan underrette Kommissionen derom senest to måneder efter datoen for den pågældende afgørelse.

5. Finder Kommissionen inden for to måneder efter at være blevet underrettet af agenturet, jf. stk. 3, eller af en regulerende myndighed, jf. stk. 4, eller inden for tre måneder fra datoen for afgørelsen, — på eget initiativ — at en afgørelse truffet af en regulerende myndighed giver anledning til alvorlig tvivl om, hvorvidt den er forenelig med de retningslinjer, der er omhandlet i dette direktiv eller i forordning (EF) nr. 715/2009, kan Kommissionen beslutte at undersøge sagen nærmere. I så fald anmoder Kommissionen den regulerende myndighed og parterne i den sag, som den regulerende myndighed behandler, om at forelægge deres bemærkninger.

6. Hvis Kommissionen træffer afgørelse om at undersøge sagen nærmere, træffer den højst fire måneder senere endelig afgørelse om:

- a) ikke at gøre indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse, eller
- b) at kræve, at den regulerende myndighed trækker sin afgørelse tilbage med den begrundelse, at retningslinjerne ikke er blevet fulgt.

7. Hvis Kommissionen ikke har truffet afgørelse om at undersøge sagen nærmere eller ikke har truffet afgørelse inden for tidsfristerne i henholdsvis stk. 5 og stk. 6, anses den for ikke at have gjort indsigelser mod den regulerende myndigheds afgørelse.

8. Den regulerende myndighed efterkommer Kommissionens afgørelse om at trække sin afgørelse tilbage inden for højst to måneder og underretter Kommissionen herom.

9. Kommissionen kan vedtage retningslinjer med nærmere procedureregler, der skal følges af de regulerende myndigheder, agenturet og Kommissionen for så vidt angår de regulerende myndigheders afgørelses overholdelse af de retningslinjer, der er omhandlet i denne artikel. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

Artikel 44

Journalføring

1. Medlemsstaterne stiller krav om, at forsyningsvirksomheder sørger for, at de relevante data om alle transaktioner vedrørende gasforsyningskontrakter og gasderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører såvel som lager- og LNG-operatører i mindst fem år er til rådighed for de nationale myndigheder, herunder den regulerende myndighed, de nationale konkurrencemyndigheder og Kommissionen, med henblik på opfyldelsen af deres opgaver.

2. Disse data omfatter nærmere oplysninger om de relevante transaktioner, såsom varighed, regler om levering og afregning, mængde, datoer og tidspunkter for udførelse og transaktionspriser samt midler til at identificere den pågældende engroskunde såvel som nærmere detaljer om alle uafregnede gasforsyningskontrakter og gasderivater.

3. Den regulerende myndighed kan træffe afgørelse om at stille dele af disse oplysninger til rådighed for markedsdeltagerne, forudsat at forretningsmæssigt følsomme oplysninger om individuelle markedsdeltagere eller individuelle transaktioner ikke videregives. Dette stykke finder ikke anvendelse på oplysninger om finansielle instrumenter omfattet af direktiv 2004/39/EF.

4. For at sikre, at denne artikel anvendes ensartet, kan Kommissionen vedtage retningslinjer, der fastlægger metoder og ordninger for journalføring samt form og indhold for de data, der skal opbevares. Disse foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv ved at supplere det, vedtages efter forskriftsproceduren med kontrol i artikel 51, stk. 3.

5. Hvad angår forsyningsvirksomheders transaktioner vedrørende gasderivater med engroskunder og transmissionssystemoperatører såvel som lager- og LNG-operatører, finder denne artikel først anvendelse, når Kommissionen har vedtaget de retningslinjer, der er nævnt i stk. 4.

6. Med denne artikel indføres der ikke yderligere forpligtelser for foretagender omfattet af direktiv 2004/39/EF over for de i stk. 1 nævnte myndigheder.

7. Skal de i stk. 1 nævnte myndigheder have adgang til data, der opbevares af foretagender omfattet af direktiv 2004/39/EF, giver de efter nævnte direktiv kompetente myndigheder dem de ønskede data.

KAPITEL IX

DETAILMARKEDER

Artikel 45

Detailmarkeder

For at fremme udviklingen af velfungerende og gennemsigtige detailmarkeder i Fællesskabet sørger medlemsstaterne for, at transmissionssystemoperatørernes, distributionssystemoperatørernes, forsyningsvirksomhedernes og kundernes og om nødvendigt andre markedsdeltageres opgaver og forpligtelser fastlægges for så vidt angår kontraktbestemmelser, forpligtelser over for kunderne, regler om dataudveksling og afregning, ejendomsretten til data og ansvaret for forbrugsmåling.

Disse regler, der offentliggøres, udformes med henblik på at lette kundernes og leverandørernes adgang til nettene, og de skal gennemgås af de regulerende myndigheder eller andre relevante nationale myndigheder.

KAPITEL X

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 46

Beskyttelsesforanstaltninger

1. Opstår der en pludselig krise på energimarkedet eller opstår der fare for personers fysiske sikkerhed, for apparaters eller anlægs driftssikkerhed eller for systemets integritet, kan en medlemsstat midlertidigt træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger.

2. Sådanne foranstaltninger må ikke forstyrre det indre markeds funktion mere end højst nødvendigt og må ikke være mere vidtgående end strengt nødvendigt for at afhjælpe de pludselige vanskeligheder, der er opstået.

3. Den pågældende medlemsstat underretter omgående de øvrige medlemsstater om foranstaltningerne og underretter samtidig Kommissionen, som kan beslutte, at medlemsstaten skal ændre eller ophæve foranstaltningerne, hvis de medfører konkurrenceforvridning og påvirker samhandelen negativt på en måde, som strider imod den fælles interesse.

Artikel 47

Ensartede vilkår

1. Foranstaltninger, som medlemsstaterne kan træffe i medfør af dette direktiv for at sikre ensartede vilkår, skal være forenelige med traktaten, navnlig artikel 30, og fællesskabsretten.

2. Foranstaltningerne i stk. 1 skal være forholdsmæssigt afpassede, ikke-diskriminerende og gennemsigtige. Disse foranstaltninger må først iværksættes, når Kommissionen er blevet underrettet og har givet sin godkendelse.

3. Kommissionen træffer afgørelse vedrørende meddelelsen i stk. 2 senest to måneder efter modtagelsen af meddelelsen. Fristen løber fra dagen efter modtagelsen af samtlige oplysninger. Træffer Kommissionen ikke afgørelse inden for denne tomånedersfrist, skal den anses for ikke at have rejst indsigelser mod de meddelte foranstaltninger.

Artikel 48

Undtagelser i forbindelse med take-or-pay-forpligtelser

1. Hvis en naturgasvirksomhed får eller forventer at få alvorlige økonomiske og finansielle problemer på grund af sine take-or-pay-forpligtelser i henhold til en eller flere kontrakter om køb af gas, kan den indsende en ansøgning om en midlertidig undtagelse fra artikel 32 til den pågældende medlemsstat eller den udpegede kompetente myndighed. Ansøgningerne skal efter medlemsstaternes valg indgives i hvert enkelt tilfælde, enten før eller efter, at der er nægtet adgang til systemet. Medlemsstaterne kan også give naturgasvirksomheden mulighed for at vælge, om det vil indgive en ansøgning før eller efter, at der er nægtet adgang til systemet. Når en naturgasvirksomhed har nægtet adgang, skal ansøgningen indgives snarest muligt. Ansøgningerne vedlægges alle relevante oplysninger om problemets art og omfang samt om de skridt, naturgasvirksomheden har taget for at løse problemet.

Hvis der ikke umiddelbart findes alternative løsninger, kan medlemsstaten eller den udpegede kompetente myndighed under hensyntagen til stk. 3 beslutte at indrømme en undtagelse.

2. Medlemsstaten eller den hertil udpegede kompetente myndighed underretter snarest muligt Kommissionen om sin afgørelse om at indrømme en undtagelse og fremsender samtidig alle relevante oplysninger angående undtagelsen. Disse oplysninger kan forelægges Kommissionen i sammenfattet form, således at Kommissionen kan træffe en velbegrunnet afgørelse. Senest otte uger efter modtagelsen af denne underretning kan Kommissionen pålægge den pågældende medlemsstat eller udpegede kompetente myndighed at ændre eller trække afgørelsen tilbage, hvorved der er indrømmet en undtagelse.

Hvis den pågældende medlemsstat eller udpegede kompetente myndighed ikke efterkommer dette krav inden for fire uger, træffes der hurtigt en endelig afgørelse efter rådgivningsproceduren i artikel 51, stk. 2.

Kommissionen har tavshedspligt om forretningsmæssigt følsomme oplysninger.

3. Medlemsstaten eller den udpegede kompetente myndighed og Kommissionen skal, når de træffer afgørelse om de i stk. 1 omhandlede undtagelser, navnlig tage hensyn til følgende kriterier:

- a) målsætningen om at skabe et konkurrencepræget gasmarked
- b) behovet for at opfylde offentlige serviceforpligtelser og garantere forsyningsikkerheden
- c) naturgasvirksomhedens stilling på gasmarkedet og den faktiske konkurrence på dette marked
- d) omfanget af de økonomiske og finansielle problemer for naturgasvirksomhederne og transmissionsvirksomhederne eller for de privilegerede kunder
- e) datoerne for underskrivelsen af og betingelserne i den eller de pågældende kontrakter, herunder i hvor høj grad der heri tages højde for markedsændringer
- f) bestræbelserne på at finde en løsning på problemet
- g) i hvilket omfang virksomheden på det tidspunkt, hvor den påtog sig de pågældende take-or-pay-forpligtelser, under hensyn til direktivets bestemmelser med rimelighed kunne have forudset, at der sandsynligvis ville opstå alvorlige problemer
- h) i hvilken grad systemet er sammenkoblet med andre systemer og graden af disses interoperabilitet og
- i) de virkninger, som indrømmelse af en undtagelse vil få for den korrekte anvendelse af dette direktiv med henblik på et velfungerende indre marked for naturgas.

En afgørelse om en anmodning om undtagelse vedrørende take-or-pay-kontrakter, der er indgået inden den 4. august 2003, må ikke føre til en situation, hvor det er umuligt at finde økonomisk rentable alternative afsætningsmuligheder. Under alle omstændigheder antages det, at gasvirksomheden ikke har alvorlige vanskeligheder, så længe salget af naturgas ikke falder til under niveauet for minimumsaftagelsesgarantier i take-or-pay-kontrakter om køb af naturgas, eller for så vidt den pågældende take-or-pay-kontrakt om gaskøb kan tilpasses, eller naturgasvirksomheden kan finde alternative afsætningsmuligheder.

4. Naturgasvirksomheder, der ikke er indrømmet en i denne artikels stk. 1 omhandlet undtagelse, må ikke eller må ikke længere nægte adgang til systemet på grund af take-or-pay-forpligtelser i henhold til en kontrakt om køb af gas. Medlemsstaterne påser, at de relevante bestemmelser i artikel 32-44, overholdes.

5. Enhver undtagelse, der indrømmes i henhold til ovennævnte bestemmelser, skal være behørigt begrundet. Kommissionen offentliggør afgørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

6. Kommissionen forelægger senest den 4. august 2008 en rapport om erfaringerne med anvendelsen af denne artikel, således at Europa-Parlamentet og Rådet i god tid kan overveje behovet for ændringer af denne artikel.

Artikel 49

Markeder under opbygning og isolerede markeder

1. Medlemsstater, som ikke er direkte tilsluttet en anden medlemsstats sammenkoblede system, og som kun har en enkelt ekstern hovedleverandør, kan fravige artikel 4, 9, 37 og/eller 38. En forsyningsvirksomhed med en markedsandel på over 75 % betragtes som en hovedleverandør. En sådan undtagelse udløber automatisk i det øjeblik, hvor mindst en af de i dette afsnit nævnte betingelser ikke længere er opfyldt. Sådanne undtagelser meddeles Kommissionen.

Cypern kan fravige artikel 4, 9, 37 og/eller 38. Denne undtagelse udløber, så snart Cypern ikke kan anses for at være et isoleret marked.

Artikel 4, 9, 37 og/eller 38 finder først anvendelse på Estland, Letland og/eller Finland, når en af disse medlemsstater er direkte tilsluttet det sammenkoblede system i en anden medlemsstat end Estland, Letland, Litauen og Finland. Dette afsnit berører ikke undtagelser i henhold til dette stykkes første afsnit.

2. En medlemsstat, der kan anses for at være et marked under opbygning, og hvor gennemførelsen af dette direktiv ville volde væsentlige problemer, kan fravige artikel 4 og 9, artikel 13, stk. 1 og 3, artikel 14 og 24, artikel 25, stk. 5, artikel 26, 31 og 32, artikel 37, stk. 1, og/eller artikel 38. Denne undtagelse udløber automatisk i det øjeblik, hvor den pågældende medlemsstat ikke længere kan anses for at være et marked under opbygning. Sådanne undtagelser meddeles Kommissionen.

Cypern kan fravige artikel 4 og artikel 9, artikel 13, stk. 1 og 3, artikel 14 og 24, artikel 25, stk. 5, artikel 26, 31 og 32, artikel 37, stk. 1, og/eller artikel 38. Denne undtagelse udløber, så snart Cypern ikke kan anses for at være et marked under opbygning.

3. På den dato, hvor den i stk. 2, første afsnit, omhandlede undtagelse udløber, skal definitionen af privilegerede kunder medføre en åbning af markedet på mindst 33 % af det nationale gasmarkeds samlede årlige gasforbrug. To år efter udløbet af den i stk. 2, første afsnit, nævnte undtagelse finder artikel 37, stk. 1, litra b), anvendelse, og tre år derefter finder artikel 37, stk. 1, litra c), anvendelse. I perioden indtil artikel 37, stk. 1, litra b), finder anvendelse, kan den i denne artikels stk. 2 omhandlede medlemsstat beslutte ikke at anvende artikel 32 for så vidt angår hjælpefunktioner og midlertidige lagerfaciliteter i forbindelse med forgasningsprocessen og den efterfølgende levering til transmissionssystemet.

4. Hvis gennemførelsen af dette direktiv ville volde væsentlige problemer i et begrænset geografisk område i en medlemsstat, navnlig med hensyn til udvikling af transmissionsinfrastrukturen og større distributionsinfrastruktur, kan medlemsstaten med henblik på investeringsfremme anmode Kommissionen om en midlertidig undtagelse fra artikel 4 og 9, artikel 13, stk. 1 og 3, artikel 14 og 24, artikel 25, stk. 5, artikel 26, 31 og 32, artikel 37, stk. 1, og/eller artikel 38 for det pågældende område.

5. Kommissionen kan indrømme en undtagelse som omhandlet i stk. 4 under hensyntagen især til følgende kriterier:

- behovet for infrastrukturinvesteringer, som ikke vil være rentable på et konkurrencepræget marked
- det fornødne investeringsniveau og udsigterne til afkast
- gassystemets størrelse og udbygningsgrad i det pågældende område
- udsigterne for det pågældende gasmarked
- det pågældende områdes eller den pågældende regions geografiske størrelse og karakteristika, og de socioøkonomiske og demografiske faktorer.

For anden gasinfrastruktur end distributionsinfrastruktur må der kun indrømmes en undtagelse, hvis der ikke findes nogen gasinfrastruktur i det pågældende område, eller hvis en sådan har eksisteret i mindre end ti år. Den midlertidige undtagelse må ikke række ud over de ti år, der følger efter den første gasforsyning i området.

For distributionsinfrastrukturens vedkommende kan der indrømmes en undtagelse i en periode på højst tyve år fra det tidspunkt, hvor der første gang leveres gas gennem det pågældende system i området.

6. Artikel 9 finder ikke anvendelse på Cypern, Luxembourg og/eller Malta.

7. Kommissionen underretter under iagttagelse af kravet om tavshedspligt medlemsstaterne om anmodninger, der er indgivet i henhold til stk. 4, inden den træffer afgørelse i henhold til stk. 5. Denne afgørelse samt de undtagelser, der er omhandlet i stk. 1 og 2, offentliggøres i *Den Europæiske Unions Tidende*.

8. Grækenland kan fravige artikel 4, 24, 25, 26, 32, 37 og/eller 38 i dette direktiv for så vidt angår de geografiske områder og perioder, der er anført i de bevillinger, som det har udstedt inden den 15. marts 2002 i henhold til direktiv 98/30/EF med henblik på udvikling og drift med eneret af distributionsnet i bestemte geografiske områder.

Artikel 50

Revisionsprocedure

Hvis Kommissionen i den i artikel 52, stk. 6, nævnte rapport når den konklusion, at det — på grund af den måde, hvorpå der reelt er blevet givet netadgang i en medlemsstat, som har sikret fuldstændig, ikke-diskriminerende og uhindret netadgang — må konstateres, at visse forpligtelser, som dette direktiv pålægger virksomhederne (herunder forpligtelserne vedrørende distributionssystemoperatørernes selskabsretlige adskillelse) ikke står i forhold til det mål, der søges nået, kan den berørte medlemsstat anmode Kommissionen om at blive undtaget fra det pågældende krav.

Medlemsstaten meddeler omgående Kommissionen en sådan anmodning samt alle de oplysninger, som er nødvendige for at dokumentere, at konklusionen i rapporten om, at der sikres effektiv netadgang, vil blive fastholdt.

Senest tre måneder efter at Kommissionen er blevet underrettet om anmodningen, vedtager den en udtalelse om den berørte medlemsstats anmodning og fremsætter eventuelt forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om at ændre de relevante bestemmelser i direktivet. Kommissionen kan i forslagene om ændring af dette direktiv foreslå at undtage den berørte medlemsstat fra særlige krav, hvis denne medlemsstat i givet fald gennemfører lige så effektive foranstaltninger.

Artikel 51

Udvalg

1. Kommissionen består af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 3 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 52

Rapportering

1. Kommissionen overvåger og evaluerer anvendelsen af dette direktiv og forelægger første gang den 31. december 2004 og derefter hvert år, en samlet situationsrapport for Europa-Parlamentet og Rådet. Situationsrapporten skal mindst indeholde følgende:

- a) indhøstede erfaringer og fremskridt med hensyn til skabelsen af et fuldstændigt og velfungerende indre gasmarked og de resterende hindringer herfor, herunder aspekter som markedsdominans, markedskoncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- b) undtagelser, der er indrømmet i henhold til dette direktiv, herunder implementeringen af undtagelsen i henhold til artikel 26, stk. 4, med henblik på en eventuel revision af tærsklen
- c) i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse og tariffer i dette direktiv har medvirket til at sikre en retfærdig og ikke-diskriminerende adgang til Fællesskabets gassystem og ensartede konkurreniveauer, samt hvilke økonomiske, miljømæssige og sociale konsekvenser åbningen af gasmarkedet har haft for kunderne
- d) en undersøgelse af spørgsmål vedrørende systemkapaciteten og forsyningssikkerheden for naturgas i Fællesskabet, navnlig den eksisterende og forventede balance mellem efterspørgsel og udbud, under hensyntagen til den fysiske kapacitet for udveksling mellem områder og udvikling af oplagring (herunder spørgsmålet om proportionalitet i markedsregulering på dette område)
- e) opmærksomheden vil særlig blive rettet mod foranstaltninger, der træffes i medlemsstaterne til dækning af perioder med særlig høj efterspørgsel og til afhjælpning af bortfald af forsyninger fra en eller flere leverandører
- f) en generel vurdering af de fremskridt, der er opnået med hensyn til bilaterale forbindelser med tredjelande, som producerer og eksporterer eller transporterer naturgas, herunder fremskridt med hensyn til markedsintegration, handel og adgang til sådanne tredjelands net
- g) eventuelle harmoniseringsbehov, der ikke har tilknytning til direktivets bestemmelser.

Situationsrapporten kan eventuelt indeholde henstillinger og foranstaltninger til at modvirke negative følger af markedsdominans og markedskoncentration.

I rapporten kan Kommissionen i samråd med ENTSO for gas også overveje, om det er hensigtsmæssigt at transmissionssystemoperatørerne opretter en fælles europæisk transmissionssystemoperatør.

2. Hvert andet år skal den i stk. 1 nævnte situationsrapport også indeholde en analyse af de forskellige foranstaltninger, der er truffet i medlemsstaterne for at opfylde offentlige serviceforpligtelser, og en vurdering af, hvor effektive de har været, især deres indvirkning på konkurrencen på gask markedet. Denne rapport kan i givet fald indeholde henstillinger vedrørende foranstaltninger, der skal træffes på nationalt plan, for at opnå høje standarder for offentlig service eller foranstaltninger, der skal forhindre markedsafskærmning.

3. Kommissionen forelægger senest den 3. marts 2013 som led i den generelle evaluering Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret specifik rapport om, i hvilket omfang kravene vedrørende adskillelse i kapitel IV har medvirket til at sikre transmissionssystemoperatørerne fuld og reel uafhængighed, med anvendelse af effektiv adskillelse som benchmark.

4. I den vurdering, som Kommissionen skal foretage i henhold til stk. 3, tager den navnlig hensyn til følgende kriterier: retfærdig og ikke-diskriminerende netadgang, effektiv regulering, udvikling af nettet til opfyldelse af markedets krav, ikke-konkurrenceforvridende investeringsincitament, udvikling af sammenkoblingsinfrastruktur, effektiv konkurrence på Fællesskabets energimarkeder og forsynings sikkerhedssituationen i Fællesskabet.

5. Kommissionen forelægger, når det er relevant, og navnlig når den i stk. 3 omhandlede detaljerede specifikke rapport fastslår, at betingelserne i stk. 4 ikke er garanteret i praksis, Europa-Parlamentet og Rådet forslag med henblik på fuldt ud at sikre transmissionssystemoperatørernes effektive uafhængighed senest den 3. marts 2014.

6. Kommissionen forelægger senest den 1. januar 2006 Europa-Parlamentet og Rådet en detaljeret rapport om fremskridtene med hensyn til at etablere det indre marked for naturgas. Rapporten skal navnlig omhandle:

- eksistensen af en ikke-diskriminerende netadgang
- effektiv regulering
- udvikling af sammenkoblingsinfrastruktur, transitbetingelserne og forsynings sikkerhedssituationen i Fællesskabet
- i hvilken udstrækning små virksomheder og privatkunder får det fulde udbytte af markedets åbning, navnlig for så vidt angår standarden for de offentlige tjenesteydelser
- i hvilken udstrækning markeder i praksis er åbne for en effektiv konkurrence, herunder aspekter som markedsdominans, markeds koncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd
- i hvilken udstrækning kunder rent faktisk skifter leverandører og genforhandler tariffer
- prisudvikling, herunder forsyningspriser, i forhold til graden af markedsåbning
- om tredjeparter har effektiv og ikke-diskriminerende adgang til oplagring af gas, når det ud fra tekniske og/eller økonomiske hensyn er nødvendigt for at sikre effektiv adgang til systemet
- erfaringer indhøstet i forbindelse med anvendelsen af dette direktiv med hensyn til den effektive uafhængighed af systemoperatører i vertikalt integrerede virksomheder, og om der ud over funktionel uafhængighed og regnskabsmæssig adskillelse er udviklet andre foranstaltninger, som har virkninger, der svarer til selskabsretlig adskillelse.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre høje standarder for offentlig service.

Kommissionen forelægger, når det er relevant, Europa-Parlamentet og Rådet forslag, navnlig med henblik på at sikre distributionssystemoperatørernes fulde og effektive uafhængighed inden den 1. juli 2007. Om nødvendigt omfatter disse forslag i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen også foranstaltninger til at imødegå problemer i forbindelse med markedsdominans, markeds koncentration, aggressiv og konkurrencebegrænsende adfærd.

Artikel 53

Ophævelse

Direktiv 2003/55/EF ophæves fra den 3. marts 2011; dette berører dog ikke medlemsstaternes forpligtelser med hensyn til fristerne for gennemførelse og anvendelse af nævnte direktiv. Henvisninger til det ophævede direktiv betragtes som henvisninger til nærværende direktiv og læses efter sammenligningstabelen i bilag II.

Artikel 54

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 3. marts 2011. De underretter straks Kommissionen herom.

De anvender disse love og bestemmelser fra den 3. marts 2011 med undtagelse af artikel 11, som de skal anvende fra den 3. marts 2013.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 55

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 56

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 13. juli 2009.

På Europa-Parlamentets vegne

H.-G. PÖTTERING

Formand

På Rådets vegne

E. ERLANDSSON

Formand

BILAG I

FORANSTALTNINGER VEDRØRENDE FORBRUGERBESKYTTELSE

1. Med forbehold af Fællesskabets bestemmelser om forbrugerbeskyttelse, særlig Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/7/EF af 20. maj 1997 om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med aftaler vedrørende fjernsalg ⁽¹⁾ og Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugerftaler ⁽²⁾, skal de foranstaltninger, der henvises til i artikel 3, sikre, at kunder:

- a) har ret til en kontrakt med deres gasleverandør, idet der i kontrakten angives følgende:
- leverandørens navn og adresse
  - hvilke ydelser der leveres og på hvilket kvalitetsniveau, samt tidspunkt for første tilslutning
  - de typer vedligeholdelsesservice, der tilbydes
  - hvordan aktuel information om gældende tariffer og vedligeholdsgebyrer kan indhentes
  - kontraktens løbetid, betingelserne for fornyelse og afslutning af ydelserne og af kontrakten, og om opsigelse af kontrakten uden vederlag er tilladt
  - eventuel erstatning eller tilbagebetaling, hvis det i kontrakten fastsatte kvalitetsniveau ikke overholdes, herunder unøjagtig og forsinket fakturering
  - hvordan procedurerne for bilæggelse af tvister, jf. litra f), iværksættes, og
  - oplysninger om forbrugerrettigheder, herunder alle de i dette punkt omhandlede oplysninger, som videreføres ved fakturering og via naturgasvirksomhedernes websteder på en klar og letforståelig måde.

Betingelserne skal være rimelige og velkendte på forhånd. Under alle omstændigheder bør der gives oplysning om betingelserne forud for kontraktens indgåelse eller bekræftelse. Hvis kontrakterne indgås via mellemmand, gives der ligeledes oplysning om de i dette litra omhandlede forhold forud for kontraktens indgåelse

- b) underrettes med passende varsel, hvis leverandøren har til hensigt at ændre kontraktbestemmelserne, og orienteres om deres ret til at hæve kontrakten, når de modtager denne underretning. Leverandørerne giver på en gennemsigtig og forståelig måde deres kunder direkte meddelelse om enhver gebyrforhøjelse, idet dette skal ske på et passende tidspunkt og senest én normal faktureringsperiode efter forhøjelsens ikrafttræden. Medlemsstaterne sikrer, at kunderne kan hæve kontrakten, hvis de ikke godkender de nye betingelser, som gasleverandøren har underrettet dem om
- c) modtager gennemsigtige oplysninger om gældende priser og tariffer og om standardvilkår og betingelser for adgang til og brug af gasleverancer
- d) tilbydes et bredt udvalg af betalingsmetoder, som ikke må indebære forskelsbehandling af kunderne. Forudbetalingsystemer skal være rimelige og passende afspejle det forventede gasforbrug. Eventuelle forskelle i vilkår og betingelser skal afspejle leverandørens omkostninger ved forskellige betalingsystemer. De generelle vilkår og betingelser skal være rimelige og gennemsigtige. De skal anføres i et klart og forståeligt sprog og må ikke omfatte ikke-kontraktmæssige hindringer for udøvelse af forbrugernes rettigheder, f.eks. overdreven dokumentation. Kunderne skal beskyttes mod urimelige eller vildledende salgsmetoder
- e) ikke skal betale for at skifte leverandør
- f) nyder godt af gennemsigtige, enkle og billige procedurer for behandling af deres klager. Alle forbrugere har navnlig ret til at få leveret ydelser og få behandlet deres klager af deres gasleverandør. Sådanne procedurer for udenrettlige forlig skal gøre det muligt at bilægge tvister hurtigt og rimeligt og helst inden for tre måneder og skal, hvis det skønnes berettiget, indeholde bestemmelser om et erstatnings- og/eller tilbagebetalingssystem. Når det er muligt, bør principperne i Kommissionens henstilling 98/257/EF af 30. marts 1998 om de principper, der finder anvendelse på organer, med ansvar for udenretlig bilæggelse af tvister på forbrugerområdet ⁽³⁾, følges

⁽¹⁾ EFT L 144 af 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EFT L 95 af 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EFT L 115 af 17.4.1998, s. 31.

- g) som er tilsluttet gassystemet, informeres i henhold til gældende national lovgivning om deres rettigheder med hensyn til levering af naturgas af en bestemt kvalitet til rimelige priser
  - h) har adgang til deres forbrugsdata og skal, efter udtrykkelig aftale og gratis, kunne give enhver registreret forsyningsvirksomhed adgang til deres egne målerdata. Den part, der er ansvarlig for dataforvaltning, har pligt til at give virksomheden disse data. Medlemsstaterne fastlægger et standardformat for de pågældende data og en procedure, hvorefter leverandører og forbrugere kan få adgang til dem. Der må ikke pålægges forbrugeren ekstra udgifter for denne ydelse
  - i) informeres fyldestgørende om det faktiske gasforbrug og prisen tilstrækkelig hyppigt til, at de kan regulere deres eget gasforbrug. Oplysningerne gives ved at anvende en tilstrækkelig tidsramme, der tager hensyn til kapaciteten af forbrugers måleudstyr. Der tages passende hensyn til omkostningseffektiviteten ved sådanne foranstaltninger. Der må ikke pålægges forbrugeren ekstra udgifter for denne ydelse
  - j) modtager en endelig kontoopgørelse efter at have skiftet gasleverandør senest seks uger efter, at leverandørskiftet har fundet sted.
2. Medlemsstaterne sikrer, at der indføres intelligente målesystemer, der medvirker til at sikre forbrugernes aktive deltagelse på gasforsyningsmarkedet. Gennemførelsen af disse målesystemer kan underlægges en økonomisk evaluering af omkostningerne og fordelene på lang sigt for markedet og de enkelte forbrugere, eller en vurdering af, hvilke intelligente målesystemer, der er økonomisk forsvarlige og omkostningseffektive, og hvilken tidsramme der er hensigtsmæssig til distributionen.

Denne vurdering skal finde sted senest den 3. september 2012.

Medlemsstaterne eller en kompetent myndighed, som de udpeger, forbereder på grundlag af denne vurdering en tidsplan for gennemførelsen af intelligente målersystemer.

Medlemsstaterne eller en kompetent myndighed, som de udpeger, sikrer gennemførelse af målesystemernes interoperabilitet inden for deres territorier under behørigt hensyntagen til anvendelsen af hensigtsmæssige standarder og bedste praksis og betydningen af udviklingen af det indre marked for naturgas.

BILAG II

SAMMENLIGNINGSTABEL

Direktiv 2003/55/EF	Nærværende direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
—	Artikel 6
—	Artikel 7
Artikel 6	Artikel 8
Artikel 9	Artikel 9
Artikel 7	Artikel 10
—	Artikel 11
Artikel 7	Artikel 12
Artikel 8	Artikel 13
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 10	Artikel 16
—	Artikel 17
—	Artikel 18
—	Artikel 19
—	Artikel 20
—	Artikel 21
—	Artikel 22
—	Artikel 23
Artikel 11	Artikel 24
Artikel 12	Artikel 25
Artikel 13	Artikel 26
Artikel 14	Artikel 27
Artikel 15	Artikel 29
Artikel 16	Artikel 30
Artikel 17	Artikel 31
Artikel 18	Artikel 32
Artikel 19	Artikel 33
Artikel 20	Artikel 34
Artikel 21	Artikel 35
Artikel 22	Artikel 36
Artikel 23	Artikel 37
Artikel 24	Artikel 38
Artikel 25, stk. 1 (første og andet punktum)	Artikel 39
—	Artikel 40

Direktiv 2003/55/EF	Nærværende direktiv
Artikel 25 (resten)	Artikel 41
—	Artikel 42
—	Artikel 43
—	Artikel 44
—	Artikel 45
Artikel 26	Artikel 46
—	Artikel 47
Artikel 27	Artikel 48
Artikel 28	Artikel 49
Artikel 29	Artikel 50
Artikel 30	Artikel 51
Artikel 31	Artikel 52
Artikel 32	Artikel 53
Artikel 33	Artikel 54
Artikel 34	Artikel 55
Artikel 35	Artikel 56
Bilag A	Bilag I

